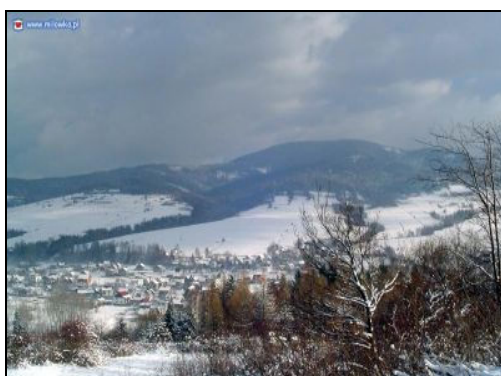
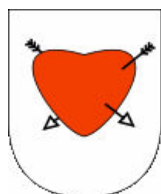

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY MIŁÓWKA NA LATA 2010-2016 AKTUALIZACJA

ZLECENIODAWCA:

URZĄD GMINY MIŁÓWKA
ul. Jana Kazimierza 123, 34-360 Miłówka
tel.: (033) 863-71-90, fax.: (033) 863-76-00
e-mail: ugmilowka@milowka.com.pl, www.milowka.pl

ZLECENIOBIORCA:

EKO – TEAM KONSULTING,
ul. Golezowska 16/125, 43-300 Bielsko-Biała
tel./fax: (0-33) 486 53 53, kom. 513 100 869
mail: biuro@eko-team.com.pl, www.eko-team.com.pl

MIŁÓWKA, SIERPIEŃ 2009

AUTORZY OPRACOWANIA:

Agnieszka Chylak,

Tomasz Giza,

Piotr Kukla,

Konsultacja merytoryczna: Joanna Dzikoń, Elżbieta Wrężlewicz.

Osoby i instytucje współpracujące przy opracowaniu niniejszego dokumentu:

1. Rafał Kąkol – Urząd Gminy Milówka,
2. ENION S.A. Rejon Dystrybucji Żywiec,
3. Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Milówce,

Zdjęcia na okładce: www.milowka.pl

1	WSTĘP	7
1.1	PODSTAWA OPRACOWANIA.....	7
1.2	METODOLOGIA OPRACOWANIA, ZAWARTOŚĆ DOKUMENTU I JEGO PODSTAWY PRAWNE.....	7
2	UWARUNKOWANIE ZEWNĘTRZNE	9
2.1	POLITYKA EKOLOGICZNA PAŃSTWA	9
2.2	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO NA LATA 2000-2020.....	10
2.3	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO DO ROKU 2004 ORAZ CELE DŁUGOTERMINOWE DO ROKU 2015	10
2.4	STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU SPOŁECZNO - GOSPODARCZEGO POWIATU ŻYWIECKIEGO NA LATA 2006-2020.....	12
2.5	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU ŻYWIECKIEGO	14
2.6	STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁÓWKA	15
3	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY MIŁÓWKA.....	16
3.1	POŁOŻENIE.....	16
3.2	UKSZTAŁTOWANIE TERENU I BUDOWA GEOLOGICZNA	17
3.3	KLIMAT.....	18
3.4	OTOCZENIE SPOŁECZNO GOSPODARCZE	18
3.5	TURYSTYKA I REKREACJA	22
3.6	WSPÓŁPRACA TRANSGRANICZNA	23
4	OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO.....	24
4.1	OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU.....	24
4.1.1	Charakterystyka i ocena stanu aktualnego.....	24
4.1.2	Identyfikacja potrzeb	31
4.1.3	Cele i zadania środowiskowe do roku 2012 i do roku 2016	33
4.1.4	Harmonogram zadań.....	34
4.1.5	Wnioski.....	37
4.2	OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LASÓW	37
4.2.1	Charakterystyka i ocena stanu aktualnego.....	37
4.2.2	Identyfikacja potrzeb	40
4.2.3	Cele i zadania środowiskowe do roku 2013 i do roku 2016	41
4.2.4	Harmonogram zadań.....	41
4.2.5	Wnioski.....	43
4.3	ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII	43
4.3.1	Materiałochłonność, wodochłonność, energochłonność i odpadowość produkcji 43	
4.3.2	Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych	44
4.3.3	Wnioski.....	45
4.4	KSZTAŁTOWANIE ZASOBÓW WODNYCH ORAZ OCHRONA PRZED POWODZIĄ I SKUTKAMI SUSZY	46
4.4.1	Ochrona przed powodzią i suszą.....	46
4.4.2	Cele i zadania środowiskowe do roku 2012 i do roku 2016	49
4.4.3	Harmonogram zadań.....	49
4.5	OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI.....	50
4.5.1	Charakterystyka i ocena stanu aktualnego.....	50
4.5.2	Identyfikacja potrzeb	51
4.5.3	Cele i zadania środowiskowe do roku 2012 i do roku 2016	53
4.5.4	Harmonogram zadań.....	54
4.5.5	Wnioski.....	55
4.6	GOSPODAROWANIE ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI.....	55
4.6.1	Charakterystyka i ocena stanu aktualnego.....	55
4.6.2	Identyfikacja potrzeb	55
4.6.3	Cele i zadania środowiskowe do roku 2012 i do roku 2016	56
4.6.4	Harmonogram zadań.....	56

4.6.5	Wnioski.....	57
5	DALSZA POPRAWA, JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO NA OBSZARZE GMINY MIŁÓWKA.....	57
5.1	GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA.....	57
5.1.1	Charakterystyka i ocena stanu aktualnego.....	57
5.1.2	Identyfikacja potrzeb	65
5.1.3	Cele i zadania środowiskowe do roku 2012 i do roku 2016	67
5.1.4	Harmonogram zadań.....	68
5.1.5	Wnioski.....	70
5.2	ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA	70
5.2.1	Charakterystyka i ocena stanu aktualnego.....	71
5.2.2	Identyfikacja potrzeb	84
5.2.3	Cele i zadania środowiskowe do roku 2012 i do roku 2016	86
5.2.4	Harmonogram zadań.....	87
5.2.5	Wnioski.....	88
5.3	GOSPODAROWANIE ODPADAMI.....	88
5.3.1	Charakterystyka i ocena stanu aktualnego.....	88
5.3.2	Identyfikacja potrzeb	92
5.3.3	Cele i zadania środowiskowe do roku 2012 i do roku 2016	93
5.3.4	Harmonogram zadań.....	94
5.3.5	Wnioski.....	96
5.4	ODDZIAŁYWANIE HAŁASU.....	96
5.4.1	Charakterystyka i ocena stanu aktualnego.....	96
5.4.2	Identyfikacja potrzeb	98
5.4.3	Cele i zadania środowiskowe do roku 2012 i do roku 2016	100
5.4.4	Harmonogram zadań.....	101
5.4.5	Wnioski.....	102
5.5	ODDZIAŁYWANIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH.....	102
5.5.1	Charakterystyka i ocena stanu aktualnego.....	102
5.5.2	Identyfikacja potrzeb	102
5.5.3	Cele i zadania środowiskowe do roku 2012 i do roku 2016	104
5.5.4	Harmonogram zadań.....	104
5.5.5	Wnioski.....	105
5.6	SUBSTANCJE CHEMICZNE W ŚRODOWISKU	105
5.6.1	Cele i zadania środowiskowe do roku 2012 i do roku 2016	106
5.6.2	Harmonogram zadań.....	106
5.6.3	Wnioski.....	107
6	NARZĘDZIA I INSTRUMENTY REALIZACYJNE PROGRAMU.....	107
6.1	MECHANIZMY PRAWNE.....	107
6.1.1	Kompetencje wynikające z ustawy prawo ochrony środowiska.....	107
6.1.2	Kompetencje wynikające z ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko	108
6.1.3	Kompetencje wynikające z prawa wodnego	108
6.1.4	Kompetencje wynikające z ustawy o ochronie przyrody.....	108
6.1.5	Kompetencje wynikające z ustawy o lasach.....	109
6.1.6	Kompetencje wynikające z ustawy o przeznaczeniu gruntów do zalesienia Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	
6.1.7	Kompetencje wynikające z prawa łowieckiego	109
6.1.8	Kompetencje wynikające z prawa geologicznego i górniczego	109
6.1.9	Kompetencje wynikające z ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska.....	110
6.1.10	Kompetencje wynikające z ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej	110
6.1.11	Kompetencje wynikające z ustawy o odpadach	110
7	DOSTĘP DO INFORMACJI, EDUKACJA EKOLOGICZNA, UDZIAŁ SPOŁECZEŃSTWA	111

8	FINANSOWA OCENA MOŻLIWOŚCI WDROŻENIA ZADAŃ	113
8.1	POTENCJALNE ŹRÓDŁA PREFERENCYJNEGO FINANSOWANIA ZADAŃ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA .	113
8.1.1	Środki własne Gminy Miłówka	114
8.1.2	Krajowe Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.....	114
8.1.3	Ogólnopolskie Programy Operacyjne – dysponujące środkami UE w okresie programowania 2007-2013	115
8.1.4	Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013	117
8.1.5	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	118
8.1.6	Program LIFE+	118
8.1.7	Kredyty udzielane na preferencyjnych warunkach	119
8.1.8	Kredyty komercyjne	119
8.2	NAKŁADY NA REALIZACJĘ ZADAŃ PROGRAMU I PROPONOWANE ŹRÓDŁA ICH FINANSOWANIA.....	120
8.2.1	Nakłady na realizację zadań Programu.....	120
8.2.2	Proponowany montaż finansowy dla zadań własnych Programu.....	123
8.3	OCENA MOŻLIWOŚCI BUDŻETOWYCH WDROŻENIA ZADAŃ WŁASNYCH PROGRAMU	125
9	MONITORING I KONTROLA REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ ZAPISANYCH W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY MIŁÓWKA.....	128
9.1	MONITORING ŚRODOWISKA	128
9.1.1.	Ochrona przyrody i bioróżnorodności	128
9.1.2	Ochrona powierzchni ziemi	128
9.1.3	Ochrona powietrza.....	128
9.1.4	Ochrona wód.....	129
9.1.5	Gospodarowanie odpadami.....	129
10	SYSTEM ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKOWEGO W GMINIE MIŁÓWKA	129
10.1	SYSTEM EMAS	129
10.2	REMAS	129
10.3	SYSTEM ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKOWEGO NA OBSZARZE GMINY MIŁÓWKA	130

SPIS RYSUNKÓW

RYSUNEK 1	LOKALIZACJA GMINY MIŁÓWKA NA TLE POWIATU ŻYWIECKIEGO.....	17
RYSUNEK 2	LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY W LATACH 2004-2008.....	18
RYSUNEK 3	IŁOŚĆ URODZEŃ, ZGONÓW I PRZYROST NATURALNY NA TERENIE GMINY MIŁÓWKA W LATACH 2000-2008	19
RYSUNEK 4	SALDO MIGRACJI NA OBSZARZE GMINY MIŁÓWKA NA PRZESTRZENI LAT 2004 - 2008	20
RYSUNEK 5	ZMIANY W IŁOŚCI PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA TERENIE GMINY MIŁÓWKA	20
RYSUNEK 6	STRUKTURA BEZROBOCIA NA TERENIE POWIATU ŻYWIECKIEGO W LATACH 2006 - 2008.....	21
RYSUNEK 7	PRZEBIEG OZNAKOWANYCH TRAS ROWEROWYCH NA OBSZARZE GMINY MIŁÓWKA	22
RYSUNEK 8	MAPA ZASIĘGU DZIAŁANIA RZGW W KRAKOWIE	47
RYSUNEK 9	LOKALIZACJA PUNKTÓW MONITORINGU WÓD POWIERZCHNIOWYCH W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM.....	58
RYSUNEK 10	LOKALIZACJA GŁÓWNYCH ZBIORNIKÓW WÓD PODZIEMNYCH I PUNKTÓW BADAWCZYCH MONITORINGU WÓD PODZIEMNYCH W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM	59
RYSUNEK 11	MAPA DYSPEKSY DLA DWUTLENKU SIARKI	74
RYSUNEK 12	MAPA DYSPEKSY DLA PYŁU PM10	74
RYSUNEK 13	MAPA DYSPEKSY DLA TLENKÓW AZOTU	75
RYSUNEK 14	MAPA DYSPEKSY DLA BENZENU	75
RYSUNEK 15	ZESTAWIENIE BUDYNKÓW I MIESZKAŃ NA TERENIE GMINY MIŁÓWKA POD WZGLĘDEM ICH OKRESU BUDOWY (STAN NA KONIEC 2008 ROKU)	76
RYSUNEK 16	STRUKTURA ŻYWIENIA PALIW DLA CELÓW NA CELE GRZEWcze – ŁĄCZNE ŻYWIENIE W 2008R. – 184 TJ.....	77
RYSUNEK 17	STRUKTURA EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ W GMINIE MIŁÓWKA W 2008 ROKU.....	78
RYSUNEK 18	ROCZNA EMISJA WYBRANYCH SUBSTANCJI SZKODLIWYCH DO ATMOSFER Y ZE ŚRODKÓW TRANSPORTU NA TERENIE GMINY MIŁÓWKA W 2008 ROKU.....	81
RYSUNEK 19	OPAD PYŁU W SEZONIE GRZEWczYM W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU ŻYWIECKIEGO W LATACH 2000 – 2003.....	82
RYSUNEK 20	ŚREDNIOMIESIĘCZNE WYNIKI POMIARÓW ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA NA STACJI POMIAROWEJ W ŻYWCU W 2007 ROKU.....	83

RYSUNEK 21 ŚREDNIOMIESIĘCZNE WYNIKI POMIARÓW ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA NA STACJI POMIAROWEJ W ŻYWCU W 2008 ROKU.....	83
RYSUNEK 22 ŚREDNIOMIESIĘCZNE WYNIKI POMIARÓW ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA NA STACJI POMIAROWEJ W ŻYWCU W 2009 ROKU.....	83
RYSUNEK 23 LEGENDA DO POWYŻSZYCH RYSUNKÓW.....	84
RYSUNEK 24 PRZEBIEG LINII KOLEJOWEJ PRZESZŁOŚCI GMINY MIŁÓWKA.....	98

SPIS TABEL

TABELA 1 ZMIANY LICZBY LUDNOŚCI W POSZCZEGÓLNYCH WSIACH NA PRZESTRZENI LAT 2004-2008.....	19
TABELA 2 POMNIKI PRZYRODY OŻYWIIONEJ NA TERENIE GMINY MIŁÓWKA.....	28
TABELA 3 PROJEKTOWANE I PROPONOWANE FORMY OCHRONY PRZYRODY NA TERENIE GMINY MIŁÓWKA.....	29
TABELA 4 STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW W GMINIE.....	50
TABELA 5 OCENA JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH W PUNKTACH MONITORINGU DIAGNOSTYCZNEGO I OPERACYJNEGO W 2007 ROKU.....	58
TABELA 6 OCENA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH W PUNKTACH MONITORINGU W 2007 ROKU*.....	60
TABELA 7 CHARAKTERYSTYKA SIECI WODOCIĄGOWEJ NA TERENIE GMINY MIŁÓWKA.....	62
TABELA 8 STRUKTURA POBORU WODY Z UJĘCIA WODY W KAMESZNICY.....	63
TABELA 9 WYNIKI BADAŃ, W ZAKRESIE FIZYKO-CHEMICZNYM I BAKTERIOLOGICZNYM, Z UJĘCIA WODY NA POTOKU BYSTRA W KAMESZNICY, STAN NA DZIEŃ 27.04.2009R.	63
TABELA 10 CHARAKTERYSTYKA SIECI KANALIZACYJNEJ NA TERENIE GMINY MIŁÓWKA.....	65
TABELA 11 CZYNNIKI METEOROLOGICZNE WPŁYWAJĄCE NA STAN ZANIECZYSZCZENIA ATMOSFERY.....	71
TABELA 12 KLASY STREF I WYMAGANE DZIAŁANIA W ZALEŻNOŚCI OD POZIOMÓW STĘŻEŃ ZANIECZYSZCZENIA, UZYSKANYCH W ROCZNEJ OCENIE, JAKOŚCI POWIETRZA, DLA PRZYPADKÓW GDY OKREŚLONY JEST MARGINES TOLERANCJI.....	71
TABELA 13 KLASY STREF I WYMAGANE DZIAŁANIA W ZALEŻNOŚCI OD POZIOMÓW STĘŻEŃ ZANIECZYSZCZENIA, UZYSKANYCH W ROCZNEJ OCENIE JAKOŚCI POWIETRZA, DLA PRZYPADKÓW GDY MARGINES TOLERANCJI NIE JEST OKREŚLONY.....	72
TABELA 14 PORÓWNIANIE EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ W GMINIE MIŁÓWKA W 2002 I 2008 ROKU.....	78
TABELA 15 ROCZNA EMISJA SUBSTANCJI SZKODLIWYCH DO ATMOSFERY ZE ŚRODKÓW TRANSPORTU NA TERENIE GMINY MIŁÓWKA [KG/ROK] W 2008 ROKU.....	79
TABELA 16 ROCZNA EMISJA DWUTLENKU WĘGLA DO ATMOSFERY ZE ŚRODKÓW TRANSPORTU NA TERENIE GMINY MIŁÓWKA [KG/ROK] W 2008 ROKU.....	80
TABELA 17 ZESTAWIENIE ROCZNEJ EMISJI DWUTLENKU WĘGLA DO ATMOSFERY ZE ŚRODKÓW TRANSPORTU Z NISKĄ EMISJĄ NA TERENIE GMINY MIŁÓWKA [MG/ROK] W 2008 ROKU.....	81
TABELA 18 ŚREDNIE STĘŻENIE PYŁU ZAWIESZONEGO PM10 NA TERENIE MIASTA ŻYWIEC [KG/ROK] W LATACH 2006 - 2008 ROKU.....	82
TABELA 19 ŚREDNIE STĘŻENIE PYŁU ZAWIESZONEGO B(A)P NA TERENIE MIASTA ŻYWIEC [KG/ROK] W LATACH 2006 - 2008 ROKU.....	83
TABELA 20 ZESTAWIENIE ILOŚCI ZEBRANYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH [MG/ROK] NA TERENIE GMINY MIŁÓWKA W OKRESIE 2004 – 2008 ROK.....	89
TABELA 21 ZESTAWIENIE ILOŚCI ODPADÓW KOMUNALNYCH [MG/ROK] ZEBRANYCH SELEKTYWIE NA TERENIE GMINY MIŁÓWKA W OKRESIE 2004 – 2008 ROK.....	90
TABELA 22 ZESTAWIENIE ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST ZEBRANYCH NA TERENIE GMINY MIŁÓWKA W LATACH 2004-2008.....	91
TABELA 24 PROGNOZA ILOŚCI ODPADÓW KOMUNALNYCH Z GOSPODARSTW DOMOWYCH I OBIEKTÓW INFRASTRUKTURY A TAKŻE INNYCH RODZAJÓW ODPADÓW WYTWARZANYCH NA TERENIE GMINY MIŁÓWKA W OKRESIE PERSPEKTYWICZNYM 2009 – 2016 ROK.....	91
TABELA 25 NAKŁADY FINANSOWE NA REALIZACJĘ ZADAŃ OKREŚLONYCH W PROGRAMIE.....	120
TABELA 26 PLAN WYDATKÓW INWESTYCYJNYCH I POZAINWESTYCYJNYCH W ZAKRESIE ZADAŃ WŁASNYCH.....	121
TABELA 27 STRUKTURA WYDATKÓW INWESTYCYJNYCH I POZAINWESTYCYJNYCH W ZAKRESIE ZADAŃ WŁASNYCH.....	121
TABELA 28 PROPONOWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ZADAŃ WŁASNYCH OKREŚLONYCH W PROGRAMIE.....	124
TABELA 29 STRUKTURA ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA ZADAŃ WŁASNYCH.....	124
TABELA 30 OCENA ZDOLNOŚCI FINANSOWEJ GMINY MIŁÓWKA – PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE DLA STANU BAZOWEGO.....	126
TABELA 31 OCENA ZDOLNOŚCI FINANSOWEJ GMINY MIŁÓWKA – PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE DLA STANU DOCELOWEGO.....	127

1 Wstęp

1.1 Podstawa opracowania

Podstawą opracowania jest umowa zawarta w dniu 21 maja 2009 roku między Eko – Team Konsulting z Bielska Białej, a Gminą Milówka na wykonanie pracy pt.: „Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Milówka”.

Program powstał również w oparciu o dane pochodzące z licznych źródeł są to przede wszystkim:

1. Opracowania udostępnione przez Gminę, a w szczególności:
 - Strategia Rozwoju Gminy Milówka,
 - Program Ochrony Środowiska dla Gminy Milówka,
 - Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Milówka,
 - Sprawozdanie w realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Milówka za lata 2005-2006,
 - Regulamin Utrzymania czystości i Porządku na terenie Gminy Milówka,
 - Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego,
 - Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Żywieckiego.
2. Dane zebrane przez zespół autorów Programu,
3. Opracowania i raporty takich instytucji jak m.in.:
 - Ministerstwo Ochrony Środowiska,
 - Śląski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska,
4. Materiały konferencyjne,
5. Literatura specjalistyczna.

1.2 Metodologia opracowania, zawartość dokumentu i jego podstawy prawne

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Milówka został opracowany zgodnie z zapisami ustawowymi Prawa Ochrony Środowiska tekst jednolity Dz. U. nr 25, po. 150 jako narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej w Gminie. Realizacja programu powinna doprowadzić do poprawy stanu środowiska naturalnego, oraz zapewnić skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyć warunki dla wdrożenia wymagań prawa.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Milówka sporządzony został w 2003 roku przez Beskidzki Fundusz Ekorozwoju S.A. z Bielska – Białej we współpracy z Gminą Milówka i przyjęty dnia 20 czerwca 2003 roku Uchwałą Rady Gminy nr X/189/2003, jako realizacja ustawy Prawo Ochrony Środowiska (tekst jednolity Dz. U. nr 25, po. 150), która w Dziale III Polityka ekologiczna oraz Programy Ochrony Środowiska art. 17 wprowadza obowiązek opracowania programów ochrony środowiska na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Ustawa – Prawo ochrony środowiska nie określa sztywnych ram programu ochrony środowiska, zwraca jednak uwagę (art. 17 pkt. 1), by uwzględniał on pewne elementy określone w art. 14 wynikające z polityki ekologicznej państwa:

- cele ekologiczne,
- priorytety ekologiczne,
- poziomy celów długoterminowych,
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno ekonomiczne i środki finansowe.

Szczegółowy zakres, sposób oraz forma sporządzania Programu Ochrony Środowiska (POŚ) jest zgodna z przyjętymi 21 grudnia 2002 roku przez Ministerstwo Środowiska „Wytycznymi do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym”. Wytyczne „...mają charakter ramowy i mogą być wykorzystane, jako materiał pomocniczy przy sporządzaniu programów ochrony środowiska.”

Dokument ten podkreśla, że struktura wojewódzkich powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska powinna nawiązywać do struktury „Polityki ekologicznej państwa”.

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miłówka opracowana została z uwzględnieniem układu strukturalnego „Wytycznych...” i zawiera między innymi elementy takie jak:

- racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych,
- poprawa jakości środowiska,
- narzędzia i instrumenty realizacji programu,
- harmonogram realizacji i nakłady na realizację programu,
- kontrola realizacji programu.

Niniejsza aktualizacja Programu Ochrony Środowiska została opracowana ze względu na to, iż mija ustawowy termin wykonania aktualizacji oraz ze względu na wprowadzone zmiany w prawodawstwie.

Nawiązując do układu i zawartości Projektu Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 niniejsze opracowanie zawierało będzie takie elementy jak:

- **OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO**
 - Ochrona przyrody i krajobrazu,
 - Ochrona i zrównoważony rozwój lasów,
 - Ochrona powierzchni ziemi,
 - Ochrona zasobów kopalin i wód podziemnych,
 - Biotechnologie i organizmy genetycznie zmodyfikowane,
- **ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII**
 - Materiałochłonność, wodochłonność, energochłonność i odpadowość produkcji,
 - Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych,
 - Kształtowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i skutkami suszy,
- **ŚRODOWISKO I ZDROWIE. DALSZĄ POPRAWĄ, JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO**
 - Jakość wód,
 - Zanieczyszczenie powietrza,
 - Gospodarka odpadami,
 - Substancje chemiczne w środowisku,
 - Poważne awarie przemysłowe,
 - Oddziaływanie hałasu,
 - Oddziaływanie pól elektromagnetycznych,

Struktura Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miłówka obejmuje:

1. Omówienie kierunków ochrony środowiska w Gminie w odniesieniu do racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych w tym racjonalnego użytkowania lasów i zasobów przyrodniczych, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, ochrony gleb, ochrony powietrza, ochrony przed hałasem, ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych z podaniem ich stanu aktualnego,
2. Ocenę stanu wyjściowego i stanu docelowego umożliwiając tym samym identyfikację potrzeb w tym zakresie. Stan docelowy zostanie osiągnięty po zrealizowaniu zaproponowanych zadań stanowiących zarówno zadania Gminy, powiatu żywieckiego, a także instytucji i podmiotów działających na analizowanym terenie. Dowodów osiągania stanu docelowego dostarczać będzie ocena efektów działalności środowiskowej, dokonywana okresowo (według ustawy, co 2 lata).

Całość działań proekologicznych zamyka podsumowanie i wnioski, w których wyspecyfikowane zostały najważniejsze informacje i uwagi odnośnie zadań i potrzeb Gminy.

Dla każdego kierunku działań utworzony został harmonogram realizacji zadań. Zawiera on wykaz zadań Gminy z podziałem na zadania własne, czyli finansowane w większości ze środków własnych i koordynowane, czyli takie, które realizowane są na terenie Gminy, nie koniecznie ze środków finansowych gminnych. Zadania te są realizowane często bez udziału Gminy, przez przedsiębiorstwa czy mieszkańców. Harmonogram określa termin i jednostkę odpowiedzialną za realizację zadania, planowane efekty ekologiczne oraz planowane szacunkowe koszty przedsięwzięć z propozycjami

źródeł ich finansowania. Pomagają one w realizacji całości zamierzeń inwestycyjnych Gminy, zaproponowane w nich zostały jednostki partnerujące z propozycją źródeł finansowania dla każdego z zadań.

Program wspomaga dążenie do ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko, źródeł zanieczyszczeń, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska.

Program Ochrony Środowiska zawiera również omówienie uwarunkowań finansowych Gminy. Na podstawie budżetów Gminy z ostatnich lat i planu budżetu na rok bieżący 2009 i szacunkowych kosztów zaproponowanych zadań nakreślono ogólną sytuację finansową Gminy, przeprowadzono prognozę budżetową oraz przeanalizowano możliwości Gminy w zakresie realizacji wszystkich zadań. Dzięki tej analizie wiadomo, jaki procent kosztów na realizację zadań powinien pochodzić z zewnątrz i należy się starać o ich pozyskanie.

W zakresie tej części opracowania przedstawiono również źródła dofinansowania na realizację poszczególnych zadań środowiskowych.

2 Uwarunkowanie zewnętrzne

2.1 Polityka ekologiczna państwa

W dniu 8 maja 2003 r. Sejm RP przyjął dokument „Polityka ekologiczna Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”.

W 2006 r. Rada Ministrów przedłożyła Sejmowi RP projekt następnej polityki ekologicznej państwa na lata 2007-2010 z perspektywą do roku 2014, jednakże – ze względu na skrócenie kadencji - parlament nie zdążył jej uchwalić w 2007 r. Analiza tekstu projektu przeprowadzona w 2008 r. wykazała jego nadmierną ogólnikowość, a także nieaktualność wielu istotnych elementów, szczególnie w odniesieniu do prawodawstwa Unii Europejskiej. Konieczna była, zatem jego aktualizacja, co jednak spowodowało nieuniknione opóźnienie w przygotowaniu polityki ekologicznej państwa i w konsekwencji konieczne było przyjęcie nowego horyzontu czasowego. Tak, więc, „Polityka ekologiczna na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016” jest drugim z rzędu tego rodzaju dokumentem strategicznym wymaganymi ustawą – Prawo ochrony środowiska.

Zasady realizacji Polityki Ekologicznej Państwa zostały przyjęte, jako podstawa realizacji opracowania niniejszego dokumentu, jakim jest Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miłówka.

Nadrzędnym, strategicznym celem polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego.

Realizacja tego celu osiągnięta będzie poprzez niezbędne działania organizacyjne, inwestycyjne (w tym wdrażanie postanowień Traktatu Akcesyjnego), tworzenie regulacji dotyczących zakresu korzystania ze środowiska i reglamentowania poziomu tego wykorzystania w najważniejszych obszarach ochrony środowiska. Stąd celami realizacyjnymi Polityki ekologicznej są:

- wzmacnianie systemu zarządzania ochroną środowiska,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody,
- zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii,
- dalsza poprawa, jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego dla ochrony zdrowia mieszkańców Polski,
- ochrona klimatu.

Ustawa Prawo ochrony środowiska w art. 13 stwierdza, że polityka ekologiczna państwa ma na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska. We współczesnym świecie oznacza to przede wszystkim, że polityka ta powinna być elementem równoważenia rozwoju kraju i harmonizowania z celami ochrony środowiska celów gospodarczych i społecznych. Oznacza to także, że realizacja polityki ekologicznej państwa w coraz większym stopniu powinna dokonywać się poprzez zmiany modelu produkcji i konsumpcji, zmniejszanie materiałochłonności, wodochłonności i energochłonności gospodarki oraz stosowanie najlepszych dostępnych technik i dobrych praktyk gospodarowania, a dopiero w dalszej kolejności poprzez typowo ochronne, tradycyjne działania takie jak oczyszczanie gazów odlotowych i ścieków, unieszkodliwianie odpadów.

Oznacza to również, że aspekty ekologiczne powinny być obligatoryjnie włączane do polityk sektorowych we wszystkich dziedzinach gospodarowania, a także do strategii i programów rozwoju na szczeblu regionalnym i lokalnym.

Nadrzędną wartością w polityce ekologicznej państwa jest człowiek, co oznacza, że zdrowie społeczeństwa, komfort środowiska, w którym żyją i pracują ludzie, życie obywatela są głównym kryterium realizacji polityki ekologicznej na każdym szczeblu. Polityka ekologiczna państwa ma służyć zaspokojeniu rosnących potrzeb człowieka.

Wiodącą zasadą polityki ekologicznej państwa jest przyjęta w Konstytucji RP zasada zrównoważonego rozwoju, która uzyskała prawo obywatelstwa wśród społeczeństw świata w wyniku Konferencji Narodów Zjednoczonych w Rio de Janeiro w 1992 r. Istotą zrównoważonego rozwoju jest równorzędne traktowanie racji społecznych, ekonomicznych i ekologicznych.

2.2 Strategia rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020

„Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020” powstała w wyniku przeprowadzenia aktualizacji „Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2015”. Jedną z podstawowych przesłanek aktualizacji było pojawienie się kilku strategicznych dokumentów szczebla unijnego i krajowego. W wyniku aktualizacji powstał dokument o uproszczonej strukturze, przejrzysty, wykorzystujący doświadczenia minionych lat, uwzględniający zmiany uwarunkowań, które zaszły w otoczeniu, w tym przede wszystkim przystąpienie Polski do Unii Europejskiej

Sejmik Województwa Śląskiego Uchwałą z dnia 4 lipca 2005 nr II/37/6/2005 przyjął „Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2020”, dokument ten jest aktualizacją przyjętej we wrześniu 2000 „Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2015”.

W ramach 3 pól strategicznych, dla których przeprowadzono analizę SWOT, zidentyfikowano po 2 priorytety dziedzinowe:

- w polu Zasoby ludzkie, równość szans i zagadnienia społeczne wyznaczono:
 - priorytet: edukacja, kultura, mobilność i aktywizacja zasobów ludzkich,
 - priorytet: integracja społeczna, bezpieczeństwo i zdrowie,
- w polu Gospodarka, innowacyjność i inne ramowe uwarunkowania wyznaczono:
 - priorytet: restrukturyzacja i rozwój gospodarki,
 - priorytet: innowacje, technologie, działalność B+R,
- w polu Infrastruktura, aspekty przestrzenne, środowisko wyznaczono:
 - priorytet: ochrona i kształtowanie środowiska oraz przestrzeni,
 - priorytet: transport, komunikacja i informacja,

W ramach celu strategicznego IV: „*Poprawa, jakości środowiska naturalnego i kulturowego oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni*” wyznaczono kierunki działań:

- Wspieranie rozwoju obszarów metropolitalnych
- Zagospodarowanie centrów miast oraz zdegradowanych dzielnic
- Rewitalizacja terenów zdegradowanych
- Kształtowanie ośrodków wiejskich
- Uporządkowanie i wdrożenie systemu gospodarki odpadami
- Utworzenie systemu kształtowania i wykorzystania zasobów wodnych
- Polepszenie jakości powietrza
- Ochrona przed hałasem

2.3 Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do roku 2004 oraz cele długoterminowe do roku 2015

W „Programie ochrony środowiska województwa śląskiego do roku 2004 oraz cele długoterminowe do roku 2015” zaproponowano cele zaliczające się do każdej z dziedzin ochrony środowiska:

- **Ochrona zasobów wodnych**

Cel długoterminowy do 2015 roku *Przywrócenie wysokiej, jakości wód powierzchniowych oraz ochrona, jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania.*

- **Ochrona powietrza atmosferycznego**

Cel długoterminowy do 2015 roku *Polepszenie, jakości powietrza atmosferycznego, a przyjęte kierunki działań to:*

- redukcja niskiej emisji,
- zintegrowanie i rozbudowa systemu ciepłowniczego regionu,
- promocja wykorzystania alternatywnych źródeł energii cieplnej

- **Ochrona przed hałasem**

Cel długoterminowy do 2015 roku *Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców i środowiska poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów. Można to osiągnąć poprzez:*

- eliminację czynności powodujących hałas,
- stosowanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych zapobiegających powstawaniu lub przenikaniu hałasu do środowiska, a także środków zmniejszających poziom hałasu.

- **Ochrona przed niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym**

Cel długoterminowy do 2015 roku *Kontrola i ograniczenie emisji promieniowania niejonizującego do środowiska. Można to osiągnąć poprzez:*

- wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed promieniowaniem z wyznaczeniem stref ograniczonego użytkowania m.in. wokół urządzeń elektroenergetycznych, radiokomunikacyjnych i radiolokacyjnych gdzie jest rejestrowane przekroczenie dopuszczalnych poziomów promieniowania niejonizującego.
- Podstawowym działaniem będzie prowadzenie badań, które pozwolą na ocenę skali zagrożenia promieniowaniem.

- **Zapobieganie awariom przemysłowym**

Cel długoterminowy do 2015 roku *Eliminowanie i zmniejszanie skutków dla środowiska z tytułu awarii przemysłowych. Zgodnie z prawem ochrony środowiska, większość obowiązków wykonawczych spada na prowadzących dany zakład. I tak:*

- w odniesieniu do zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii - obowiązek posiadania raportu o bezpieczeństwie i wewnętrznego planu operacyjnego,
- obowiązek dostarczenia Komendantowi Wojewódzkiemu Państwowej Straży Pożarnej informacji niezbędnych do opracowania zewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego,
- w odniesieniu do zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia awarii obowiązek opracowania programu zapobiegania awariom"

- **Gospodarka odpadami**

Cel długoterminowy do 2015 roku *Minimalizacja ilości powstających odpadów, wzrost wtórnego wykorzystania i bezpieczne składowanie pozostałych odpadów. Cel ten będzie realizowany poprzez działania ukierunkowane na:*

- uporządkowanie obrotu odpadami i stworzenie warunków dla ich bezpiecznego unieszkodliwiania,
- stworzenie infrastruktury recyklingu odpadów,
- usuwanie odpadów niebezpiecznych z terenów objętych ochroną wód,
- utworzenie systemu ponad gminnych wysypisk komunalnych z pełnym wyposażeniem w instalacje segregacji odpadów,
- wzmocnienie i rozbudowę regionalnego monitoringu wytwarzania, unieszkodliwiania i składowania odpadów niebezpiecznych,
- likwidację składowisk odpadów niebezpiecznych i stworzenie systemu bieżącej utylizacji odpadów,

- stworzenie regionalnego systemu stacji przeładunkowych odpadów i technologicznych instalacji utylizacji odpadów
- **Tereny poprzemysłowe**
Cel długoterminowy, do roku 2015 *Przekształcenie terenów poprzemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego.*
 - likwidacja negatywnych skutków dawnej działalności przemysłowej
 - zagadnienia rewitalizacji terenów poprzemysłowych i pogórnich.
- **Ochrona powierzchni ziemi i gleb**
Cel długoterminowy, do 2015 roku *Racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych, zwłaszcza w ujęciu długookresowym, powinno polegać na:*
 - zagospodarowaniu gleb w sposób, który odpowiada w pełni ich przyrodniczym walorom i klasie bonitacji,
 - lepszym dostosowaniu do naturalnego, biologicznego potencjału gleb, formy ich zagospodarowania oraz kierunków i intensywności produkcji,
 - zmniejszeniu skali ograniczeń, jakie dla optymalnego wykorzystania biologicznego potencjału gleb stwarzają procesy degradacji spowodowanej emisją zanieczyszczeń, erozją oraz niewłaściwą agrotechniką,
 - odpowiedniej zmianie struktury upraw, na glebach zanieczyszczonych substancjami niebezpiecznymi dla zdrowia.
- **Ochrona zasobów kopalin**
Cel długoterminowy, do 2015 roku *Ochrona zasobów złóż poprzez ich racjonalne wykorzystywanie w koordynacji z planami rozwoju regionu.* Na terenie województwa śląskiego niezbędne są:
 - likwidacja wyrobisk górniczych po eksploatacji łupków karbońskich,
 - zagospodarowanie wyrobisk odkrywkowych po eksploatacji piasku i żwiru, w zależności od charakteru wyrobiska, w kierunku wodnym lub leśnym,
 - preferowanie wydobywania podziemnego z podszadaniem wyrobisk, dla ograniczenia skali osiadań terenu
 - rekultywacja terenów osiadań spowodowanych podziemną eksploatacją.
- **Ochrona przyrody**
Cel długoterminowy do 2015 roku *Ochrona i wzrost różnorodności biologicznej (genetycznej gatunkowej i siedliskowej) i krajobrazowej oraz wzrost lesistości województwa i ochrona lasów.* Podstawą stworzenia warunków do racjonalnego zarządzania ochroną przyrody będzie:
 - wdrożenie systemu monitoringu stanu przyrody,
 - opracowanie i wdrożenie systemu informacji o obiektach i obszarach szczególnie chronionych.

2.4 Strategia Zrównoważonego Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Powiatu Żywieckiego na lata 2006-2020

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Żywieckiego na lata 2006 – 2020 jest dokumentem określającym cele i kierunki działań, które powiat wytyczył sobie na najbliższe 14 lat i dzięki którym będzie mógł się rozwijać. Dokument ten nie narusza suwerenności gmin, ale promuje ich walory rekreacyjne i gospodarcze.

Misja wytyczona przez Powiat Żywiecki dotyczy wzajemnej współpracy powiatu z gminami, dzięki której podwyższy się standard życia społeczeństwa poprzez dążenie do zrównoważonego rozwoju zgodnego ze standardami Unii Europejskiej oraz założeniami Strategii Narodowej i Strategii Województwa Śląskiego.

Plan rozwoju syntetycznie ujmuje uzgodnioną wizję rozwoju:

Żywieccyzna jest powiatem o uporządkowanej przestrzeni, w którym żyje społeczeństwo zintegrowane wokół wspólnie uznawanych wartości, gwarantujące stabilność gospodarczą dzięki

wyspecjalizowanym usługom turystycznym i rolniczym, kultywujące tradycje i kulturę lokalną, racjonalnie kształtujące środowisko.

Powiat Żywiecki w najbliższej przyszłości to powiat:

- o maksymalnie niskim wskaźniku bezrobocia z dobrze rozwiniętą strukturą małych, średnich i dużych przedsiębiorstw, z rozwiniętą infrastrukturą techniczną (kanalizacją, wodociągami, siecią gazową i telekomunikacyjną, infrastrukturą energetyczną) oraz stosownym do potrzeb systemem komunikacyjnym,
- z rozwiniętym rolnictwem ekologicznym stanowiącym silną bazę produkcyjną dla lokalnego i ponadlokalnego przemysłu rolno-spożywczego,
- z rozwiniętym systemem oświaty, który daje szansę zdobycia wykształcenia zapewniającego konkurencyjność na wymagającym rynku pracy,
- zapewniający mieszkańcom i przyjezdnym wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego, różnorodność i wysoką jakość usług turystycznych, kulturalnych, sportowych i medycznych, a także sprawnie funkcjonujący system opieki społecznej,
- chroniący środowisko naturalne, popierający rozwiązania ekologiczne,
- chroniący dziedzictwa kultury.

W strategii zostało zapisanych szereg priorytetów, celów i zadań, te, które dotyczą ochrony środowiska zestawiono poniżej:

C4 ELIMINACJA ZAGROZEŃ ŚRODOWISKOWYCH I RACJONALIZACJA OCHRONY ŚRODOWISKA

C41 Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców

- Edukacja ekologiczna
- Opracowanie i wdrożenie programów nauczania odzwierciedlającego specyfikę problemów ochrony środowiska
- Informowanie społeczeństwa o problemach ochrony środowiska
- Organizacja systemu informacji o środowisku

C42 Zmniejszenie ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych do środowiska

- Uporządkowanie gospodarki komunalnej
- Promocja właściwej gospodarki wodno – ściekowej
- Usprawnianie gospodarki odpadami
- Eliminacja niskiej emisji w jednostkach administracji powiatowej
- Poszukiwanie alternatywnych źródeł energii
- Redukcja hałasu komunikacyjnego

C43 Obniżenie ładunków zanieczyszczeń emitowanych przez przemysł

- Uzgadnianie warunków korzystania ze środowiska
- Pozwolenia zintegrowane

C44 Zachowanie terenów cennych pod względem przyrodniczym

- Ochrona istniejących walorów środowiskowych
- Organizacja ochrony różnorodności biologicznej przyrody
- Organizacja ochrony wód na terenie powiatu
- Organizacja ochrony istniejącej bioróżnorodności zbiorowisk leśnych i nieleśnych

C45 Właściwe kształtowanie istniejących walorów środowiskowych

- Racjonalna gospodarki zasobami środowiska
- Prowadzenie racjonalnej gospodarki drzewostanem, łąkami, pastwiskami i nieużytkami
- Zwiększanie lesistości
- Ochrona promocyjnych kompleksów leśnych
- Prowadzenie racjonalnej gospodarki łowieckiej
- Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodami na terenie powiatu
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi

C46 Racjonalizacja ochrony środowiska

- Usprawnienie zarządzania środowiskiem
- Organizacja monitoringu środowiska w zakresie wód, emisji zanieczyszczeń do powietrza, przyrody ożywionej, zagrożeń ekologicznych

2.5 Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego

W „Programie ochrony środowiska dla Powiatu Żywieckiego” zaproponowano cele nadrzędne i cele szczegółowe zaliczające się do każdej z dziedzin ochrony środowiska:

GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

Cel nadrzędny: Przywrócenie czystości wód powierzchniowych, ochrona zasobów wód podziemnych oraz zmniejszenie strat i zapewnienie wysokiej, jakości wody do picia

Cele szczegółowe:

- Zmniejszenie strat wody w sieci wodociągowej.
- Poprawa jakości wody dostarczanej mieszkańcom.
- Poprawa jakości wód powierzchniowych przez: oczyszczanie ścieków komunalnych i przemysłowych, ograniczenie spływu azotanów z terenów rolniczych oraz ograniczenie spływu zanieczyszczonych wód deszczowych z dróg.
- Ochrona czystości wód podziemnych.

GOSPODARKA ODPADAMI

Cel nadrzędny: Ograniczenie do minimum negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko

Cele szczegółowe:

- Objęcie wszystkich mieszkańców Powiatu zorganizowaną zbiórką odpadów użytkowych
- Organizacja i rozwijanie systemu zbierania odpadów niebezpiecznych wydzielanych ze strumienia odpadów komunalnych
- Likwidacja i rekultywacja dzikich składowisk odpadów
- Budowa indywidualnych systemów utylizacji odpadów organicznych i systemu zbiórki biomasy
- Budowa zakładu segregacji odpadów oraz termicznego przetwarzania odpadów

OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB

Cel nadrzędny: Poprawa jakości środowiska pod względem ochrony ziemi i gleb w tym zwiększenie atrakcyjności Powiatu

Cele szczegółowe:

- Udział wraz z Gminami Powiatu w zapobieganiu degradacji i erozji gleb
- Okresowa kontrola zawartości metali ciężkich w glebach użytkowanych rolniczo,
- Współudział w rekultywacji osuwiskowych
- Coroczna aktualizacja rejestru zawierającego informacje o terenach na których stwierdzono przekroczenie standardów jakości gleby i ziemi ze szczególnym uwzględnieniem obszarów na których obowiązek rekultywacji obciąża starostę.

OCHRONA POWIETRZA

Cel nadrzędny: Ochrona środowiska i zasobów naturalnych

Cele szczegółowe:

- Ograniczenie emisji zanieczyszczeń z procesów energetycznego spalania węgla w niskosprawnych urządzeniach grzewczych
- Ograniczenie niskiej emisji nieorganizowanej dla budynków użyteczności publicznej, zasobów mieszkaniowych na terenie powiatu, zabudowy indywidualnej
- Ograniczenie emisji zanieczyszczeń poprzez wprowadzenie zmian w układzie komunikacji

OCHRONA PRZED HAŁASEM

Cel nadrzędny: Zapewnienie ludności atrakcyjnego miejsca zamieszkania, pracy i wypoczynku poprzez poprawę komfortu akustycznego środowiska

Cele szczegółowe:

- Ograniczenie hałasu komunikacyjnego
- Tworzenie terenów wolnych od ponadnormatywnych oddziaływań akustycznych związanych z przemysłem i komunikacją

OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM NIEJONIZUJĄCYM

Cel nadrzędny: Kontrola i ograniczenie emisji ponadnormatywnego niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego do środowiska

Cele szczegółowe:

- Rozeznanie ponadnormatywnego oddziaływania pól elektromagnetycznych
- Ograniczenie emisji ponadnormatywnego elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego do środowiska

OCHRONA PRZYRODY

Cel nadrzędny: Ochrona różnorodności biologicznej środowiska przyrodniczego Powiatu, jako elementu zwiększenia jego atrakcyjności

Cele szczegółowe:

- Utworzenie Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych (ESOCh) Powiatu
- Realizacja ochrony czynnej w obszarach przyrodniczo cennych
- Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa
- Poprawa kondycji zdrowotno-sanitarnej lasów

EDUKACJA EKOLOGICZNA

Cel nadrzędny: Wzrost wykształcenia mieszkańców w zakresie ekologii oraz rozwój ich zdolności adaptacyjnych do zmian społecznych i gospodarczych

Cele szczegółowe:

- Edukacja ekologiczna nauczycieli
- Tworzenie ośrodków edukacji ekologicznej
- Realizacja programu edukacji ekologicznej dla szkół podstawowych i gimnazjów
- Tworzenie kół ekologicznych
- Organizacja wystaw proekologicznych
- Promocja gospodarstw ekologicznych
- Szkolenia i pokazy praktyczne dla rolników i działkowców w zakresie gospodarki ekologicznej

2.6 Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Milówka

Strategia Rozwoju Gminy Milówka została opracowana w 2004 roku przez Beskidzki Fundusz Ekorozwoju S.A. z Bielska –Białej i przyjęta uchwałą Rady Gminy Milówka nr XVII/237/2004 w dniu 12 marca 2004r.

W „Strategii Rozwoju Gminy Milówka” wyznaczono misję gminy: „Gmina Milówka lokalnym centrum turystycznym, edukacyjnym, małej i średniej przedsiębiorczości na bazie ekorozwoju”.

W ramach misji wyznaczono *główne aspekty strategiczne*, są to:

ŁAD PRZESTRZENNY

- Dobra lokalna komunikacja powiązana z drogą krajową, utrzymanie połączenia kolejowego i korzystne skomunikowanie zarówno z kierunkiem Żywiec-Bielsko, jak i w kierunku granicy;
- lokalne centrum usługowe (typu miejskiego) w Milówce;
- rozwój osadnictwa w tradycyjnej architekturze drewnianej, ochrona wartości kulturowych.

ŚRODOWISKO

- Zachowanie krajobrazu i wartości przyrodniczych jako zasadniczej wartości rozwojowej;
- rozwój technicznej infrastruktury komunalnej: gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami) zapewniającej rozwój gospodarczy i ochronę środowiska;

- nowoczesne rozwiązania organizacyjne w gospodarce komunalnej, sprzyjające skuteczności i efektywności.

SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA

- Specjalizacja i poszerzenia istniejącej bazy edukacyjnej, poprzez szkolnictwo średnie i lokalne instytucje edukacyjne;
- wspieranie lokalnej kultury w celu wykreowania w Milówce centrum kultury folkowej (nowoczesnej kultury, nawiązującej twórczo do lokalnych tradycji kultury ludowej);
- rozwój pozostałych usług społecznych i poprawa bezpieczeństwa;
- rozwój partycypacji obywatelskiej w sprawach publicznych gminy, wspieranie oddolnej, naturalnej zaradności mieszkańców, współpraca z organizacjami pozarządowymi i lokalnymi liderami opinii.
- strategia promocji wewnętrznej i zewnętrznej;

GOSPODARKA

- Stabilizowanie istniejących i znajdowanie nowych źródeł utrzymania mieszkańców;
- rozwój turystyki i agroturystyki na bazie walorów krajobrazowych i kulturowych oraz lokalizacji wobec dużych aglomeracji;
- rozwój warunków dla inwestycji w MŚP w zakresie przetwórstwa i produkcji oraz rękodziela;
- rozwój usług pobytowych w obiektach średniej wielkości kubatury (rekreacja, domy seniora);
- rozwój infrastruktury i edukacji w zakresie nowych technologii ze szczególnym uwzględnieniem technik informatycznych;
- wspieranie rolnictwa z uwzględnieniem zachowanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych.

BUDŻET I ORGANIZACJA GMINY

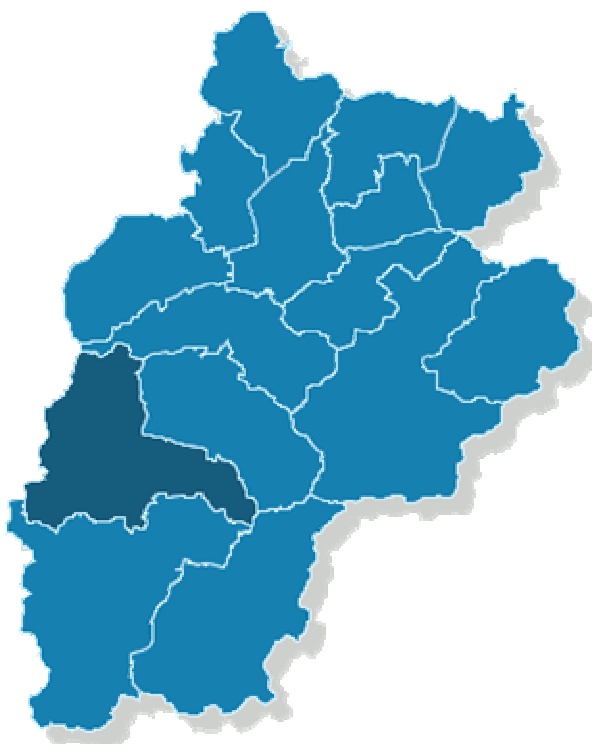
- Dbłość o dochodową stronę budżetu gminy;
- stała racjonalizacja wydatków budżetowych.

3 Ogólna charakterystyka gminy Milówka

3.1 Położenie

Gmina Milówka leży w południowej części województwa śląskiego w powiecie żywieckim, położona jest w południowej części Kotliny Żywieckiej, w bezpośrednim sąsiedztwie Beskidu Żywieckiego i Śląskiego. Przez obszar Gminy przepływa Soła, do której uchodzą tutaj m. in. Nielechwianka, Rokitnik i Kameszniczanka. Miejscowość jest położona na wysokości 450 m n.p.m. przy drodze Żywiec - Zwardoń.

Od północy Gmina graniczy z Gminą Radziechowy – Wieprz, od północnego-wschodu z Gminą Węgierska Górka, od południa i południowego wschodu z Gminą Rajcza i na krótkim odcinku z Gminą Ujszoły. Natomiast od zachodu graniczy z Gminą Istebna i Wisła.

Rysunek 1 Lokalizacja Gminy Milówka na tle powiatu żywieckiego

Źródło: <http://wybory2006.pkw.gov.pl>

W skład Gminy wchodzi pięć sołectw: Milówka, Laliki, Nieleddwia, Kamesznica i Szare.

Przez Milówkę przebiegają drogi:

- droga wojewódzka 943, prowadząca do przejścia granicznego z Czechami w Jasnowicach,
- droga ekspresowa S-69 z Bielska-Białej do przejścia granicznego ze Słowacją w Zwardoniu – oddany odcinek Milówka – Szare, do budowy odcinek Milówka – Przybędza,
- drogi powiatowe,
- drogi gminne.

Łączna długość sieci drogowej – ulicznej o nawierzchni utwardzonej na terenie Gminy Milówka wynosi 138,5 km z czego:

- drogi krajowe i wojewódzkie – 13 km,
- drogi powiatowe – 31,5 km,
- drogi gminne – 356 km, w tym o nawierzchni utwardzonej – 94 km.

W Lalikach, przy budowie drogi ekspresowej S69 został oddany do eksploatacji najdłuższy pozamiejski tunel drogowy w Polsce wydrążony w ziemi, który będzie miał 678 metrów długości i jest poprowadzony przez środek Sobczakowej Grapy (766 metrów n.p.m.). Oprócz tunelu powstało również 4,7 km drogi ekspresowej, trzy wiadukty i węzeł drogowy, który umożliwił połączenie z drogą na Jasnowice (przejście graniczne z Czechami).

3.2 Ukształtowanie terenu i budowa geologiczna

Geologicznie obszar gminy znajduje się w kompleksie utworów fliszowych, sfałdowanych w początkach neogenu i powtórnie w środkowym miocenie, które budują pasma górskie Beskidu Śląskiego i Beskidu Żywieckiego. Podłoże fliszu nie jest odsłonięte, a o jego rodzaju można wnioskować pośrednio na podstawie otoczków występujących w różnych ogniwach fliszu, oraz porwaków tektonicznych znajdujących się w spągu płaszczowin. Zasadniczy zrąb tektoniczny Beskidu Śląskiego tworzy płaszczowina godulska będąca częścią płaszczowiny śląskiej nasuniętej z południa w kierunku północnym. Płaszczowinę godulską budują: łupki wierzchowskie, warstwy ligockie, piaskowce godulskie, warstwy istebniańskie oraz utwory trzeciorzędowe. Piaskowce godulskie stanowią podstawowy składnik budowy szczytów i pasm górskich Beskidu Śląskiego. Są to gruboławicowe,

zielenawe od glaukonitu, piaskowca z wkładkami łupków. Warstwy istebniańskie są najmłodszymi elementami płaszczowiny godulskiej. Tworzą je piaskowce i zlepieńce istebniańskie.

Zrąb tektoniczny Beskidu Żywieckiego tworzy płaszczowina magurska zbudowana z: warstwy inoceramowej, piaskowców ciężkowickich przykrytych i częściowo podścielanych pstrymi łupkami, warstwy hieroglifowe, belowskie i podmagurskie oraz tworzące najwyższe ogniwo piaskowce magurskie zróżnicowane na dwie strefy facjalne. W strefie zewnętrznej są to piaskowce silnie glaukonitowe, natomiast w strefie wewnętrznej glaukonit zanika, a piaskowce są silniej mikowe.

Teren gminy leżący w zlewni rzeki Wisły charakteryzuje się bardzo dobrze rozwiniętą siecią rzeczną. Głównym ciekim na tym terenie jest rzeka Soła (dopływ Wisły), która jest zasilana poprzez liczne prawo i lewobrzeżne dopływy. Ważniejsze dopływy rzeki Soły na terenie gminy Milówka to: Potok Milowiecki (inne nazwy: Salomonka, Rokitnik, Prusowianka), Bystra z Kameszniczanką i Nielewdianka.

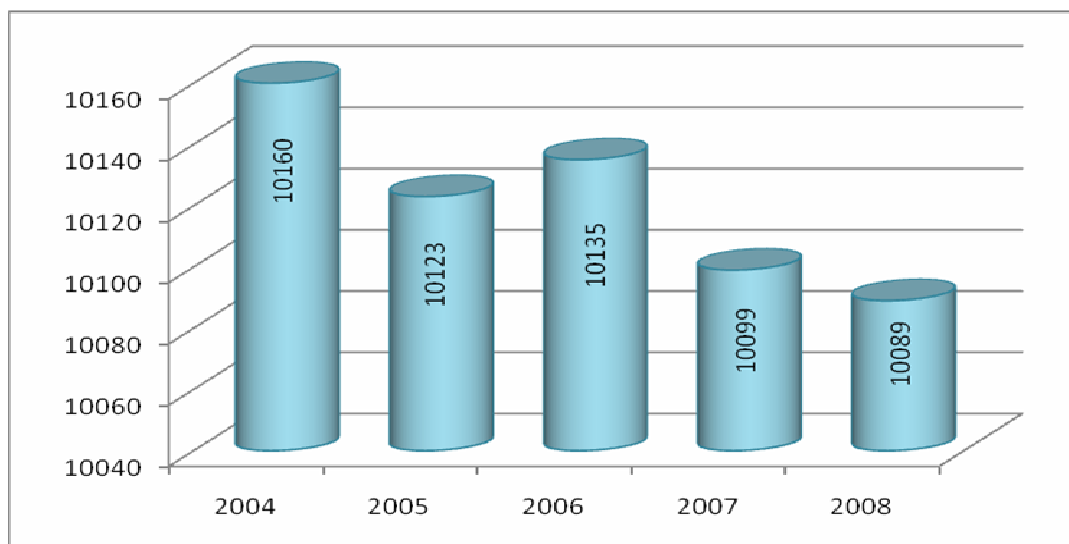
3.3 Klimat

Analizowany rejon znajduje się w karpackiej dzielnicy klimatycznej. Klimat ten wykazuje wyraźną zależność nie od czynników solarnych, ale przede wszystkim od cyrkulacji mas powietrza, głównie pochodzenia polarno-morskiego. Charakteryzuje się on między innymi dużą nieregularnością i znacznymi wahaniami temperatur w ciągu roku, czy kolejnych lat, oraz rzadkim pojawianiem się długich, mroźnych zim. Wyróżnia go niezbyt wysoka średnia roczna temperatura powietrza ($5-7^{\circ}\text{C}$), stosunkowo wysoka suma opadów (800-1000 mm), znaczna liczba dni przymrozkowych (do 200) i mroźnych (ponad 100). Okres wegetacyjny na tym terenie trwa poniżej 160 dni. Cechą charakterystyczną karpackiej dzielnicy klimatycznej jest występowanie piętrowości klimatycznej, związanej z wysokością nad poziomem morza.

3.4 Otoczenie społeczno gospodarcze

Gmina Milówka ma powierzchnię 98,33 km². Stan ludności zamieszkującej Gminę w grudniu 2008 roku wynosił 10.089 mieszkańców, co oznacza, że średnie zaludnienie w Gminie wynosi około 102 mieszkańców na kilometr kwadratowy.

Według danych statystycznych liczba ludności na terenie Gminy Milówka na przestrzeni ostatnich pięciu lat stale się nieznacznie zmniejszała. W roku 1995 teren Gminy zamieszkiwało około 10.000 ludzi, w latach 2000-2003 liczba ta zwiększyła się do około 10.180, by w następnych latach nieznacznie spaść do 10.089 w 2008 roku.

Rysunek 2 Liczba mieszkańców Gminy w latach 2004-2008

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Milówka, 2009

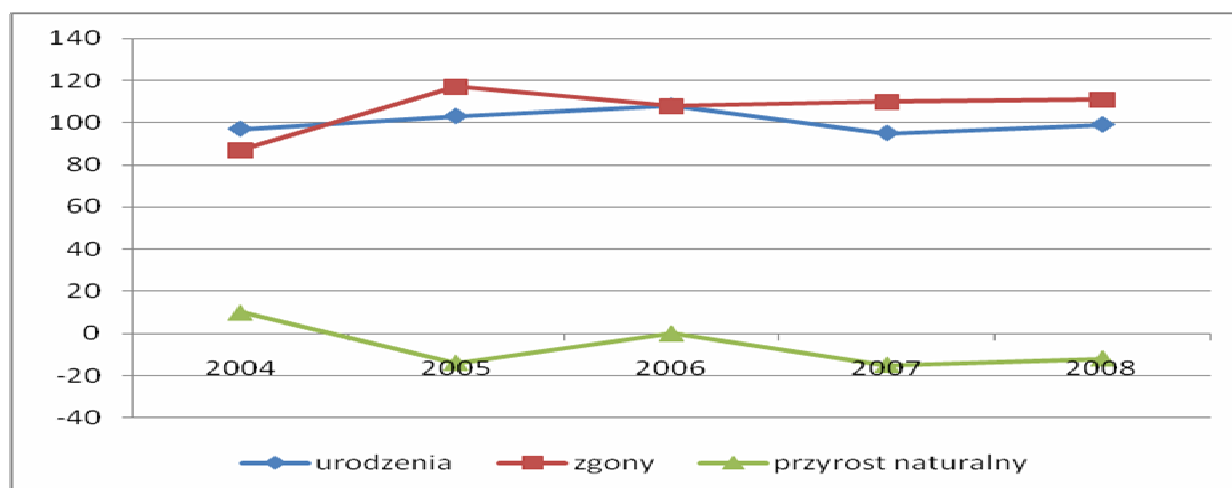
Zmiany liczby ludności w poszczególnych wsiach są porównywalne od 2004 roku do chwili obecnej liczba ludności we wsiach należących do Gminy Milówka sukcesywnie po równo nieznacznie się zmniejsza. Zmiany te zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 1 Zmiany liczby ludności w poszczególnych wsiach na przestrzeni lat 2004-2008

Rok	Milówka	Kamesznica	Laliki	Nieledwia	Szare
2004	4442	2847	1031	1032	808
2005	4448	2804	1026	1048	797
2006	4441	2810	1035	1041	808
2007	4446	2793	1025	1035	800
2008	4443	2805	1032	1022	787

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Milówka, 2009

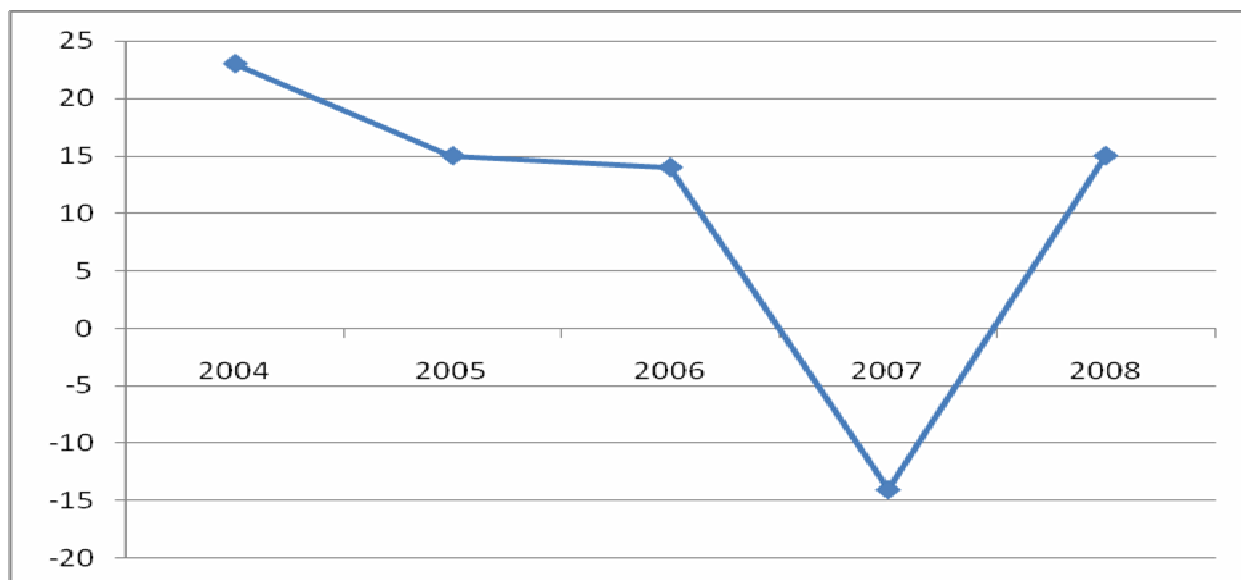
Stała liczba ludności zamieszkującej Gminę Milówka jest odzwierciedleniem liczby urodzeń i zgonów, a co za tym idzie salda migracji. Zestawienie tych wskaźników zobrazowano na wykresie poniżej, wskaźniki te są na stałym poziomie z lekką malejącą tendencją.

Rysunek 3 Ilość urodzeń, zgonów i przyrost naturalny na terenie gminy Milówka w latach 2000-2008

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.stat.gov.pl, 2009

Na stabilną liczbę mieszkańców Gminy Milówka na wpływ także saldo migracji. Z zestawienia zamieszczonego poniżej wynika, iż saldo migracji utrzymuje się na stałym dodatnim poziomie około 15-20. Więcej jest zameldowań niż wymeldowań z Gminy. Nowi mieszkańcy to głównie ludzie z Górnego Śląska, którzy pragnąc zaznać ciszy i spokoju przenoszą się z miast do spokojnych zakątków położonych jednak w niewielkiej odległości od miast takich jak Żywiec.

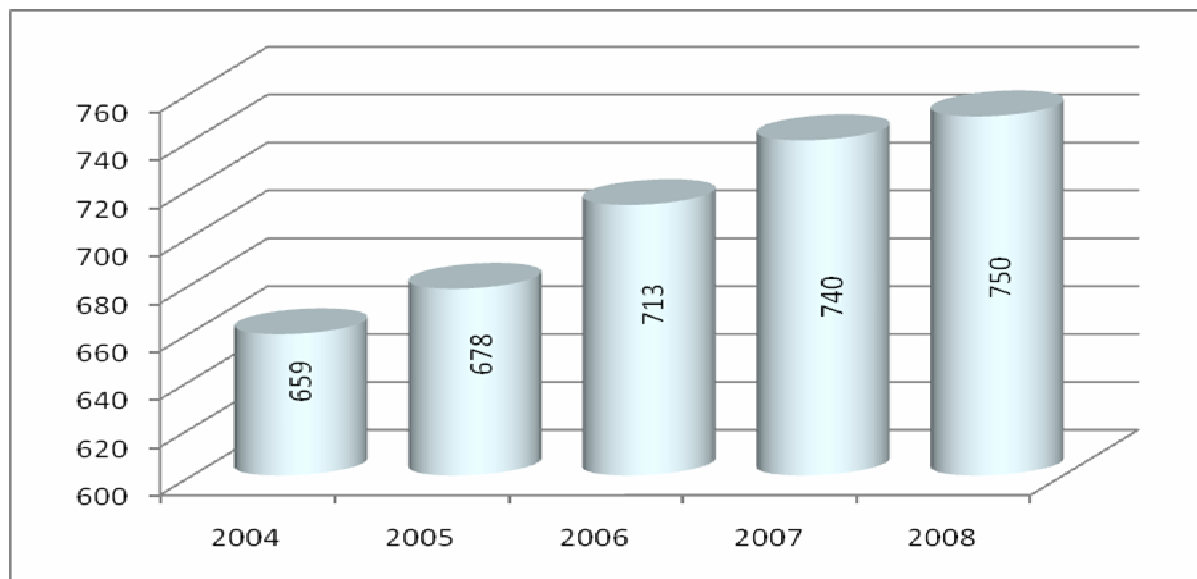
Rysunek 4 Saldo migracji na obszarze gminy Milówka na przestrzeni lat 2004 - 2008

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.stat.gov.pl, 2009

Ludność w wieku produkcyjnym stanowi około 61,5% całej populacji mieszkańców Gminy, ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowi około 22,1%, a w wieku poprodukcyjnym około 16,4% osób.

Duża część mieszkańców gminy pracuje w niewielkich zakładach przemysłowych i usługowych na terenie Gminy i poza jej granicami, a szczególnie w Żywcu.

Na obszarze gminy zarejestrowanych jest około 750 podmiotów gospodarczych. Ilość podmiotów i ich sukcesywny wzrost zobrazowano na poniższym wykresie.

Rysunek 5 Zmiany w ilości podmiotów gospodarczych na terenie gminy Milówka

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.stat.gov.pl, 2009

Dominującą formę własności stanowi sektor prywatny. Z 750 zarejestrowanych działalności gospodarczych:

- 724 stanowią podmioty gospodarki narodowej,
- 638 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą,
- 12 to spółki handlowe,
- 3 spółdzielnie,

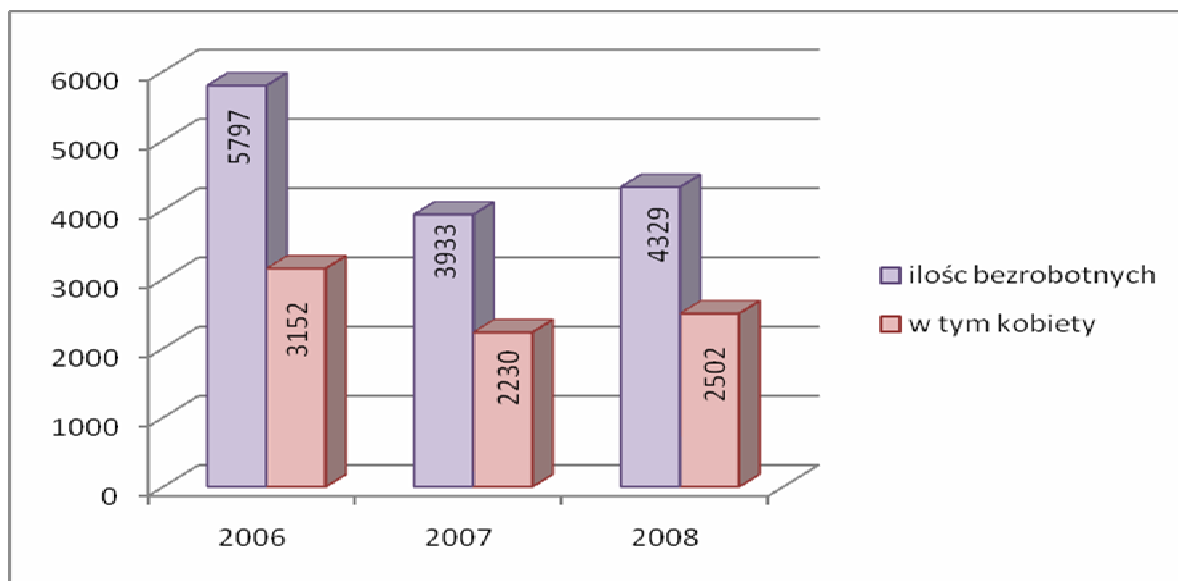
- 2 fundacje,
- 21 stowarzyszenia i organizacje społeczne.

Główne sfery działalności to: handel, budownictwo, przetwórstwo przemysłowe, a także transport i usługi.

Do ważniejszych zakładów działających na terenie gminy należą:

- JERONIMO MARTINS DYSTRYBUCJA S.A. 60-003 Poznań, ul Włczyńska 18 – Sklep „Biedronka” o/Milówka, ul Jana Kazimierza 2/2,
- P.P.H. i T. „TIRMET” Jan Tyc, Milówka, ul. Jana Kazimierza 2/2,
- Stacja paliw „MIXPOL” Paweł Michulec, Milówka, ul. Grunwaldzka,
- P.T.U.H. „BUD-ROL” Józef Grzegorzek, Milówka, ul. Piekarska 10,
- „DREWMIX” Krzysztof Szczotka, Milówka, Nieledwia, ul. Górska 165,
- P.H.U. GEOTECH Paweł Jabłeka, Milówka, ul. Rynkowa 24,
- INTER – TANK Kazimierz Łoś, Zwardoń, Laliki 187,
- Wyrób kafli Janusz Gnidziński, Milówka ul. Kaflarska 4,
- Zakład Przetwórstwa Mięsnego, Rajmund i Waldemar Kocoń, Milówka, ul. Targowa,
- F.H.U. „KAROLEX” Karol Grzegorzek, Milówka, ul. Piekarska 14,
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „PŁOMIEŃ” Milówka, ul. Targowa 27,
- „ATPLAST” Andrzej Talik, Milówka, ul. Targowa 27.

Wg danych za ostatnie lata stopa bezrobocia na terenie Powiatu Żywieckiego kształtuje się w następujący sposób, jaki pokazano na wykresie.

Rysunek 6 Struktura bezrobocia na terenie Powiatu Żywieckiego w latach 2006 - 2008

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP Żywiec, 2009

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu, z czerwca 2009 r., liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Milówka wynosi ok. 133 osób, z tego 68¹ osób stanowią kobiety.

Z charakterystyk bezrobocia PUP na terenie gminy można wyciągnąć następujące wnioski:

- największą grupę wśród bezrobotnych stanowią kobiety,
- bezrobociem dotknięte są osoby głównie młode w wieku nie przekraczającym 30 lat życia, a więc w okresie pełnej zdolności do pracy o podstawowym i średnim poziomie wykształcenia,

¹ Dane PUP Żywiec, dla Gminy Milówka 2009

- jako pozytywną cechę obecnego bezrobocia w gminie należy uznać fakt, że są to osoby głównie z krótkim stażem pracy lub bez stażu pracy, w wieku mobilnym, a więc podatne jeszcze na różne formy przekwalifikowania zawodowego,
- jako pozytywna cechę należy uznać fakt, że zarówno globalna wielkość jak i skala natężenia obecnego bezrobocia w gminie Milówka należy do niższych w skali powiatu żywieckiego,
- za cechę negatywną należy uznać również ograniczenie perspektyw dla znacznej liczby młodych mieszkańców gminy z powodu braku pracy.

3.5 Turystyka i rekreacja

Milówka w szerokim świecie zasłynęła głównie dzięki Golec uOrkiestrze i ich piosenkom.

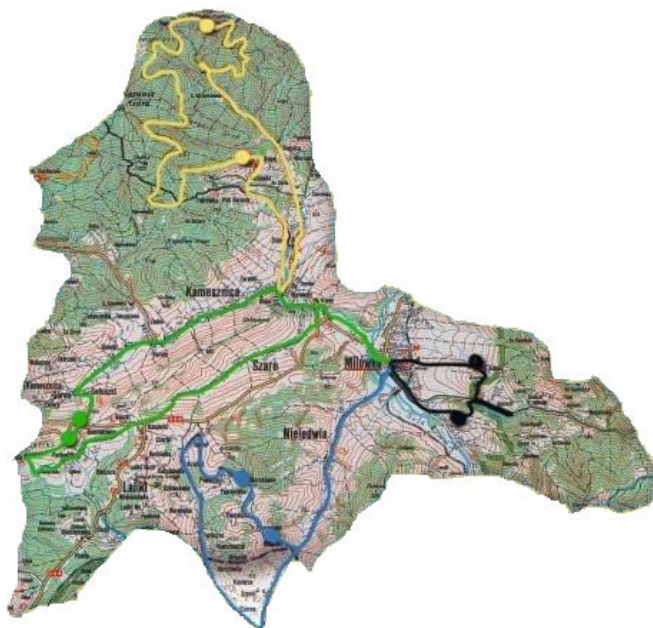
Miejscowości o charakterze letniskowym zwłaszcza Milówka, Laliki i Kamesznica są doskonałą bazą wypadową do górskich wycieczek. Z letniskowych miejscowości gminy wyruszyć można na malownicze szczyty otaczające dolinę: Baranią Górę (1220 m n.p.m.), Halę Boraczą (851 m n.p.m.), Prusów (1010 m n.p.m.).

Niepowtarzalne piękno górskich pejzaży i dogodne warunki do uprawiania turystyki pieszej są magnesem dla turystów, którzy przyjeżdżają tu chętnie zarówno zimą jak i latem. Walory wypoczynkowe Gminy to nie tylko malownicze szczyty górskie. Dodatkowym atutem tej turystycznej Gminy jest klimat górski z mroźnymi zimami i stosunkowo ciepłym latem. Zimą panują na terenie Gminy doskonałe warunki do uprawiania narciarstwa. Obfite opady śniegu oraz wyciągi w Kamesznicy i w Lalikach pozwalają aktywnie spędzić czas w górskiej scenerii. Natomiast latem zwolenników letnich kąpiei zapraszają czyste wody Soły oraz jej dopływów.

Na szczególną uwagę zasługuje rezerwat przyrody z bogatą kolekcją unikalnych gatunków drzew. Znajduje się on w Kamesznicy, na terenie parku krajobrazowego. We wsiach gminy zobaczyć można również przykłady ludowej sztuki sakralnej; są to figurki przydrożne w Nieledwii oraz kościółek na Pochodziej.

Dla zwolenników aktywnego wypoczynku są do dyspozycji korty tenisowe oraz boiska przyszkolne Szkoły Podstawowej i Liceum Ogólnokształcącym w Milówce, a także boisko do siatkówki plażowej, oraz nowoczesna hala sportowa.

Teren Gminy Milówka pokryty jest 80 km tras rowerowych o zróżnicowanym stopniu trudności. Przebieg tych tras przedstawia rysunek poniżej.

Rysunek 7 Przebieg oznakowanych tras rowerowych na obszarze Gminy Milówka

Źródło: www.milowka-na-rowerze.webpark.pl, 2009

Na terenie Gminy są wytyczone i oznakowane cztery trasy rowerowe:

- Milówka - Kopiec - Prusów - Sucha Góra - Milówka PKP o długości 10,1 km i różnicy wzniesień 300 m,
- Milówka - Nielewia - Kotelnica - Kiczora - Tarliczne - Suche - Poprecinka - Nielewia - Milówka o długości 22,8 km i różnicy wysokości 500 m,
- Milówka - Szare - Pochodzita - Kamesznica Górna - Milówka o długości 22,9 km i różnicy wzniesień 300 m,
- Kamesznica - Złotna - Wędzłówka - Barania Góra - Magurka Radziechowska - Złotnica - Kamesznica o długości trasy 23,5 km i różnicy wzniesień 700 m.

Dodatkowo na terenie Gminy istnieją trasy nieoznakowane, ale znane miłośnikom rowerowych wycieczek. Są one urozmaicheniem wytyczonych już tras, łączą się z trasami wytyczonymi lub stanowią ich modyfikację. Są to:

- Milówka - ul. Turystyczna - drożki polne - Milówka,
- Milówka - ul. Turystyczna - Kopiec - Milówka,
- Milówka - kol. Prusów - ul. Turystyczna - Milówka,
- Milówka - ul. Turystyczna - Salamonka - ul. Turystyczna - Milówka.

3.6 Współpraca transgraniczna

Władze gminy Milówka przywiązują dużą wagę do współpracy zagranicznej. Kontakty, bardziej lub mniej formalne, dają wiele pozytywnych efektów i okazji do:

- promocji gminy za granicą,
- wymiany doświadczeń w różnych dziedzinach życia społecznego,
- pozyskania funduszy z międzynarodowych źródeł,
- organizacji wspólnych przedsięwzięć szczególnie kulturalno-sportowych.

Działania podejmowane w ramach współpracy obejmują m.in. wyjazdy i spotkania przedstawicieli władz gmin, poszczególnych instytucji i stowarzyszeń oraz zespołów i grup, organizację i udział w imprezach kulturalnych i sportowych, organizację plenerów malarskich, konkursów, wystaw, wymianę zespołów i grup, współpracę dzieci i młodzieży szkolnej (m.in. korespondencja drogą elektroniczną). Ważną rolę w podejmowaniu i koordynowaniu tych działań pełni Gminny Ośrodek Kultury w Milówce. Obecnie Milówka ma podpisane porozumienia i umowy z 5 miejscowościami i gminami zagranicznymi, są to:

- Gmina Markaz na Węgrzech - Porozumienie o współpracy pomiędzy Milówką i Markaz podpisane zostało w dniu 3 kwietnia 1998 r. Współpraca obejmuje wymianę w dziedzinie kultury, sportu, turystyki oraz wymianę w zakresie doświadczeń w procesie rozwoju i organizacji gminy.
- Gmina Kóny na Węgrzech - Porozumienie o współpracy pomiędzy Milówką i Kóny podpisane zostało w dniu 26 kwietnia 2003. Współpraca obejmuje wymianę w dziedzinie kultury, sportu, turystyki oraz wymianę w zakresie doświadczeń w procesie rozwoju i organizacji gminy. Głównie współpraca ma na celu nawiązanie bliskich kontaktów pomiędzy mieszkańcami Milówki i Kóny.
- Gmina Topolniki położona na terenie Republiki Słowacji - Porozumienie o współpracy pomiędzy Milówką i Topolnikami podpisane zostało w dniu 26 listopada 2005 r. Współpraca obejmuje wymianę w dziedzinie kultury, sportu, turystyki oraz wymianę w zakresie doświadczeń w procesie rozwoju i organizacji gminy.
- Gmina Milikov położona na terenie Republiki Czeskiej - Porozumienie o współpracy pomiędzy Milówką i Milikovem podpisane zostało w dniu 6 grudnia 2004 r. Współpraca obejmuje wymianę w dziedzinie rozwiązywania problemów lokalnych przez samorządy, szkolnictwa podstawowego, wychowania, służby zdrowia, spraw socjalnych, oraz kultury i sportu.
- Gmina Valentigney położona we Francji - Umowa o współpracy pomiędzy Milówką i Valentigney podpisana została w dniu 12 grudnia 2008 r. Współpraca obejmuje wymianę w dziedzinie kultury, edukacji, sportu, turystyki, rozwijanie współpracy szczególnie pomiędzy dziećmi i młodzieżą; zapoznanie mieszkańców z kulturą i tradycjami obydwu miejscowości.

Niezależnie od tego Gmina Milówka utrzymuje również przyjazne stosunki z 5 partnerami, które nie zostały potwierdzone umową o partnerstwie, chociaż współpraca z nimi jest już bardzo rozwinięta. Są to:

- Rozogi – położone na terenie Polski,
- Dolny Kubin – położony na terenie Republiki Słowackiej,
- Stara Bystrica – położony na terenie Republiki Słowackiej,
- Stary Poddvorov – położony na terenie Republiki Czeskiej,
- Mozac – położony na terenie Francji.

Na uwagę zasługuje fakt, iż od 1998 roku Milówka jest drugim po Bukowinie Tatrzańskiej polskim członkiem Europejskiej Fundacji Miast Karnawałowych (FECC). Potwierdzeniem tej przynależności była wizyta Prezydenta FECC H.F.M. van der Kroona z Holandii, podczas cyklu imprez "Gody Żywieckie '99" oraz XXII Konwentu FECC, który miał miejsce w Milówce w 2002 roku. Fundacja ta skupia miasta z całego świata, które organizują imprezy karnawałowe.

Instytucją, dzięki której zrealizowano szereg inicjatyw kulturalnych na poziomie międzynarodowym jest Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki w Bratysławie.

4 Ochrona dziedzictwa przyrodniczego

4.1 Ochrona przyrody i krajobrazu

4.1.1 Charakterystyka i ocena stanu aktualnego

4.1.1.1 Charakterystyczne elementy przyrody i krajobrazu w strukturze przestrzennej zagospodarowania terenu Gminy Milówka

Krajobraz Gminy Milówka zdominowany jest przez duże urozmaicenie form geomorfologicznych, charakterystycznych dla dwóch głównych mezoregionów: Beskidu Śląskiego (część centralna, północno – zachodnia, zachodnia i południowa) oraz Beskidu Żywieckiego (część południowo – wschodnia), obejmujących niemal całą jej powierzchnię. Jedynie północne obrzeża Gminy (tereny zurbanizowane Milówki i część doliny Soły) wchodzi w obręb mezoregionu Kotliny Żywieckiej. Wg podziału na jednostki geomorfologiczne Gmina Milówka jest położona w obrębie trzech wydzieli: Bloku Beskidu Śląskiego – z wąskimi grzbietami, o falistej linii grzbietowej i podobnej wysokości, oddzielenymi głębokimi dolinami o wąskich dnach i stromych zboczach (na terenie Gminy – część pasma Baraniej Góry); Obniżenia Jabłonkowskiego z Bramą Koniakowską – rozciętego dolinami pogórza, oddzielającego Beskid Śląski od Beskidu Żywieckiego oraz Beskidu Żywieckiego, obejmującego najwyższe wzniesienia Beskidów (na terenie Gminy obejmuje masyw Prusowa – boczny grzbiet pasma Lipowskiej – Romanki).

Zasadniczy zrąb rzeźby terenu tworzą kopulaste grzbiety i głębokie, nieckowate doliny rzeczne: część jest głęboko wcięta, a część płaskodenna; mają profil nieco asymetryczny - ograniczone stromymi zboczami i nieco łagodniejszymi stokami. Beskid Śląski i Żywiecki stanowią pasma górskie, zbudowane z kompleksu utworów fliszowych, natomiast piaskowiec godulski stanowi podstawowy składnik szczytów i pasm górskich Beskidu Śląskiego. Charakterystyczną cechą geomorfologii tego terenu są również stosunkowo licznie występujące tereny osuwiskowe – zwłaszcza w rejonie Nieleświ, Prusowa i Milówki – Zabawy.

Maksymalne deniwelacje terenu w Gminie Milówka dochodzą do ok. 780 m (najniższy punkt: dolina Soły – ok. 435 m.n.p.m.; najwyższy punkt: szczyt Baraniej Góry – 1220 m.n.p.m.).

Urozmaicona rzeźba terenu, duże wysokości względne, znaczne nachylenia, gęsta sieć hydrograficzna – wskazują również na wysokie walory krajobrazowe oraz występowanie licznych obszarów o najwyższych walorach przyrodniczych, co m.in. sprawiło, iż całość obszaru Gminy została włączona do dwóch beskidzkich parków krajobrazowych i ich otulin: Żywieckiego Parku krajobrazowego i Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego.

Główne walory przyrodnicze Gminy Milówka, podobnie jak i pozostałych gmin beskidzkich na Żywiecczyźnie, związane są z piętrowością zbiorowisk roślinnych: od pogórza (do 600 m.n.p.m.) do regła górnego (powyżej 1150 m.n.p.m.), zdominowanych przez zbiorowiska leśne: począwszy od pozostałości lasów grądowych oraz zbiorowisk łęgowych w dolinach rzek i potoków, poprzez buczynę karpacką i pozostałości pierwotnego dolnoregłowego boru jodłowo – świerkowego, dominujące sztuczne świerczyny w reglu dolnym, będące od dłuższego czasu w fazie intensywnej przebudowy w

celu dostosowania składu gatunkowego drzewostanów do siedliska - aż po świerczynę górnoreglową – zbiorowisko mające obecnie najbardziej pierwotny i naturalny skład gatunkowy, zgodny z typem siedliska. Uzupełnieniem dominujących zbiorowisk leśnych są liczne ziołorośla, wilgotne łąki, płaty torfowisk, młak oraz pozostałości podszczytowych i grzbietowych polan i hał, obecnie poddawanych stopniowej rewitalizacji w celu przywrócenia częściowo utraconych walorów bioróżnorodności.

Na terenie Gminy występują zarówno wielkie kompleksy leśne o powierzchni przekraczającej 1000 ha, obejmujące swoim zasięgiem całe masywy górskie (pasmo Baraniej Góry, Lipowskiej – Romanki), jak również mniejsze enklawy leśne, rozrzucone na terenie całej Gminy - skupiają się głównie na zboczach jarów i głęboko wciętych dolin lokalnych cieków wodnych.

Ważnym elementem krajobrazu gminy jest stosunkowo gęsta sieć hydrograficzna, tworzona głównie przez doliny rz. Soły oraz jej lewo – i prawobrzeżnych dopływów, tj.: Kameszniczanki z potokami: Janoszka, Sikorczanym Potokiem, Rostoka; Nieleddwianki oraz Potoku Milówki – odwadniających całość obszaru Gminy.

Istotnym uzupełnieniem terenów leśnych są liczne zadrzewienia – zwłaszcza w dolinie Soły i jej dopływów występujące, jako „lasy łęgowe” i zarośla wiklinowe, bądź, jako zadrzewienia śródpolne. W zakresie form krajobrazu kulturowego przeważają otwarte tereny upraw rolnych, z rozdrobnioną zabudową zagrodową oraz zwarta zabudowa mieszkaniowo – usługowa z bogatą infrastrukturą teletechniczną i komunikacyjną, skupiona często w wąskich dolinach wzdłuż cieków wodnych (Kamesznica, Nieleddwia).

4.1.1.2 Siedliska przyrodnicze i zbiorowiska roślinne

Ogółem na terenie Gminy Milówka występują następujące klasy siedlisk: lasy iglaste, lasy mieszane, lasy w fazie zmian grunty orne, lasy liściaste, tereny rolnicze z elementami naturalnymi oraz łąki i pastwiska - w obrębie, których stwierdzono ok. 800 gatunków roślin naczyniowych, m.in. w oparciu o liczne opracowania florystyczne, fitosocjologiczne i faunistyczne z terenu Beskidu Śląskiego i Żywieckiego (Szypuła 2002, Wilczek 1995, 2003).

Pasma górskie Beskidu Śląskiego i Żywieckiego stanowią na terenie Gminy ostoję siedlisk, uwzględnionych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 maja 2005r. w sprawie typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, wymagających ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000 (Dz.U.Nr 94 poz. 795) i wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG (Dyrektywy Siedliskowej). Do siedlisk o znaczeniu europejskim, występujących przede wszystkim w obrębie utworzonych już i prawnie funkcjonujących Specjalnych Obszarów Ochrony Siedlisk: *Beskid Śląski* oraz *Beskid Żywiecki* na terenie Gminy Milówka, należą:

- Kwaśne buczyny *Luzulo - Fagenion* i *Salicion albae* (kod 9110) - 20% pokrycia terenu ostoi,
- Żyzne buczyny *Dentario glandulosae – Fagenion* oraz *Galio odorati – Fagenion* (kod 9130) - 18% pokrycia,
- Górskie bory świerkowe *Piceion abietis* (kod 9410) - 15% pokrycia,
- Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie *Arrhenatherion elatioris* (kod 6510) - 9% pokrycia,
- Jaworzyny i lasy klonowo – lipowe na stokach i zboczach *Tilio platyphyllis – Acerion pseudoplatani* (kod 9180) – 2% pokrycia,
- Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe – płaty bogate florystycznie *Nardion* (kod 6230) - 0,4% pokrycia,
- Grąd środkowoeuropejski i kontynentalny *Galio – Carpinetum* i *Tilio – Carpinetum* (kod 9170) - 0,4% pokrycia,
- Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Alno - Padion* i *Salicion albae* (kod 91 E0) - 45% pokrycia terenu ostoi,
- Górskie jaworzyny ziołoroślone *Aceri – Fagetum* (kod 9140) - 0,15% pokrycia,
- Bory i lasy bagienne oraz brzoźowo – sosnowe bagienne lasy borealne (kod 91D0) - 0,2% pokrycia,
- Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków (kod 3220) - 0,1% pokrycia,
- Murawy kserotermiczne i ciepłolubne murawy z istotnymi stanowiskami storczyków (kod 6210) - 0,1% pokrycia,

- Ziółorośla górskie i nadrzeczne (kod 6430) - 0,1% pokrycia,
- Górskie torfowiska o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk (kod 7230) - 0,1% pokrycia

Dodatkowo tylko w obrębie Ostoi Siedliskowej *Beskid Żywiecki* w znikomym zakresie występują również płaty: wysokogórskich borówczysk bazyńowych *Empetro – Vaccinietum* (kod 4060), torfowisk wysokich z roślinnością torfotwórczą (kod 7110), zarośli kosodrzewiny *Pinetum mugo* (kod 4070) oraz subalpejskich zarośli wierzbowych wierzy śląskiej *Salicetum silesiacae* (kod 4080).

W obrębie terenów rolniczych, łąk oraz cieków i zbiorników wodnych stosunkowo licznie są reprezentowane inne charakterystyczne zbiorowiska nieleśne:

- zespół ostrożenia warzywnego *Angelico – Cirsietum oleracei*,
- łąka ostrożeńiowa (*Cirsietum rivularis*).

W podziale na klasy siedlisk w obrębie Beskidu Śląskiego i Żywieckiego najbardziej są reprezentowane: lasy iglaste (45 - 47% pokrycia terenu), lasy mieszane (24 - 12%), lasy w fazie zmian (7 - 14%) lasy liściaste (15 - 6%) oraz siedliska łąkowe (1 - 7%) i złożone systemy upraw i działek (6 - 7%).

Gmina Miłówka leży w zasięgu trzech pięter roślinnych, tj: pogórza (do 600 m.n.p.m. – tereny niemal całkowicie zajęte pod uprawy i zabudowę; spotyka się typowe gatunki roślinności runa pierwotnie występujących lasów grądowych), regla dolnego (600 – 1150 m.n.p.m. – tereny pierwotnie zajmowane przez zbiorowiska żyznej buczyny karpackiej oraz kwaśnej buczyny z dużym udziałem jodły, świerka i jawora oraz dolnoregłowego boru jodłowo – świerkowego, obecnie zdominowane przez sztuczne świerczyny, będące obecnie w fazie intensywnej przebudowy) oraz regla górnego (powyżej 1150 m.n.p.m. – porośnięty przez górnoregłowy karpacki bór świerkowy w partiach szczytowych najwyższych szczytów beskidzkich). W obrębie piętra regla dolnego oraz w strefie przejściowej pomiędzy reglem dolnym i pogórzem oraz reglem dolnym i reglem górnym występują również inne zbiorowiska leśne: nadrzecznej olszyny górskiej (nad mniejszymi potokami), olszyny bagiennej (źródłiskowe partie stoków o niewielkim nachyleniu, zabagnione i podtopione) oraz jaworzyny karpackiej (w szczytowych, mocno nachylonych partiach stoków i stromych skarpach nad potokami).

Należy stwierdzić, iż obecny kształt szaty roślinnej Gminy Miłówka ukształtował się zarówno pod wpływem - niezależnych od człowieka - czynników fizjograficznych (duże deniwelacje terenu), klimatycznych, hydrologicznych, jak również zróżnicowanej działalności człowieka (rolnictwo, gospodarka leśna, osadnictwo). Przedstawione wyżej cenne typy siedlisk i zbiorowisk roślinnych, charakteryzujących się dużym udziałem przedstawicieli rzadkich gatunków roślin i zwierząt, zachowały się szczególnie na obszarach leśnych regla dolnego i górnego, w terenach źródłiskowych oraz w podszczytowych partiach hal i polan górskich, użytkowanych w intensywnej gospodarce owczarskiej. Biorąc pod uwagę roślinność potencjalną Gminy zbiorowiskami uwarunkowanymi siedliskowo na jej przeważającym terenie są zbiorowiska dolnoregłowego boru jodłowo – świerkowego oraz buczyny karpackiej (w piętrze regla dolnego) oraz górnoregłowej świerczyny karpackiej (w reglu górnym), co oddaje charakter pierwotnej roślinności na tym obszarze.

4.1.1.3 Chronione i ginące elementy flory i fauny

Stan rozpoznania środowiska przyrodniczego Gminy Miłówka pod kątem występowania rzadkich i ginących gatunków flory jest bardzo dobry. Szczególnie związane jest to z licznymi monografiemi florystycznymi i fitosocjologicznymi z terenu Beskidu Śląskiego i Beskidu Żywieckiego, przygotowywanymi już od połowy lat 80 – tych XX w. w związku z tworzeniem parków krajobrazowych w Beskidach Zachodnich: Żywieckiego Parku Krajobrazowego (1986r.) i Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego (1998r.) oraz opracowywanymi planami ochrony ww. parków krajobrazowych. Lista opracowań przyrodniczych, naukowych i popularno – naukowych, dotyczących ww. obszarów, jest bardzo bogata (Beskid Śląski i Żywiecki to obszary intensywnej penetracji przyrodniczej pracowników naukowych i studentów Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Instytutu Ochrony Przyrody PAN w Krakowie, Politechniki Łódzkiej Filia w Bielsku – Białej, Akademii Techniczno – Humanistycznej w Bielsku – Białej). Według obecnego stanu wiedzy na tym terenie odnotowano występowanie ok. 25 gatunków roślin, objętych ochroną ścisłą i częściową (*podrzeń żebrowiec widłak goździsty, widłak wroniec, kruszczyk błotny, kruszczyk szerokolistny, kukułka Fuchsa, mieczyk dachówkowaty, kukułka szerokolistna, listera jajowata, ciemiężca zielona gółka długoostrogowa, dziewięciśń bezłodygowy, storczyca kulista, podkolan biały, wawrzynek wilczełyko, gnidosz rozesłany, rosiczka okrągłolistna,*

parzydło leśne, kalina koralowa, kopytnik pospolity i kruszyna pospolita, pierwiosnka wyniosła, goryczka trojeściowy) i dodatkowo kilkadziesiąt gatunków rzadkich i zagrożonych, istotnych dla ochrony siedlisk na terenie obu beskidzkich Ostoi Siedliskowych. Ww. gatunki reprezentują praktycznie wszystkie typy zbiorowisk leśnych (buczyna karpacka, dolnoregłowy bór mieszany, świerczyna górnoregłowa, lasy grądowe i łęgowe, jaworzyna karpacka), jak i nieleśne (ziołorośla, wilgotne łąki, łąki świeże, torfowiska wysokie i przejściowe, namuliska i wypłycone brzegi rzek i potoków).

Na terenie Ostoi Siedliskowej *Beskid Żywiecki* obejmującej południowo – wschodnią część Gminy, stwierdzono występowanie 5 gatunków roślin, wymienionych w tzw. Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej, decydujących m.in. o wyznaczeniu granic ww. Ostoi, tj: *dzwonek piłkowany, obuwik pospolity, tocja karpacka, tojad morawski i widłoząb zielony* (gatunek mszaków). Na podstawie dostępnej wiedzy przyrodniczej można stwierdzić, iż na terenie Gminy Milówka nie występują stanowiska ww. gatunków roślin.

Na terenie Gminy podstawowy problem dla ochrony rodzimej flory stanowi ekspansja gatunków synantropijnych w zbiorowiskach roślinności leśnej i nieleśnej – szczególnie jest to widoczne w dolinie rz. Soły - na skraju koryta rzeki wzdłuż zbiorowisk łęgowych oraz w strefie pozostającej na styku terenów zabudowy mieszkaniowej oraz obszarów leśnych.

Stan zbadania fauny na terenie Gminy jest niepełny – głównym wyznacznikiem jej walorów jest stosunkowo dobrze rozpoznana ornitofauna obszaru Beskidu Żywieckiego, co doprowadziło do utworzenia Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków NATURA 2000 (Ostoi Ptasiej) *Beskid Żywiecki* (kod PLB 240002) - na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008r. Szczegółowe rozpoznanie awifauny nastąpiło również na obszarze Beskidu Śląskiego podczas przygotowywania dokumentacji, niezbędnej do utworzenia Ostoi Siedliskowej *Beskid Śląski*.

Do najcenniejszych przedstawicieli ornitofauny na obszarze Beskidu Żywieckiego należy 9 gatunków gniazdujących, znajdujących się w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej (jarząbek *Bonasa bonasia*, głuszc *Tetrao urogallus*, puchacz *Bubo bubo*, sóweczka *Glaucidium passerinum*, puszczyk uralski *Strix uralensis*, włośnatka *Aegolius funereus*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, dzięcioł białogrzbisty *Dendrocopus leucotus*, dzięcioł trójpalczasty *Picoides tridactyles*).

Dodatkowo na obszarze Beskidu Żywieckiego i Beskidu Śląskiego w granicach wyznaczonych Ostoi Siedliskowych występują również inne gatunki ptaków, wymienione w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej, tj: zimorodek *Alcedo atthis*, bocian czarny *Ciconia nigra*, dzięcioł średni *Dendrocopus medius*, dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*, muchołówka białoszysza *Ficedula albicollis*, muchołówka mała *Ficedula parva* i gąsiorek *Larius collurio*

Na terenie Ostoi Siedliskowych: *Beskid Śląski*, *Beskid Żywiecki* oraz Ostoi Ptasiej *Beskid Żywiecki*, pokrywającej się terytorialnie niemal w całości z ww. Ostoją Siedliskową o tej samej nazwie, występuje również szereg gatunków przedstawicieli fauny, wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej, decydujących o tworzeniu ww. ostoi, tj:

- ssaki: wydra (*Lutra lutra*), niedźwiedź brunatny (*Ursus arctos*), wilk (*Canis lupus*), ryś (*Lynx lynx*), podkowiec mały (*Microtus tatricus*), nocek duży (*Myotis myotis*).
- płazy: traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*), kumak nizinny (*Bombina bombina*), kumak górski (*Bombina variegata*), traszka karpacka (*Triturus montandoni*).
- ryby: minóg strumieniowy (*Lampetra planeri*), głowacz białopłetwy (*Cottus gobio*), brzanka (*Barbus meridionalis*) i koza (*Cobitis taenia*).
- bezkręgowce: biegacz urozmaicony, czerwonończyk nieparek, kozioróg dębosz, pachnica dębowa, *Phryganophilus ruficollis*.

Spośród innych ważnych dla istnienia ostoi siedliskowej gatunków zwierząt, niewymienionych w Załączniku II cytowanej Dyrektywy, wymienić należy ok. 20 gatunków ssaków (m.in. *borowiec wielki*, *gacek brunatny*, *gacek szary*, *koszatka*, *mroczek posrebrzany*, *mroczek pozłocisty*, *mroczek późny*, *nocek rudy*, *nocek Brandta*, *nocek wąsatek*, *orzesznica*, *smużka*, *ryjówka aksamitna*) 6 gatunków płazów (*ropucha szara*, *żaba trawna*, *żaba wodna*, *żaba jeziorkowa*, *traszka zwyczajna*, *traszka górską*), 5 gatunków gadów (*padalec zwyczajny*, *jaszczurka zwinka*, *jaszczurka żyworodna*, *zaskroniec zwyczajny* i *żmija zygzakowata*) i kilkadziesiąt gatunków bezkręgowców.

Charakterystycznym elementem fauny ekosystemów leśnych regła dolnego i górnego, dominujących powierzchniowo na obszarze Gminy, są licznie występujące gatunki zwierzyny łownej (jeleń, sarna, dzik), często przemieszczające się w dużych grupach (chmary jeleni, watahy dzików, rudle saren)

naturalnymi „korytarzami migracyjnymi” pomiędzy poszczególnymi pasmami górskimi i kompleksami leśnymi - uzupełnione o ssaki drapieżne (lis, kuna leśna, łasica, tchórz, sporadycznie – jenot).

Do głównych zagrożeń siedlisk oraz gatunków fauny i flory w obszarach NATURA 2000 na terenie Gminy Milówka należą:

- lokalne i transgraniczne zanieczyszczenia powietrza,
- silna presja turystyczna – szczególnie w zakresie rozwoju infrastruktury narciarskiej: kompleksy narciarskie, plany budowy nowych wyciągów,
- prace wykonywane w korytach rzek i potoków, związane z zabudową hydrotechniczną,
- zabudowa terenów zalewowych, prowadząca do stopniowego zmniejszania szerokości koryta rzecznego,
- rozproszona zabudowa mieszkaniowa i infrastruktura komunikacyjna, stanowiąca zagrożenie dla ciągłości naturalnych „korytarzy ekologicznych”,
- intensywne pozyskanie drewna w lasach, związane z koniecznością usuwania skutków klęski gradacji kornika i przebudowy drzewostanów.

4.1.1.4 Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Milówka

Spośród form ochrony przyrody ożywionej i nieożywionej, wymienionych w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz.U.Nr 92 poz. 880 z późn. zm.), do chwili obecnej na terenie Gminy Milówka utworzono:

- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk NATURA 2000 *Beskid Śląski, PLH 240001 (Ostoja Siedliskowa)* o powierzchni ogólnej: 26.158,59 ha; zatwierdzony przez Komisję Europejską w styczniu 2008r. (północno – zachodnia, zachodnia i centralna część znajduje się w granicach Gminy),
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk NATURA 2000 *Beskid Żywiecki, PLH 240006 (Ostoja Siedliskowa)* o powierzchni ogólnej: 35.276,06 ha; zatwierdzony przez Komisję Europejską w styczniu 2008r. (południowo – wschodnia część znajduje się w granicach Gminy),
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków NATURA 2000 *Beskid Żywiecki (Ostoja Ptasia)* o powierzchni ogólnej: 34.988,80 ha, zatwierdzony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008r. (północno – zachodnia, zachodnia i centralna część znajduje się w granicach Gminy),
- Żywiecki Park Krajobrazowy o powierzchni ogólnej: 38.620,00 ha (otulina – 22.285,00 ha); utworzony w 1986r. (w granicach administracyjnych Gminy Milówka – 1700 ha, tj. 17,3 % jej powierzchni),
- Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego o powierzchni ogólnej: 35.870,00 ha (otulina – 21.790,00 ha); utworzony w 1998r. (w granicach administracyjnych Gminy Milówka – 2480 ha, tj. 25,2 % jej powierzchni),
- pomniki przyrody (drzewa wolnostojące, grupy drzew).

Aktualny stan ochrony przyrody na terenie Gminy (indywidualne i małoobszarowe formy ochrony) oraz zamierzenia w tym zakresie, oparte o przeprowadzone ekspertyzy i waloryzacje przyrodnicze przedstawiają tabele.

Tabela 2 Pomniki przyrody ożywionej na terenie Gminy Milówka

L.P.	Nr rejestru*	Lokalizacja	Obiekt	Kategoria obiektu	Uwagi
1	243	Kamesznica: teren dawnego parku zabytkowego – w sąsiedztwie zabytkowej leśniczówki, przy wejździe do parku; własność Nadleśnictwa Węgierska Górka	Sosna wejmutka (2 szt.), obw. pnia 425, 510 cm Żywotnik zachodni, obw. pnia 57 cm	Grupa drzew (3 szt.)	Należy zweryfikować aktualny stan zdrowotno – sanitarny drzew

2	301	Miłówka: otoczenie kościoła; teren Parafii rzymsko – katolickiej w Miłówce	Jesion wyniosły (3 szt.), obw. pnia: 300 – 470 cm Lipa drobnolistna (2 szt.), obw. pnia: 400, 410 cm	Grupa drzew (5 szt.)	Należy zweryfikować aktualny stan zdrowotno - sanitarny drzew
3	364	Laliki 495; własność prywatna, obok zabytkowej chałupy drewnianej	Buk zwyczajny, obw. pnia 510 cm	Drzewo wolnostojące	Należy zweryfikować aktualny stan zdrowotno – sanitarny drzewa
4	379	Nieledwia - Tarliczne 195; własność prywatna, obok budynku mieszkalnego	Lipa drobnolistna, obw. pnia 440 cm	Drzewo wolnostojące	Należy zweryfikować aktualny stan zdrowotno – sanitarny drzewa

* Źródło: Wojewódzki Konserwator Przyrody w Katowicach. Rejestr pomników przyrody

Tabela 3 Projektowane i proponowane formy ochrony przyrody na terenie Gminy Miłówka

L.P	Nazwa obiektu	Forma ochrony	Miejscowość	Uwagi
1	Czerwierska Grapa	Rezerwat przyrody nieożywionej	Kamesznica	Ochrona ściany skalnej piaskowca godulskiego o długości ok. 1 km w partii grzbietowej Czerwienieckiej Góry wraz z fragmentem zbiorowiska kwaśnej buczyny ze stanowiskiem rzadkiego gatunku - rzeżuchy trójlistkowej
2	Hala Barania	Użytek ekologiczny	Kamesznica (polana na stoku pomiędzy Baranią Górą i Magurką Wiślańską)	Ochrona płatów zbiorowisk torfowiskowych: eutroficznej młaki górskiej i kwaśnej młaki mietlicowo – turzycowej z gatunkami storczyków; pow. ok. 9 ha
3	Walaśne	Użytek ekologiczny	Kamesznica (stoki Palenicy)	Ochrona cennych zbiorowisk nieleśnych: torfowiskowych oraz wilgotnych łąk z licznymi chronionymi gatunkami storczyków; pow. ok. 6 ha
4	Dolina potoku Janoska	Stanowisko dokumentacyjne	Kamesznica	Ochrona walorów geologicznych i geomorfologicznych; kaskadowy odcinek potoku z progami wodospadowymi i odsłonięciami warstw skalnych
5	Góra Prusów	Stanowisko dokumentacyjne	Miłówka	Ochrona zespołu stokowych form osuwiskowych o powierzchni ok. 100 ha w partii grzbietowej Prusowa
6	Wodospad na potoku Miłowskim	Stanowisko dokumentacyjne	Miłówka - Solerzówka	Ochrona walorów geologicznych i geomorfologicznych; kaskadowy odcinek potoku z progami wodospadowymi i odsłonięciami warstw skalnych
7	Miłówka	Użytek ekologiczny	Miłówka	Ochrona stanowiska dzięcioła syryjskiego w zadrzewieniach wierzbowo – topolowych i pozostałościach sadów owocowych w sąsiedztwie koryta rz. Soły
8	Park w	Pomnik przyrody	Kamesznica	Ochrona drzew wolnostojących i grup drzew

	Kamesznicy		(głównie modrzewie i sosny wejmutki – ok. 60 szt.) - jako pomniki przyrody ożywionej
--	------------	--	--

Należy podkreślić, iż wszystkie, zatwierdzone już granice obszarów NATURA 2000, były zgłoszone wcześniej do zaopiniowania Radzie Gminy w Milówce i konsultacji społecznych i stanowiły efekt wielomiesięcznych prac terenowych mających na celu potwierdzenie lub pozyskanie nowych informacji dotyczących występowania siedlisk przyrodniczych i gatunków chronionych na obszarach proponowanych do sieci NATURA 2000. Eksperci działający w ramach Wojewódzkiego Zespołu Specjalistycznego, powołanego przez Wojewodę Śląskiego, byli zobowiązani do wyznaczenia takich granic ww. obszarów, by objąć ich zasięgiem wyłącznie najcenniejsze tereny, wyłączając tereny zurbanizowane. Zdaniem Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska wszystkie wyznaczone i zatwierdzone obszary NATURA 2000 spełniają obiektywne kryteria wyznaczania obszarów NATURA 2000 w całej Unii Europejskiej, tj. kryterium przyrodniczego zasięgu występowania wskazanych typów siedlisk i gatunków – ważnych dla Unii Europejskiej, a nie kryterium uwarunkowań społeczno – ekonomicznych.

Wskazana powyżej w tabeli znaczna ilość proponowanych do objęcia ochroną prawną obiektów i obszarów o znaczących, ponadlokalnych walorach przyrodniczych, świadczy o konieczności podjęcia skutecznych działań dla ich ochrony: zarówno przez administrację Lasów Państwowych, władze samorządowe Gminy Milówka oraz właścicieli gruntów, na których powyższe proponowane obiekty i obszary się znajdują.

Jeżeli nie zachodzą przesłanki, utrudniające wprowadzenie ochrony prawnej dla tych proponowanych terenów, tj.: nieuregulowany stan własności gruntów oraz zmieniające się przeznaczenie nieruchomości w planie zagospodarowania przestrzennego – to praktycznie ochrona prawna może być wprowadzona odpowiednią uchwałą Rady Gminy.

4.1.1.5 Zieleń urządzona

Zieleń urządzona, w tym: zieleńce, zieleń przyzagrodowa w zabudowie mieszkaniowej, izolacyjno – osłonowa wzdłuż ciągów komunikacyjnych i wokół zabudowy usługowo – przemysłowej, w tym – obiektów użyteczności publicznej oraz zabytkowe założenia zieleni wysokiej – cmentarnej, przykościelnej i parkowej - to jeden z elementów Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych (ESOCh) Gminy Milówka. W skali gminy, biorąc pod uwagę bardzo duży wskaźnik lesistości oraz znaczną powierzchnię odłogowanych gruntów rolnych, rzeczywisty udział ww. form zieleni urządzonej jest stosunkowo niewielki, ograniczając się do: zieleni przyzagrodowej (w zwartych ciągach zabudowy mieszkaniowej poszczególnych miejscowości), mocno rozproszonych zadrzewień przydrożnych (większe skupiska zieleni przydrożnej: na terenie Milówki i Kamesznicy), zieleni towarzyszącej obiektom rekreacyjno – wypoczynkowym oraz zieleni przykościelnej i cmentarnej (Milówka, Laliki, Kamesznica). Znaczącym, rozpoznawalnym elementem kompozycyjnym zieleni urządzonej na terenie Gminy jest tylko park zabytkowy w Kamesznicy z bardzo cennym, ponad 100 – letnim starodrzewiem, wykorzystywany obecnie w różnych formach edukacji ekologicznej. Ww. zabytkowe założenie zieleni zostało dosyć szczegółowo zinwentaryzowane, co pozwoliło określić dotychczasowy zakres wykonanych prac pielęgnacyjnych i zaplanować niezbędne do wykonania dalsze zabiegi.

Wszystkie ww. formy zieleni są chronione odpowiednimi zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W kształtowaniu obszarów zieleni publicznej na terenie Gminy w perspektywie krótko – i długoterminowej przewiduje się następujące zadania priorytetowe (przyjęte już w zamierzeniach „Studium uwarunkowań... Gminy Milówka”):

- urządzenie i zagospodarowanie wielofunkcyjnego kompleksu sportowo – rekreacyjnego w pobliżu rz. Soły (2007 – 2010; koszt ok. 1.372.000 zł),
- budowa placów rekreacyjnych na terenie gminy (2009 – 2010; koszt ok. 588.600 zł),
- sukcesywna realizacja terenów zieleni izolacyjnej wokół obiektów usługowo – handlowych, przemysłowych,
- tworzenie terenów zieleni izolacyjno – osłonowej wzdłuż realizowanych kolejnych odcinków drogi ekspresowej: Żywiec – Zwardoń na terenie gminy; realizacja przejść dla zwierzyny, migrującej pomiędzy kompleksami leśnymi Beskidu Śląskiego i Żywieckiego.

W minionych latach na terenie Gminy Milówka prowadzono szereg przedsięwzięć w zakresie kształtowania obszarów zieleni ogólnodostępnej, w szczególności - bieżącą pielęgnacją zieleńców i klombów – w szczególności wokół terenów rekreacyjno – wypoczynkowych i obiektów użyteczności publicznej oraz zieleni przydrożnej – głównie w obrębie istniejących odcinków dróg powiatowych (połączona z częściową wymianą drzewostanu, tj. topól – na inne gatunki drzew).

W zamierzeniach długoterminowych Gminy pozostaje nadrzędny cel, tj. ochrona kompozycji układów zieleni, jako element ochrony różnorodności przyrodniczej i krajobrazowej oraz dalsze kształtowanie systemu ogólnodostępnej zieleni gminnej, obejmującej docelowo również w ograniczonym zakresie, uwzględniającym przyszłe zasady ochrony obszarów NATURA 2000 na terenie Gminy, istniejącą zielenią nieurządzoną, łągową w dolinie Soły (zadrzewienia, zakrzaczenia, murawy trawiaste).

W ww. terenach zieleni należy dopuścić możliwość realizacji obiektów i urządzeń rekreacyjno – sportowych, parkowych, małej architektury – z zachowaniem zasady o dominującej funkcji terenów istniejącej zieleni łąkowej, adaptowanej do celów rekreacji.

Konieczne należy wdrożyć m.in. kompleksową rewitalizację zabytkowego założenia zieleni parkowej w Kamesznicy – z ograniczeniami, dotyczącymi ochrony ekspozycji krajobrazu naturalnego i kulturowego w punktach i panoramach widokowych. Istnieje pilna potrzeba ww. działań, ponieważ starodrzew ww. parku wymaga w całości poprawy stanu zdrowotno – sanitarnego i uczytnienia kompozycji układów zieleni poprzez likwidację samosiewów.

Analiza obecnego sposobu zagospodarowania nieruchomości o różnym sposobie zagospodarowania skłania do konieczności wprowadzenia dodatkowych zapisów planistycznych, regulujących docelowy procentowy udział powierzchni terenów zieleni, tj;

- tereny zabudowy mieszkaniowej – min. 60% niezabudowanej powierzchni działki (utrzymanie istniejących terenów zadrzewień, ogrodów, muraw trawiastych),
- tereny i obiekty użyteczności publicznej, usług, rekreacji i wypoczynku – min. 70% niezabudowanej części działki (utrzymanie wartościowych zespołów zieleni wysokiej oraz wprowadzenie zieleni izolacyjno – osłonowej),
- tereny komunikacyjne - „ciągi zieleni izolacyjno – osłonowej ” w formie szpalerów lub kęp – z pozostawieniem luk, umożliwiających tzw. „otwarcia widokowe”.

Zielen przydrożna, rosnąca w pasie drogowym wszystkich kategorii dróg - poza aktualnie prowadzoną w miarę potrzeb i dostępnych środków, bieżącą pielęgnacją, wymaga częściowej wymiany składu gatunkowego drzew oraz nowych nasadzeń.

Na terenach potencjalnie zalewowych, w dolinach cieków wodnych, obniżeniach stawów rybnych, podmokłych łąk, istotne są zalecenia utrzymania istniejącej zieleni nieurządzonej (zadrzewienia przywodne, śródpolne), w tym – kształtowania terenów zieleni, podtrzymujących funkcje korytarzy migracyjnych.

4.1.2 Identyfikacja potrzeb

Utworzenie w minionym 25 – leciu kilku wielkoobszarowych form ochrony przyrody, tj:

- Żywieckiego Parku Krajobrazowego (wraz z otuliną),
- Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego (wraz z otuliną),
- Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk NATURA 2000 *Beskid Śląski*,
- Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk NATURA 2000 *Beskid Żywiecki*,
- Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków NATURA 2000 *Beskid Żywiecki*,

i objęcie ich granicami praktycznie całej powierzchni Gminy Milówka spowodowały, iż działania władz Gminy, zmierzające do zrównoważonego rozwoju, powinny być spójne z propozycjami działań ochronnych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach, zarządzającej obszarami NATURA 2000 oraz Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego – realizującego zadania ochronne w poszczególnych parkach krajobrazowych.

Ww. obszary NATURA 2000, pokrywające się w znacznym stopniu z granicami parków krajobrazowych, wyznaczają najwyższy poziom walorów przyrodniczych, kwalifikujących się do ochrony i uzupełnionych dodatkowo o szczególne, ponadlokalne walory krajobrazowe Beskidu Śląskiego i Żywieckiego.

Dla ochrony całości dziedzictwa przyrodniczego Gminy oraz kształtowania systemu terenów zieleni należy podjąć następujące zadania:

- wdrożenie proponowanych obiektów i obszarów chronionych na mocy przepisów ustawy o ochronie przyrody – w ramach Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych (ESOCh) Gminy – poprzez utworzenie projektowanego rezerwatu przyrody, ustanowienie pomników przyrody, propozycji użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych, bieżące zgłaszanie uwag i wniosków, udział w konsultacjach – w ramach przygotowywanych planów ochrony dla poszczególnych stref ochrony obszarów NATURA (lub planów ochrony obu parków krajobrazowych); dokonywanie stosownych zapisów w m.p.z.p. Gminy,
- zachowanie ciągłości lokalnych i ponadlokalnych „korytarzy” i „węzłów” ekologicznych (system dolin rzek i potoków, lokalne rozproszone enklawy leśne, tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej),
- zdefiniowanie i ochrona lokalnych wartości krajobrazowo – kulturowych (zabytkowe założenia zieleni, tereny zieleni łąkowej, itp.),
- stworzenie systemu ogólnodostępnych terenów gminnej zieleni urządzonej z ich akomodacją głównie do funkcji rekreacyjno – wypoczynkowych; zagospodarowanie zielenią otoczenia gminnych obiektów użyteczności publicznej,
- koncepcja rekreacyjno - wypoczynkowego zagospodarowania terenów przywodnych,
- zwiększanie lesistości Gminy poprzez zalesianie i zadrzewianie gruntów rolnych o niskiej wartości bonitacyjnej,
- kontynuacja prac pielęgnacyjno - konserwacyjnych w stosunku do istniejących drzew – pomników przyrody i drzew o wymiarach pomnikowych,
- zachowanie różnorodności biologicznej agrocenoz, kompleksów stawów – wdrażanie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych na obszarach wiejskich w ramach Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich: 2007 – 2013, promocja agroturystyki, kwalifikowanych form rekreacji (wędkarstwo), kwalifikowanej „turystyki przyrodniczej” (obserwacje ornitologiczne),
- wsparcie działań organizacji ekologicznych, instytucji naukowych w zakresie ochrony czynnej wybranych gatunków fauny i flory: kluby ornitologiczne, projekty badawcze, realizowane przez uczelnie i instytuty naukowe – Uniwersytet Śląski w Katowicach, Instytut Ochrony Przyrody PAN w Krakowie (program ochrony miejsc łąkowych ptaków Ostoi Ptasiej, badania nad wybranymi gatunkami flory oraz zbiorowiskami roślinnymi, istotnymi dla prawidłowego funkcjonowania Ostoi Siedliskowych).

Dla osiągnięcia stanu docelowego w zakresie ochrony przyrody niezbędne staje się również stałe podnoszenie świadomości ekologicznej społeczności lokalnej: dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez programy zintegrowanej edukacji ekologicznej, koordynowanej przez lokalne organizacje i stowarzyszenia lub własną aktywność Gminy w tym zakresie.

Utworzenie ekologicznego systemu ochrony obszarów i obiektów przyrodniczo cennych można zaliczyć do celów krótkoterminowych w działaniach Gminy Milówka, natomiast pozostałe - do celów długoterminowych.

Zabezpieczenie realizacji ww. potrzeb umożliwi pozyskania środków z zewnętrznych pomocowych funduszy ekologicznych: WFOŚiGW, NFOŚiGW, oraz środków UE (Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2007 – 2013, Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 – 2013).

4.1.3 Cele i zadania środowiskowe do roku 2012 i do roku 2016

Cel	Cele długoterminowe do roku 2016	Cel	Cele krótkoterminowe do roku 2012	Zadanie	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna
OPK.1	Ochrona dziedzictwa przyrodniczego Gminy wdrażanie systemu obiektów i obszarów chronionych	OPK.1.1	Tworzenie Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych, ochrona czynna cennych przyrodniczo obiektów i obszarów na terenie Gminy Miłówka	OPK.1.1.1	Objęcie ochroną prawną drzew – propozycji pomników przyrody oraz prowadzenie prac pielęgnacyjnych – konserwacyjnych istniejących i proponowanych pomników przyrody	Gmina Miłówka
				OPK.1.1.2	Opiniowanie przygotowanych planów zadań ochronnych (planów ochrony) obszarów NATURA 2000 i parków krajobrazowych	Gmina Miłówka, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach, ZPKWS w Będzinie
				OPK.1.1.3	Tworzenie małobaszarowych form ochrony przyrody - w oparciu o sporządzoną waloryzację przyrodniczą	Gmina Miłówka, lokalne stowarzyszenia ekologiczne
				OPK.1.1.4	Program ochrony czynnej wybranych gatunków fauny, flory, zbiorowisk roślinnych (np. rewitalizacja hał i polan górskich); idea włączenia szkół jako społecznych opiekunów nad pomnikami	Gmina Miłówka, RZGW w Krakowie lokalne stowarzyszenia ekologiczne, szkoły, instytucje naukowe, ZPKWS w Będzinie
				OPK.1.1.5	Wdrażanie programów rolnościrodowskich dla rolników w ramach PROW: 2007 - 2013	Gmina Miłówka, Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (biuro powiatowe w Żywcu)
OPK.2	Kształtowanie terenów zieleni urzędzonej i nieurzędzonej; rozszerzenie oferty rekreacyjno-turystycznej Gminy; aktywna edukacja ekologiczna	OPK.2.1	Kształtowanie terenów zieleni urzędzonej i nieurzędzonej	OPK.2.1.1	Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjne - konserwacyjne zieleni przydrożnej	Gmina Miłówka, GDDKiA w Warszawie, Powiatowy Zarząd Dróg w Żywcu
				OPK.2.1.2	Wzbogacanie istniejących i realizacja nowych terenów ogólnodostępnej zieleni urzędzonej (zieleni wokół obiektów użyteczności publicznej, kąpieliska nadwodne)	Gmina Miłówka, lokalne stowarzyszenia, rady sołeckie, RZGW w Krakowie, inwestorzy sektora prywatnego
				OPK.2.1.3	Rewaloryzacja zabytkowych założeń zieleni parkowej – z możliwością ich częściowej adaptacji, jako miejsca wypoczynku i rekreacji	Nadleśnictwo Węgierska Góra, Gmina Miłówka, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach Delegatura w Bielsku – Białej

				OPK.2.1.4	Realizacja platform widokowych w punktach ekspozycji widokowych na terenie gminy (główne szczyty Beskidu Śląskiego i Żywieckiego, inne elementy krajobrazu kulturowego)	Gmina Miłówka, lokalne stowarzyszenia, Nadleśnictwo W. Górka, PTTK
				OPK.2.1.5	Proekologiczne rozwiązania w zakresie kształtowania zieleni nieurządzonej w dolinie rz. Soły	Gmina Miłówka, lokalne stowarzyszenia ekologiczne; RZGW w Krakowie
				OPK.2.1.6	Tworzenie wybranych ścieżek przyrodniczo - dydaktycznych w obrębie obszarów przyrodniczo cennych i atrakcyjnych krajobrazowo oraz miejsc dziedzictwa kulturowego; (ok. 5 obiektów)	Gmina Miłówka, organizacje ekologiczne, nadleśnictwo W. Górka
				OPK.2.1.7	Promocja własnych działań i inicjatyw proekologicznych, promujących walory środowiska przyrodniczego gminy – o charakterze cyklicznym	Gmina Miłówka, organizacje ekologiczne, rady sołectw

4.1.4 Harmonogram zadań

L.P.	Nazwa zadania	Termin rozpoczęcia planowany	Termin zakończenia planowany	Jednostka odpowiedzialna	Planowane efekty ekologiczne	Planowane koszty ogółem (PLN) tys.	Partnerzy
ZADANIA WŁASNE							
OPK.1.1.3	Tworzenie małoszarowych form ochrony przyrody (użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne) - w oparciu o sporządzoną waloryzację przyrodniczą (6 - 7 obiektów)	2010	2013	Gmina Miłówka	Tworzenie Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych na terenie Gminy Miłówka	70	Lokalne organizacje ekologiczne, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach, ZPKWS w Będzinie
OPK.1.1.1.1	Objęcie ochroną prawną drzew – propozycji pomników przyrody oraz prowadzenie prac pielęgnacyjnych – konserwacyjnych istniejących i proponowanych pomników przyrody (drzewa wolnostojące i grupy drzew)	2010	2013	Gmina Miłówka	Tworzenie Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych na terenie Gminy Miłówka	60	Lokalne organizacje ekologiczne, rady sołectw, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach
OPK.1.1.2	Opiniowanie i konsultowanie docelowego planu zadań ochronnych (planu ochrony) obszarów NATURA 2000 (Beskid Śląski, Beskid Żywiecki – Ostoje Siedliskowe; Beskid Żywiecki – Ostoja Ptasia) lub planów ochrony parków krajobrazowych	2010	2013	Gmina Miłówka	Tworzenie Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych na terenie Gminy Miłówka	100	Gmina Miłówka, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach, ZPKWS w Będzinie

OPK.2.1.2	Wzbogacanie istniejących i realizacja nowych terenów ogólnodostępnej zieleni urządzonej (zieleni wokół obiektów użyteczności publicznej kąpieliska nadwodne) - wielofunkcyjne obiekty rekreacyjno - wypoczynkowe	2010	2016	Gmina Miłówka	Kształtowanie terenów zieleni urządzonej i nieurządzonej; poprawa „estetycznego wizerunku gminy ”	1500	Lokalne stowarzyszenia, rady sołeckie, inwestorzy sektora prywatnego
OPK.2.1.6	Tworzenie wybranych ścieżek przyrodniczo - dydaktycznych w obrębie obszarów przyrodniczo cennych i atrakcyjnych krajobrazowo oraz miejsc dziedzictwa kulturowego – z wyłączeniem terenów leśnych (2 – 3 obiekty)	2010	2016	Gmina Miłówka	Aktywna edukacja ekologiczna	50	Lokalne organizacje ekologiczne, rady sołeckie
OPK.2.1.7	Promocja własnych działań i inicjatyw proekologicznych o charakterze cyklicznym, promujących walory środowiska przyrodniczego gminy	2010	2016	Gmina Miłówka	Aktywna edukacja ekologiczna	150	Lokalne stowarzyszenia ekologiczne, Nadleśnictwo Węgierska Górka, rady sołeckie
OPK.2.1.1	Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg gminnych, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjne - konserwacyjne zieleni przydrożnej	2010	2016	Gmina Miłówka	Kształtowanie terenów zieleni urządzonej i nieurządzonej	250	Rady sołeckie
ZADANIA KOORDYNOWANE							
OPK.1.1.4	Program ochrony czynnej wybranych gatunków fauny i flory, siedlisk przyrodniczych (np. rewitalizacja hał i polan górskich); idea włączenia szkół jako społecznych opiekunów – np. do opieki nad drzewami pomnikowymi	2010	2016	ZPKWiŚ w Będzinie, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach, lokalne stowarzyszenia ekologiczne	Aktywna edukacja ekologiczna i kwalifikowana turystyka przyrodnicza	500	Gmina Miłówka, rady sołeckie, Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Nadleśnictwo Węgierska Górka
OPK.1.1.3	Tworzenie małoobszarowych form ochrony przyrody (rezerwat przyrody) - w oparciu o sporządzoną waloryzację przyrodniczą (1 obiekt)	2010	2016	Nadleśnictwo Węgierska Górka	Tworzenie Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych na terenie Gminy Miłówka	25	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach, ZPKWiŚ w Będzinie
OPK.2.1.3	Ochrona zabytkowych założeń zieleni parkowej – z możliwością ich częściowej adaptacji, jako miejsca wypoczynku i rekreacji,	2010	2016	Nadleśnictwo Węgierska Górka	Kształtowanie terenów zieleni urządzonej i nieurządzonej; poprawa „estetycznego wizerunku gminy ”	300	Gmina Miłówka, lokalne stowarzyszenia, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach Delegatura w Bielsku – Białej
OPK.2.1.1	Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjne - konserwacyjne zieleni przydrożnej	2010	2016	GDDKiA, Powiatowy Zarząd Dróg w Żywcu	Kształtowanie terenów zieleni urządzonej i nieurządzonej	750	Gmina Miłówka, organizacje ekologiczne
OPK.2.1.5	Proekologiczne rozwiązywanie w zakresie kształtowania	2010	2016	RZGW w Krakowie, inni	Wzrost różnorodności	800	Gmina Miłówka, organizacje

	zieleni nieurządzonej w dolinie rz. Soły i jej dopływów			administratorzy cieków wodnych, organizacje ekologiczne	biologicznej na terenie Gminy, utrzymanie lokalnych „korytarzy ekologicznych”		ekologiczne
OPK.2.1.6	Tworzenie wybranych ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych w obrębie przyrodniczo cennych terenów leśnych (2-3 obiekty)	2010	2016	Nadleśnictwo Węgierska Górka	Aktywna edukacja ekologiczna	75	Gmina Miłówka, lokalne organizacje ekologiczne
OPK.1.1.5	Wdrażanie programów rolnośrodowiskowych dla rolników w ramach PROW: 2007 - 2013	2010	2013	Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego; Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Wzrost świadomości ekologicznej w społeczeństwie; wzbogacanie walorów przyrodniczych gminy	400	Gmina Miłówka, lokalne organizacje ekologiczne, rady sołeckie
RAZEM ZADANIA WŁASNE						2180	
RAZEM ZADANIA KOORDYNOWANE						2850	

4.1.5 Wnioski

Korzystne uwarunkowania w realizacji programu ochrony przyrody:

- Występowanie licznych obiektów cennych pod względem przyrodniczo-krajobrazowym, godnych ochrony prawnej – także jako potencjał do zagospodarowania rekreacyjno-turystycznego, zwłaszcza w kontekście dogodnej komunikacji dla mieszkańców przyległych terenów aglomeracji bielskiej i województwa śląskiego,
- Rozwinięty system dolin rzek i potoków stanowiących „korytarze ekologiczne”,
- Potencjalne możliwości rozwoju rolnictwa ekologicznego i agroturystyki oraz kwalifikowanej turystyki przyrodniczej,
- Bardzo dobre rozpoznanie walorów przyrodniczych terenu Gminy (liczne opracowania florystyczne, faunistyczne i fitosocjologiczne),
- Duże zaangażowanie Gminy w pozyskiwanie środków finansowych na zadania pozainwestycyjne z zakresu turystyki, rekreacji i wypoczynku,
- Charakterystyczny krajobraz kulturowy z pozostałościami zabytkowych założeń zieleni parkowej i ekspozycjami widokowymi,

Ograniczenia w realizacji ww. programu (elementy ryzyka):

- Wysoki poziom zagrożenia powodziowego obszarów przyrodniczo cennych (tereny potencjalnie zalewowe w dolinie rzeki Soły, górnej Wisły i innych cieków wodnych w połączeniu z potencjalnie dużą ingerencją inwestycji hydrotechnicznych w środowisko przyrodnicze,
- Brak aktualnie wyrazistego rozpoznawalnego „elementu przyrodniczego” Gminy do wykorzystania w promocji ekologicznej np. w formie „logo” w wizualnych materiałach promocyjnych,
- Brak jednoznacznie ustalonego zakresu kompetencji służb ochrony przyrody administracji rządowej w zakresie zarządzania wielko-powierzchniowymi obszarami chronionymi (nakładanie się granic i przedmiotu ochrony obszarów NATURA 2000 i parków krajobrazowych; funkcjonowanie odrębnej administracji, obsługującej parki krajobrazowe i obszary NATURA 2000),
- Planowany podział obszarów NATURA 2000 na odrębne strefy ochronne z licznymi ograniczeniami w zakresie sposobu wykonywania zadań ochronnych, dotyczących wykazanych walorów Ostoi Ptasiej i Ostoi Siedliskowych – utrudniający uzgodnienie spójnych zasad gospodarowania z zapisami w m.p.z.p. Gminy Milówka; brak wprowadzonych granic ww. obszarów w m.p.z.p.,
- Ograniczenia w zakresie realizacji inwestycji, mogących znacząco oddziaływać na obszary NATURA 2000.
- Słaba współpraca z administracją parków krajobrazowych (oddział w Żywcu, dyrekcja ZPKWŚ w Będzinie) oraz organizacjami i stowarzyszeniami ekologicznymi, prowadzącymi aktywną działalność statutową na terenie gminy,
- Presja na zabudowę terenów atrakcyjnych przyrodniczo i krajobrazowo – w tym w pasie przylegającym do kompleksów leśnych i w górnych odcinkach dolin potoków,
- Znikome zainteresowanie programem rolnośrodowiskowym, skierowanym do rolników w ramach PROW: 2007 – 2013,
- Brak samodzielnie funkcjonujących ogólnodostępnych terenów rekreacyjno – wypoczynkowych.

4.2 Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

4.2.1 Charakterystyka i ocena stanu aktualnego

4.2.1.1 Obszary leśne

Ogólna powierzchnia lasów (gruntów leśnych, związanych z gospodarką leśną) na terenie Gminy Milówka – wg stanu na dzień: 31.12.2008r. - wynosi ok. 4983 ha, co stanowi ok. 50,7 % jej powierzchni. W administracji Lasów Państwowych, Nadleśnictwo Węgierska Góra, obręb Węgierska Góra, pozostaje ok. 3279 ha, skupionych głównie w olbrzymim kompleksie leśnym w masywie

Baraniej Góry w północno – zachodniej części Gminy (Kamesznica) oraz w dużym kompleksie leśnym w masywie Prusowa i Boraczego Wierchu w południowo – wschodniej części, na styku granic gmin: Węgierska Górka, Milówka, Rajcza i Ujsoły. Wg informacji przekazanej przez Starostwo Powiatowe w Żywcu lasy niepaństwowe zajmują ok. 1704 ha powierzchni (las prywatne – ok. 1586 ha; wspólnoty leśne – 99 ha; lasy innej własności – ok. 19 ha); skupione są szczególnie w południowej części Gminy (Milówka, Nieleśnia, Laliki oraz na obrzeżach kompleksów Lasów Państwowych w Kamesznicy i Prusowie). Znaczna część spośród tych lasów tworzy również spore kompleksy leśne, natomiast część występuje w dużym rozproszeniu głównie jako niewielkie enklawy śródpolne lub na zboczach jarów i dolin rzecznych.

Uzupełnienie powierzchni terenów leśnych na terenie Gminy stanowią zadrzewienia („Lz”), najczęściej występujące jako rozrzucone zagajniki śródpolne w terenach rolniczej przestrzeni produkcyjnej lub zbiorowiska zieleni łąkowej, tworzące obudowę biologiczną Soły i jej dopływów. Zadrzewienia te i zakrzaczki stanowią ciągi zieleni nieurządzonej w układzie pasmowym lub „wyspowym”, zwiększając pulę różnorodności biologicznej w środowisku przyrodniczym Gminy.

4.2.1.2 Racjonalne gospodarowanie zasobami leśnymi

Zgodnie z aktualnym operatem urządzenia lasu Nadleśnictwa Węgierska Górka (okres obowiązywania: 01.01.2004r. – 31.12.2013r.), w części, dotyczącej obrębu Węgierska Górka, występują następujące typy siedliskowe lasu:

- las mieszany górski – ok.52% ogólnej powierzchni obrębu,
- bór mieszany górski – ok. 32%,
- las górski – ok.13%,
- bor wysokogórski – ok.2,5%.

W nadleśnictwie zgodność z siedliskiem reprezentuje tylko ok. 8% składu gatunkowego drzewostanów, ok. 48% jest częściowo zgodna, natomiast ok. 48% jest całkowicie niezgodna (w tej grupie znajduje się całość litych drzewostanów świerkowych na siedliskach lasu mieszanego górskiego i lasu górskiego).

Dominujący docelowy typ gospodarczy drzewostanu został określony jako: bukowo (50%) – jodłowo (30%) – świerkowy (20%). Ww. gatunki drzew stanowią optymalny skład drzewostanu – po dokonywanej obecnie przebudowie - dostosowany do warunków siedliskowo – glebowych.

Cała powierzchnia lasów Nadleśnictwa Węgierska Górka należy do kategorii „lasów ochronnych”, w tym:

- lasy wodochronne – 55,2%,
- lasy w strefie oddziaływania przemysłu (II strefa uszkodzeń) - 36%,
- lasy glebochronne – 5,3%,
- inne – 3,5%.

Dotychczasowy i planowany sposób prowadzenia gospodarki leśnej w obrębie Węgierska Górka obejmuje następujące kategorie prac:

- wysokie pozyskanie drewna w użytkowaniu przygodnym i cięciach sanitarnych (wiatrolomy, śniegołomy, drzewa zaatakowane przez kornika i opieńkę miodową,
- pielęgnacja lasu (czyszczenia),
- planowe cięcia rębne,
- duży udział powierzchniowy i masowy trzebieży w użytkowaniu przedrębnym (tendencja malejąca w stosunku do wcześniejszego 10 – lecia),
- zwiększenie udziału lokalnych odnowień na otwartych powierzchniach zrębowych i pod osłoną drzewostanu,
- stały monitoring istniejących drzewostanów nasiennych,
- melioracje agrotechniczne,
- zadania z zakresu ochrony lasu: pułapki feromonowe, grodzenia upraw.

Wdrażany od kilkunastu lat tzw. „proekologiczny model gospodarki leśnej” w administracji Lasów Państwowych, zgodnie z wytycznymi i zarządzeniami Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, których głównym celem jest zrównoważenie zadań z zakresu pozyskania drewna z ochroną i hodowlą

lasu oraz zagospodarowaniem rekreacyjno – turystycznym i edukacją ekologiczną oraz trwałe zachowanie lub odtwarzanie naturalnych walorów lasu metodami racjonalnej gospodarki leśnej, oparty jest na:

- zachowaniu całej naturalnej zmienności przyrody leśnej i funkcji ekosystemów leśnych w stanie zbliżonym do natury,
- restytucji metod hodowli i ochrony lasu w celu szybszego tempa przywracania zgodności biocenozy z biotopem.

Podstawowe zalecenia, dotyczące wdrażania ww. racjonalnej gospodarki obejmują:

- pełne realizowanie typów gospodarczych drzewostanów i orientacyjnych składów gatunkowych nowozakładanych upraw,
- ochronę rzadkich typów siedliskowych lasów,
- wykorzystanie w maksymalnym stopniu odnowień naturalnych,
- zastosowanie rębni częściowych i stopniowych w celu uzyskania zróżnicowanej struktury gatunkowej, wiekowej i pionowej drzewostanów,
- dążenie do kształtowania struktury przestrzennej drzewostanów, charakteryzującej się istnieniem „biogrup drzew”,
- tworzenie we wszystkich rodzajach cięć na obrzeżach lasów, wzdłuż cieków i szerokich dróg stref ekotonowych,
- utrzymanie i ochronę enklaw gruntów nieleśnych wśród lasów.

Należy podkreślić, iż powyższy model gospodarki leśnej obowiązuje również dla Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Beskidu Śląskiego”, powołanego Zarządzeniem Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w 1994r., w skład, którego wchodzi także całość Nadleśnictwa Węgierska Górka.

W lasach niepaństwowych zaznacza się większy udział procentowy drzewostanów świerkowych, często w wieku ok. 60 – 100 lat, wymagających przebudowy wskutek zaniechanych we wcześniejszych latach działań na rzecz usuwania posuszu czynnego. Roczne pozyskanie drewna wynosi w lasach niepaństwowych na terenie gminy ok. 6.000 m³, a odnowienia naturalne i sztuczne wykonuje się na powierzchni ok. 2 – 5 ha. Zakres niezbędnych prac dotyczy głównie założenia upraw leśnych na powierzchniach zrębowych oraz zadań z zakresu ochrony lasu, pielęgnacji upraw i drzewostanów, a także wykonania decyzji nakazanych dotyczących usuwania posuszu czynnego (nadzór nad lasami prywatnymi – w imieniu Starosty Żywieckiego – prowadzi Nadleśnictwo Węgierska Górka). Na zlecenie Starostwa Powiatowego w Żywcu sukcesywnie zleca się opracowanie uproszczonych planów urządzania lasów niepaństwowych na terenie Gminy Miłówka - w miarę posiadanych środków finansowych na ww. cel. Powyższe plany stanowią podstawowy dokument, określający niezbędne do wykonania przez właściciela lasu zadania gospodarcze i ochronne w cyklu 10 - letnim (szacuje się, iż ok. 30% lasów niepaństwowych na terenie Gminy posiada opracowane aktualne plany urządzania lasu).

Na terenie Gminy, podobnie jak i w całym Nadleśnictwie, kumulują się różne negatywne zjawiska pochodzenia biotycznego i abiotycznego, wpływające na ogólne osłabienie istniejących drzewostanów i ekosystemów leśnych. Występujące ekstremalne abiotyczne czynniki środowiska stymulują rozwój patogenicznych grzybów, osłabiają drzewostany świerkowe, uaktywniając opieńkę i szkodniki wtórne oraz znacznie przyspieszają spływ powierzchniowy przy zmniejszonej retencyjności gleb, na których rosną sztuczne świerczyny.

Lasy na terenie Gminy Miłówka, podobnie jak lasy całego Nadleśnictwa Węgierska Górka oraz pozostałych nadleśnictw beskidzkich (Jeleśnia, Andrychów, Ujszy, Ustroń, Bielsko i Wisła), należą do szczególnie zagrożonych gradacją szkodników owadzych w drzewostanach świerkowych. Biorąc pod uwagę skalę problemu rozpadu beskidzkich lasów w 2003r. z inicjatywy Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach rozpoczęto prace nad opracowaniem kompleksowego programu zagospodarowania lasów beskidzkich „Program dla Beskidów”, którego wnioski uwzględniono również w planie urządzania lasu całego Nadleśnictwa w. Górka.

Spośród innych biotycznych czynników środowiska, powodujących ogólne osłabienie części istniejących drzewostanów, istotne znaczenie posiadają szkody ze strony zwierzyny płowej (jeleniowate) w uprawach, młodnikach i starszych drzewostanach liściastych (jesion, jawor, modrzew – około: 20 – 80% powierzchni danej uprawy). Ochrona upraw to głównie groduzenia, palikowanie sadzonek oraz chemiczne zabezpieczanie repelentami.

4.2.1.3 Ustalenia w zakresie prognozowania zalesiania gruntów porolnych

Lesistość gminy (ok. 50,7%) jest niemal 2 – krotnie wyższa od średniej krajowej i województwa śląskiego, natomiast jest zbliżona do średniej dla powiatu żywieckiego. W oparciu o opracowany i zatwierdzony na początku lat 90 – tych „Projekt granicy rolno – leśnej planowano do zalesienia w okresie do 2020 r. ok. 580 ha nieużytków rolnych i gleb najsłabszych klas bonitacyjnych, zwłaszcza na gruntach zagrożonych erozją. Mając na uwadze nierealność ww. prognoz w aspekcie zmieniających się przepisów prawnych, a przede wszystkim koniunktury gospodarczej, obrotu ziemią, dopłat z UE dla rolników, efektywności i opłacalności rolnictwa, problem nowych zalesień i zadrzewień został ujęty w nowoopracowanym „ Studium uwarunkowań...”, w formie następujących postulatów:

- preferowanie nowych zalesień i zadrzewień w terenach źródłiskowych i innych, narażonych na erozję,
- zachowanie zadrzewień lęgowych, zarośli krzewów w dolinie Soły,
- utrzymanie zespołów polan grzbietowych, jako trwałych użytków zielonych,
- ochrona ekologiczna obudowy biologicznej cieków na obszarach zurbanizowanych.

Docelowe zalesienia mogłyby być teoretycznie realizowane w obrębie powierzchniowo i własnościowo rozdrobnionych użytków rolnych, częściowo trwale odłogowanych lub ekstensywnie użytkowanych, bądź w sąsiedztwie licznych pociętych fragmentów enklaw leśnych i dolin lokalnych cieków z niską zielenią lęgową i czasem – z mocno wciętymi erozyjnie stokami, głównie w zachodniej i południowej części Gminy.

Obecnie zainteresowanie właścicieli gruntów rolnych ich zalesianiem – wg informacji uzyskanych w Nadleśnictwie Węgierska Górka i powiatowym biurze Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – jest niewielkie (wnioski o opracowanie planu zalesienia i związane z tym ubieganie się o dopłaty z tytułu założenia uprawy leśnej i jej pielęgnacji w skali rocznej obejmują powierzchnię ok. 3 – 5 ha).

4.2.2 Identyfikacja potrzeb

Działania władz Gminy Milówka na rzecz ochrony i zrównoważonego rozwoju lasów mają zasięg długoterminowy i powinny być spójne z podejmowanymi pracami i inicjatywami administracji Powiatu Żywieckiego i służb Nadleśnictwa Węgierska Górka. Wśród priorytetów Powiatu i Gminy Milówka jest ochrona dziedzictwa przyrodniczego, a w ramach niego – zachowanie istniejących zasobów leśnych oraz zwiększenie powierzchni lasów i wzrost ich bioróżnorodności.

Należy wspierać prace administracji Lasów Państwowych w zakresie realizacji bieżących zapisów operatu zarządzania lasu – niezbędnej do uzyskania „ proekologicznego modelu” gospodarki leśnej, tj. trwałego zachowania lub odtwarzania naturalnych walorów lasu metodami racjonalnej gospodarki leśnej. Należy dążyć ze strony administracji powiatowej i służb nadleśnictwa – w ramach sprawowanego nadzoru – do skutecznej współpracy z właścicielami lasów prywatnych w zakresie bieżącej realizacji zapisów uproszczonych planów zarządzania lasów w trakcie ich 10-letniego okresu obowiązywania.

Równocześnie należy dążyć do uzyskania statusu „lasów ochronnych” w lasach niepaństwowych poprzez stosowne zapisy w operacie urządzeniowym.

W związku z funkcjonowaniem od kilkunastu lat dwóch parków krajobrazowych oraz ustanowieniem czterech obszarów NATURA 2000 administracja Lasów Państwowych czynnie uczestniczy w przygotowywaniu dokumentacji, pozwalającej ocenić stan zachowania siedlisk i gatunków roślin i zwierząt, wymagających ochrony w formie wyznaczenia obszarów NATURA 2000. Na podstawie zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych każde z ww. nadleśnictw sporządziło w 2007r. opracowanie pn: „Inwentaryzacja gatunków roślin i zwierząt, mających znaczenie wskaźnikowe przy ocenie stanu lasów i prognozowaniu zmian w ekosystemach leśnych” – będące jednym z materiałów wykorzystanych do opracowania planu zadań ochronnych dla terenu lasów – jednej ze stref ochrony wyznaczonego ww. Obszaru NATURA 2000.

Należy podkreślić, iż zgodnie z przygotowaną nowelizacją ustawy o ochronie przyrody, na terenie zarządzanym przez PGL Lasy Państwowe i znajdującym się na Obszarze NATURA 2000, zadania w zakresie ochrony przyrody wykonuje samodzielnie miejscowy nadleśniczy – zgodnie z ustaleniami planu zadań ochronnych lub planu ochrony obszaru NATURA 2000, uwzględnionymi w planie urządzenia lasów nadleśnictwa.

4.2.3 Cele i zadania środowiskowe do roku 2013 i do roku 2016

Cel	Cele długoterminowe do roku 2016	Cel	Cele krótkoterminowe do roku 2012	Zadanie	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna
ZRL.1	Zachowanie istniejących zasobów leśnych oraz zwiększenie powierzchni lasów i wzrost ich bioróżnorodności	ZRL.1.1	Wdrażanie proekologicznego modelu gospodarki leśnej	ZRL.1.1.1	Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z planem zarządzania lasów państwowych	Nadleśnictwo Węgierska Góra
				ZRL.1.1.2	Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z planami zarządzania lasów niepaństwowych	Starostwo Powiatowe w Żywcu, Nadleśnictwo, właściciele lasów
				ZRL.1.1.3	Realizacja wytycznych „Programu ochrony przyrody” nadleśnictwa oraz planu ochrony obszarów NATURA 2000 - przebudowa drzewostanów, ochrona cennych ekosystemów nieleśnych, itp.	Nadleśnictwo Węgierska Góra, właściciele lasów, RDOŚ w Katowicach
				ZRL.1.1.4	Zalesianie gruntów porolnych	Starostwo Powiatowe w Żywcu, Nadleśnictwo, właściciele gruntów

4.2.4 Harmonogram zadań

L.P.	Nazwa zadania	Termin rozpoczęcia planowany	Termin zakończenia planowany	Jednostka odpowiedzialna	Planowane efekty ekologiczne	Planowane koszty ogółem (PLN) tys.	Partnerzy
ZADANIA KOORDYNOWANE							
ZRL.1.1.1	Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z planami zarządzania lasów państwowych ok. 3200 ha	2010	2016	Nadleśnictwo Węgierska Góra	Wzrost różnorodności biologicznej na terenie Gminy	6500	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Katowicach
ZRL.1.1.2.	Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z planami zarządzania lasów niebędących w administracji Lasów Państwowych - ok.500 ha (30% powierzchni lasów; objętych planami zarządzania lasu)	2010	2016	Starostwo Powiatowe w Żywcu, Właściciele lasów	Wzrost różnorodności biologicznej na terenie Gminy	1250	Gmina Miłówka; Nadleśnictwo Węgierska Góra
ZRL.1.1.3	Realizacja wytycznych „Programu ochrony przyrody” nadleśnictwa oraz planu zadań ochronnych (planu ochrony) obszarów NATURA 2000 (przebudowa drzewostanów, ochrona cennych ekosystemów nieleśnych, itp.)	2010	2016	Nadleśnictwo Węgierska Góra, RDOŚ w Katowicach, właściciele lasów	Wzrost różnorodności biologicznej na terenie Gminy	1000	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Katowicach; Gmina Miłówka; organizacje i stowarzyszenia ekologiczne
ZRL.1.1.4	Zalesianie gruntów porolnych, ok. 100 ha	2010	2016	Starostwo Powiatowe w Żywcu, Nadleśnictwo	Wzrost różnorodności biologicznej na terenie Gminy	1000	Gmina Miłówka, właściciele gruntów

L.P.	Nazwa zadania	Termin rozpoczęcia planowany	Termin zakończenia planowany	Jednostka odpowiedzialna	Planowane efekty ekologiczne	Planowane koszty ogółem (PLN) tys.	Partnerzy
				Węgierska Górka	teren Gminy		
ZRL.1.1.2	Wykonanie brakującej dokumentacji planów urzędzenia lasów niepaństwowych (ok. 1200 ha)	2010	2016	Starostwo Powiatowe w Żywcu., Właściele lasów	Wzrost różnorodności biologicznej na terenie Gminy	60	Gmina Miłówka; Nadleśnictwo Węgierska Górka
RAZEM ZADANIA KOORDYNOWANE							9810

4.2.5 Wnioski

Korzystne uwarunkowania w realizacji ochrony i zrównoważonego rozwoju lasów:

- Proekologiczny model gospodarki leśnej Nadleśnictwa Węgierska Górka,
- „Program dla Beskidów”, jako podstawowy dokument, określający zasady przebudowy drzewostanów świerkowych w lasach beskidzkich,
- Stosunkowo dobry stan zdrowotno – sanitarny drzewostanów leśnych,
- Opracowania specjalistyczne, umożliwiające właściwe uczestnictwo w konsultacjach, dotyczących przygotowywanego planu zadań ochronnych lub planu ochrony obszarów NATURA 2000,
- Aktualny plan urządzania lasu Nadleśnictwa Węgierska Górka.

Ograniczenia w realizacji ochrony i zrównoważonego rozwoju lasów (elementy ryzyka):

- Konieczność dokonywania w przyszłości szczegółowych uzgodnień ze służbami ochrony przyrody administracji rządowej - w zakresie prowadzenia zadań ochronnych w obszarach NATURA 2000,
- Duże rozdrobnienie obszarów leśnych, pozostających poza administracją Lasów Państwowych,
- Niska świadomość właścicieli lasów prywatnych w zakresie prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej,
- Niewielki procent zaawansowania sporządzania planów urządzania lasów niepaństwowych (ok. 30%),
- Znikome zainteresowanie zalesianiem gruntów porolnych
- Trudna dostępność przeważającej części obszarów leśnych,
- Stosunkowo niezadowalający stan zdrowotno – sanitarny świerczyn dolnoreglowych-intensywny proces przebudowy drzewostanów,

4.3 Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii

Dokumentami, które wyznaczają kierunki w opracowywaniu Programów Ochrony Środowiska są Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 oraz Wytyczne do sporządzania Programów ochrony środowiska zatwierdzone przez Ministerstwo Środowiska w grudniu 2002 roku.

Zapisy w obu tych dokumentach sugerują, iż struktura POŚ powinna nawiązywać do układu zawartego w Polityce Ekologicznej. Proponuje umieszczenie w Programie, jako jeden z elementów zrównoważonego wykorzystania materiałów, wody i energii oraz w tym zakresie umieszczone zostaną podrozdziały:

- materiałochłonność, wodochłonność, energochłonność i odpadowość produkcji,
- wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych,
- kształtowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i skutkami suszy.

4.3.1 Materiałochłonność, wodochłonność, energochłonność i odpadowość produkcji

Działania przyczyniające się do zmniejszenia materiałochłonności, wodochłonności i energochłonności powinny zapewnić wzrost efektywności wykorzystania surowców, wody i energii poprzez zmniejszenie ich zużycia na jednostkę produktu, jednostkową wartość usługi statystycznego konsumenta bez pogarszania standardu życiowego ludności i perspektyw rozwojowych gospodarki. Oszczędność dóbr powinna dotyczyć wszystkich sektorów, ale koncentrować się głównie w sektorze przemysłowym, energetycznym oraz budownictwie i gospodarce komunalnej.

Działania dla racjonalizowania użytkowania wód powinny objąć wszystkie dziedziny gospodarki korzystające z zasobów wód przede wszystkim poprzez zastosowanie najlepszych dostępnych technik produkcji przemysłowej i praktyk rolniczych, aby doprowadzić do zmniejszenia zapotrzebowania na wodę i do ograniczenia ładunków odprowadzanych do odbiorników zanieczyszczeń.

Powinno się unikać nieuzasadnionego wykorzystywania wód podziemnych na cele przemysłowe. Zmniejszenie wodochłonności w działaniach związanych z gospodarką wodno-ściekową realizowane jest przez zmniejszenie strat wody, poprzez modernizację ujęć, modernizację sieci wodociągowej oraz edukację ekologiczną. Racjonalizacja zużycia wody w gospodarstwach domowych powinna polegać przede wszystkim na:

- ograniczeniu marnotrawstwa wody,
- stosowania wodooszczędnej aparatury czerpalnej i sprzętu gospodarstwa domowego,
- dalszego rozwoju pomiaru zużycia wody,
- podjęcia działań w celu ograniczenia strat w systemach rozprowadzania wody.

Głównym kierunkiem działań nieinwestycyjnych jest wprowadzenie normatywów zużycia wody, do pozwoleń zintegrowanych dla wodochłonnych dziedzin produkcji.

W zakresie działań inwestycyjnych zakłada się wprowadzenie zamkniętych obiegów wody w przemyśle, wodooszczędnych technologii produkcji i przedsięwzięcia modernizacyjne w systemach zaopatrzenia w wodę ukierunkowane na zmniejszenie strat wody.

Materiałochłonność to wielkość nakładów materiałowych poniesionych na wytworzenie określonych dóbr użytkowych, wyznaczana przez ilość materiału zużytego na wytworzenie określonej wartości użytkowej. Zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości, a co za tym idzie likwidacji zanieczyszczeń uciążliwości i zagrożeń u źródła pozwoli na uzyskanie większych korzyści gospodarczych poprzez zmniejszenie nakładów na produkcję, a w konsekwencji poprawę jakości życia mieszkańców poprzez ograniczenie wykorzystania zasobów naturalnych i ochrony środowiska.

Bardzo istotnym elementem jest zagospodarowywanie wycofanych z użytkowania substancji i materiałów niebezpiecznych oraz stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT) zmniejszających materiałochłonność i odpadowość produkcji i poprawiających efektywność ekonomiczną procesów wytwórczych.

Energochłonność ujmuje się, jako relację wielkości zużycia energii w procesie produkcyjnym w przemyśle czy gospodarce w odniesieniu do odpowiedniej wielkości produkcji, w której uczestniczy ta energia, czyli inaczej, jako relację nakładów do efektów. O poziomie energochłonności decydują głównie: struktura gałęziowa przemysłu, stosowane technologie wytwarzania, ceny energii, jakość produkcji.

Działaniom w zakresie zmniejszenia energochłonności powinno towarzyszyć kontynuowanie przedsięwzięć zmieniających sposób zaspokajania istniejących potrzeb energetycznych. Zmianom powinna podlegać przede wszystkim struktura wykorzystania nośników energii w kierunku zwiększenia udziału energii elektrycznej w ogólnym zużyciu energii. Zwiększenie udziału produkcji energii z gazu w miejsce węgla, poprawy jakości węgla i innych paliw, a także wzrostu udziału w produkcji energii elektrycznej i ciepłej z energetycznych nośników odnawialnych (energia wody i wiatru, energia geotermalna, energia słoneczna, energia z biomasy) oraz pochodzących z odpadów. Dla zmniejszenia energochłonności niezbędna jest wymiana urządzeń o niskiej sprawności na nowe zużywające mniej energii elektrycznej.

W zakresie zaopatrzenia w wodę temu celowi służą modernizacje: ujęć wody, stacji uzdatniania, pompowni i hydroforni oraz pośrednio wymiana odcinków sieci wodociągowej znajdujących się w złym stanie technicznym, która będzie wpływać na zmniejszenie ilości tłoczonych wody.

Realizowane w ramach modernizacji obiektów termomodernizacje, polegające na ociepleniu ścian obiektów kubaturowych i wymianie stolarki również przyczynia się do zmniejszenia energochłonności przez zmniejszenie zapotrzebowania na energię ciepłą. W zakresie odprowadzenia i oczyszczania ścieków korzystnie wpłynie budowa kolektora kanalizacyjnego i pompowni sieciowych a także budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w terenie rozproszonym.

4.3.2 Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych

Użytkowanie odnawialnych źródeł energii umożliwia osiągnięcie korzyści ekologicznych, gospodarczych i społecznych. Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych powinien stać się integralnym elementem zrównoważonego rozwoju gminy.

Działania w zakresie zrównoważonego rozwoju przynoszącego efekty ekologiczne – energetyczne powinny być kierowane na produkcję energii „ekologicznie czystej” ze źródeł odnawialnych, to jest

wykorzystujących naturalne źródła, jakimi są energia spiętrzeń wodnych, promieniowania słonecznego, wód geotermalnych, biomasy i wiatru.

Z analizy uwarunkowań krajowych wynika, że w najbliższych latach wzrastać będzie wykorzystanie biomasy i siły wiatru.

Na obszarach o dużych wartościach przyrodniczych i ciekach będących siedliskiem ryb wędrownych dąży się do tego by nie lokalizować elektrowni wodnych. Przy każdej lokalizacji powinny być zachowane uwarunkowania wynikające z położenia w istniejących lub projektowanych obszarach ochrony przyrody i krajobrazu.

Uwarunkowania gminy Milówka do tej pory nie były szczegółowo analizowane, nie mniej jednak porównując z danymi gmin sąsiadujących, należących do powiatu żywieckiego można stwierdzić, że nie ma na możliwości szerokiego zastosowania energii wiatru ze względu na małą siłę wiatrów, energia wody nie ma racji bytu ze względu na brak dużych zbiorników wody gdzie możliwe jest spiętrzanie wody. Na terenie Gminy Milówka ze względu na dużą powierzchnię gruntów rolnych istnieje potencjał wykorzystania biomasy, a szczególnie odpadów powstających przy produkcji i przetwarzaniu produktów roślinnych (np. słoma) oraz odchodów zwierzęcych z ferm hodowlanych. Można też rozważać uprawę roślin energetycznych.

Pod powierzchnią Gminy Milówka w wyniku badań stwierdzono występowanie wód geotermalnych, występują one w porach lub szczelinach skorupy ziemskiej i posiadają temperatury wyższe od temperatur przeciętnych wód powierzchniowych. Ze wstępnej „Oceny zasobów energii geotermicznej ...” (2000 rok) wynika, iż zbiorniki wód geotermalnych na terenie Gminy Milówka występują w następujących utworach:

- eoceńskich, pal eoceńsko – sesońskich jednostki magurskiej,
- oligoceńsko – eońskich jednostki przedmagurskiej eoceńskich,
- pal eoceńsko – seońskich jednostki śląskiej.

Szacunkowe obliczenia wykonane na podstawie badań geofizycznych i interpolacji wyników badań obszarów sąsiednich pozwalają stwierdzić że pod Gminą Milówka znajdują się zasoby wód geotermalnych o objętości 7,43 km³ i o szacowanych zasobach energii cieplnej równoważnej energii 43,1 mln ton paliwa umownego. W związku z tym, iż są to tylko szacunki podjęcie ewentualnych planów dotyczących wykorzystania złóż należałoby poprzedzić szczegółowymi badaniami i pomiarami.

Istnieje również możliwość wykorzystania energetycznego potencjału biomasy drzewnej. W samej gminie Milówka udział lasów w całkowitej powierzchni gruntów jest znaczny (ok. 50%), dlatego możliwe jest wykorzystanie drewna do celów opałowych, co w porównaniu do spalania węgla w znacznym stopniu przyczynia się do zmniejszenia emisji dwutlenku węgla do atmosfery.

Możliwe jest również wykorzystywanie energii słonecznej, co obserwuje się już od kilku lat wśród mieszkańców gminy. Obecnie na obszarze gminy na budynkach mieszkalnych zamontowanych jest kilkanaście sztuk kolektorów słonecznych służących do ogrzewania ciepłej wody użytkowej. W dalszym ciągu obserwuje się rozwój tego sposobu ogrzewania wody. Na terenie Gminy Milówka w latach 2008-2009 realizowany jest Program Ograniczenia Niskiej Emisji i w ramach tego programu zamontowanych zostanie około 60 sztuk kolektorów słonecznych. W związku z tym przewiduje się, że w ciągu najbliższych pięciu lat liczba kolektorów powiększy się o 200%.

Jeden mieszkaniec Gminy Milówka ma opracowaną dokumentację projektową na pompę ciepła, inwestycja jest na razie w planach.

4.3.3 Wnioski

Mając na uwadze priorytety i zadania nakreślone w dokumentach planistycznych wyższego szczebla zaproponowano plan realizacji Programu Ochrony środowiska dla gminy Milówka w zakresie racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych określając cele krótkoterminowe i wynikające z nich działania zmierzające do osiągnięcia celu długoterminowego.

Założone zadanie zostanie osiągnięte poprzez następujące kierunki działań ekologicznych:

- racjonalizacja użytkowania wody,
- wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

Osiągnięcie określonego celu za pomocą wyznaczonych kierunków działań powinno być realizowane przez konkretne zadania ekologiczne.

Zadania ekologiczne w zakresie racjonalizacji zużycia wody prowadzące do realizacji tego kierunku działań to:

- ograniczenie wykorzystywania zasobów wód podziemnych do celów przemysłowych (poza przemysłem spożywczym i niektórymi specjalnymi działami produkcji rolnej),
- wspieranie działań mających na celu zagospodarowanie wód opadowych w gospodarstwach domowych;
- realizacja przez zakłady planów racjonalnego gospodarowania wodą (np. wprowadzających zamknięte obiegi wody).

Realizacji kierunku działania, jakim jest zmniejszenie energochłonności gospodarki i wzrost wykorzystania energii i ze źródeł odnawialnych nastąpi poprzez następujące zadania ekologiczne:

- zmniejszenie strat energii w systemach przesyłowych poprzez uszczelnienie rurociągów oraz ich właściwą eksploatację,
- poprawa parametrów energetycznych budynków – termomodernizacja,
- zwiększenie udziału energii otrzymywanej z surowców odnawialnych w całkowitym zużyciu energii.

Spełnienie tych celów i zadań przez gminę powinno koncentrować się na realizacji następujących zadań:

- Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie korzystania z zasobów naturalnych oraz OZE
- Ograniczenie zużycia wody i zapobieganie przenikaniu zanieczyszczeń do gleb i wód

Takie działania jak zmniejszenie zużycia wody, materiałów i energii oraz wykorzystywanie surowców wtórnych nie tylko przyczynia się do zmniejszenia presji na środowisko, ale również jest bardzo racjonalnym podejściem w dziedzinie ekonomiki produkcji.

Zmniejszenie energochłonności wodochłonności i odpadowości produkcji zależy przede wszystkim od działań podejmowanych przez przemysł i energetykę zawodową, a także przez sferę komunalną. Dlatego wskazane jest uczestnictwo gminy i jej mieszkańców w doskonaleniu organizacji rynku energii, promowanie energooszczędnych urządzeń, rozszerzenie działań w zakresie inwestycji termomodernizacyjnych.

Harmonogram działań w tym zakresie znajduje się w rozdziałach gospodarka wodna oraz ochrona powietrza.

4.4 Kształtowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i skutkami suszy

4.4.1 Ochrona przed powodzią i suszą

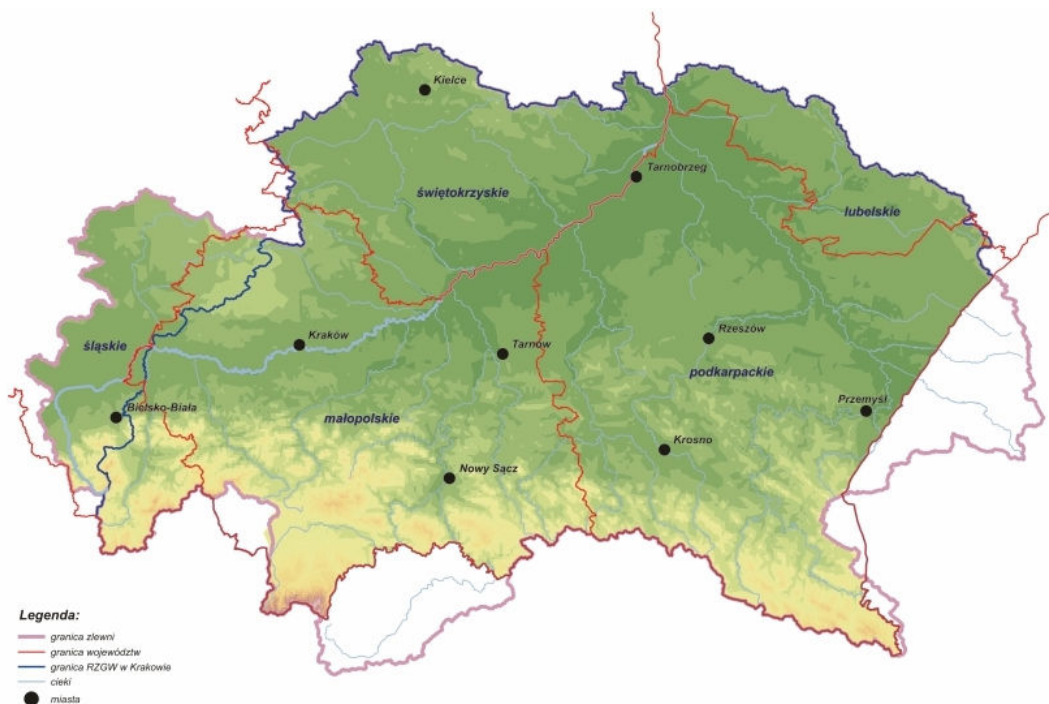
Polska, w porównaniu z innymi krajami europejskimi, jest krajem o małych zasobach wody i dużych wahaniami rocznego odpływu. Powoduje to występowanie zagrożenia powodziowego oraz pojawianie się okresów suszy hydrologicznej jako wyniku głębokiego niedoboru wody gruntowej. Ocieplenie klimatu i prawdopodobnie związane z tym zjawiskiem częste występowanie anomalii pogodowych powoduje zwiększenie częstotliwości pojawiania się zjawisk ekstremalnych.

4.4.1.1 Ochrona przed powodzią

Prawo wodne (ustawa z dnia 18 lipca 2001 r.), które weszło w życie 1 stycznia 2002 r., reguluje zagadnienia dotyczące ochrony przeciwpowodziowej. Uregulowania obejmują m.in.: zachowanie i tworzenie systemów retencji wód, racjonalne retencjonowanie wód i użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, funkcjonowanie systemu ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami oraz kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych i terenów zalewowych. Ustawa zawiera również zapisy dotyczące prac ratowniczych i zabezpieczających oraz kompetencji i obowiązków urzędów i instytucji zajmujących się ochroną przeciwpowodziową oraz zarządzających ciekami wodnymi. Z kolei ustawa z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz.U.02.62.558) definiuje stan klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej i awarii technicznej, określa warunki jego wprowadzenia i obszar, na którym może zostać wprowadzony oraz prawa i obowiązki organów władz oraz obywateli.

Prawo wodne stanowi, że ochrona przed powodzią jest zadaniem organów administracji rządowej i samorządowej. Gmina Milówka położona jest na obszarze działania Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie t.j. RZGW. W ramach ochrony przed powodzią w strukturach RZGW wyodrębniono Ośrodek Koordynacyjno – Informacyjny Osłony Przeciwpowodziowej, w którym prowadzone są przede wszystkim podstawowe działania związane z tą ochroną. Działania te, realizowane również na terenie Gminy, prowadziły i w dalszym ciągu prowadzą do zmniejszenia tragicznych skutków wystąpienia ewentualnych powodzi w tym rejonie.

Zasięg działania RZGW w Krakowie przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 8 Mapa zasięgu działania RZGW w Krakowie

Źródło: www.krakow.rzgw.gov.pl

Obszar Gminy Milówka pod względem hydrograficznym należy w całości do zlewni Wisły. Znaczny jej obszar jest zagrożony powodzią. Zagrożenie to może być wywołane silnymi ulewami i deszczami nawalnymi połączonymi z burzami, które generują lokalne wezbrania na rzece Sole, a także mniej znaczące na licznych potokach przepływających przez teren Gminy. Rzeką Soła posiada wszystkie cechy rzeki górskiej, na które składają się spadek i ukształtowanie koryta oraz zmienność i tempo wahań stanów wody i przepływów. Do najgroźniejszych zjawisk należą duże powodzie letnie, zwykle na przełomie czerwca i lipca, wywołane kilkudniowymi intensywnymi opadami. Dodatkowo zimowe roztopy oraz specyfika zlewni sprawiają, iż jest to obszar o znacznym potencjale zagrożenia powodziowego (dochodzi do wylewów, co prowadzi do lokalnych podtopień dróg i pól uprawnych). Równocześnie na terenie Gminy obserwuje się występowanie terenów podmokłych w pobliżu naturalnych zbiorników wody.

Zapewnienie bezpieczeństwa powodziowego wymaga ścisłej współpracy Gminy z administratorami wszystkich urządzeń melioracji podstawowych położonych na terenie Gminy. Najistotniejsza jest modernizacja obwałowań oraz korekta profili koryt cieków powierzchniowych. W pierwszej kolejności należy objąć ochroną te odcinki, na których w terenach zalewowych znajdują się obiekty budowlane, odcinki dróg itp. Pozostałe dna dolinne (przeważnie zagospodarowane, jako łąki) należałoby pozostawić jako tereny zalewowe wyłączone z zabudowy.

4.4.1.2 Ochrona przed suszą

Susze spowodowane są długotrwałym ograniczeniem opadów. Jeśli w Polsce, w okresie wegetacyjnym, przez 20 dni nie ma opadów, uznaje się, że nastąpił początek suszy atmosferycznej.

Dalszy brak opadów powoduje suszę glebową, która wpływa niekorzystnie na wzrost roślin. Nawet jeśli w tym czasie opady są minimalne, efekty suszy glebowej mogą zostać złagodzone, lecz mimo to susza może przejść w stan suszy hydrologicznej. Susze atmosferyczna i glebowa zanikają stosunkowo szybko, natomiast susza hydrologiczna, której efektem jest niżówka hydrologiczna, (czyli obniżenie się poziomu wód powierzchniowych i podziemnych) trwa na ogół długo, nawet kilka sezonów, bowiem odbudowa zasobów wodnych wymaga obfitych oraz długotrwałych opadów deszczu i śniegu. Rozpatrując zjawisko suszy w kategoriach poza przyrodniczych, możemy mówić również o suszy społeczno-ekonomicznej. Brak wody w rzekach i obniżenie się poziomu wód gruntowych, będące skutkiem suszy, mają bardzo poważne konsekwencje dla całej gospodarki, szczególnie tych gałęzi przemysłu, które potrzebują większych ilości wody. Konieczne jest uwzględnianie wystąpienia suszy w planach reagowania kryzysowego, opracowywanych na wszystkich szczeblach administracji. Jednym z ważnych elementów takiego planu jest rozwiązanie sposobów reglamentowania wody dla różnych stopni zagrożenia suszą.

W zakresie ochrony przed suszą meteorologiczną nie istnieje system zabezpieczeń. Możliwe jest natomiast łagodzenie jej skutków dla środowiska gruntowo-wodnego. W związku z tym konieczne jest podejmowanie działań w zakresie retencji powierzchniowej i podziemnej, w tym małej retencji (tereny trwałych użytków zielonych, łąki, obniżenia terenowe z uwagi na pokrywą roślinną względnie dobrze zniosą krótkotrwałe okresy zalewowe) oraz zwiększanie lesistości dorzecza. Istotna jest również racjonalizacja zużycia wody i zachowania jej dobrej jakości, a także inwentaryzacja, odbudowa i regulacja oraz prawidłowa eksploatacja urządzeń melioracji wodnych.

4.4.2 Cele i zadania środowiskowe do roku 2012 i do roku 2016

Cel	Cele długoterminowe do roku 2016	Cel	Cele krótkoterminowe do roku 2012	Zadanie	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna
PS.1	Zmniejszenie zagrożenia powodzią i suszą	PS.1.1	Zmniejszenie ryzyka wystąpienia powodzi i suszy	PS.1.1.1	Rozpoznanie dalszych potrzeb w zakresie zabezpieczenia przeciwpowodziowego i ochrony przed suszą	Gmina Miłówka
				PS.1.1.2	Inwentaryzacja, odbudowa i regulacja oraz prawidłowa eksploatacja urządzeń melioracji wodnych	RZGW Kraków, Urząd Gminy Miłówka

4.4.3 Harmonogram zadań

L.P.	Nazwa zadania	Termin rozpoczęcia planowany	Termin zakończenia planowany	Jednostka odpowiedzialna	Planowane efekty ekologiczne	Planowane koszty ogółem (PLN) tys.	Partnerzy
ZADANIA WŁASNE							
PS 1.1.1	Rozpoznanie dalszych potrzeb w zakresie zabezpieczenia przeciwpowodziowego i ochrony przed suszą	2010	2012	Gmina Miłówka	Ochrona przed powodzią i suszą	45	
ZADANIA KOORDYNOWANE							
PS.1.1.2	Inwentaryzacja, odbudowa i regulacja oraz prawidłowa eksploatacja urządzeń melioracji wodnych	2010	2016	RZGW Kraków, Urząd Gminy Miłówka	Minimalizacja strat spowodowanych powodzią i suszą	Brak danych kosztowych	Urząd Gminy Miłówka
RAZEM ZADANIA WŁASNE						45	
RAZEM ZADANIA KOORDYNOWANE						b.d.	

4.4.1.3 Wnioski

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miłówka” w zakresie ochrony przed powodzią i suszą wskazuje jednoznacznie na konieczność kontynuacji rozpoczętych już przez Gminę działań.

Gmina kładzie nacisk na rozpoznanie potrzeb w zakresie zabezpieczenia przeciwpowodziowego swoich terenów i podejmuje odpowiednie działania w kierunku utrzymania właściwego stanu urządzeń melioracyjnych. Wytyczone cele i zadania środowiskowe są realizowane w ścisłej współpracy z odpowiednimi kompetentnymi jednostkami.

Ponadto Gmina powinna starać się o wyeliminowanie utrzymującej się eutrofizacji wód, zwiększać retencję powierzchniową i podziemną oraz zapobiegać dewastacji drobnych zbiorników wodnych na obszarach użytkowanych rolniczo w celu łagodzenia skutków ewentualnej suszy.

4.5 Ochrona powierzchni ziemi

Gleba, – czyli pedosfera – stanowi powierzchniowa warstwę skorupy ziemskiej, objęta procesami glebotwórczymi. Gleby należą do nieodnawialnych zasobów kuli ziemskiej i spełniają szereg funkcji, przede wszystkim stanowią siedlisko wzrostu i rozwoju roślin i zwierząt oraz transformacji składników mineralnych i organicznych. Gleby charakteryzują się określonymi właściwościami fizycznymi, chemicznymi i biologicznymi kształtowanymi pod wpływem działania naturalnych procesów glebotwórczych oraz rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka. Właściwości te znajdują się w stanie określonej równowagi, która może ulegać zmianom pod wpływem tej działalności. Nieprzemyślana działalność człowieka prowadzić może do całkowitej degradacji bardzo często niemożliwej do usunięcia.

Gleba jest układem dynamicznym, a związki mineralne znajdujące się w niej ulegają ciągłym przemianom, co prowadzi do ich zwiększenia lub do ubytków, aż do całkowitego zubożenia gleby. Ubytki związków mineralnych w glebach powodowane głównie przez pobieranie składników pokarmowych przez rośliny, wypłukiwanie rozpuszczalnych składników do głębszych warstw gleby, tworzenia się pod wpływem różnych czynników związków nierozpuszczalnych, niedostępnych dla roślin.

Urodzajność gleb zależy również od odczynu gleby. Kwaśny odczyn gleby obniża jej żyzność prowadząc do degradacji urodzajności. Ze względu na różną reakcję roślin na odczyn gleb, przemiany pH mają znaczenie wskaźnikowo – porównawcze. Łatwo na tej podstawie określić potrzebę uregulowania odczynu, trudniej jednak ocenić przyczynę i stopień degradacji gleby. Jedyną metodą, która przynosi rezultaty są systematyczne pomiary odczynu pH prowadzone systematycznie w ciągu odpowiednio długiego czasu. Znaczną rolę w procesie zanieczyszczenia i degradacji środowiska odgrywają metale ciężkie. Zaliczamy do nich pierwiastki, wśród których najczęściej wymienia się kadm, miedź, nikiel, ołów, cynk. Ich cechą charakterystyczną jest zdolność do systematycznego nagromadzania się w środowisku, co zwiększa intensywność oddziaływania.

Jako zasadniczy element litosfery gleba jest jednym z najważniejszych komponentów ekosystemów lądowych i wodnych. Znajomość gleb niezbędna jest w planowaniu właściwego ich wykorzystania dla potrzeb człowieka, przy założeniu zrównoważonego rozwoju. Jest ona również potrzebna dla racjonalnego użytkowania przestrzeni produkcyjnej, rejonizacji roślin uprawnych, opracowywania planów gospodarczych, układania płodozmianów i ustalania sposobu uprawy roli.

4.5.1 Charakterystyka i ocena stanu aktualnego

Na powierzchni 9833 ha w gminie użytki rolne zajmują 3411 ha, co stanowi 34,7% powierzchni Gminy, dużą powierzchnię o wysokich walorach przyrodniczych stanowią lasy i grunty leśne –około 4983 ha to ok 51% powierzchni.

Szczegółowe zestawienie struktury użytkowania terenów przedstawiono w tabeli.

Tabela 4 Struktura użytkowania gruntów w Gminie

L.p.	Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Udział procentowy
1	Powierzchnia całkowita Gminy Miłówka	9833	100
2	Użytki rolne	3414	34,72
3	Grunty orne	1811	18,42
4	Łąki	859	8,74

5	Pastwiska	732	7,44
6	Sady	12	0,12
7	Lasy i grunty leśne	4983	50,68
8	Pozostałe	1436	14,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG Milówka, 2009

W obrębie Beskidu Śląskiego i Żywieckiego przeważają gleby wietrzeniowe fliszowe brunatne, a w dolinach płytkie mady o dużym stopniu szkieletowości. Gleby brunatne powstawały pod wpływem lasów liściastych i mieszanych, w klimacie umiarkowanym ze skał zasobnych w składniki pokarmowe. Wytworzone z fliszu gleby brunatne mają skład glin ciężkich i średnich rzadziej iłów. Bez dużych ilości szkieletu mogą być użytkowane, jako grunty orne, zwłaszcza na obszarach o mniejszym spadku. Gleby te zaliczane są często do kompleksów zbożowo pastewnych górskich oraz zbożowo owsiano pastewno górskich. W dolinie Soły występują także mady. Są to gleby powstałe z osadów rzecznych pozostawianych w czasie wylewów. Nanoszenie materiału zmytego z innych gleb przez opady powoduje wzbogacenie terenów nadrzecznych w składniki pokarmowe, dlatego też mady należą do gleb urodzajnych.

Obszary rolnicze w Gminie występują w dolinie Soły oraz na stokach dolin i grzbietów górskich. W większości położone są na terenach o dużych spadkach. Na terenie Gminy Milówka przeważają gleby gliniaste średnie i gliniaste ciężkie, stanowią one około 80% powierzchni terenów rolnych.

Gleby na terenie Gminy należą do klas V i VI, na niewielkich obszarach występują klasy IV i III.

Gleby III klasy występują głównie w dolinie rzeki Soły, a także wzdłuż potoku Milówka, Nielechwianka, Kameszniczanka, gdzie ciągną się pasy gleb aluwialnych.

W obszarach górskich większe wysokości są związane z niższymi temperaturami średnimi i krótszym okresem wegetacyjnym. Ma to poważne znaczenie dla rolnictwa. Wysoko w górach często występują gleby płytkie i kamieniste. Wiąże się to z twardszą i trudniej wietrzącą skałą macierzystą i erozją wodną. Występujące tu zjawisko erozji wspomagane przez dużą intensywność i obfitość opadów powoduje obniżenie wartości użytkowej gleb. Natomiast obszary położone w dolinach cieków narażone są na ciągłe zalewanie, co ogranicza wykorzystanie występujących tam gleb.

W rolnictwie dominują gospodarstwa indywidualne cechujące się dużym rozdrobnieniem gruntów i małą wielkością, średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi około 2,45 ha. Ze względu na znaczenie krajobrazowe i przyrodnicze Gminy Milówka celowa jest ochrona niezabudowanych terenów rolnych zwłaszcza trwałych użytków zielonych.

Niekorzystna struktura agrarna, niesprzyjające warunki przyrodnicze, rozdrobnienie gospodarstw, szachownica pól utrudniają rozwój rolnictwa, wynikiem, czego z roku na rok rolnictwo schodzi na dalszy plan rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy. Na terenie Gminy działają w swej szczątkowej formie organizacje mające na celu obsługę rolnictwa, które poprzez swoje działania zachęcają rolników do kontynuowania produkcji i nie odłogowania gruntów ornych.

Na terenie Gminy Milówka jest zlokalizowanych kilkanaście gospodarstw agroturystycznych, które dzięki atrakcyjnej lokalizacji blisko dużej aglomeracji bielskiej i specyficznemu klimatowi mają dobre warunki do przyjmowania turystów chętnie odwiedzających Gminę.

Ze względu na powstawanie na terenie Gminy w obszarach o dużym nachyleniu terenu obszarów osuwiskowych Gmina zabezpiecza doliny potoków. Aktualnie potok Kolejowy i potok Tynianka posiadają zapory przeciw rumowiskowe. Umacniane są brzozy cieków Bystra i Kameszniczanka formie opasek, oraz Nielechwia i Kolejowy poprzez budowę stopni betonowo kamiennych.

4.5.2 Identyfikacja potrzeb

Oceniając środowisko przyrodnicze gminy Milówka można stwierdzić, że w ciągu ostatnich czterech lat pod względem, jakości gleb stan się nie zmienił, nie mniej jednak powinno się w dalszym ciągu podejmować środki przeciwdziałające chemicznym skażeniom gleb. W tym celu należy prowadzić ścisłą kontrolę stosowania środków ochrony roślin i nawożenia gruntów rolnych. Istotnym jest także przeprowadzenie badań gleb na zawartość metali ciężkich i kontrola odczynu pH.

Należy doprowadzić do odbudowy biologicznej terenu za pomocą zabiegów fitomelioracyjnych, przywrócić rangę zabiegom agrotechnicznym, rozwinąć biologiczne metody ochrony roślin, stosować metody integrowane, tj. łączące zabiegi agrotechniczne, biologiczne i chemiczne.

Właściwa polityka rolna powinna również uwzględniać działania zapobiegawcze polegające na odpowiednim zagospodarowaniu stoków wzniesień, stosowaniu odpowiednich płodozmianów, stosowanie zadrzewień i zakrzaczeń, a także stałe utrzymywanie gleby pod pokrywą roślinną, co zapobiega nadmiernym zjawiskom erozyjnym.

Ponadto w Gminie Milówka istnieją tereny, na których istnieje i nadal powinien być kontynuowany rozwój działalności agroturystycznej, na którą wciąż wzrasta zapotrzebowanie wśród konsumentów.

Małe gospodarstwa rodzinne, bo głównie w takich prowadzona jest produkcja rolnicza metodą ekologiczną, są miejscem kultywowania rodzimych tradycji, edukacji ekologicznej młodzieży i miejscem wypoczynku turystów.

Rolnictwo wymaga stałego wspierania ze strony Gminy, podaż produktów rolnych stale się zmienia i wymusza na rolnikach stałą dbałość, o jakość produktów rolnych. W modzie są ekologiczne warzywa i owoce. Gmina Milówka posiada również doskonałe warunki do rozwoju turystyki i sportu, a także agroturystyki. Tereny Gminy położone są w niedużej odległości od większych miast Aglomeracji Śląskiej, dlatego turystyka letnia, zimowa i weekendowa ma szansę rozwoju. Gmina ma wiele potencjalnych możliwości zagospodarowania wolnego czasu turystów, jest to między innymi jeździectwo, wędkarstwo, wędrowki piesze i inne.

Ważnym zadaniem w zakresie ochrony powierzchni ziemi i gleb jest coroczna kontrola stosowanych nawozów i środków ochrony roślin przez samych rolników. Realizacja tych zadań przyczyni się do ograniczenia zanieczyszczenia i niepotrzebnej degradacji środowiska glebowego na terenie gminy.

Zadaniem, które zarówno teraz, jak i w przyszłości może się przyczynić do poprawy stanu nie tylko gleb, ale i całego środowiska jest edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży. Zadanie to będzie realizowane przez Urząd Gminy, a także Szkoły i Przedszkola na terenie gminy Milówka.

4.5.3 Cele i zadania środowiskowe do roku 2012 i do roku 2016

<i>Cel</i>	<i>Cele długoterminowe do roku 2016</i>	<i>Cel</i>	<i>Cele krótkoterminowe do roku 2012</i>	<i>Zadanie</i>	<i>Zadanie</i>	<i>Jednostka odpowiedzialna</i>
<i>OG.1</i>	<i>Racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych</i>	<i>OG.1.1.</i>	<i>Zagospodarowanie terenu w sposób racjonalny</i>	<i>OG.1.1.1</i>	<i>Promocja poprawy struktury gospodarstw rolnych wśród rolników</i>	<i>Gmina Miłówka, Ośrodek Doradztwa Rolniczego</i>
				<i>OG.1.1.2</i>	<i>Aktualizacja map glebowych</i>	<i>Urząd Wojewódzki</i>
				<i>OG.1.1.3</i>	<i>Przeciwdziałanie i ochrona gleb przed czynnikami erozyjnymi</i>	<i>Właściciele terenów</i>
				<i>OG.1.1.4</i>	<i>Organizacja wychowania ekologicznego dla dzieci i dorosłych w zakresie gospodarowania zasobami glebowymi</i>	<i>Gmina Miłówka organizacje ekologiczne</i>
				<i>OG.1.1.5</i>	<i>Promocja agroturystyki i rolnictwa ekologicznego</i>	<i>ODR</i>
		<i>OG.1.2</i>	<i>Przywrócenie wartości biologicznych gleb</i>	<i>OG1.2.1</i>	<i>Okresowa kontrola zawartości metali ciężkich oraz poziomu pH gruntów użytkowanych rolniczo</i>	<i>Gmina Miłówka</i>
				<i>OG1.2.2</i>	<i>Promocja wykorzystania nieużytków na cele energetyczne</i>	<i>Gmina Miłówka, organizacje ekologiczne</i>

4.5.4 Harmonogram zadań

L.P.	Nazwa zadania	Termin rozpoczęcia planowany	Termin zakończenia planowany	Jednostka odpowiedzialna	Planowane efekty ekologiczne	Planowane koszty ogółem (PLN) tys.	Partnerzy
ZADANIA WŁASNE							
OG.1.1.1	Promocja poprawy struktury gospodarstw rolnych wśród rolników	2010	2016	Gmina Miłówka, Ośrodek Doradztwa Rolniczego	Zachowanie różnorodności biologicznej	16	Właściciele gospodarstw rolnych, ODR
OG.1.1.4	Organizowanie wychowania ekologicznego dla dzieci i dorosłych w zakresie gospodarowania zasobami glebowymi	2010	2016	Gmina Miłówka organizacje ekologiczne	Wyrabianie w dzieciach i młodzieży świadomości ekologicznej, doskonalenie wiedzy dorosłych	20	Organizacje ekologiczne
OG1.2.1	Okresowa kontrola zawartości metali ciężkich oraz poziomu pH gruntów użytkowanych rolniczo	2010	2016	Gmina Miłówka	Kontrola stanu gleb	50	ODR, rolnicy
OG1.2.2	Promocja wykorzystania nieużytków na cele energetyczne	2010	2016	Gmina Miłówka organizacje ekologiczne	Zachowanie właściwości gleb, przeciwdziałanie zubożeniu gleby	20	ODR, Stowarzyszenia ekologiczne, rolnicy
ZADANIA KOORDYNOWANE							
OG.1.1.3	Przeciwdziałanie i ochrona gleb przed czynnikami erozyjnymi	2010	2016	Właściciele terenów	Stale samodoskonalenie rolników	40	Właściciele gospodarstw rolnych,
OG.1.1.2	Aktualizacja map glebowych	2010	2016	Urząd Wojewódzki	Zachowanie bezpieczeństwa mieszkańców	50	Gmina Miłówka
OG.1.1.5	Promocja agroturystyki i rolnictwa ekologicznego	2010	2016	ODR	Zachowanie bezpieczeństwa mieszkańców	20	Gmina Miłówka
RAZEM ZADANIA WŁASNE						106	
RAZEM ZADANIA KOORDYNOWANE						110	

3.5.5 Wnioski

Stan gleb wywiera bezpośredni wpływ na inne elementy środowiska jak stan wód, przydatność rolniczą, różnorodność florystyczną i architekturę krajobrazu, a także na zdrowotność jej mieszkańców, dlatego też, ochrona gruntów jest bardzo istotnym elementem ochrony środowiska.

W ramach pielęgnacji walorów glebowych należy:

- Kształtować właściwy odczyn gleb. Istnieje potrzeba monitoringu stanu gleb pod względem kwasowości okresowo, co 3-5 lat.
- Chronić powierzchnię ziemi przed czynnikami erozyjnymi i powstawaniem osuwisk,
- Zwiększyć udział upraw alternatywnych, która podczas spalania wnosi znacznie mniej zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do atmosfery, w związku, z czym ograniczania zanieczyszczenie środowiska.
- Promować restrukturyzację rolnictwa z uwzględnieniem kierunku ekologizacji.

4.6 Gospodarowanie zasobami geologicznymi

Zasady poszukiwania, dokumentowania oraz korzystania z kopalin regulowane są przepisami ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. - prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 1994, nr 27, poz. 96 z późn. zm.). W ustawie tej rozstrzygnięto sprawę własności złóż kopalin oraz uregulowano problem ochrony zasobów złóż poprzez wymóg ujmowania ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązek kompleksowego i racjonalnego wykorzystania kopalin.

Dla prawidłowego gospodarowania zasobami przyrody (tj., między innymi, kopalinami) ustala się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego szczególne warunki zagospodarowania terenów. Również podjęcie działalności w zakresie wydobywania kopalin jest uzależnione, przez możliwość odpowiednich zapisów w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, od Rady Gminy, która podejmuje uchwały o zmianie planu oraz od społeczności lokalnej, która na tym etapie może wносить uwagi i protesty.

4.6.1 Charakterystyka i ocena stanu aktualnego

Gmina Miłówka na swym terenie posiada udokumentowane złoża kopalin:

- Piaskowców krośnieńskich:
 - Kamieniołom Kamesznica I – eksploatowane do 1971 roku, eksploatację przerwano ze względu na trudne warunki złożowe, aktualnie figuruje w bilansie złóż kopalin jako złożo rezerwowe,
 - Kamesznica II, Kamesznica III, – eksploatowane w latach 1960-1983, ze względu na położenie na terenie wybitnie turystycznie – przyrodniczym wykreślono z bilansu zasobów kopalin
- Holocenne utwory żwirowe i żwirowo – piaszczyste- są to surowce mineralne związane z niskimi terasami rzecznyymi,
- Piaskowce wieku kredowego i trzeciorzędowego.

W XIX wieku przedmiotem intensywnej eksploatacji na terenie Miłówki były sydereytowe rudy żelaza. Eksploatowano je z utworów kredy i paleogenu płaszczowiny śląskiej, głównie z górnych łupków istebniańskich. Wydobywane były one kilkunastu sztolniach zlokalizowanych w Kamesznicy. Złoża charakteryzowały się małą miąższością i zmiennością ławic sydereytowych oraz niską wartością żelaza – przeciętnie około 12-18%.

Aktualnie na terenie Gminy Miłówka nie jest prowadzona eksploatacja żadnych kopalin.

4.6.2 Identyfikacja potrzeb

W przypadku złóż nieeksploatowanych, które zostały udokumentowane, złożo zabezpiecza się, jako zaplecze surowcowe.

Ochrona taka powinna polegać na uwzględnieniu tych terenów w planach zagospodarowania przestrzennego w postaci zapisów uniemożliwiających zagospodarowanie tych terenów w sposób trwały, wykluczający potencjalną eksploatację surowców.

4.6.3 Cele i zadania środowiskowe do roku 2012 i do roku 2016

Cel	Cele długoterminowe do roku 2016	Cel	Cele krótkoterminowe do roku 2012	Zadanie	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna
OZK.1	Ochrona zasobów złóż poprzez ich racjonalne wykorzystywanie w koordynacji z planami rozwoju regionu.	OZK.1.1.	Zagospodarowanie terenów nieeksploatowanych złóż w sposób racjonalny	OZK.1.1.1	Wprowadzenie zapisów w PZP gminy o niezagospodarowywaniu terenów nieeksploatowanych złóż	Gmina Miłówka

4.6.4 Harmonogram zadań

L.P.	Nazwa zadania	Termin rozpoczęcia planowany	Termin zakończenia planowany	Jednostka odpowiedzialna	Planowane efekty ekologiczne	Planowane koszty ogółem (PLN) tys.	Partnerzy
ZADANIA WŁASNE							
OZK.1.1.1	Wprowadzenie zapisów w PZP gminy o niezagospodarowywaniu terenów nieeksploatowanych złóż	2009	2010	Gmina Miłówka	Ochrona surowców nieeksploatowanych	2	Firmy posiadające koncesję na eksploatację
RAZEM ZADANIA WŁASNE						2	

4.6.5 Wnioski

Jakość terenów położonych na obszarze gminy w części zależy od warunków naturalnych i ukształtowania terenu, ogromny jednak wpływ na stan powierzchni ziemi ma człowiek i jego racjonalne bądź lekkomyślne i nierozważne postępowanie wynikające w dużej mierze z nieznajomości obowiązujących przepisów. Dlatego tak ważnym jest, aby korzystanie z warunków naturalnych takich jak w tym przypadku surowce mineralne odbywało się w zgodzie z przepisami i racjonalnym myśleniem, które nakazuje zostawić teren w takim stanie porównywalnym do tego przed eksploatacją. Zadanie to należy do firm, które prowadziły wydobywanie złóż.

Natomiast organy samorządowe mają możliwość ochrony nieużytkowanych zasobów poprzez stosowne zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego.

5 Dalsza poprawa, jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego na obszarze gminy Milówka

5.1 Gospodarka wodno – ściekowa

5.1.1 Charakterystyka i ocena stanu aktualnego

5.1.1.1 Hydrografia

Wody powierzchniowe

Obszar Gminy Milówka charakteryzuje się występowaniem znacznej liczby cieków powierzchniowych (obszar zlewni Wisły) oraz nieznaczną liczbą wód stojących. Gmina położona jest w dorzeczu rzeki Soły (prawobrzeżny dopływ rzeki Wisły), która wraz z dopływami i potokami górskimi określa zasoby wód powierzchniowych. Zbiorniki naturalne występują wzdłuż meandrującej Soły w formie starorzeczy – wiślików i solisk, często będących już w stadium zaniku.

Głównym ciekim, płynącym przez teren Gminy, jest rzeka Soła (długość 88,9 km, powierzchnia całkowita zlewni 1390,6 km²), która ma przebieg meandrujący i tworzy liczne bystrza. Administratorem rzeki Soły jest Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie.

Przez teren Gminy przepływają również liczne potoki, m.in. Kamesznica, Bystra, Janoska, Złatna, Rokitnik, Śmierławka, Nieleśdwanica oraz Potok Milowski.

Źródła Soły zlokalizowane są na zboczach Sołowego Wierchu na wysokości 755 m. n.p.m. Rzeka Soła przepływając przez obniżenie Jabłonkowskie z Kotliną Żywiecką oraz Pogórze Karpackie znajduje się w rejonie umiarkowanie ciepłym. Bardzo zróżnicowana rzeźba terenu wpływa na dużą zmienność spływów powierzchniowych. Mała retencja naturalna zlewni powoduje duże spływy jednostkowe opadu i gwałtowne wezbrania w korytach rzek i potoków. Zmienność przepływów powoduje uruchomienie procesów erozyjnych w korycie rzek i potoków.²

Program Państwowego Monitoringu Środowiska dla województwa śląskiego na lata 2007-2009 w zakresie wód powierzchniowych realizowany jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. System monitoringu tych wód oraz systemu klasyfikacji ich stanu ekologicznego i chemicznego wdrażany jest stopniowo, do końca roku 2009 będzie odpowiadał w pełni wymaganiom Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Celem wykonywania badań jest stworzenie podstaw do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu wód oraz ich ochrony przed zanieczyszczeniem, w tym ochrony przed eutrofizacją powodowaną wpływem sektora bytowo-komunalnego i rolnictwa oraz ochrony przed zanieczyszczeniami przemysłowymi, w tym zasoleniem i substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego.³

Spośród cieków przepływających przez teren Gminy Milówka monitoringiem wód powierzchniowych objęta jest rzeka Soła. Badania jakości wód tej rzeki prowadzone są w punktach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego znajdujących się w obszarze działania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach, m.in. Soła powyżej Rycerki oraz wpływ Soły do Zbiornika Tresna.

Poniższy rysunek przedstawia w/w punkty monitoringu.

² „Program Ochrony Środowiska w Gminie Milówka na lata 2003-2006”, Beskidzki Fundusz Ekorozwoju S.A., Bielsko-Biała

³ Program Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2007-2009, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice, grudzień 2006

Źródło: „Stan środowiska w województwie śląskim w 2005 roku” Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach

Tabela 5 Ocena jakości wód powierzchniowych w punktach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego w 2007 roku

L.p.	Nazwa ciek	Kilometr rzeki	Nazwa punktu monitoringu (lokalizacja: gmina, powiat)	Klasa jakości wody w 2006r.*	Klasa jakości wody w 2007r.*	Wskaźniki występujące w IV i V klasie jakości wód w 2007 roku	
						IV klasa	V klasa
1	Soła (do Rycerki)	80,9	Soła powyżej Rycerki (gmina Rajcza, powiat żywiecki)	III (DIAG***)	II (DIAG***)	liczba bakterii grupy coli typu kałowego, liczba bakterii grupy coli	odczyn pH
2	Soła (od Rycerki do Zbiornika Tresna)	49,9	Soła wpływ do Zbiornika Tresna (gmina żywiec, powiat żywiecki)	III (DIAG***)	III (OP**)	liczba bakterii grupy coli typu kałowego, liczba bakterii grupy coli	-

**** OP – monitoring operacyjny (ocena na podstawie 30 wskaźników jakości wody)**

*** *DIAG – monitoring diagnostyczny (ocena na podstawie 43 wskaźników jakości wody)*

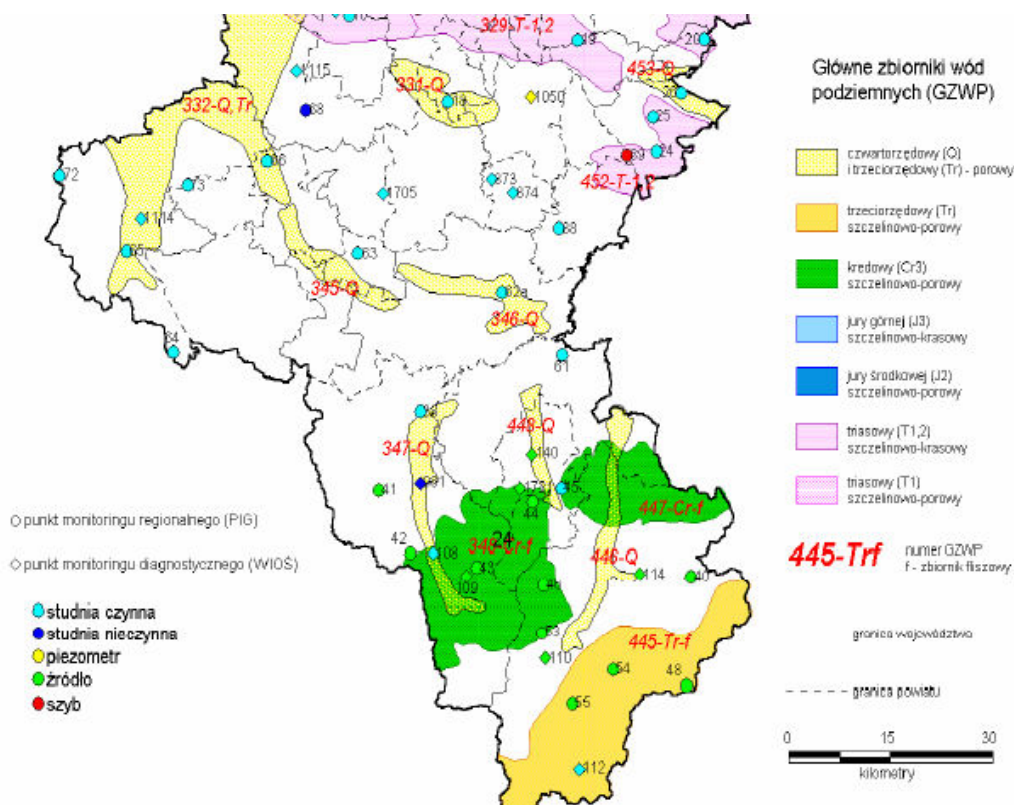
Analiza wyników badań jakości wód powierzchniowych w wybranych punktach monitoringowych wskazuje, iż rzeka Soła przepływająca przez teren Gminy Milówka prowadziła w 2007 roku wody dobrej jakości (II klasa) – w górnym jej biegu oraz zadowalającej jakości (III klasa) – na dalszym jej odcinku, poza terenem Gminy. Wpływ na przedstawioną ocenę miały głównie zanieczyszczenia bakteriologiczne, które świadczą o zanieczyszczaniu rzeki ściekami komunalnymi.

Jakość wód powierzchniowych prowadzonych przez rzekę Sołę w roku 2007, w porównaniu z ich jakością w roku 2006 na odcinku powyżej Rycerki uległa poprawie, natomiast na odcinku wpływającym do Zbiornika Tresna nie uległa zmianie.

Wody podziemne

Na obszarze województwa śląskiego użytkowe wody podziemne występują w utworach czwartorzędu, trzeciorzędu, kredy, jury, triasu, karbonu i dewonu. W obrębie poszczególnych pięter wydzielone zostały użytkowe poziomy wodonośne (UPWP), a w nich główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP).

Poniższy rysunek przedstawia lokalizację Głównych Zbiorników Wód Podziemnych na terenie województwa śląskiego w rejonie Gminy Milówka oraz lokalizację punktów badawczych monitoringu wód podziemnych.

Rysunek 10 Lokalizacja Głównych Zbiorników Wód Podziemnych i punktów badawczych monitoringu wód podziemnych w województwie śląskim

Źródło: Program Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2004-2005, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach

Zasoby wód podziemnych Gminy Milówka ściśle związane są z występującym na obszarze powiatu żywieckiego użytkowym poziomem wodonośnym UPWP 446 Dolina rzeki Soły (QIII). Jest to poziom wodonośny czwartorzędowy. Ponadto wody podziemne występują w trzeciorzędowym poziomie wodonośnym – GZWP oznaczony numerem 445 o nazwie Magura Babia Góra.

Utwory czwartorzędowe

Zbiorniki czwartorzędowe występują w porowych utworach piaszczystych i żwirowych związanych z systemem kopalnych i współczesnych dolin rzecznych. Występują one w zasięgu wodnolodowcowych i fluwialnych utworów rzek. Wody tego piętra charakteryzują się występowaniem różnych typów wód, począwszy od naturalnych dla tego typu ośrodków $\text{HCO}_3\text{-Ca}$, $\text{HCO}_3\text{-Ca-Mg}$ poprzez $\text{HCO}_3\text{-SO}_4\text{-Ca}$, $\text{HCO}_3\text{-SO}_4\text{-Ca-Mg}$, $\text{HCO}_3\text{-SO}_4\text{-Ca-Mg-Na}$ aż do bardzo złożonych. Częstym składnikiem wód w utworach czwartorzędowych jest żelazo i mangan, związki azotu, fosforany, charakterystyczny jest także zapach siarkowodoru

Charakterystyka UPWP 446 Dolina Rzeki Soły (QIII): ⁴

Jest to przepływowy, odkryty zbiornik o powierzchni 56 km². Jest on sztucznie podzielony przez zbiorniki powierzchniowe, żywiecki i międzybrodzki. Odcinek górny zbiornika charakteryzuje się niewielkimi miąższościami utworów czwartorzędowych (6,0 -19,0 m). Wydajności studni kształtują się w przedziale od 9,0 do 12,0 m³/h, przy kilkumetrowych depresjach. W środkowej części zbiornika (rejon Żywca i Międzybrodzia) wydajności są rzędu od 2,0 do 23,3 m³/h, przy kilkumetrowej depresji. W północnej części zbiornika, w rejonie Kobiernice - Porąbka - Kęty, wydajności zlokalizowanych tu studni infiltracyjnych wzrastają od 20 do 100 m³/h. Natomiast wydatki pojedynczych studni nieinfiltracyjnych kształtują się w granicach zaledwie od 5,0 do 10 m³/h, przy kilkumetrowej depresji. UPWP 446 występuje w zasięgu wodnolodowcowych i fluwialnych utworów rzek.

Utwory trzeciorzędowe

W wodach tych utworów notowano w większości wody typów HCO₃-SO₄-Ca, HCO₃-SO₄-Ca-Mg. Ponadto stwierdzono wody HCO₃-Ca, HCO₃-Ca-Mg oraz wielojonowe świadczące ewidentnie o przekształceniach ich składu chemicznego.

Charakterystyka GZWP 445 Magura Babia Góra: ⁵

Jest to zbiornik trzeciorzędowy, szczelinowo-porowy, wydzielony według indywidualnych kryteriów we fliszowych utworach terygenicznych Beskidu Żywieckiego. Są to głównie piaskowce, sporadycznie zlepieńce i łupki.

Monitoring jakości wód podziemnych

Program Państwowego Monitoringu Środowiska dla województwa śląskiego na lata 2007-2009 w zakresie wód podziemnych realizowany jest przez Państwowy Instytut Geologiczny oraz Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. PIG prowadzi monitoring diagnostyczny obejmujący wszystkie jednolite części wód podziemnych i operacyjny obejmujący jednolite części wód zagrożone nie osiągnięciem dobrego stanu. WIOS prowadzi badania uzupełniające, które obejmują wody podziemne Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, wykorzystywane do zapatrzenia ludzi w wodę do picia oraz zagrożone azotanami pochodzącymi z rolnictwa. Badania prowadzone są w oparciu o krajową sieć pomiarową pod kątem dostosowania do wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Celem wykonywania badań jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód podziemnych, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń w skali kraju, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych.⁶

Na terenie Gminy Miłówka występuje obecnie jeden stały punkt krajowego monitoringu jakości wód podziemnych województwa śląskiego – w miejscowości Kamesznica.

W poniższej tabeli zestawiono wskaźniki czystości wód ujmowanych z utworów trzeciorzędowych oznaczone w 2007 roku dla w/w punktu monitoringu oraz wskaźniki dla wód z utworów czwartorzędowych monitorowanych w najbliższym punkcie pomiarowym zlokalizowanym w pobliżu Gminy.

*Tabela 6 Ocena jakości wód podziemnych w punktach monitoringu w 2007 roku**

L.p.	Nazwa punktu Powiat; Gmina	Numer punktu JCWPd Rodzaj monitoringu Stratygrafia ujętej warstwy	Typ wody	Klasa jakości wód w 2006r.	Klasa jakości wód w 2007r.	Wskaźniki występujące w II, III i IV klasie jakości wód w 2007 roku		
						II klasa	III klasa	IV klasa
1	Kamesznica Powiat żywiecki; Gmina Miłówka	0110/K JCWPd 152 MD** Trzeciorząd (Tr)	HCO ₃ -Ca-Mg	I	I	Ca	PO ₄	-

⁴ „Program Ochrony Środowiska w Gminie Miłówka na lata 2003-2006”, Beskidzki Fundusz Ekorozwoju S.A., Bielsko-Biała

⁵ „Program Ochrony Środowiska w Gminie Miłówka na lata 2003-2006”, Beskidzki Fundusz Ekorozwoju S.A., Bielsko-Biała

⁶ Program Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2007-2009, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice, grudzień 2006

2	Żywiec Powiat żywiecki; Gmina Żywiec	01900/K JCWPd 152 MD** Czwartorzęd (Q)	HCO_3^- - Cl - SO_4^{2-} - Ca - Mg - Na	III	III	temp., PEV, SO_4 , C, Fe, Mn	NO_3 , PO_4	-
---	--	---	--	-----	-----	--	--------------------	---

*Ocena wg Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004r. w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobu interpretacji stanu tych wód (Dz.U. nr 32, poz. 284, utraciło moc z dniem 01.01.2005r.)

** Monitoring diagnostyczny

Źródło: „Informacja o stanie środowiska w 2007 roku” Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, marzec 2008r.

Analiza wyników badań jakości wód podziemnych w wybranych punktach monitoringowych wskazuje, iż wody w zbiorniku trzeciorzędowym to wody bardzo dobrej jakości (I klasa), natomiast w zbiorniku czwartorzędowym – zadowalającej jakości (III klasa). Wskaźnikami degradującymi wody w poziomie czwartorzędowym były głównie związki fosforu i azotu oraz żelaza i manganu, które w zasadniczy sposób rzutują na ich jakość.

Jakość wód podziemnych w roku 2007 w porównaniu z ich, jakością w roku 2006 nie uległa zmianie.

5.1.1.2 Główne źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych

Głównymi zagrożeniami dla wód powierzchniowych i podziemnych prowadzących wody nieodpowiadające normom są skażenia komunalne i związane z chemicznymi środkami do produkcji rolnej.

Ścieki socjalno-bytowe, pochodzące z zabudowy mieszkaniowej, odprowadzane są często do nieszczelnych osadników przydomowych bądź też lokalnie budowanymi przez mieszkańców kanałami bezpośrednio do przydrożnych rowów melioracyjnych lub cieków wodnych. Ścieki te są źródłem zanieczyszczeń wyrażającym się w związkach takich jak BZT₅, ChZT, azot amonowy i fosforany.

Dodatkowo istotnym zagrożeniem, dla jakości wód są substancje ropopochodne splukiwane podczas opadów deszczu z nawierzchni dróg, parkingów czy placów stacji paliw.

Poważne źródło zanieczyszczeń wód podziemnych i powierzchniowych stanowią też związki biogenne spływające z pól uprawnych w okresach po nawożeniu gruntów rolnych.

5.1.1.3 Zaopatrzenie w wodę

Źródła zaopatrzenia w wodę Gminy Milówka

Zaopatrzenie w wodę sołectw Gminy Milówka realizowane jest głównie za pośrednictwem niżej wymienionych instytucji i źródeł:

- Ujęcie lokalne wody pitnej zlokalizowane w miejscowości Kamesznica Złatna – właściciel Urząd Gminy Milówka, administrator Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej,
- Indywidualne studnie gospodarskie (ujęcia własne wody pitnej).

Na terenie Gminy od kilku lat systematycznie budowana jest zbiorowa sieć wodociągowa. Zaopatrzenie w wodę odbywa się jednakże głównie z ujęć lokalnych (prywatnych), z których woda dostarczana jest do pojedynczych budynków lub grup domów. W okresach suszy w studniach gospodarskich obserwowany jest okresowy zanik wody. W związku z niedostatecznym zwodociągowaniem obszaru Gminy poważnym problemem jest również rozwiązanie zapotrzebowania na wodę przeciwpożarową.⁷

Właścicielem sieci wodociągowej na terenie Gminy Milówka jest Gmina Milówka, a jej administratorem – Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Milówce z siedzibą przy ul. Jana Kazimierza 123 w Milówce. Zakład ten utworzony został na podstawie uchwały Rady Gminy Milówka nr III/ 18/94 z dnia 12 września 1994r. Zakład prowadzi działalność na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1996r. o gospodarce komunalnej (Dz. U. nr 9, poz. 43 z 1997r. z póź. zm.) oraz ustawy z dnia 26 listopada 1998r. o finansach publicznych (Dz. U. nr 15, poz. 148 z 2003r. z póź. zm.), a także uchwały Rady Gminy o jego utworzeniu. Zakład działa, jako samodzielna jednostka organizacyjna Gminy Milówka nie posiadająca osobowości prawnej. Zakład realizuje politykę i zadania Gminy w zakresie gospodarki komunalnej. Gospodarka finansowa zakładu prowadzona jest w formie zakładu budżetowego.

⁷ „Program Ochrony Środowiska w Gminie Milówka na lata 2003-2006”, Beskidzki Fundusz Ekorożwoju S.A., Bielsko-Biała

Charakterystyka sieci wodociągowej

Stopień zwodociągowania Gminy Milówka jest niewystarczający. Sieć wodociągowa zaopatruje w wodę 465 odbiorców wody (w tym na cele technologiczne przy budowie tunelu w Lalikach wodę pobiera firma Doprastav S.A.) na obszarze miejscowości Szare, Laliki i Kamesznica. Łączna długość sieci wraz z przyłączami wodociągowymi wynosi ok. 16,8 km.⁸

W ramach inwestycji pn. „Budowa systemu wodociągowego w Gminie Milówka” w 2007 roku zakończono realizację sieci wodociągowej w miejscowościach: Milówka, Kamesznica i Szare o łącznej długości 11,45 km oraz wykonano 88 szt. przyłączy domowych o łącznej długości 1,93 km. Przedmiotowy projekt został wyłoniony w ramach Priorytetu 1 – Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów, Działanie 1.2 Infrastruktura ochrony środowiska (konkurs zamknięty, przeprowadzony w terminie 26-27.08.2004r.). Projekt został w 75% sfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, a jego głównym celem było zapewnienie mieszkańcom Gminy Milówka odpowiedniej ilości i jakości wody pitnej oraz zabezpieczenie wody dla celów przeciwpożarowych. Cel ten jest zbieżny z celami Działania 1.2 określonymi w Uzupełnieniu ZPORR, których realizacja ma m.in. doprowadzić do poprawy warunków życia mieszkańców oraz stworzenia korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorstw działających zgodnie z zasadami poszanowania środowiska. Całkowita wartość projektu wyniosła 4 476 249,90 PLN (4 036 895,66 PLN - koszty kwalifikowalne, 439 354,24 PLN - koszty niekwalifikowalne), w tym dofinansowanie z EFRR 75% tj. 3 027 671,75 PLN. Inwestorem była Gmina Milówka, a wykonawcami robót Konsorcjum PPHiT „TIRMET” Milówka, PPHU „HARMATA” Rajcza oraz ZRI „WODPOL” Sp. Jawna Żywiec.⁹

W poniższej tabeli zestawiono podstawowe dane dotyczące sieci i przyłączy wodociągowych na terenie Gminy Milówka.

Tabela 7 Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Gminy Milówka

L.p.	Łączna długość sieci z przyłączami [m]	Sieć wodociągowa				Przyłącza wodociągowe
		Długość sieci Ø90mm PE [m]	Długość sieci Ø110mm PE [m]	Długość sieci Ø160mm PE [m]	Długość sieci Ø225mm PE [m]	Długość przyłączy Ø40mm i Ø50mm PE [m]
1	16 800	1 480	1 340	8 820	2 560	2 600

Źródło: Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej w Milówce

Stan techniczny sieci wodociągowej określany jest jako dobry. Sieć wodociągowa wraz z przyłączami wykonana została w latach 2004-2008 z rur PE, w związku z czym na terenie Gminy Milówka nie występują straty wody w sieci. Sieć wodociągowa nie wymaga wymiany.

Zgodnie z „Koncepcją zaopatrzenia w wodę gminy Milówka” z 1997 roku docelowo zakłada się, że całkowite zapotrzebowanie na wodę pitną pokryte będzie z dwóch ujęć: na potoku Bystra oraz na potoku Milówka. Oba ujęcia będą ze sobą połączone rurociągiem magistralnym, za pośrednictwem którego możliwy będzie przerzut i uzupełnianie wody na terenie całej Gminy. Całość przedsięwzięcia związanego z budową wodociągów na terenie Gminy Milówka podzielona została na dwa etapy:

- Etap I – „Zaopatrzenie w wodę dla wsi Kamesznica, Szare, Laliki”:
 - Zadanie I - Ujęcie wody na potoku Bystra z regulacją potoku, rurociąg wody surowej, stacja uzdatnienia wody, zagospodarowanie terenu stacji, rurociąg magistralny,
 - Zadanie II - Sieć wodociągowa dla wsi Kamesznica z przyłączami domowymi,
 - Zadanie III - Sieć wodociągowa dla wsi Szare z przyłączami domowymi,
 - Zadanie IV - Sieć wodociągowa dla wsi Laliki z przyłączami domowymi.
- Etap II – „Zaopatrzenie w wodę dla wsi Milówka, Nieleďwia”:
 - Zadanie I - Ujęcie wody na potoku Milówka wraz z regulacją potoku, rurociąg wody surowej, stacja uzdatnienia wody, zagospodarowanie terenu stacji,

⁸ Dane Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej w Milówce

⁹ BIP Urzędu Gminy Milówka; www.milowka.com.pl

- o Zadanie II - Sieć wodociągowa dla wsi Milówka z przyłączami domowymi,
- o Zadanie III - Sieć wodociągowa dla wsi Nielewka z przyłączami domowymi.

Etap I został zrealizowany. Docelowo zakłada się podłączenie do sieci wodociągowej około 1430 budynków. Liczba użytkowników zbiorowych wodociągów na terenie gminy wyniesie około 5800 mieszkańców. Przewiduje się, że pełna realizacja całego przedsięwzięcia mogłaby się zakończyć do 2010 roku.¹⁰

Charakterystyka ujęcia wody powierzchniowej na potoku Bystra w Kamesznicy

- Lokalizacja ujęcia: potok Bystra w km 3+600 w miejscowości Kamesznica Złatna,
- Zatwierdzono zasoby eksploatacyjne w ilości $Q_{\max} = 947 \text{ m}^3/\text{d}$ (maksymalna całkowita wydajność ujęcia), obecna wydajność ujęcia wynosi $800 \text{ m}^3/\text{d}$,
- Dobowy pobór wody z ujęcia: $Q_{\text{śrd}} = 100 \text{ m}^3/\text{d}$,
- Roczny pobór wody z ujęcia: $Q_r = 36000 \text{ m}^3/\text{rok}$ (sieć wodociągowa w rozbudowie),
- Strefa ochrony bezpośredniej ujęcia o promieniu 50 m,
- Pozwolenie wodno-prawne znak BOZN-gw-6223/01/99 z dnia 26.01.2000 r. wydane przez Starostę Żywieckiego, ważne do 31.12.2010 r.
- Urządzenia do poboru wody:
 - o Próg betonowy o głębokości min. 3,0 m,
 - o Skrzynia żelbetowa, w której umieszczono drenaż z 10-ciu rur PVC Dn 200 mm o długości 6,0 m, każda w obsypce filtracyjnej,
 - o 400 sztuk drenów ceramicznych Dn 50 mm usytuowanych pionowo,
 - o Krata betonowa perforowana zabezpieczająca skrzynię żelbetową od góry,
 - o Rurociąg zbiorczy Dn 200 mm,
 - o 2 studzienki zaopatrzone w hydranty i zasuwy odcinające,
 - o walce siatkowo-kamienne o długości 6,0 m i narzut kamienny, zabezpieczający komorę ujęcia oraz próg betonowy.¹¹

W poniższej tabeli zestawiono strukturę poboru wody z w/w ujęcia w latach 2005-2008.

Tabela 8 Struktura poboru wody z ujęcia wody w Kamesznicy

L.P	Rok	Pobór wody [m^3/d]
1	2005r.	20
2	2006r.	40
3	2007r.	60
4	2008r.	80

Źródło: Dane Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej

Pobór wody z ujęcia sukcesywnie wzrasta z uwagi na konsekwentną rozbudowę sieci wodociągowej w Gminie Milówka.

Potok Bystra prowadzi wody kategorii A2, które wymagają typowego uzdatnienia fizycznego i chemicznego, w szczególności utleniania, wstępnej koagulacji, flokulacji, dekantacji, filtracji i dezynfekcji końcowej. Jakość ujmowanej wody jest dobra. W przypadkach, gdy jej skład fizykochemiczny i bakteriologiczny nie spełnia wymagań obowiązujących norm, podlega ona uzdatnianiu w Stacji Uzdatniania Wody w Kamesznicy, która umożliwia redukcję w/w zanieczyszczeń.

Woda z ujęcia jest na bieżąco badana. Wyniki wybranych badań przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 9 Wyniki badań, w zakresie fizyko-chemicznym i bakteriologicznym, z ujęcia wody na potoku Bystra w Kamesznicy, stan na dzień 27.04.2009r.

¹⁰ „Program Ochrony Środowiska w Gminie Milówka na lata 2003-2006”, Beskidzki Fundusz Ekorozwoju S.A., Bielsko-Biała

¹¹ Pozwolenie wodno-prawne znak BOZN-gw-6223/01/99 z dnia 26.01.2000r.

L.P.	Wskaźniki, jakości wody	Jednostka	Wynik oznaczenia	Wymagania dopuszczalne, jakości wody ujmowanej do celów pitnych*
1	Odczyn pH	pH	7,0	5,5-9,0
2	Barwa	mg Pt/l	12	100
3	Zapach	Akcept.	<1	10
4	Przewodnictwo elektrolityczne właściwe	μS/cm	67	1000
5	Azotany	mg NO ₃ /l	6,23	50
6	Amoniak	mg NH ₄ /l	<0,12	1,5
7	Żelazo ogólne	mg Fe /l	<0,032	2
8	Mangan	mg Mn /l	<0,005	0,1
9	Siarczany	mg/l	8	250
10	Chlorki	mg/l	<5,0	250
11	Bakterie grupy coli w 100 ml wody	jtk/100ml	0	5000
12	Bakterie grupy coli typ kałowy w 100 ml wody	jtk/100ml	0	2000

*wymagania zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 listopada 2002r. (Dz.U. Nr 204, poz. 1728) dla kategorii jakości wody A2

** wymagania zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007r. (Dz.U. Nr 61, poz. 417) w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Źródło: Sprawozdanie z badań nr OL-86/LW-51/2009/S/2 z dnia 27.04.2009r., Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Żywcu przy ul. Krasińskiego 3

Jakość wody do picia w Polsce jest aktualnie uregulowana przepisami prawnymi zawartymi w Ustawie z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jednolity Dz.U. z 2006r nr 123 poz.858) oraz Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007r. w sprawie, jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. nr 61 poz.417). Zgodnie z zapisami w/w aktów prawnych, woda podawana do sieci wodociągowej odpowiada warunkom sanitarnym i może być używana do picia i na potrzeby gospodarcze.

5.1.1.4 Odprowadzanie ścieków

Charakterystyka gospodarki ściekowej prowadzonej na terenie Gminy Milówka

Odprowadzanie ścieków z sołectw Gminy Milówka realizowane jest za pośrednictwem sieci kanalizacji sanitarnej będącej w administracji Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej w Milówce. Właścicielem sieci jest Gmina Milówka.

Stopień wyposażenia Gminy w sieć kanalizacji sanitarnej jest obecnie dostateczny. Aktualnie do sieci kanalizacyjnej odprowadzane są ścieki z 952 budynków, w tym z 23 budynków użyteczności publicznej (szkoły, przedszkole, remiza OSP, Urząd Gminy) i 89 budynków drobnej działalności gospodarczej w Milówce. Łączna długość sieci kanalizacyjnej wynosi 30,9 km, a przyłączy – 12,8 km. Sieć została wybudowana z rur PVC w latach 1994-2008, jej stan techniczny określany jest jako dobry.¹²

Na terenie Gminy objętym siecią kanalizacyjną istnieje 1 lokalna przepompownia ścieków (SV034C), zlokalizowana w Milówce przy ulicy Grunwaldzkiej, o wydajności 17,0 l/s (maksymalna wydajność 61,2 m³/h).

Ścieki z terenów skanalizowanych odprowadzane są na istniejącą Oczyszczalnię Ścieków „Beskid-Ekosystem” w Cięcinie. Pozostałe ścieki komunalne gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i okresowo wywożone wozami asenizacyjnymi do w/w oczyszczalni. Najczęstszym jednak sposobem odprowadzenia ścieków z indywidualnej zabudowy mieszkaniowej jest ich zrzut ścieków do rowów i gruntu lub cieków powierzchniowych.

W poniższej tabeli zestawiono podstawowe dane dotyczące sieci i przyłączy kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Milówka.

¹² Dane Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej w Milówce

Tabela 10 Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Milówka

L.p.	Łączna długość sieci z przyłączami [m]	Sieć kanalizacyjna				Przyłącza kanalizacyjne
		Długość sieci Ø200mm PVC [m]	Długość sieci Ø338mm PVC [m]	Długość sieci Ø315mm PVC [m]	Długość sieci Ø400mm PVC [m]	Długość przyłączy Ø160mm PVC [m]
1	43 700	21 467	1 012	1 068	7 353	1 280

Źródło: Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej w Milówce

Zbiornicza sieć kanalizacyjna jest rozbudowywana systematycznie, co w znacznym stopniu wpływa na poprawę stanu gospodarki ściekowej na terenie Gminy, w szczególności dla terenów zwartej zabudowy w Milówce, Szare i Kamesznicy.

Budowa kanalizacji sanitarnej realizowana jest w ramach programu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie” finansowanego z Funduszu Spójności oraz ze środków własnych Gminy. Prace przewidziane dla terenu Gminy Milówka obejmują swoim zakresem następujące miejscowości: Szare, Kamesznica, Kamesznica Złotna, Kamesznica Górna, Milówka i Nieleddwia. Budowana jest kanalizacja grawitacyjna. Docelowo zakresem inwestycji objęte będą 4 miejscowości o łącznej liczbie mieszkańców 10 473. Ścieki z terenu Gminy mają być odprowadzane do oczyszczalni ścieków w Ciężynie. Zgodnie z obliczeniami średniodobowa ilość ścieków sanitarnych wynosić będzie poza sezonem turystycznym 1 204 m³/d, a w sezonie 1 434 m³/d.

W miejscach zabudowy rozproszonej przewiduje się uzupełnienie sieci przydomowymi oczyszczalнями ścieków.¹³

5.1.1.5 Odprowadzanie wód opadowych

Gmina Milówka nie posiada w pełni uregulowanego systemu kanalizacji deszczowej. Najpoważniejszy problem stanowi odwodnienie dróg powiatowych i gminnych, z których wody deszczowe odprowadzane są głównie do przydrożnych rowów, stanowiąc istotne zagrożenie (szczególnie substancjami ropopochodnymi) dla czystości wód podziemnych i powierzchniowych. Kanalizacja burzowa istnieje wyłącznie na niewielkich fragmentach dróg.

5.1.2 Identyfikacja potrzeb

W oparciu o analizę stanu istniejącego gospodarki wodno-ściekowej Gminy Milówka zdefiniowano podstawowe potrzeby inwestycyjne i koncepcyjne w tym zakresie. Konieczne jest podjęcie następujących działań:

- Budowa i rozbudowa sieci wodociągowej w pozostałych rejonach dotychczas niezawodociągowanych, w szczególności przeznaczonych na budownictwo mieszkaniowe i komercyjne - zgodnie z Wieloletnim Planem Inwestycyjnym Gminy Milówka na lata 2009-2021 po zmianach (uchwała Rady Gminy Milówka nr XXXIII/254/2009 z dnia 26.06.2009r).
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenach Gminy dotychczas nieskanalizowanych - zgodnie z Wieloletnim Planem Inwestycyjnym Gminy Milówka na lata 2009-2021 po zmianach (uchwała Rady Gminy Milówka nr XXXIII/254/2009 z dnia 26.06.2009r).
- Wykonanie przyłączy kanalizacyjnych i wodociągowych do istniejących sieci.
- Budowa systemu odwodnienia dróg i placów w systemie grawitacyjnym, z odprowadzeniem do lokalnych cieków oraz uwzględnieniem zastosowania odpowiednich urządzeń podczyszczających - łączna długość ok. 2,0km.
- Rozpoznanie potrzeb w zakresie ochrony przeciwpowodziowej i ochrony przed suszą.
- Dalsza edukacja ekologiczna przedsiębiorców, rolników i mieszkańców Gminy w zakresie ochrony jakości i zasobów wód powierzchniowych i podziemnych.
- Wzmoczenie skuteczności działań organów samorządowych w zakresie egzekwowania Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w Gminach.

¹³ „Program Ochrony Środowiska w Gminie Milówka na lata 2003-2006”, Beskidzki Fundusz Ekorozwoju S.A., Bielsko-Biała

- Współfinansowanie przez Gminę inwestycji proekologicznych mieszkańców w zakresie gospodarki wod.-kan. oraz pomoc w pozyskiwaniu środków pomocowych na ich realizację.

5.1.3 Cele i zadania środowiskowe do roku 2012 i do roku 2016

Cel	Cele długoterminowe do roku 2016	Cel	Cele krótkoterminowe do roku 2012	Zadanie	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna
WŚ.1	Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego wód, zapewnienie wszystkim mieszkańcom miasta odpowiedniej jakości wody do picia			WŚ.1.1.1	Organizacja cyklu spotkań z mieszkańcami Gminy w zakresie egzekwowania „Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w Gminach” (w tym obowiązku opróżniania bezodpływowych osadników ścieków)	Gmina Miłówka
				WŚ.1.1.2	Organizacja cyklu spotkań z rolnikami w zakresie propagowania tzw. dobrych praktyk rolniczych w celu zmniejszenia zanieczyszczeń obszarowych przez związki biogenne	Gmina Miłówka
				WŚ.1.1.3a	Budowa kanalizacji sanitarnej na terenach nieskanalizowanych	Gmina Miłówka, Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Miłowie
		WŚ.1.1	Ograniczenie zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego nieoczyszczonymi ściekami	WŚ.1.1.3b	Budowa kanalizacji sanitarnej (równocześnie z wodociągiem) w ramach programu „Oczyszczanie ścieków na Żywiec” – Fundusz Spójności	Gmina Miłówka, Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Miłowie
				WŚ.1.1.4	Wykonanie przyłączy kanalizacyjnych do istniejącej sieci	Gmina Miłówka, Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Miłowie
				WŚ.1.1.5	Budowa kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniami podczyszczającymi	Gmina Miłówka, Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Miłowie
		WŚ.1.2	Ograniczenie ilości ścieków nieoczyszczonych	WŚ.1.2.1	Prowadzenie ewidencji oczyszczalni przydomowych oraz zbiorników bezodpływowych i zintensyfikowanie ich kontroli technicznej oraz częstotliwości opróżniania	Gmina Miłówka
		WŚ.1.3	Ograniczenie strat wody związanych z przesyłem i poprawa zaopatrzenia ludności w wodę	WŚ.1.2.2	Budowa oczyszczalni przydomowych (w szczególności na terenach zabudowy rozproszonej)	Właściele posesji, Gmina Miłówka
				WŚ.1.3.1	Organizacja cyklu spotkań z mieszkańcami Gminy na temat racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi na poziomie gospodarstwa domowego (propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody)	Gmina Miłówka, Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Miłowie

			WŚ.1.3.2	Wdrożenie programu działań na rzecz ograniczenia zanieczyszczeń azotowych pochodzących z rolnictwa (budowa nowoczesnych składowisk obornika, zbiorników na gnojnicę w gospodarstwach rolnych)	Rolnicy, ODR
			WŚ.1.3.3a	Budowa i rozbudowa sieci wodociągowej na terenach niez wodociągowanych	Gmina Miłówka, Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Miłowie
			WŚ.1.3.3b	Budowa sieci wodociągowej (równocześnie z kanalizacją) w ramach programu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie” – Fundusz Spójności	Gmina Miłówka, Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Miłowie
			WŚ.1.3.4	Wykonanie przyłączy wodociągowych do istniejącej sieci	Gmina Miłówka, Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Miłowie

5.1.4 Harmonogram zadań

L.P.	Nazwa zadania	Termin rozpoczęcia planowany	Termin zakończenia planowany	Jednostka odpowiedzialna	Planowane efekty ekologiczne	Planowane koszty ogółem [PLN] tys.	Partnerzy
ZADANIA WŁASNE							
WŚ.1.1.1	Organizacja cyklu spotkań z mieszkańcami Gminy w zakresie egzekwowania „Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w Gminach” (w tym obowiązku opróżniania bezodpływowych osadników ścieków)	2010	2011	Gmina Miłówka	Wysoka świadomość ekologiczna poprawa jakości wód podziemnych i powierzchniowych	10	
WŚ.1.1.2	Organizacja cyklu spotkań z rolnikami w zakresie propagowania tzw. dobrych praktyk rolniczych w celu zmniejszenia zanieczyszczeń obszarowych przez związki biogenne	2010	2015	Gmina Miłówka	Wysoka świadomość ekologiczna, poprawa jakości wód podziemnych i powierzchniowych	30	
WŚ.1.1.3a	Budowa kanalizacji sanitarnej na terenach nieskanalizowanych	2009	2010	Gmina Miłówka, Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Miłowie	Wyeliminowanie skażenia wód podziemnych i powierzchniowych	475	

WŚ.1.1.3b	Budowa kanalizacji sanitarnej w ramach programu „Oczyszczanie ścieków na Żywiec” – Fundusz Spójności	2010	2016	Gmina Miłówka, Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Miłowie	Wyeliminowanie skażenia wód podziemnych i powierzchniowych	2 260	
WŚ.1.3.3b	Budowa sieci wodociągowej (równocześnie z kanalizacją) w ramach programu „Oczyszczanie ścieków na Żywiec” – Fundusz Spójności				Poprawa zaopatrzenia ludności w wodę		
WŚ.1.1.4	Wykonanie przyłączy kanalizacyjnych do istniejącej sieci	2009	2010	Gmina Miłówka, Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Miłowie	Wyeliminowanie skażenia wód podziemnych i powierzchniowych	165,235	
WŚ.1.3.4	Wykonanie przyłączy wodociągowych do istniejącej sieci				Poprawa zaopatrzenia ludności w wodę		
WŚ.1.1.5	Budowa kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniami podczyszczającymi o łącznej długości ok.2km	2014	2016	Gmina Miłówka, Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Miłowie	Wyeliminowanie skażenia wód podziemnych i powierzchniowych	800	
WŚ.1.2.1	Prowadzenie ewidencji oczyszczalni przydomowych oraz zbiorników bezodpływowych i zintensyfikowanie ich kontroli technicznej oraz częstotliwości opróżniania	2010	2016	Gmina Miłówka	Poprawa jakości wód podziemnych i powierzchniowych	koszty administracyjne	
WŚ.1.3.1	Organizacja cyklu spotkań z mieszkańcami Gminy na temat racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi na poziomie gospodarstwa domowego (propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody)	2010	2012	Gmina Miłówka, Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Miłowie	Wysoka świadomość ekologiczna, zmniejszenie zużycia wody	15	
WŚ.1.3.3a	Budowa i rozbudowa sieci wodociągowej wraz z systemem monitoringu	2009	2010	Gmina Miłówka, Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Miłowie	Poprawa zaopatrzenia ludności w wodę	2 011,530	
ZADANIA KOORDYNOWANE							
WŚ.1.3.2	Wdrożenie programu działań na rzecz ograniczenia zanieczyszczeń azotowych pochodzących z rolnictwa (budowa nowoczesnych składowisk obornika, zbiorników na gnojowicę w gospodarstwach rolnych)	2011	2016	Rolnicy, ODR	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	brak danych kosztowych	Urząd Gminy Miłówka
WŚ.1.2.2	Budowa oczyszczalni przydomowych (w szczególności na terenach zabudowy rozproszonej)	2010	2016	Właściciele posesji	Wyeliminowanie skażenia wód podziemnych i powierzchniowych ściekami sanitarnymi	200	Urząd Gminy Miłówka
RAZEM ZADANIA WŁASNE						5 766,765	
RAZEM ZADANIA KOORDYNOWANE						200	

5.1.5 Wnioski

Wytyczne cele i zadania środowiskowe winny być realizowane we współpracy z innymi jednostkami samorządowymi, mieszkańcami oraz przedsiębiorcami, z wykorzystaniem środków własnych Gminy i pozyskanych środków zewnętrznych.

Podsumowując ocenę istniejącego stanu gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy oraz analizę potrzeb inwestycyjnych w tym zakresie sformułowano następujące wnioski.

Mocnymi stronami Gminy jest konsekwentna realizacja „Programu Ochrony Środowiska” w zakresie sukcesywnej rozbudowy infrastruktury wodociągowej oraz budowy systemu kanalizacji sanitarnej. Ponadto Gmina kładzie nacisk na rozpoznanie potrzeb w zakresie zabezpieczenia przeciwpowodziowego swoich terenów i podejmuje działania w kierunku utrzymania właściwego stanu urządzeń melioracyjnych.

Szansami na poprawę jakości wód jest wspieranie inicjatyw podmiotów gospodarczych oraz organizacji i instytucji zmierzających do uzyskania dofinansowania inwestycji eliminujących zagrożenia dla środowiska i wspierających rozwój zrównoważony ze środków krajowych i zagranicznych, wzrost społecznego procesów podejmowania decyzji mających wpływ na stan środowiska, a także prawny nakaz opracowywania programów ochrony środowiska przez jednostki administracji samorządowej oraz planów ochrony obszarów chronionych.

Nie mniej jednak Gmina powinna starać się o wyeliminowanie utrzymującego się zanieczyszczenia i eutrofizacji wód, niezadowalającego stanu czystości naturalnych zbiorników wodnych, w tym dewastacji drobnych zbiorników wodnych na obszarach użytkowanych rolniczo oraz ograniczonego dostępu do środków na rozbudowę i modernizację infrastruktury służącej ochronie środowiska.

5.2 Zanieczyszczenie powietrza

Według ustawy Prawo ochrony środowiska (art. 85) ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Na stan powietrza na terenie gminy Milówka mają wpływ następujące czynniki:

- emisja zorganizowana pochodząca ze źródeł punktowych i powierzchniowych oraz niska emisja,
- emisja ze środków transportu i komunikacji,
- emisja transgraniczna (spoza terenu gminy),
- emisja niezorganizowana.

Zazwyczaj głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja substancji toksycznych pochodzących z procesów spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych w celach energetycznych i technologicznych.

Podstawową masę zanieczyszczeń odprowadzanych do atmosfery stanowi dwutlenek węgla. Jednak najbardziej uciążliwe składniki spalin to przede wszystkim dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla i pył. W mniejszych ilościach emitowane są również chlorowodór, różnego rodzaju węglowodory aromatyczne i alifatyczne.

Wraz z pyłem emitowane są również metale ciężkie, pierwiastki promieniotwórcze i wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, a wśród nich benzo(a)piren, uznawany za jedną z bardziej znaczących substancji kancerogennych. W pyłe zawieszonym ze względu na zdolność wnikania do układu oddechowego, wyróżnia się frakcje o ziarnach: powyżej 10 mikrometrów i pył drobny poniżej 10 mikrometrów (PM10). Ta druga frakcja jest szczególnie niebezpieczna dla człowieka, gdyż jej cząstki są już zbyt małe, by mogły zostać zatrzymane w naturalnym procesie filtracji oddechowej.

Przy spalaniu odpadów z produkcji tworzyw sztucznych opartych na polichloroku winylu do atmosfery mogą dostawać się substancje chlorowcopochodne, a wśród nich dioksyny i furany.

O wystąpieniu zanieczyszczeń powietrza decyduje ich emisja do atmosfery, natomiast o poziomie w znacznym stopniu występujące warunki meteorologiczne. Przy stałej emisji, zmiany stężeń zanieczyszczeń są głównie efektem przemieszczania, transformacji i usuwania ich z atmosfery. Stężenie zanieczyszczeń zależy również od pory roku. I tak:

- sezon zimowy, charakteryzuje się zwiększonym zanieczyszczeniem atmosfery, głównie przez niskie źródła emisji,

- sezon letni, charakteryzuje się zwiększonym zanieczyszczeniem atmosfery przez skażenia wtórne powstałe w reakcjach fotochemicznych.

Czynniki meteorologiczne wpływające na stan zanieczyszczenia atmosfery w zależności od pory roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11 Czynniki meteorologiczne wpływające na stan zanieczyszczenia atmosfery

Zmiany stężeń zanieczyszczenia	Główne zanieczyszczenia	
	Zimą: SO ₂ , pył zawieszony, CO	Latem: O ₃
Wzrost stężenia zanieczyszczeń	<p>Sytuacja wyżowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> wysokie ciśnienie, spadek temperatury poniżej 0 °C, spadek prędkości wiatru poniżej 2 m/s, brak opadów, inwersja termiczna, mgła. 	<p>Sytuacja wyżowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> wysokie ciśnienie, wzrost temperatury powyżej 25 °C, spadek prędkości wiatru poniżej 2 m/s, brak opadów, promieniowanie bezpośrednie powyżej 500 W/m².
Spadek stężenia zanieczyszczeń	<p>Sytuacja niżowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> niskie ciśnienie, wzrost temperatury powyżej 0 °C, wzrost prędkości wiatru powyżej 5 m/s, opady. 	<p>Sytuacja niżowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> niskie ciśnienie, spadek temperatury, wzrost prędkości wiatru powyżej 5 m/s, opady.

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie śląskim w 2003 roku

5.2.1 Charakterystyka i ocena stanu aktualnego

Ocenę stanu powietrza atmosferycznego przeprowadzono w oparciu o dane z 2008 pochodzące z opracowania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach pt.: „Siódma roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2008 rok”.

Ocena przeprowadzona jest w wyodrębnionych strefach na terenie województwa śląskiego zaliczonych do odpowiednich klas od A do C, od klasy najbardziej do najmniej korzystnej ze względu na stopień oddziaływania zanieczyszczeń na stan zdrowia ludzkiego – kryterium ochrony zdrowia.

W raporcie WIOŚ przeprowadzono ocenę stanu powietrza atmosferycznego w wyodrębnionych strefach m.in. w strefie bielsko - żywieckiej, do której należy gmina Milówka, na tle całego województwa śląskiego.

Tabela poniżej przedstawia interpretację klas oddziaływania zanieczyszczeń w zależności od poziomu ich stężenia oraz wymieniono jakie działania należy podjąć w przypadku przekroczenia w danej strefie dopuszczalnego stężenia substancji szkodliwych w powietrzu atmosferycznym.

Tabela 12 Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie, jakości powietrza, dla przypadków gdy określony jest margines tolerancji

Poziomy stężenie	Klasa strefy	Wymagane działania
nie przekraczające wartości dopuszczalnej*	A	brak
powyżej wartości dopuszczalnej* lecz nie przekraczający wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji	B	<ul style="list-style-type: none"> określenie obszarów przekroczeń wartości dopuszczalnych.
powyżej wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji*	C	<ul style="list-style-type: none"> określenie obszarów przekroczeń wartości dopuszczalnych oraz wartości dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji; opracowanie programu ochrony powietrza POP.

Źródło: Siódma roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2008 rok

* z uwzględnieniem dozwolonych częstotliwości przekroczeń określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 w sprawie dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 47 z 2008 roku, poz. 281)

Tabela 13 Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy margines tolerancji nie jest określony

Poziomy stężeń	Klasa strefy	Wymagane działania
nie przekraczające wartości dopuszczalnej*	A	brak
powyżej wartości dopuszczalnej	C	<ul style="list-style-type: none"> określenie obszarów przekroczeń wartości dopuszczalnych; działania na rzecz poprawy jakości powietrza; opracowanie programu ochrony powietrza POP.

Źródło: Siódma roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2008 rok

* z uwzględnieniem dozwolonych częstotliwości przekroczeń określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów (poziom stężeń „nie przekraczający wartości dopuszczalnej” oznacza, że jeśli pewna liczba przekroczeń tej wartości jest dozwolona, przypadki przekroczeń poziomu dopuszczalnego nie wystąpiły lub ich liczba nie przekroczyła dozwolonej w ciągu roku)

Klasyfikacja według kryterium ochrony zdrowia na terenie strefy bielsko - żywieckiej wykazała klasę C ze względu na przekraczane dopuszczalne stężenia 24 godzinne dla pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz stężenia roczne dla benzo(a)pirenu B(a)P.

Przeprowadzona klasyfikacja dla pozostałych zanieczyszczeń takich jak: dwutlenek azotu (NO₂), ołów (Pb), ozon (O₃), tlenek węgla (CO), dwutlenek siarki (SO₂), arsen (As), kadm (Cd), nikiel (Ni) oraz benzen (C₆H₆) wykazała klasę A. Przyznana klasa ogólna dla strefy to klasa C.

Główne przyczyny przekroczenia emisji ww. substancji wymienione w „Siódmej rocznej ocenie jakości powietrza w województwie śląskim” to:

- oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków,
- napływ zanieczyszczeń powietrza spoza granic kraju,
- niekorzystne warunki klimatyczne występujące na terenie gminy.

Dla zobrazowania średniorocznych stężeń dwutlenku siarki, pyłu PM₁₀, tlenków azotu oraz benzenu przedstawiono mapę dyspersji (rozprzestrzeniania się) tych substancji (rysunki 11-14).

5.2.1.1 System gazowniczy

Obszar gminy Milówka jest w chwili obecny niezgazyfikowany.

5.2.1.2 System elektroenergetyczny

Zasilanie odbiorców odbywa się na średnim napięciu głównie liniami napowietrznymi. Do zasilania odbiorców na terenie gminy służą transformatory obsługiwane przez Operatora Systemu Dystrybucyjnego Enion S.A.

W związku z przepisami Prawa energetycznego oraz Dyrektywami Unii Europejskiej spółki energetyczne zostały zobowiązane do rozdzielenia od 1 lipca 2007 r. dwóch podstawowych rodzajów swojej działalności: dystrybucji energii elektrycznej i obrotu energią elektryczną.

Na stronach Urzędu Regulacji Energetyki (www.ure.gov.pl) udostępniona jest pełna lista sprzedawców energii elektrycznej.

5.2.1.3 System ciepłowniczy

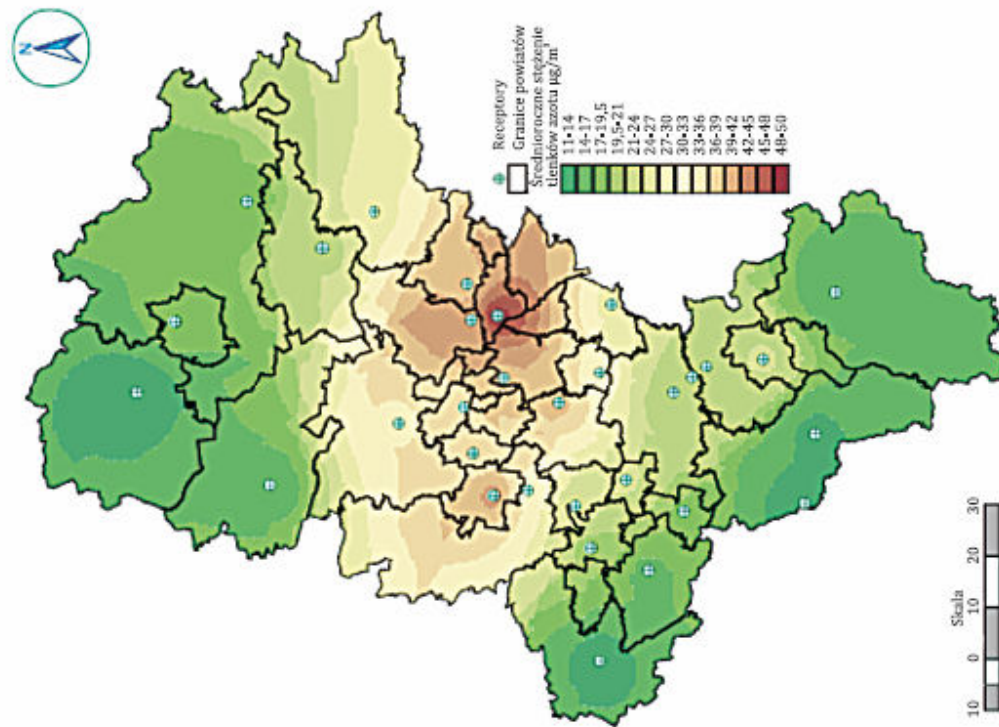
Na terenie gminy Milówka nie występuje scentralizowany system ciepłowniczy. Potrzeby ciepłe gminy Milówka pokrywane są z lokalnych i indywidualnych źródeł ciepła.

Zakłada się, że docelowo podstawowym systemem pokrywania potrzeb ciepłych gminy z uwagi na rozproszoną zabudowę i niską gęstość ciepłą będzie ogrzewanie oparte na lokalnych i indywidualnych źródłach ciepła. Z uwagi na brak dostępu do sieci gazowej i ciepłowniczej mieszkańcy na terenie gminy będą korzystać z następujących nośników ciepła:

- piece akumulacyjne elektryczne,
- olej opałowy,
- propan butan,
- paliwa stałe,

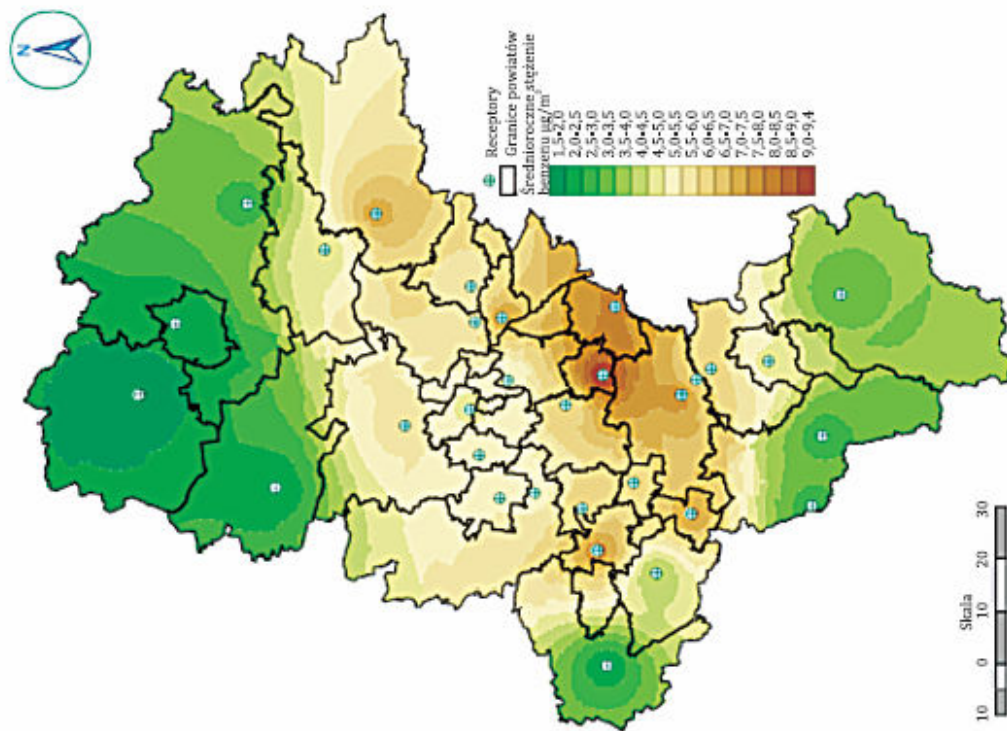
- odnawialne i niekonwencjonalne źródła energii.

W indywidualnym ogrzewnictwie funkcjonują jeszcze urządzenia grzewcze o przestarzałej konstrukcji jak kotły komorowe tradycyjne, bez regulacji i kontroli ilości podawanego paliwa do paleniska oraz bez regulacji i kontroli powietrza wprowadzanego do procesu spalania, o sprawności średniorocznej nie przekraczającej 65%. W starych nieefektywnych urządzeniach grzewczych spala się niskiej jakości węgiel niesortymentowany, a często także różnego rodzaju materiały odpadowe i odpady komunalne.

Rysunek 13 Mapa dyspersji dla tlenków azotu

Źródło: Ocena jakości powietrza w województwie śląskim w latach 2002-2006

Rysunek 14 Mapa dyspersji dla benzenu

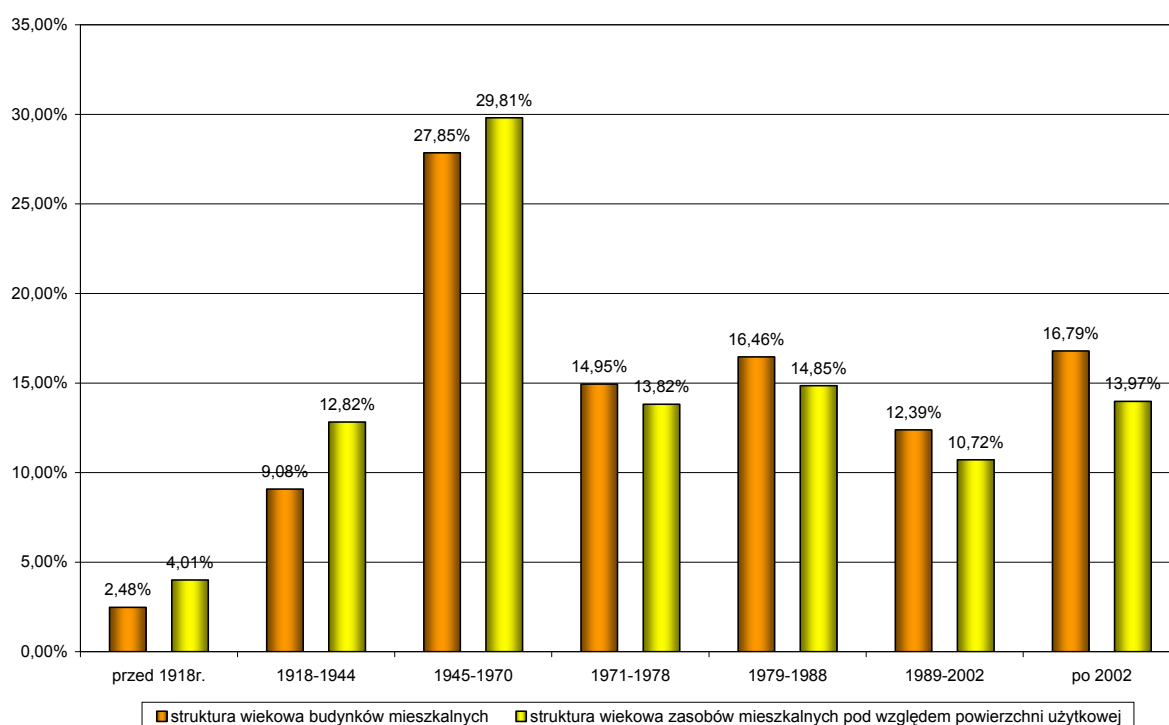
5.2.1.4 Bilans zapotrzebowania na energię

Bilans energetyczny gminy stanowi przegląd potrzeb energetycznych poszczególnych odbiorców wraz ze sposobem ich pokrywania oraz strukturę użytkowania poszczególnych nośników energii i paliw.

Obliczenia oparto na:

- informacjach udostępnionych przez gminę Milówka,
- Programu Ograniczenia Niskiej Emisji dla gminy Milówka,
- danych z Powszechnego Spisu Narodowego przeprowadzonego w 2002r.,
- informacjach Głównego Urzędu Statystycznego zawartych w Banku Danych Regionalnych,
- własnych analizach wykonawcy opracowania.

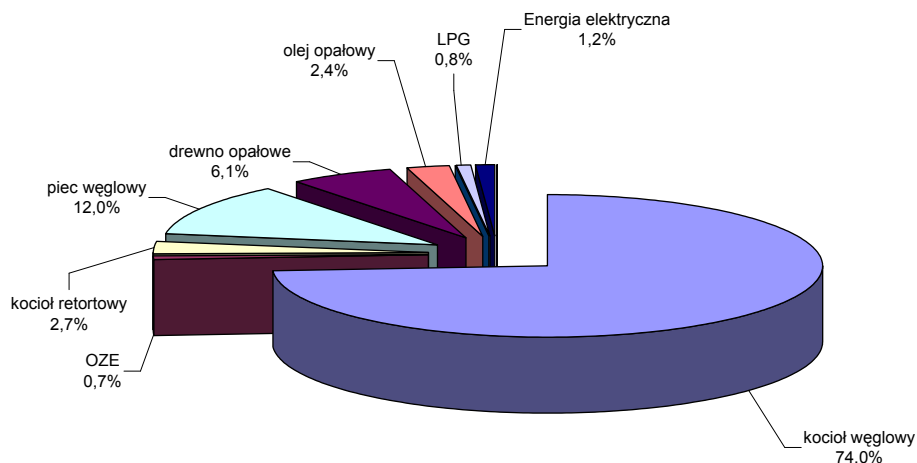
Znaczna część infrastruktury mieszkaniowej pochodzi z przed roku 1970, charakteryzuje się więc większą energochłonnością, co wiąże się z większym zużyciem paliw i większą emisją. Zestawienie budynków pod kątem ich okresu budowy zostało przedstawione na poniższym rysunku. Przeciętne roczne zużycie energii na ogrzewanie w budynkach z tego okresu wynosi 240 – 350 kWh/m². Dla budynków budowanych obecnie wskaźnik ten wynosi około 120 kWh/m².

Rysunek 15 Zestawienie budynków i mieszkań na terenie gminy Milówka pod względem ich okresu budowy (stan na koniec 2008 roku)

Źródło: bank danych demograficznych (www.stat.gov.pl) oraz analizy i opracowanie własne

Na podstawie przyjętych założeń określono strukturę zużycia paliw na cele grzewcze w gminie Milówka (rysunek 16)

Rysunek 16 Struktura zużycia paliw dla celów na cele grzewcze – łączne zużycie w 2008r. – 184 TJ

Źródło: obliczenia własne

Jak widać zapotrzebowanie na energię ciepłą pokrywane jest głównie przez kotłownię węglową a w dalszej kolejności z drewna opałowego i oleju opałowego. Szacuje się, że w gminie Milówka na potrzeby indywidualnego ogrzewnictwa spalane jest rocznie ok. 12,1 tys. ton węgla. Ponadto zużywane są inne paliwa w niewielkich ilościach takie jak: olej opałowy, energia elektryczna, propan – butan i biomasa drzewna, których oddziaływanie na środowisko naturalne nie jest znaczące.

Najwyższy udział w bilansie energetycznym w gminie Milówka mają źródła węglowe – kotły komorowe, piece węglowe, kotły retortowe i kotły na koks (88,8%), a w następnej kolejności źródła opalane drewnem opałowym (6,1%), olejem opałowym (2,4%), energią elektryczną (1,2%), propanem – butanem (0,8%) oraz odnawialnymi źródłami energii (0,7%).

Analizując przyczyny stosunkowo dużej ilości zużywanego węgla w stosunku do innych nośników energii należy uwzględnić czynniki ekonomiczne i dostępność do innych źródeł energii. W chwili obecnej najtańszym i najbardziej dostępnym paliwem stałym wykorzystywanym przez mieszkańców jest węgiel oraz odpady z jego przeróbki (muł węglowy). Biomasa drzewna stosowana jest w mniejszym stopniu. Natomiast pozostałe nośniki ciepła, które są przyjazne dla środowiska tj. gaz propan – butan, olej opałowy i energia elektryczna są znacznie droższe i dlatego stosowane są przez zamożniejszą część społeczeństwa lub firmy i instytucje.

5.2.1.5 Bilans emisji pyłowej i gazowej w gminie Milówka

Na podstawie powyższego bilansu energetycznego dla zabudowań mieszkalnych na terenie całej gminy oraz przyjętych wyżej założeń wyznaczono emisję do atmosfery w gminie Milówka w 2008 roku. Dane te porównano ze stanem zanieczyszczeń w 2002r. (informacje uzyskano na podstawie Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego oraz Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Milówka).

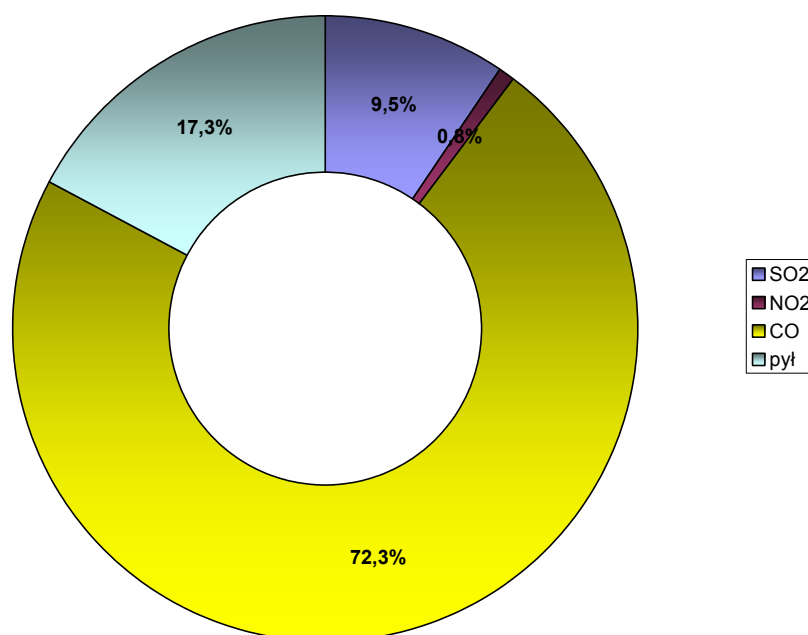
Tabela 14 Porównanie emisji zanieczyszczeń w gminie Milówka w 2002 i 2008 roku

Rodzaj zanieczyszczenia	Jedn.	Emisja w 2002r.	Emisja w 2008r.
Pył	Mg/a	284,1*	287,2
SO ₂	Mg/a	166,1*	156,7
NO _x	Mg/a	24,4*	14,0
CO	Mg/a	1266,7*	1197,7
CO ₂	Mg/a	36780,0**	22659,0

* dane na podstawie Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego,

** dane na podstawie Programu Ochrony Środowiska Gminy Milówka z 2003r.

Źródło: Program Ochrony Środowiska Gminy Milówka z 2003r., Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego oraz analizy własne

Rysunek 17 Struktura emisji zanieczyszczeń w gminie Milówka w 2008 roku

Źródło: Analizy i opracowanie własne

W porównaniu do danych z Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Milówka z 2003r. oraz Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego z 2003r. (w opracowaniach tych przeprowadzono bilans energetyczny za 2002 rok) maleje emisja wszystkich substancji zanieczyszczających powietrze poza emisją pyłu, która utrzymuje się na podobnym poziomie.

Jest to pozytywne zjawisko, na który mogą mieć wpływ następujące czynniki:

- zamiana przez mieszkańców kotłów tradycyjnych węglowych na proekologiczne (retortowe),
- postępujący proces termomodernizacyjny budynków mieszkalnych,
- spalanie w istniejących kotłach przydomowych lepszych gatunkowo sortymentów węgla.

Władze gminy aktywnie włączają się w ograniczanie emisji na jej terenie.

W ramach Programu Ograniczenia Niskiej Emisji dla gminy Milówka przewiduje się w latach 2008 – 2013 wymianę 365 kotłów oraz montaż 70 instalacji kolektorów słonecznych w budynkach prywatnych. Łączny szacunkowy koszt zadania to 5,5 mln zł.

5.2.1.6 Komunikacyjne źródła zanieczyszczeń

Źródłem emisji zanieczyszczeń tego typu jest spalanie paliw płynnych w silnikach spalinowych pojazdów samochodowych, w maszynach rolniczych oraz w kolejnictwie. Elementem emisji w tym zakresie jest również emisja powstająca w obrocie paliwami występująca głównie w czasie tankowania oraz przeładunku. Charakterystycznymi cechami zanieczyszczeń komunikacyjnych są:

- stosunkowo duże stężenie tlenku węgla, tlenków azotu i węglowodorów lotnych;
- koncentracja zanieczyszczeń wzdłuż dróg;
- nierównomierność w okresach dobowych i sezonowych związana ze zmianami natężenia ruchu.

Na wielkość emisji komunikacyjnej mają wpływ:

- stan nawierzchni,
- konstrukcja i stan techniczny silników pojazdów, warunki pracy silników,
- rodzaj paliwa,
- płynność ruchu.

Głównym szlakiem komunikacyjnym na terenie gminy Milówka jest droga ekspresowa S69 relacji Bielsko-Biała – Żywiec – Zwardoń/Myto-Skalitė (granica państwa ze Słowacją).

Łączna długość dróg publicznych na terenie gminy Milówka wynosi 135,5 km w tym drogi:

- krajowe – 10,5 km,
- wojewódzkie – 2,0 km,
- powiatowe – 32,0 km,
- gminne – 91,0 km.

Na podstawie danych dotyczących natężenia ruchu oraz udziału poszczególnych typów pojazdów w tym ruchu (raport „Generalny pomiar ruchu 2005 – Synteza wyników” na zlecenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad) oraz opracowania Ministerstwa Środowiska „Wskazówki dla wojewódzkich inwentaryzacji emisji na potrzeby ocen bieżących i programów ochrony powietrza” oszacowano wielkość emisji komunikacyjnej. Wyniki przedstawiono w poniższych tabelach. Wyniki przedstawiono w poniższych tabelach oraz rysunkach.

Tabela 15 Roczna emisja substancji szkodliwych do atmosfery ze środków transportu na terenie gminy Milówka [kg/rok] w 2008 roku

rodzaj drogi	rodzaj pojazdu	śr. prędkość [km/h]	CO	C6H6	HC	HCal	HCar	NOx	TSP	SOx	Pb
krajowe	osobowe	70	66641	560	9642	6750	2025	19966	338	969	9
	dostawcze	60	9504	63	1412	989	297	4399	522	614	1
	ciężarowe	50	12282	146	7713	5399	1620	31260	2209	2630	0
	autokary	60	1335	14	724	506	152	4631	245	350	0
	motocykle	60	2477	14	264	185	56	23	0	1	0
wojewódzkie	osobowe	50	4895	43	738	516	155	1077	23	56	1
	dostawcze	45	626	5	108	76	23	260	32	38	0
	ciężarowe	40	713	10	545	381	114	1553	140	129	0
	autokary	40	129	1	78	55	16	389	22	27	0
	motocykle	45	365	2	47	33	10	3	0	0	0
powiatowe	osobowe	45	28905	256	4441	3109	933	6157	133	331	3
	dostawcze	40	3635	30	662	464	139	1513	178	226	0
	ciężarowe	40	4024	57	3073	2151	645	8761	788	726	0
	autobusy	30	1257	6	332	232	70	3034	137	176	0
	motocykle	40	1269	22	438	307	92	1	0	1	0
gminne	osobowe	40	81754	737	12853	8997	2699	16942	359	950	9
	dostawcze	40	11165	91	2035	1424	427	4648	546	694	1
	ciężarowe	30	876	13	722	505	152	1909	178	154	0
	autobusy	25	1971	11	556	389	117	4878	223	274	0
	motocykle	30	5328	42	791	553	166	32	0	3	0

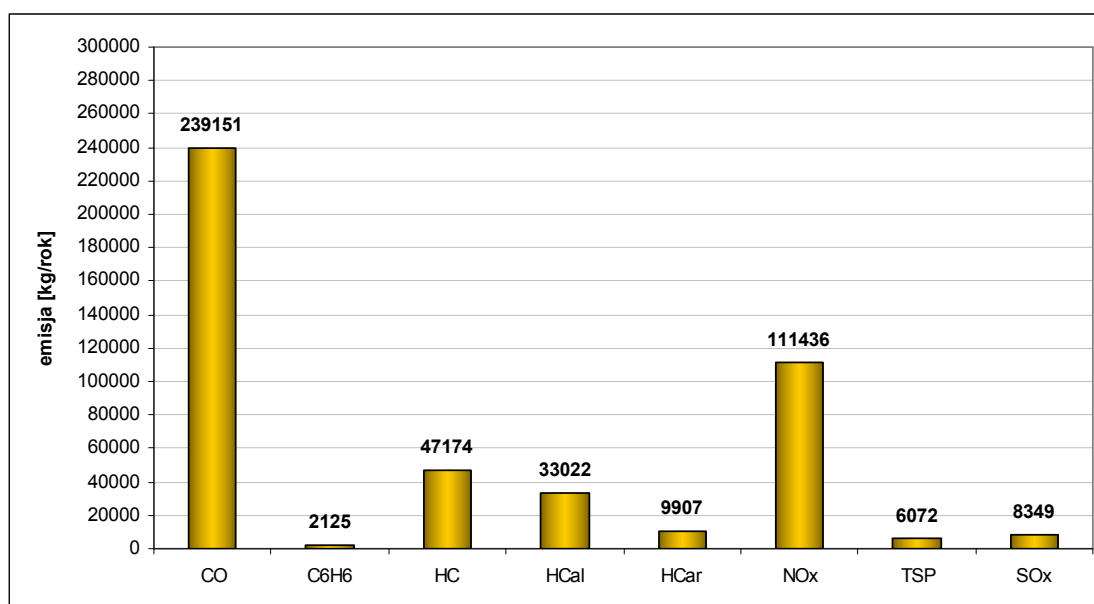
RAZEM	42,7	239151	2125	47174	33022	9907	111436	6072	8349	24
-------	------	--------	------	-------	-------	------	--------	------	------	----

Źródło: analizy i opracowanie własne

Tabela 16 Roczna emisja dwutlenku węgla do atmosfery ze środków transportu na terenie gminy Milówka [kg/rok] w 2008 roku

rodzaj drogi	rodzaj pojazdu	natężenie ruchu [poj/rok]	śr. ilość spalane go paliwa [l/100km]	dł. odcinka drogi [km]	śr. ilość spalane go paliwa na danym odcinku drogi [l]	śr. wskaźnik emisji [kgCO ₂ /m ³]	roczna emisja CO ₂ [kg/rok]
krajowe	osobowe	2956425	6,5	10,5	0,7	2142	4322151
	dostawcze	410279	9,0	10,5	0,9	2457	952639
	ciężarowe	579218	30,0	10,5	3,2	2457	4483008
	autokary	64358	25,0	10,5	2,6	2457	415093
	motocykle	12067	3,5	10,5	0,4	2142	9499
wojewódzkie	osobowe	793182	6,5	2,0	0,1	2142	220875
	dostawcze	124141	9,0	2,0	0,2	2457	54904
	ciężarowe	151605	30,0	2,0	0,6	2457	223503
	autokary	19775	25,0	2,0	0,5	2457	24294
	motocykle	9887	3,8	2,0	0,1	2142	1610
powiatowe	osobowe	280396	7,0	32,0	2,24	2142	1345396
	dostawcze	43885	10,0	32,0	3,20	2457	345048
	ciężarowe	53594	32,0	32,0	10,2	2457	1348436
	autobusy	6990	35,0	32,0	11,2	2457	192372
	motocykle	6990	4,1	32,0	1,3	2142	19646
gminne	osobowe	268929	7,5	91,0	6,8	2142	3931614
	dostawcze	47209	11,0	91,0	10,0	2457	1161119
	ciężarowe	3256	35,0	91,0	31,9	2457	254791
	autobusy	3256	40,0	91,0	36,4	2142	253857
	motocykle	2930	4,4	91,0	4,0	2142	25132
RAZEM							19 559 855

Źródło: analizy i opracowanie własne

Rysunek 18 Roczna emisja wybranych substancji szkodliwych do atmosfery ze środków transportu na terenie gminy Milówka w 2008 roku

Źródło: analizy i opracowanie własne

W poniższej tabeli zestawiono emisję liniową z transportu z niską emisji z zabudowań na terenie gminy Milówka.

Tabela 17 Zestawienie rocznej emisji dwutlenku węgla do atmosfery ze środków transportu z niską emisją na terenie gminy Milówka [Mg/rok] w 2008 roku

Lp.	substancja	jednostka	rodzaj emisji		RAZEM
			niska	liniowa	
1	SO ₂	Mg/rok	156,7	8,3	166,3
2	NO _x	Mg/rok	14,0	111,4	123,9
3	CO	Mg/rok	1 197,7	239,2	1 239,9
4	pył	Mg/rok	287,2	6,1	234,9
5	CO ₂	Mg/rok	18 755,0	19 559,9	38 314,9

Źródło: analizy własne

W porównaniu do źródeł energii na terenie gminy Milówka pojazdy samochodowe na wszystkich rodzajach dróg w ciągu roku wprowadzają do atmosfery znacznie niższe wartości zanieczyszczeń (wyjątek stanowi jedynie emisja tlenków azotu i dwutlenku węgla), jednak lokalizacja transportu w częściach gminy o dużym zagęszczeniu zabudowy mieszkaniowej sprawia, że emisja ze spalin samochodowych jest poważnym problemem. Obecność spalin samochodowych najdotkliwiej odczuwany jest w letnie, słoneczne dni, ponieważ oprócz toksycznych spalin tworzy się bardzo szkodliwa dla zdrowia, przypowierzchniowa warstwa ozonu pochodzenia fotochemicznego.

UWAGA: Z uwagi na brak obliczeń emisji zanieczyszczeń w Programie ochrony środowiska Gminy Milówka z 2003 roku nie można odnieść wyznaczonych powyżej wartości oraz oszacować efektów realizowanych działań w zakresie ograniczenia emisji ze źródeł liniowych.

5.2.1.7 Emisja niezorganizowana

Do emisji niezorganizowanej zaliczyć można emisję zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza z obiektów powierzchniowych takich jak hałdy, składowiska odpadów, oczyszczalnie ścieków, jak również emisję zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza bez pośrednictwa przeznaczonych do tego celu środków technicznych np. spawanie czy lakierowanie wykonywane poza obrębem warsztatu czy spalanie na na powierzchni ziemi jak wypalanie traw, itp.

5.2.1.8 Ocena stanu jakości powietrza

Jednym z elementów mających istotny wpływ na stan jakości powietrza są warunki klimatyczne obszaru, a w szczególności warunki anemologiczne (kierunek i prędkość wiatru).

Klimat gminy Milówka charakteryzuje się następującymi parametrami:

- średnia roczna suma opadów: 900 - 1000 mm/rok;
- średnia temperatura roczna: 8,2°C.

Na terenie Milówki przeważają wiatry o składowej zachodniej (42,6% czasu w roku), przy czym najczęściej występują wiatry z kierunku południowo zachodniego (19,2%). Najrzadziej wieją wiatry z północy (5,6%). Średnie najwyższe prędkości wiatru odnotowuje się z kierunku SW – 3,2 m/s.

Cisze atmosferyczne trwają ok. 15% czasu w ciągu roku. 68% czasu stanowią cisze i wiatry słabe o prędkości 0 - 2 m/s. Średnia prędkość wiatru jest na poziomie 2,2 m/s.

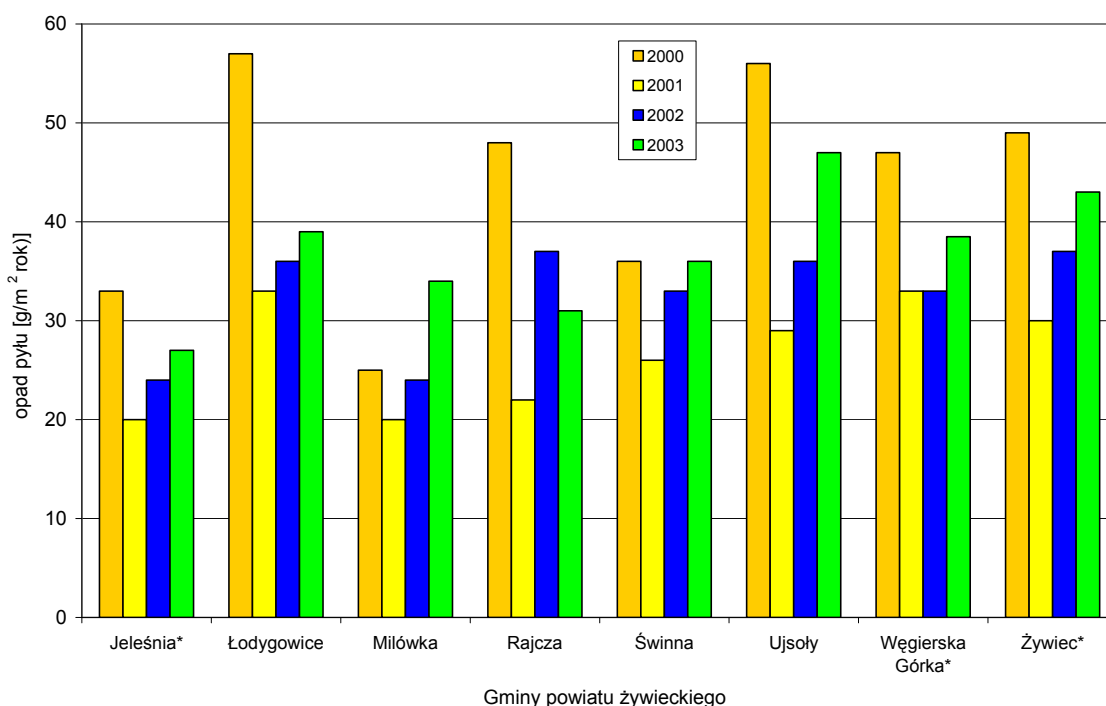
Kierunek i prędkość wiatru decydują o napływie zanieczyszczeń z zewnątrz, natomiast cisze niekorzystnie wpływają na przewietrzanie terenu i powodują lokalne wzrosty koncentracji zanieczyszczeń.

Przedstawione powyżej warunki w następujący sposób wpływają na stan powietrza na terenie gminy Milówka:

- cisze i wiatry słabe występujące przez 248 dni w roku stanowiące o osłabionych możliwościach wymiany powietrza, sprzyjają okresowym wzrostom lokalnych koncentracji zanieczyszczeń i powodują możliwość powstawania zjawiska smogu,
- przeważające kierunki wiatrów (południowo- zachodnie) sprzyjają napływowi zanieczyszczeń z rejonów Wodzisławia i Orawsko - Karwińskiego Zagłębia Węglowego,
- stosunkowo wysokie temperatury średnioroczne wpływają na obniżenie zużycia paliw do celów grzewczych.

Rzeczywisty stan zanieczyszczenia atmosfery badany jest przez służby sanitarno – epidemiologiczne. Na terenie gminy Miłówka w 2003 roku zlokalizowane było jedno stanowisko pomiaru opadu pyłu oraz metali. W 2004 roku zaprzestano monitoringu opadu pyłu na terenie gminy Miłówka i innych gmin powiatu żywieckiego. Obecnie na jedynej stacji w powiecie żywieckim objętej monitoringiem służb sanitarno – epidemiologicznej zlokalizowanej w Żywcu przy ul. Kopernika bada się stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀, B(a)P (poniższa tabela) oraz metali (Pb, Cu, Cd, Mn, Cr, Ni i As). W odniesieniu do danych z lat 2006 - 2008 roku odnotowano przekroczenie rocznego PM₁₀ oraz ilości przekroczeń w odniesieniu do pomiarów 24 – godzinnych.

Na podstawie danych Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Katowicach z lat 2000 – 2003 przedstawiono roczny poziom opadu pyłu w poszczególnych gminach powiatu żywieckiego. Najwyższy poziom opadu pyłu dla średniej z lat 2001-2003 roku obserwuje się w Ujsolach, a najniższy – w Miłówce. Przy założeniu, że dopuszczalna wartość opadu pyłu wynosi 200 g/(m²rok) można stwierdzić, że powietrze atmosferyczne na terenie gmin powiatu żywieckiego w zakresie opadu pyłu nie jest ponadnormatywnie skażone. Można jednak zaobserwować tendencję wzrostową opadu pyłu na terenie gminy Miłówka w 2003 roku w odniesieniu do 2000 roku (Rysunek19).

Rysunek 19 Opad pyłu w sezonie grzewczym w poszczególnych gminach powiatu żywieckiego w latach 2000 – 2003

* uśredniona wartość dla całej gminy/miasta

Źródło: Dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej

Tabela 18 Średnie stężenie pyłu zawieszonego PM₁₀ na terenie Miasta Żywiec [kg/rok] w latach 2006 - 2008 roku

Rok badań	Stężenie średnie roczne µg/m ³	Częstość przekraczania wartości dopuszczalnej 24-godzinnej	
		Liczba dni	% czasu w roku
2006	53	133	36,4
2007	44	95	26,0
2008	42	71	19,4

Poziom dopuszczalny	40	35	9,6
---------------------	----	----	-----

Tabela 19 Średnie stężenie pyłu zawieszonego B(a)P na terenie Miasta Żywiec [kg/rok] w latach 2006 - 2008 roku

Rok badań	Stężenie średnie roczne ng/m ³
2006	10,2
2007	2,3
2008	2,1
Poziom dopuszczalny	1

Źródło: Dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej - <http://www.wsse.katowice.pl>

Poza opisywanymi wyżej stacjami pomiarowymi na terenie powiatu żywieckiego w Żywcu przy ul. Słowackiego 2 zlokalizowana jest automatyczna stacja pomiarowa działająca w ramach Śląskiego Monitoringu Powietrza (<http://stacje.katowice.pios.gov.pl>). W skład systemu wchodzi w województwie śląskim 16 automatycznych stacji pomiarowych.

Poniżej przedstawiono wyniki monitoringu zanieczyszczeń powietrza badanych na ww. stacji.

Parametr	Jednostka	Norma	Miesiąc												Średnia ⁽¹⁾
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Dwutlenek siarki (SO ₂)	µg/m ³	20	14	20	24	14	5	6	5	5	7	13	25	42	15
Tlenek azotu (NO)	µg/m ³														
Dwutlenek azotu (NO ₂)	µg/m ³	40													
Tlenki azotu (NO _x)	µg/m ³	30													
Pył zawieszony (PM ₁₀)	µg/m ³	40	11	19	20	37			22	28	28	46	47	91	33

Rysunek 20 Średniomiesięczne wyniki pomiarów zanieczyszczeń powietrza na stacji pomiarowej w Żywcu w 2007 roku

Parametr	Jednostka	Norma	Miesiąc												Średnia ⁽¹⁾
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Dwutlenek siarki (SO ₂)	µg/m ³	20	34	18		16	11				10	16	26	45	
Tlenek azotu (NO)	µg/m ³				10	11	9	6		7	13	18	37	35	
Dwutlenek azotu (NO ₂)	µg/m ³	40			19	25	20	18		20	23	23	25	32	
Tlenki azotu (NO _x)	µg/m ³	30			33	43	33	28		31	43	50	81	86	
Pył zawieszony (PM ₁₀)	µg/m ³	40	53	48			28	24		25	32	44		72	

Rysunek 21 Średniomiesięczne wyniki pomiarów zanieczyszczeń powietrza na stacji pomiarowej w Żywcu w 2008 roku

Parametr	Jednostka	Norma	Miesiąc												Średnia ⁽¹⁾
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Dwutlenek siarki (SO ₂)	µg/m ³	20	64	55	38	12	7	6							
Tlenek azotu (NO)	µg/m ³		31	23	14	8	5	5							
Dwutlenek azotu (NO ₂)	µg/m ³	40	39	37	34	28	22	20							
Tlenki azotu (NO _x)	µg/m ³	30	86	71	56	39	29	27							
Pył zawieszony (PM ₁₀)	µg/m ³	40	69	44		43	30	24							

Rysunek 22 Średniomiesięczne wyniki pomiarów zanieczyszczeń powietrza na stacji pomiarowej w Żywcu w 2009 roku

Legenda:

x	Wartość < 50% normy.
x	
x	50 % normy < wartość < 75 % normy
x	75 % normy < wartość < 100 % normy
x	Wartość przekracza normę

⁽¹⁾ Wartość średnioroczna jest obliczana jeśli ilość wyników jest większa lub równa 8 (75% roku).

Rysunek 23 Legenda do powyższych rysunków

Zestawienie danych co do zanieczyszczeń powietrza dla miesięcy w sezonie grzewczym i latem wskazuje znaczną różnicę – latem powietrze jest mniej zanieczyszczone. Szczególnie jest to widoczne w odniesieniu do pyłu zawieszonego, dwutlenku siarki i tlenku węgla pochodzących głównie ze źródeł niskiej emisji. Dla dwutlenku azotu różnica ta jest mniejsza z uwagi na to, że na stężenie NO₂ w powietrzu znacząco wpływa emisja ze środków transportu.

Na podstawie rysunków można stwierdzić, że w latach 2007 - 2009 na stacji automatycznej stacji pomiarowej w Żywcu nie zostały przekroczone normatywne wielkości substancji.

5.2.2 Identyfikacja potrzeb

Na podstawie identyfikacji stanu istniejącego, zmian ustawodawstwa unijnego i krajowego podejmowane działania w zakresie ochrony powietrza na terenie gminy Milówka powinny być realizowane poprzez:

- ograniczenie niskiej emisji przez zmniejszenie zapotrzebowania na energię ciepłą poprzez:
 - kontynuację wdrażania programu ograniczenia niskiej emisji na terenie gminy Milówka,
 - wykonanie „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Milówka” (do końca 2010 roku),
 - wdrażanie zadań wynikających z „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Milówka” w tym termomodernizacji budynków użyteczności publicznej,
 - prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie ochrony powietrza.
- kontynuację zadań z zakresu poprawy warunków ruchu drogowego i ograniczenia emisji ze źródeł liniowych:
 - budowa i organizacja tras rowerowych,
 - modernizacja nawierzchni dróg gminnych,
 - modernizacja nawierzchni dróg wojewódzkich i powiatowych.

Ponadto należy monitorować dyrektywy unijne i przepisy, które weszły w życie w ostatnim czasie lub mają wejść w życie:

- Ustawa o efektywności energetycznej np. w zakresie funkcjonowania systemu tzw. białych certyfikatów wdrażanych - prace nad ustawą prowadzi Ministerstwo Gospodarki - Departament Energetyki - <http://www.mg.gov.pl>). Przewidywana data wejścia ustawy – 1 styczeń 2010r.,
- znowelizowanej Ustawy Prawo budowlane wzbogaconej o przepisy dotyczące nadawania certyfikatów energetycznych budynków (przepisy weszły w życie od 1 stycznia 2009r. – więcej informacji na stronie ministerstwa infrastruktury - <http://www.mi.gov.pl>),
- stosowanie w urzędzie gminy Milówka w uzasadnionych przypadkach w procedurze zamówień publicznych kryterium tzw. zielonych zamówień publicznych. Katalog kryteriów środowiskowych dla produktów zużywających energię możliwych do wykorzystania przez

gminę przy formułowaniu specyfikacji na potrzeby zamówień publicznych jest do pobrania na stronie: http://www.kape.gov.pl/glp/Kryteria_srod.pdf lub <http://uzp.gov.pl>.

- propozycje działań w zakresie poprawy efektywności energetycznej w budynkach gminnych (zgodnie z projektowaną ustawą o efektywności energetycznej - www.mg.gov.pl).

5.2.3 Cele i zadania środowiskowe do roku 2012 i do roku 2016

Cel	Cele długoterminowe do roku 2016	Cel	Cele krótkoterminowe do roku 2012	Zadanie	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna
OA.1	Poprawa jakości powietrza i obniżenie poziomu substancji szkodliwych w powietrzu oraz utrzymanie tego stanu	OA.1.1	Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji z procesów spalania paliw do celów grzewczych, ograniczenie niskiej emisji oraz zmniejszenie zapotrzebowania na energię ciepłą	OA.1.1.1.1	Kontynuacja wdrażania programu ograniczenia niskiej emisji na terenie gminy Miłówka	Gmina Miłówka
				OA.1.1.1.2	Wykonanie „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Miłówka” (do końca 2010 roku)	Gmina Miłówka
				OA.1.1.1.3	Wdrażanie zadań wynikających z „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Miłówka” w tym termomodernizacji budynków użyteczności publicznej	Gmina Miłówka
		OA.1.2	Poprawa warunków ruchu drogowego i ograniczenie emisji ze źródeł liniowych	OA.1.1.1.4	Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie ochrony powietrza	Gmina Miłówka
				OA.1.2.1	Budowa i organizacja tras rowerowych	Gmina Miłówka
				OA.1.2.2	Modernizacja nawierzchni dróg gminnych	Gmina Miłówka
				OA.1.2.3	Modernizacja nawierzchni dróg wojewódzkich i powiatowych	Powiatowy zarząd dróg, wojewódzki zarząd dróg gmina Miłówka

5.2.4 Harmonogram zadań

L.P.	Nazwa zadania	Termin rozpoczęcia planowany	Termin zakończenia planowany	Jednostka odpowiedzialna	Planowane efekty ekologiczne	Planowane koszty ogółem [PLN] tys.	Partnerzy
ZADANIA WŁASNE							
OA.1.1.1	Kontynuacja wdrażania programu ograniczenia niskiej emisji dla gminy Miłówka	2010	2013	Gmina Miłówka	Ograniczenie emisji pyłowej i gazowej	5 479*	Właściciele posesji, WFOŚiGW w Katowicach
OA.1.1.2	Wykonanie „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Miłówka” (do końca 2010 roku)	2010	2010	Gmina Miłówka	Obrniżenie zapotrzebowania na energię cieplną. Ograniczenie emisji pyłowej i gazowej	15	-
OA.1.1.3	Wdrażanie zadań wynikających z „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Miłówka” w tym termomodernizacji budynków użyteczności publicznej	2010	2016	Gmina Miłówka	Obrniżenie zapotrzebowania na energię cieplną. Ograniczenie emisji pyłowej i gazowej	1 000	WFOŚiGW w Katowicach
OA.1.1.4	Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie ochrony powietrza	2010	2016	Gmina Miłówka	-	30	-
OA.1.2.1	Budowa i organizacja tras rowerowych	2009	2010	Gmina Miłówka	Ograniczenie emisji ze źródeł komunikacyjnych	100	-
OA.1.2.2	Modernizacja nawierzchni dróg gminnych	2010	2016	Gmina Miłówka	Ograniczenie emisji ze źródeł komunikacyjnych	6 000	-
ZADANIA KOORDYNOWANE							
OA.1.2.3	Modernizacja nawierzchni dróg wojewódzkich i powiatowych	2010	2016	Zarząd dróg powiatowych, Zarząd dróg wojewódzkich	Ograniczenie emisji ze źródeł komunikacyjnych	1 000	Starostwo powiatowe, Urząd marszałkowski
RAZEM ZADANIA WŁASNE						12 624	
RAZEM ZADANIA KOORDYNOWANE						1 000	

* pełny koszt wdrożenia Programu w latach 2008 - 2013

5.2.5 Wnioski

Zakres działań, które powinny zapewnić jak najlepszą jakość powietrza i doprowadzić do obniżenia stanu zanieczyszczenia powietrza obejmuje zadania krótkoterminowe i długoterminowe.

Na terenie gminy Milówka przyjęto do realizacji zadanie długoterminowe pn.: „Poprawa jakości powietrza i obniżenie poziomu substancji szkodliwych w powietrzu oraz utrzymanie tego stanu”.

W ramach realizacji pierwszego z czterech zadań krótkoterminowych w zakresie ochrony powietrza na terenie gminy Milówka „poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji z procesów spalania paliw do celów grzewczych, ograniczenie niskiej emisji oraz zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną” przyjmuje się realizację następujących zadań szczegółowych:

- kontynuację wdrażania programu ograniczenia niskiej emisji na terenie gminy Milówka,
- wykonanie „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe gminy Milówka”,
- wdrażanie zadań wynikających z „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Milówka” w tym termomodernizacji budynków użyteczności publicznej,
- prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie ochrony powietrza.

Na cel krótkoterminowy: „Poprawa warunków ruchu drogowego i ograniczenie emisji ze źródeł liniowych” składają się następujące zadania:

- budowa i organizacja tras rowerowych,
- modernizacja nawierzchni dróg gminnych,
- modernizacja nawierzchni dróg wojewódzkich i powiatowych.

Poza tym Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe zgodnie z Ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. nr 54, poz. 348 wraz z późniejszymi zmianami) przypisują gminie szereg zadań koordynowanych w tym:

- ocena planów rozwojowych przedsiębiorstw energetycznych i egzekwowanie wpisania zadań wynikających z planu inwestycyjnego gminy w tych planach zgodnie z Założeniami do planu zaopatrzenia gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- współpraca między gminami w zakresie poszczególnych systemów energetycznych,
- racjonalizacja użytkowania energii.

Wykonanie „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe gminy Milówka” powinny zostać opracowane do końca 2010 roku i uwzględniać poza ww. zadaniami propozycje działań w zakresie poprawy efektywności energetycznej w budynkach gminnych. Stosowne zapisy znajdują się w projektowanej ustawie o efektywności energetycznej. W Ustawie tej wprowadza się również system tzw. białych certyfikatów.

Należy również monitorować inne dyrektywy unijne i przepisy, które mają wejść lub weszły w życie ostatnim czasie w zakresie:

- znowelizowanej Ustawy Prawo budowlane wzbogaconej o przepisy dotyczące nadawania certyfikatów energetycznych budynków (obowiązuje od 1 stycznia 2009r.),
- stosowania w Urzędzie Gminy Milówka w uzasadnionych przypadkach w procedurze zamówień publicznych kryterium tzw. zielonych zamówień publicznych.

5.3 Gospodarowanie odpadami

5.3.1 Charakterystyka i ocena stanu aktualnego

W Gminie Milówka według stanu na 31 grudnia 2008 około 98% mieszkańców objętych jest zorganizowanym systemem wywozu odpadów komunalnych.

- ilość gospodarstw domowych – 2752,
- ilość zawartych umów na dzień 31.12.2008 – 2698.

Odpady komunalne gromadzone są w następujących pojemnikach:

- 110 l
- 120 l
- 240 l

- 1100 l
- worki na odpady segregowane

Wywóz zmieszanych odpadów komunalnych jest prowadzony według wcześniej określonego harmonogramu z częstotliwością, co najmniej co 4 tygodnie.

5.3.1.1 Odpady zmieszane

Ilości odpadów komunalnych zebranych na terenie gminy w okresie 2004 – 2008 przedstawiają się następująco.

Tabela 20 Zestawienie ilości zebranych odpadów komunalnych [Mg/rok] na terenie Gminy Miłówka w okresie 2004 – 2008rok

Rok	Wytworzona ilość odpadów komunalnych	Ilość odpadów komunalnych zebranych ogółem
2004	2342	863,25
2005	2352	829,59
2006	2383	883,02
2007	2398	908,65
2008	1715*	1004,03

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Miłówka, 2009

*obliczenia wykonane na podstawie Zaktualizowanego Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego, 2009

Z danych zestawionych w tabeli powyżej wynika, że duża część odpadów nie jest zbierana, mimo, iż mieszkańcy mają zawarte umowy na odbiór odpadów to nie oddają ich. Odpady te w sposób niekontrolowany trafiają do środowiska. Dzieje się tak z powodu zubożenia społeczeństwa, mieszkańcy palą odpady lub porzucają je w przydrożnych rowach i zagajnikach. Średnio raz na kwartał Gmina Miłówka likwiduje dzikie wysypiska zlokalizowane głównie:

- wzdłuż koryt rzecznych,
- w Lalikach przy zjeździe z Koniakowa „Na Dolinach”.

W celu ograniczenia zjawiska powstawania „dzikich wysypisk” w latach 2005-2006 przeprowadzono akcję informacyjną i upominającą w stosunku do ok. 400 właścicieli nieruchomości, którzy oddają odpady w ilościach rażąco niskich.

Dodatkowo w roku 2007 przeprowadzono akcję mającą na celu zobligowanie mieszkańców nieposiadających umowy na odbieranie odpadów komunalnych do jej zawarcia.

5.3.1.2 Odpady zbierane selektywnie

Na całym terenie Gminy Miłówka obowiązuje system segregacji odpadów. W selektywną zbiórkę odpadów komunalnych zostało włączanych około 98% mieszkańców Gminy.

Selektywna zbiórka jest prowadzona z wykorzystaniem systemu workowego, tzn. Urząd Gminy w całości pokrywa koszt odbioru odpadów segregowanych, a ponadto z tytułu każdego oddanego worka odpadów segregowanych dopłaca każdemu mieszkańcowi w postaci zmniejszenia należności ponoszonych za wywóz odpadów niesegregowanych.

Mieszkańcom gminy są dostarczane worki o pojemności 110 l w określonych kolorach, w których zbierane są selektywnie poszczególne frakcje odpadów komunalnych, a następnie okresowo odbierane, co najmniej 1 raz na miesiąc przez firmy przewozowe zajmujące się zbieraniem odpadów komunalnych:

- plastiku – worek żółty
- metalu- worek różowy
- szkła – worek biały i zielony
- makulatura – worek niebieski.

Poza selektywną zbiórką odpadów opakowaniowych (prowadzoną w sposób systematyczny z częstotliwością co najmniej 1 raz na miesiąc) jest prowadzona również zbiórka innych odpadów selektywnie zbieranych (z różną częstotliwością):

- W zakresie selektywnego zbierania **odpadów niebezpiecznych** organizowane są zbiórki w szkołach zbiórki baterii,
- Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej organizuje ciągłą zbiórkę **zużytych świetlówek**,
- W zakresie selektywnego zbierania **przeterminowanych leków** – ustawione są pojemniki w Przychodni Zdrowia w Milówce gdzie mieszkańcy mogą nieodpłatnie przynosić leki
- W zakresie selektywnego zbierania **odpadów azbestowych** gmina zapewnia właścicielowi posesji bezpłatne unieszkodliwianie; akcje w tym zakresie są prowadzone w sposób ciągły na bieżąco od roku 2004, a pracami zajmuje się uprawniony podmiot wyłoniony w drodze przetargu.
- W zakresie selektywnego zbierania **odpadów wielkogabarytowych** Gmina Milówka organizuje zbiórki raz w roku w jednym lub dwóch miejscach na terenie Gminy. Mieszkańcy mogą dostarczać na miejsce zbiórki zużyty sprzęt AGD, wersalki, opony, dywany itp. celem ich odebrania przez GZGK w Milówce.

Zgodnie z danymi przekazanymi przez Urząd Gminy w kolejnych latach w wyniku selektywnej zbiórki zostały zebrane następujące ilości odpadów.

Tabela 21 Zestawienie ilości odpadów komunalnych [Mg/rok] zebranych selektywnie na terenie Gminy Milówka w okresie 2004 – 2008 rok

Odpady zbierane selektywnie	Ilość zebranych selektywnie odpadów [Mg/rok]				
	2004	2005	2006	2007	2008
Opakowania z papieru i tektury	11,63	9,84	14,72	b.d	b.d
Opakowania z tworzyw sztucznych	24,16	32,80	42,42	b.d	b.d
Opakowania z metali	2,63	1,0	0,0	b.d	b.d
Opakowania ze szkła	92,75	112,78	134,56	b.d	b.d
Lampy fluorescencyjne	63 szt	-	1 szt	b.d	b.d
Baterie i akumulatory ołowiowe	0,06	0,07	0,07	b.d	b.d
Zużyte opony	7,59	10,57	8,10	b.d	b.d
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	b.d.	b.d.	8,63	b.d	b.d
Odpady wielkogabarytowe	27,43	70,46	70,36	b.d	b.d
SUMA	166,25	237,52	278,86	254,19	263,81

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Milówka 2009

Od 2004 roku na terenie Gminy Milówka organizowane są zbiórki wyrobów zawierających azbest, mieszkańcy otrzymują dofinansowanie do kosztów transportu i utylizacji tych wyrobów.

Zarządzeniem nr 134/ORG/2005 Wójta Gminy Milówka z dnia 7 listopada 2005r w sprawie ustalenia cennika usług komunalnych obejmujących wywóz odpadów, wykonywanych przez Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Milówce oraz zasad częściowego pokrywania kosztów tych usług z budżetu Gminy Milówka określone zostało dofinansowanie do każdej tony wywiezionych odpadów zawierających azbest na poziomie:

- 50% - w okresie od 1 maja 2005r. do 31 sierpnia 2005r,
- 80% - w okresie od 1 września 2005r. do 31 grudnia 2005r.

Dofinansowanie na poziomie 80% wiąże się z uzyskanym dofinansowaniem Gminy w formie niskooprocentowanej pożyczki z możliwością częściowego umorzenia z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

W tabeli poniżej zestawiono ilości azbestu, jakie przekazano do utylizacji w latach 2004-2008.

Tabela 22 Zestawienie odpadów zawierających azbest zebranych na terenie Gminy Milówka w latach 2004-2008

L.p.	Rok	Ilości wyrobów zawierających azbest zebranych na terenie Gminy Milówka [Mg/rok]
1	2004	48,05
2	2005	99,72
3	2006	160,07
4	2007	b.d
5	2008	b.d
SUMA		307,84

Źródło: UG Milówka, 2009

5.3.1.3 Firmy odbierające odpady i miejsca ich składowania

Na terenie Gminy Milówka pozwolenia na odbiór i transport odpadów komunalnych zmieszanych posiadają następujące podmioty gospodarcze:

- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp z o.o., ul. Bracka 51, 34-300 Żywiec,
- „Beskid” Sp. z o.o., ul. Kabaty 2, 34-300 Żywiec,
- Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Milówce, ul. Jana Kazimierza 123, 34-360 Milówka.

Odpady zmieszane powstające na terenie Gminy Milówka są poddawane unieszkodliwianiu poprzez składowanie poza terenem gminy: na składowiska odpadów komunalnych należące do Spółki „Beskid” S.A. ul. Kabaty 2 w Żywcu.

Odpady zawierające azbest wywożone są na składowisko odpadów azbestowych należące do Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Świętochłowicach, ul. Łagiewnicka 76, w Świętochłowicach

Na terenie gminy Milówka nie znajduje się żadna instalacja unieszkodliwiania lub odzysku odpadów.

5.3.1.4 Prognoza wytwarzania odpadów

Biorąc pod uwagę następujące dane:

- Zmiana danych dotyczących prognozy liczby ludności w gminie Milówka w latach 2009 – 2016
- Przyjmuje się, że w kolejnych latach nie będą następowały istotne zmiany składu morfologicznego wytwarzanych odpadów komunalnych
- Przyjmuje się wzrost jednostkowego wskaźnika wytwarzanych odpadów na poziomie 5% w okresach 5-letnich (czyli 1% w skali roku)
- Zmiana wskaźników wytwarzania odpadów oraz zmiana uśrednionego składu morfologicznego zmieszanych odpadów komunalnych wytwarzanych na terenach wiejskich, zawartych w „Krajowym Planie Gospodarki Odpadami 2010” przyjętym do realizacji w 2006 roku oraz w aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla województwa śląskiego zatwierdzonego w 2009 roku.

W ramach niniejszej aktualizacji PGO oszacowano ilości wytwarzanych odpadów na terenie Gminy Milówka w latach 2009 – 2016.

Tabela 23 Prognoza ilości odpadów komunalnych z gospodarstw domowych i obiektów infrastruktury a także innych rodzajów odpadów wytwarzanych na terenie gminy Milówka w okresie perspektywicznym 2009 – 2016 rok

Nazwa strumienia odpadów	Prognozowane ilości wytwarzanych odpadów [Mg/rok]							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Odpady kuchenne podlegające biodegradacji	184	186	188	190	192	194	196	198
Odpady zielone	41	41	41	42	42	43	43	44
Papier i tektura	162	164	165	167	168	170	171	173
drewno	20	20	21	21	21	21	22	22

<i>opakowania wielomateriałowe</i>	62	63	63	64	64	65	65	66
<i>tworzywa sztuczne</i>	145	146	148	149	150	152	153	155
<i>szkło</i>	93	94	94	95	96	97	98	99
<i>metal</i>	55	56	57	57	58	58	59	59
<i>odzież i tekstylia</i>	15	15	15	15	16	16	16	16
<i>odpady mineralne</i>	321	325	328	332	335	339	342	346
<i>odpady niebezpieczne</i>	11	11	11	11	12	12	12	12
<i>odpady z ogrodów i parków</i>	19	19	19	19	19	19	19	19
<i>odpady z targowisk</i>	19	19	19	19	19	19	19	19
<i>odpady z czyszczenia ulic i placów</i>	13	13	13	13	13	13	13	13
<i>odpady wielkogabarytowe</i>	64	65	65	66	66	67	67	67
RAZEM	1225	1236	1248	1260	1272	1284	1296	1308

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010” załącznik do Uchwały Nr 233 Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2006 roku oraz aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla województwa śląskiego

5.3.2 Identyfikacja potrzeb

Gospodarka odpadami na obszarze gminy Milówka powinna realizować następujące założenia:

- doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych,
- redukcja strumienia odpadów komunalnych zmieszanych kierowanych na składowisko.

W związku z tym wzięto pod uwagę konieczność:

- rozwoju selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, w oparciu o zbieranie selektywne „u źródła”,
- odzysku i unieszkodliwiania odpadów ulegających biodegradacji wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych,
- wydzielania odpadów wielkogabarytowych ze strumienia odpadów komunalnych,
- wydzielania odpadów budowlano - remontowych ze strumienia odpadów komunalnych,
- wydzielania odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych,
- rozwoju systemu selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych,
- stworzenia lub rozbudowy niezbędnej infrastruktury technicznej pomocnej w osiągnięciu założeń gospodarki odpadami (rozbudowa regionalnego zakładu gospodarki odpadami).

Zagadnienia dotyczące gospodarki odpadami zostaną opisane w dużo większym stopniu szczegółowości w Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami Gminy Milówka.

5.3.3 Cele i zadania środowiskowe do roku 2012 i do roku 2016

Cel	Cele długoterminowe do roku 2016	Cel	Cele krótkoterminowe do roku 2012	Zadanie	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna
GO.1	Ograniczenie uciążliwości odpadów dla środowiska oraz zwiększenie ich gospodarczego wykorzystania	GO.1.1	Usystematyzowanie gospodarki odpadami	GO.1.1.1	Dalsza likwidacja nielegalnych tzw. „dzikich” składowisk odpadów	Gmina Miłówka
				GO.1.1.2	Wprowadzenie możliwości odbioru odpadów biodegradowalnych na indywidualne zamówienie	Gmina Miłówka
				GO.1.1.3	Organizacja i rozwijanie systemu zbierania odpadów niebezpiecznych, wytwarzanych przez mieszkańców a wydzielanych z strumienia odpadów komunalnych	Gmina Miłówka
		GO.1.2	Wzrost stopnia odzysku i recyklingu odpadów	GO.1.2.1	Upowszechnianie selektywnej zbiórki surowców wtórnych (z zakupem dodatkowych pojemników i worków)	Gmina Miłówka
		GO.1.3	Ograniczenie uciążliwości odpadów dla środowiska	GO.1.3.1	Działalność edukacyjna w zakresie selektywnego gromadzenia odpadów i ograniczania ich powstawania, w tym: <ul style="list-style-type: none">• odpadów użytkowych (surowców wtórnych)• odpadów biodegradowalnych• odpadów niebezpiecznych	Gmina Miłówka
				GO.1.3.2	Opracowanie raportu i oceny stopnia wykonania PGO	Gmina Miłówka
				GO.1.3.3	Zakup samochodu śmieciarki	Gmina Miłówka, GZGK w Miłowie
		GO.1.4	Podnoszenie świadomości mieszkańców i przedsiębiorców	GO.1.3.4	Opracowanie szczegółowej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest i dalsza likwidacja odpadów zawierających azbest	Gmina Miłówka
				GO.1.4.1	Opracowanie systemu informacji o ilości odzyskanych odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych	Gmina Miłówka

5.3.4 Harmonogram zadań

L.P.	Nazwa zadania	Termin rozpoczęcia planowany	Termin zakończenia planowany	Jednostka odpowiedzialna	Planowane efekty ekologiczne	Planowane koszty ogółem (PLN) tys.	Partnerzy
ZADANIA WŁASNE							
OG.1.1.1.1	Dalsza likwidacja nielegalnych tzw. „dzikich” składowisk odpadów	2010	2016	Gmina Miłówka	Poprawa estetyki gminy	100	Mieszkańcy, firmy zajmujące się wywozem odpadów
GO.1.1.1.2	Upowszechnianie selektywnej zbiórki surowców wtórnych (z zakupem dodatkowych pojemników i worków)	2010	2016	Gmina Miłówka	Usystematyzowanie gospodarki odpadami,	80	Firmy zajmujące się wywozem odpadów
GO.1.1.1.3	Wprowadzenie możliwości odbioru odpadów niedegradowanych za indywidualne zamówienie	2010	2016	Gmina Miłówka	poprawa bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańców	44	Firmy zajmujące się wywozem odpadów
GO.1.1.1.4	Organizacja i rozwijanie systemu zbierania odpadów niebezpiecznych, wytwarzanych przez mieszkańców a wydzielanych z strumienia odpadów komunalnych	2010	2016	Gmina Miłówka	Usystematyzowanie gospodarki odpadami,	160	Mieszkańcy, firmy zajmujące się wywozem odpadów
GO.1.2.1	Opracowanie szczegółowej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest i dalsza likwidacja odpadów zawierających azbest	2010	2016	Gmina Miłówka	Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańców	300	Firmy zajmujące się wywozem odpadów
GO.1.3.1	Działalność edukacyjna w zakresie: selektywnego gromadzenia odpadów i ograniczania ich powstawania, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • odpadów użytkowych (surowców wtórnych) • odpadów biodegradowalnych • odpadów niebezpiecznych 	2010	2016	Gmina Miłówka	Poprawa estetyki gminy	20	Mieszkańcy, firmy zajmujące się wywozem odpadów
GO.1.3.2	Opracowanie raportu i oceny stopnia z wykonania PGO	2010	2016	Gmina Miłówka	Usystematyzowanie gospodarki odpadami,	10	Firmy zajmujące się wywozem odpadów
GO.1.3.3	Zakup samochodu śmieciarki	2009	2010	Gmina Miłówka, GZGK w Miłowie	Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańców	485	Firmy zajmujące się wywozem odpadów

GO.1.4.1	Opracowanie systemu informacji o ilości odzyskanych odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych	2010	2016	Gmina Miłówka	poprawa bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańców	20	Firmy zajmujące się wywozem odpadów
RAZEM ZADANIA WŁASNE							1219

5.3.5 Wnioski

Realizacja zapisanych zadań będzie oznaczała dla środowiska Gminy zasadniczą redukcję zagrożeń związanych z wytwarzaniem odpadów. Odnotuje się poprawę stanu środowiska, w szczególności w zakresie:

- Ograniczenia degradacji gleb i ich toksycznego skażenia, a także poprawy estetyki krajobrazu poprzez minimalizację powstawania nielegalnych składowisk (dzikie wysypiska)
- Zmniejszenia stopnia skażenia wód powierzchniowych i podziemnych w wyniku objęcia zorganizowanym zbieraniem całego strumienia odpadów komunalnych. Również wpłynie na to zaprzestanie składowania odpadów niebezpiecznych oraz wzrost poziomu odzyskiwanych surowców wtórnych.
- Ochrony zasobów surowców naturalnych w związku z rozbudową systemu selektywnej zbiórki odpadów i odzysku surowców wtórnych. Dotyczy to również zagospodarowania odpadów wielkogabarytowych i gruzu budowlanego.

Realizacja planów przy jednoczesnym objęciu odbiorem wszystkich wytwórców odpadów, doprowadzi do wyeliminowania przyczyn powstawania nielegalnych składowisk.

Wdrożenie zaproponowanych przedsięwzięć stanowi gwarancję, że nie wystąpią nowe zagrożenia lub uciążliwości dla środowiska związane z niekontrolowaną gospodarką odpadami.

5.4 Oddziaływanie hałasu

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 129 z 2006, poz. 902, jednolity tekst ze zmianami.) definiuje podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem jak:

- emisja, przez którą rozumie się wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio, w wyniku działalności człowieka, do powietrza, wody, lub ziemi energie, takie jak hałas czy wibracje,
- hałas, przez który rozumie się dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz,
- poziom hałasu, przez który rozumie się równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Obiekty przemysłowe, ruch drogowy, kolejowy i lotniczy stanowią główne źródła emisji hałasu do środowiska, a tym samym kształtują klimat akustyczny w rejonie ich oddziaływania.

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub, co najmniej na tym poziomie jak i na zmniejszaniu poziomu hałasu, co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

5.4.1 Charakterystyka i ocena stanu aktualnego

5.4.1.1 Hałas przemysłowy

Na terenie Gminy Milówka występują zakłady pracy i firmy o charakterze przemysłowym, rolniczym, podmioty gospodarcze oferujące usługi, jednostki handlu detalicznego oraz osoby fizyczne. Działalność tych podmiotów gospodarczych kształtuje klimat akustyczny terenów bezpośrednio z nimi sąsiadujących.

Do większych zakładów produkcyjnych prowadzących działalność na terenie Gminy należą:

- JERONIMO MARTINS DYSTRYBUCJA S.A. 60-003 Poznań, ul. Włóczyńska 18 – Sklep „Biedronka” o/Milówka, ul. Jana Kazimierza 2/2,
- P.P.H. i T. „TIRMET” Jan Tyc, Milówka, ul. Jana Kazimierza 2/2,
- Stacja paliw „MIXPOL” Paweł Michulec, Milówka, ul. Grunwaldzka,
- P.T.U.H. „BUD-ROL” Józef Grzegorzec, Milówka, ul. Piekarska 10,
- „DREWMIX” Krzysztof Szczotka, Milówka, Nieleświa, ul. Górską 165,
- P.H.U. GEOTECH Paweł Jabłeka, Milówka, ul. Rynkowa 24,
- INTER – TANK Kazimierz Łoś, Zwardoń, Laliki 187,
- Wyrób kafli Janusz Gnidziński, Milówka ul. Kaflarska 4,
- Zakład Przetwórstwa Mięsnego, Rajmund i Waldemar Kocoń, Milówka, ul. Targowa,

- F.H.U. „KAROLEX” Karol Grzegorzek, Miłówka, ul. Piekarska 14,
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „PŁOMIEN” Miłówka, ul. Targowa 27,
- „ATPLAST” Andrzej Talik, Miłówka, ul. Targowa 27.

Na źródła hałasu przemysłowego składają się dźwięki powstające wewnątrz i na zewnątrz budynków produkcyjnych. Będzie to emisja dźwięku o różnej częstotliwości oraz natężeniu. Źródła hałasu pochodzą przede wszystkim od maszyn i urządzeń produkcyjnych emitujących hałas przez ściany, stropy, okna i drzwi. Natomiast źródłem hałasu na zewnątrz budynków będą zainstalowane tam maszyny i urządzenia. Ponadto do potencjalnych źródeł hałasu będą należeć także prowadzone prace dorywcze jak cięcia, kucia oraz odbywający się transport kołowy na drogach wewnętrznych zakładu.

5.4.1.2 Hałas drogowy

Pod pojęciem hałasu drogowego rozumie się hałas pochodzący od środków transportu poruszających się po wszelkiego rodzaju drogach niebędących drogami kolejowymi w tym po torach tramwajowych. Jest to hałas typu liniowego.

Łączna długość dróg publicznych na terenie gminy Miłówka wynosi 135,5 km w tym drogi:

- krajowe – 10,5 km,
- wojewódzkie – 2,0 km,
- powiatowe – 32,0 km,
- gminne – 91,0 km.

Najbardziej uciążliwa pod względem hałasu jest droga krajowa nr 69. W ostatnich latach wzdłuż jej ciągu Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad wybudowała pas ekranów akustycznych, co przyczyniło się do poprawy warunków życia okolicznych mieszkańców.

Układ drogowy Gminy w skali wojewódzkiej powiązany jest z aglomeracją katowicką natomiast w skali powiatowej z aglomeracją żywiecką i bielską. Układ drogowy na terenie Gminy jest dobrze połączony z terenami sąsiednimi. Natężenie hałasu głównie związane jest z drogą krajową i drogami powiatowymi.

Drogi lokalne są dosyć wąskie i w okresach prac polowych narażone na zablokowanie przez przejeżdżające maszyny rolnicze oraz samochody ciężarowe. Dlatego istotnym elementem poprawy warunków ruchu lokalnego jest polepszenie parametrów technicznych poprzez poszerzenie jezdni, zniwelowanie zbyt dużych łuków jezdni, zapewnienie poboczy i chodników oraz parkingów w miejscach zainteresowania.

Znaczną część dróg cechują niskie parametry techniczne i zły stan nawierzchni.

Na terenie Gminy dominują drogi bitumiczne (beton asfaltowy) o szerokości 5 m i więcej. W obecnej chwili należy się skupić na bieżących remontach dróg i poprawie ich funkcjonalności.

Podstawową komunikację transportową ludności zapewnia przedsiębiorstwo PKS oraz komunikacja samochodowa indywidualna.

Obecnie mamy do czynienia z gwałtownym rozwojem motoryzacji. Konsekwencją tego jest:

- stały wzrost natężenia ruchu,
- nakładanie się ruchu tranzytowego na ruch lokalny,
- dekapitalizacja zasobów drogowej infrastruktury komunikacyjnej,
- rozciąganie się godzin szczytu komunikacyjnego, aż do 22⁰⁰ włącznie,
- powstanie nowych obszarów będących w zasięgu uciążliwości hałasu,
- stały wzrost uciążliwości hałasu wywołanych przez ruch drogowy.

5.4.1.3 Hałas Kolejowy

Hałas kolejowy w całej Polsce kształtuje się na porównywalnym poziomie. W porze nocnej hałas pochodzący od linii kolejowych może przewyższać dopuszczalne granice. Emisja hałasu do środowiska będzie zależeć od wielu czynników takich jak rodzaj taboru kolejowego, stan taboru kolejowego, prędkości przejazdu składów kolejowych oraz samego położenia torowiska tzn. czy jest to nasyp, wawóz, teren płaski.

Przez teren gminy przebiega zelektryfikowana linia kolejowa 1 klasy nr 139 Bielsko-Biała – granica państwa z dwoma przystankami na obszarze Gminy Milówka. Przebieg linii kolejowej zobrazowano na rysunku poniżej.

Rysunek 24 Przebieg linii kolejowej przez okolice Gminy Milówka

Źródło: www.pkp.pl, 2009

W porze nocnej hałas pochodzący od linii kolejowej może przekraczać dopuszczalną wartość 50dB w odległości do około 80m od osi torów.

5.4.1.4 Hałas lotniczy

Z uwagi na brak lotniska na terenie Gminy Milówka, nie występują tu problemy związane z bezpośrednim oddziaływaniem hałasu lotniczego.

Usytuowane w mieście powiatowym Bielsko-Biała, lotnisko sportowe z uwagi na swoje przeznaczenie nie jest znaczącym źródłem emisji hałasu do środowiska na terenie Gminy.

5.4.2 Identyfikacja potrzeb

Ochrona przed hałasem, z mocy ustawy – Prawo ochrony środowiska, polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, co uzyskuje się poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej poziomu dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, bądź poprzez zmniejszenie poziomu hałasu, co najmniej do dopuszczalnego, tam gdzie nie jest on dotrzymywany.

Narzędziem pomocnym w realizacji polityki ochrony środowiska przed hałasem, są mapy akustyczne. Mapy sporządza starosta, co 5 lat uwzględniając informacje zawarte w mapach akustycznych wykonywanych przez zarządzających drogą, linią kolejową lub lotniskiem, czyli obiektów zaliczonych w drodze rozporządzenia, do obiektów, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływania akustyczne na znacznych obszarach. Po sporządzeniu map akustycznych starosta przekazuje je zarządowi województwa, wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska oraz wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu.

Największa emisja hałasu i jego uciążliwość związana jest przede wszystkim z komunikacją i przemysłem. Na terenie Gminy Milówka hałas związany jest z przebiegiem drogi krajowej, dróg powiatowych, dróg gminnych oraz linią kolejową. Należy pamiętać, że w Gminie oprócz zakładów

produkcyjnych występują gospodarstwa indywidualne, których maszyny rolnicze w okresach prac polowych mogą powodować uciążliwości akustyczne, mają one jednak charakter okresowy i nie stwarzają ciągłego i stałego zagrożenia dla mieszkańców.

Dlatego na terenie Gminy występują obszary, na których hałas przenikający do środowiska kształtuje klimat akustyczny na tych terenach. Będą jednak występowały również tereny nienarażone na jakąkolwiek formę oddziaływania hałasu związanego z działalnością człowieka. Biorąc jednak pod uwagę usytuowanie Gminy tzn. bliskość z dużą aglomeracją miejską, jaką jest miasto Żywiec i Bielsko-Biała, atrakcyjność turystyczną regionu, istnieje możliwość wzmożenia transportu drogowego w najbliższych latach. Dlatego też polityka rozwoju przestrzennego w Gminie powinna przede wszystkim zostać ukierunkowana na powstrzymywanie degradacji terenów narażonych na hałas, dążenie do przywrócenia walorów środowiska naturalnego oraz na poprawę klimatu akustycznego i jego kształtowanie w przeszłości.

5.4.3 Cele i zadania środowiskowe do roku 2012 i do roku 2016

Cel	Cele długoterminowe do roku 2016	Cel	Cele krótkoterminowe do roku 2012	Zadanie	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna
OH.1 Zapewnienie sprzyjającego komfortu akustycznego środowiska	OH.1.1 Ograniczenie hałasu komunikacyjnego			OH.1.1.1	Bieżące remonty dróg gminnych.	Gmina Miłówka
				OH.1.1.1.2	Dokonanie oceny akustycznej na terenie Gminy w oparciu o zintegrowane badania klimatu akustycznego w powiecie żywieckim.	Zarząd Dróg Powiatowych
				OH.1.1.1.3	Minimalizacja emisji hałasu komunikacyjnego poprzez planowe remonty oraz modernizację dróg w celu poprawy ich parametrów technicznych i użytkowych.	Zarząd Dróg Powiatowych
				OH.1.1.1.4	Minimalizacja emisji hałasu Komunikacyjnego poprzez planowe remonty oraz modernizację dróg w celu poprawy ich parametrów technicznych i użytkowych.	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
	OH.1.2 Tworzenie terenów wolnych od oddziaływań akustycznych związanych z przemysłem i komunikacją			OH.1.2.1	Opracowanie planu zagospodarowania przestrzennego gminy ze szczegółowym opisem dopuszczalnych wartości poziomu dźwięku w środowisku dla poszczególnych jednostek strukturalnych.	Gmina Miłówka
				OH.1.2.2	Opracowanie programów edukacyjnych uświadamiających problemy ochrony przed hałasem.	Gmina Miłówka
				OH.1.2.3	Kontrola emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej.	WIOŚ

5.4.4 Harmonogram zadań

L.P.	Nazwa zadania	Termin rozpoczęcia planowany	Termin zakończenia planowany	Jednostka odpowiedzialna	Planowane efekty ekologiczne	Planowane koszty ogółem (PLN) tys.	Partnerzy
ZADANIA WŁASNE							
OH.1.1.1.1	Bieżące remonty dróg gminnych.	2009	2010	Gmina Miłówka	Minimalizacja hałasy poprzez zastosowanie „cichych asfaltów”	6000	Powiat Żywiecki Gmina Miłówka
OH.1.2.1	Opracowanie planu zagospodarowania przestrzennego gminy ze szczegółowym opisem dopuszczalnych wartości poziomu dźwięku w środowisku dla poszczególnych jednostek strukturalnych.	2010	2012	Gmina Miłówka	Kontrola oceny stanu akustycznego na terenie gminy	40	
OH.1.2.2	Opracowanie programów Edukacyjnych uświadamiających problemy ochrony przed hałasem.	2010	2016	Gmina Miłówka	Podniesienie świadomości ekologicznej	10	Kluby ekologiczne, współpraca ze szkołami
ZADANIA KOORDYNOWANE							
OH.1.1.2	Dokonanie oceny akustycznej na terenie Gminy w oparciu o Zintegrowane badania klimatu akustycznego w powiecie żywieckim	2010	2016	Zarząd Dróg Powiatowych	Poprawa klimatu akustycznego na terenie miejscowości wchodzących w skład Gminy	20	
OH.1.2.3	Kontrola emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej.	2010	2016	WIOS	Poprawa Klimatu akustycznego na terenie Gminy	200	
OH.1.1.3	Minimalizacja emisji hałasu Komunikacyjnego poprzez planowe remonty oraz modernizację dróg w celu poprawy ich parametrów technicznych i użytkowych.	2010	2016	Zarząd Dróg Powiatowych, GDDKiA	Zmniejszenie emisji hałasu	b.d	Powiat Żywiecki
RAZEM ZADANIA WŁASNE						6050	
RAZEM ZADANIA KOORDYNOWANE						220	

5.4.5 Wnioski

W celu poprawy klimatu akustycznego na terenie Gminy Milówka oraz ochrony środowiska przed negatywnym działaniem hałasu należy:

1. Podejmować działania, które spowodują zmniejszenie uciążliwości powodowanej przez hałas drogowy.
2. Poprzez zadania inwestycyjne polegające na budowie ekranów akustycznych, wymianie okien, tworzeniu osłon naturalnych, ograniczać rozprzestrzenianie się hałasu komunikacyjnego.
3. Podjąć zapobiegawcze działania inwestycyjne w zakresie infrastruktury drogowej na trasach komunikacyjnych.
4. Zapewnić możliwość lokalizacji dla obiektów przemysłowych i produkcyjnych poprzez podporządkowanie struktury przestrzennej Gminy.
5. Ustalić, że w planach zagospodarowania przestrzennego zostaną wydzielone tereny pod realizację zorganizowanej działalności inwestycyjnej, zakładów mogących być potencjalnymi źródłami hałasu do środowiska.
6. W planach zagospodarowania przestrzennego uwzględniać kształtowanie klimatu akustycznego.
7. Nie dopuszczać do realizacji inwestycji, które mogą być źródłem dużej emisji hałasu do środowiska ze względu na rodzaj prowadzonej działalności lub technologie produkcji.

5.5 Oddziaływanie pól elektromagnetycznych

Minister właściwy do spraw środowiska, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, określa, w drodze rozporządzenia, dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposoby sprawdzania dotrzymania tych poziomów.

W rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. 2003 nr 192 poz. 1883) są ustalone zróżnicowane poziomy pól elektromagnetycznych dla:

- terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową - do 50Hz
- miejsc dostępnych dla ludności – do 300Hz

Zgodnie z przepisem art. 135 ustawy Prawo ochrony środowiska, jeżeli z postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, z analizy porealizacyjnej albo z przeglądu ekologicznego wynika, że mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być zachowane standardy ochrony środowiska to między innymi dla instalacji urządzeń radiokomunikacyjnych oraz linii elektroenergetycznych tworzy się obszar ograniczonego użytkowania.

5.5.1 Charakterystyka i ocena stanu aktualnego

Na terenie gminy Milówka zlokalizowane są dwie stacje przekaznikowe telefonii komórkowej:

- na Małej Baraniej – stacja powstała w 2006 roku,
- na wieży kościoła parafialnego w Milówce – stacja powstała w 2005 roku.

Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Milówce jest podłączona radiowo do:

- Krajowego Systemu Ratownictwa.

Budynek Urzędu Gminy w Milówce posiada połączenie radiowe z:

- Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego,
- MSWiA w Warszawie do celów administracyjnych (wydawanie dowodów osobistych)

5.5.2 Identyfikacja potrzeb

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach;
- zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych, co najmniej do dopuszczalnych.

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Wojewódzki inspektor ochrony środowiska prowadzi, aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, z wyszczególnieniem przekroczeń dotyczących:

- terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową;
- miejsc dostępnych dla ludności

Zadania na poziomie gminy obejmują:

- preferowanie mało konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania niejonizującego,
- opracowywanie przyszłych planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem zagrożeń promieniowaniem niejonizującym.

5.5.3 Cele i zadania środowiskowe do roku 2012 i do roku 2016

Cel	Cele długoterminowe do roku 2016	Cel	Cele krótkoterminowe do roku 2012	Zadanie	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna
PN.1	Kontrola i ograniczenie emisji niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego do środowiska	PN.1.1.1	Rozpoznanie stanu zagrożenia oddziaływania pól elektromagnetycznych	PN.1.1.1.1	Stworzenie rejestru potencjalnych źródeł promieniowania niejonizującego	Gmina Miłówka
				PN.1.1.1.2	Gromadzenie danych dotyczących instalacji powodujących wytwarzanie pól elektromagnetycznych	Urząd Marszałkowski
				PN.1.1.1.3	Stworzenie systemu monitoringu środowiska w celu określenia aktualnego poziomu elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

5.5.4 Harmonogram zadań

L.P.	Nazwa zadania	Termin rozpoczęcia planowany	Termin zakończenia planowany	Jednostka odpowiedzialna	Planowane efekty ekologiczne	Planowane koszty ogółem (PLN) tys.	Partnerzy
ZADANIA WŁASNE							
OPN.1.1	Stworzenie rejestru potencjalnych źródeł promieniowania niejonizującego	2010	2016	Gmina Miłówka	Zachowanie bezpieczeństwa mieszkańców	2	Właściciele stacji przekątnikowych telefonii komórkowych
ZADANIA KOORDYNOWANE							
OPN.1.1.1	Gromadzenie danych dotyczących instalacji powodujących wytwarzanie pól elektromagnetycznych	2010	2016	Urząd Marszałkowski	Zachowanie bezpieczeństwa mieszkańców	50	Gmina Miłówka
OPN.1.3	Stworzenie systemu monitoringu środowiska w celu określenia aktualnego poziomu elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego	2010	2016	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska	Zachowanie bezpieczeństwa mieszkańców	400	Gmina Miłówka
RAZEM ZADANIA WŁASNE						2	
RAZEM ZADANIA KOORDYNOWANE						450	

5.5.5 Wnioski

Zadania w zakresie oceny poziomów promieniowania elektromagnetycznego i ich zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska.

Zadania Wójta Gminy Milówka polegać będą na właściwej lokalizacji obiektów, które emitują promieniowanie niejonizujące oraz uwzględnianiu ich lokalizacji w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Skuteczna ochrona środowiska przed szkodliwym działaniem pól elektromagnetycznych, polega na:

- inwentaryzacji źródeł emisji,
- wdrażaniu najlepszych technik ograniczających promieniowanie elektromagnetyczne,
- wyznaczaniu obszarów ograniczonego użytkowania od istniejących i projektowanych emitorów,
- lokalizacji nowych obiektów tak by były jak najmniej konfliktowe z otaczającą przestrzenią,
- zwracanie szczególną uwagę na lokalizację zabudowań mieszkalnych, żłobków.

5.6 Substancje chemiczne w środowisku

Bezpieczeństwo chemiczne na poziomie Gminy to przede wszystkim minimalizowanie skutków poważnych awarii i klęsk żywiołowych, a przede wszystkim zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego i biologicznego w skali gminy i powiatu.

Według Polityki ekologicznej Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 głównym zadaniem, po przyjęciu przez Sejm ustawy o zmianie ustawy o substancjach i preparatach chemicznych oraz niektórych innych ustaw, będzie przygotowanie aktów wykonawczych do znowelizowanej ustawy w celu pełnej implementacji do polskiego prawa przepisów rozporządzenia REACH i innych aktów wspólnotowych.

Konieczne są szkolenia dotyczące odpowiedzialnego stosowania chemikaliów i postępowania z ich odpadami, wspierane finansowo przez fundusze ekologiczne oraz propagowanie produktów z substancji ulegających biodegradacji (np. torby na zakupy i naczynia jednorazowego użytku).

W związku z tym w nadchodzących latach działania na terenie Gminy Milówka powinny skupić się nad stworzeniem sprawnego systemu egzekucji przepisów w zakresie wprowadzania na rynek substancji chemicznych. Należy kontynuować usuwanie azbestu, likwidację mogiłników zawierających odpady ze środków ochrony roślin.

Przez obszar gminy przebiega droga wojewódzka S69 łącząca Województwo Śląskie z Republiką Słowacką, którą mogą być przewożone materiały niebezpieczne. Może tam odbywać się wwóz i wywóz materiałów niebezpiecznych i chemikaliów.

Jako, że bardzo dużą powierzchnię zajmują tereny rolne duża ilość zanieczyszczeń pochodzi ze źródeł rolniczych. Istotnym czynnikiem wpływającym na stan wody i gleby są hodowle trzody chlewnej prowadzące tucz metodą bezściółkową. Przy takiej metodzie hodowli powstaje dużo większa ilość gnojowicy. W gospodarstwach rolnych prowadzona jest produkcja kiszonek na potrzeby wyżywienia zwierząt gospodarskich, produkcja ta prowadzona jest również w warunkach polowych i teoretycznie ciecz kiszonkowa może się przedostać do wód i gleb powodując ich zanieczyszczenie.

Na terenach rolniczych często przyczyną zanieczyszczeń wód może być niewłaściwe magazynowanie i stosowanie nawozów i środków ochrony roślin. Zagrożenie dla środowiska w tym przypadku zależy od rozpuszczalności środków w wodzie i stopnia ich toksyczności.

Lokalnym zagrożeniem dla chemizmu wód i gleb są dzikie składowiska odpadów, a ich stały monitoring i bieżące usuwanie ograniczy niekorzystne ich oddziaływanie na środowisko.

Należy także zwrócić uwagę na inne źródło uwagi na zanieczyszczenia wód, jakim są magazyny i stacje paliw. Związki te są niebezpieczne głównie z powodu ich właściwości ropopochodnych, gdyż nawet śladowe ilości tych związków rozpuszczone w wodzie sprawiają, że jest ona nieprzydatna do picia dla ludzi i zwierząt.

5.6.1 Cele i zadania środowiskowe do roku 2012 i do roku 2016

Cel	Cele długoterminowe do roku 2016	Cel	Cele krótkoterminowe do roku 2012	Zadanie	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna
AW.1	Zmniejszenie zagrożenia poważną awarią	AW.1.1	Zmniejszenie ryzyka wystąpienia awarii przemysłowej	AW.1.1.1	Ewidencja źródeł poważnych awarii przemysłowych	Gmina Miłówka

5.6.2 Harmonogram zadań

L.P.	Nazwa zadania	Termin rozpoczęcia planowany	Termin zakończenia planowany	Jednostka odpowiedzialna	Planowane efekty ekologiczne	Planowane koszty ogółem (PLN) tys.	Partnerzy
ZADANIA WŁASNE							
AW.1.1.1	Ewidencja źródeł poważnych awarii przemysłowych	2010	2016	Gmina Miłówka	Zachowanie bezpieczeństwa mieszkańców	5	Duże zakłady Przemysłowe zlokalizowane na terenie Powiatu Żywieckiego
RAZEM ZADANIA WŁASNE						5	

5.6.3 Wnioski

W oparciu o zasadę przezorności konieczne jest podejmowanie niezbędnych działań profilaktycznych, włączając w to zakazy i ograniczenia dotyczące produkcji i użytkowania. Niezbędne jest także obowiązkowe znakowanie ekologiczne, monitoring, ocena ryzyka i raporty bezpieczeństwa oraz inne procedury, które powinny doprowadzić do wyeliminowania bądź minimalizacji zagrożeń chemicznych dla życia i zdrowia ludzi oraz dla środowiska.

„Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego” opisuje problem bezpieczeństwa chemicznego poprzez cel „Eliminowanie i zmniejszanie skutków dla środowiska z tytułu awarii przemysłowych”.

Cel ten na poziomie gminy może być realizowany poprzez przystosowanie pojazdów do przewozu materiałów niebezpiecznych, a trasy przewozu powinny być wyznaczone w taki sposób, aby zapewnić maksymalne bezpieczeństwo mieszkańców i środowiska.

6 Narzędzia i instrumenty realizacyjne Programu

6.1 Mechanizmy prawne

Ustawy określają narzędzia prawne wykorzystywane dla realizacji zadań w dziedzinie ochrony środowiska, jak również nakładają na organy administracji samorządowej obowiązki w tym zakresie. Organami ochrony środowiska w myśl art. 376 ustawy Prawo ochrony środowiska są:

- wójt, burmistrz lub prezydent miasta,
- starosta,
- sejmik województwa,
- marszałek województwa,
- minister właściwy do spraw środowiska.

Organy Inspekcji Ochrony Środowiska działające na podstawie przepisów ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska wykonują zadania w zakresie ochrony środowiska, jeżeli ustawa tak stanowi. Wójt Gminy sprawuje kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym właściwością tych organów.

Wójt / Burmistrz lub osoby przez niego upoważnione są uprawnieni do występowania w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia przeciw przepisom o ochronie środowiska. Wójt, występuje do wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w jego kompetencji, jeżeli w wyniku kontroli organy te stwierdzą naruszenie przez kontrolowany podmiot przepisów o ochronie środowiska lub występuje uzasadnione podejrzenie, że takie naruszenie mogło nastąpić, przekazując dokumentację sprawy.

Wójt / Burmistrz okresowo przedkłada marszałkowi województwa informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska.

Wójt / Burmistrz w drodze decyzji, nakazać osobie fizycznej, której działalność negatywnie oddziałuje na środowisko, wykonanie w określonym czasie czynności zmierzających do ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko.

6.1.1 Kompetencje wynikające z ustawy prawo ochrony środowiska

Wójt, burmistrz, prezydent miasta:

- Sporządza projekt gminnego programu ochrony środowiska,
- Sporządza co 2 lata raport z realizacji programu ochrony środowiska,
- Przyjmuje wyniki pomiarów wielkości emisji z instalacji w ramach zwykłego korzystania ze środowiska,
- Może nałożyć obowiązek prowadzenia dodatkowych, wykraczających poza określone ustawą pomiarów wielkości emisji z instalacji – w przypadku zwykłego korzystania ze środowiska,
- Przyjmuje zgłoszenie instalacji niewymagające pozwolenia, która może negatywnie oddziaływać na środowisko – w przypadku zwykłego korzystania ze środowiska,

- Może ustalić wymagania w zakresie ochrony środowiska dotyczące eksploatacji instalacji, z której emisja nie wymaga pozwolenia,
- Przyjmuje informacje o rodzaju, ilości oraz miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska od osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami,
- Przedkłada wojewodzie otrzymane od przedsiębiorców informacje o rodzaju, ilości oraz miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska,
- Przyjmuje wykaz, na podstawie, którego ustalono opłaty zezładowanie odpadów, do którego złożenia zobowiązany jest podmiot korzystający ze środowiska,
- Może nakazać osobie fizycznej eksploatującej instalację w ramach zwykłego korzystania ze środowiska lub eksploatującej urządzenie wykonanie czynności zmierzających do ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na środowisko,
- Wyraża zgodę na podjęcie wstrzymanej działalności oraz oddanie do eksploatacji obiektu budowlanego, zespołów obiektów lub instalacji po stwierdzeniu ustania przyczyn uzasadniających wstrzymanie,
- Sprawuje kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym swoją właściwością,
- Występuje w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia przeciw przepisom o ochronie środowiska,
- Występuje do wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o podjęcie działań będących w jego kompetencji,

6.1.2 Kompetencje wynikające z ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko

Wójt, burmistrz, prezydent miasta:

- Udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie,
- Prowadzenie publicznie dostępnych wykazów danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie (art. 21 ust. 1),
- Udostępnienie w Biuletynie Informacji Publicznej Gminnego POŚ, Raportów z POŚ, gminnego PGO, Sprawozdań z PGO,
- Wydawanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i przeprowadzanie w ramach ich wydawania ocen oddziaływania na środowisko (art. 61 ust 1 i 2, art. 75 ust. 4)
- Coroczne przedkładanie zgodnie z art. 129 ust. 1 Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska informacji o prowadzonych ocenach oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko.

6.1.3 Kompetencje wynikające z prawa wodnego

Wójt, burmistrz, prezydent miasta:

- Wyznacza część nieruchomości umożliwiającej dostęp do wody objętej powszechnym korzystaniem z wód,
- Może nakazać właścicielowi gruntu przywrócenie poprzedniego stanu wody na gruncie lub wykonanie urządzeń zapobiegających szkodom, jeśli spowodowane przez niego zmiany stanu wody na gruncie szkodliwie wpływają na grunty sąsiednie,
- Zatwierdza ugodę w sprawie zmiany stanu wody na gruncie.

6.1.4 Kompetencje wynikające z ustawy o ochronie przyrody

Wójt, burmistrz, prezydent miasta:

- uwzględnia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w swojej działalności potrzeby funkcjonowania i rozwoju istniejących lub planowanych do utworzenia ogrodów botanicznych i zoologicznych oraz zapewnia ich ochronę,
- informuje zarząd ogrodu botanicznego lub zoologicznego o planowanej inwestycji przewidzianej do realizacji w pobliżu ogrodu, mogącej mieć wpływ na jego funkcjonowanie,
- wydaje zezwolenie na usunięcie drzew lub krzewów z terenu nieruchomości,
- ustala wysokość opłaty za usunięcie drzew lub krzewów,
- odracza na okres 3 lat od wydania zezwolenia termin uiszczenia opłaty za usunięcie drzew lub krzewów, jeśli zezwolenia przewiduje przesadzenie ich w inne miejsce lub zastąpienie innymi drzewami lub krzewami.

wymierza karę administracyjną za zniszczenie terenów zieleni albo drzew i krzewów powodowane niewłaściwym wykonywaniem robót ziemnych z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego albo urządzeń technicznych oraz zastosowaniem środków chemicznych w sposób szkodliwy dla roślinności oraz za usuwanie drzew lub krzewów bez wymaganego zezwolenia, a także za zniszczenie spowodowane niewłaściwą pielęgnacją terenów zieleni, zadrzewień, drzew lub krzewów.

6.1.5 Kompetencje wynikające z ustawy o lasach

Wójt, burmistrz, prezydent miasta:

- podaje do publicznej wiadomości o wyłożeniu do publicznego wglądu uproszczonego planu urządzania lasu,

6.1.7 Kompetencje wynikające z prawa łowieckiego

Wójt, burmistrz, prezydent miasta:

- opiniuje roczne plany łowieckie ustalane przez dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich,
- współdziała z dzierżawcami i zarządcami obwodów łowieckich oraz z nadleśniczymi w sprawach związanych z zagospodarowaniem obwodów łowieckich w szczególności w zakresie ochrony i hodowli zwierzyny,
- wydaje opinie o wydzierżawianiu obwodu łowieckiego.

6.1.8 Kompetencje wynikające z prawa geologicznego i górniczego

Wójt, burmistrz, prezydent miasta:

- opiniuje koncesje na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż kopalin,
- uzgadnia koncesje, a także wszystkie jej zmiany na wydobywanie kopalin ze złóż na bezzbiornikowe magazynowanie lub składowanie odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych,
- opiniuje zgodę na likwidację funduszu likwidacji zakładu górniczego,
- uzgadnia zakres i sposób wykonania obowiązków dotyczących ochrony środowiska oraz obowiązków związanych z likwidacją zakładu górniczego określonych w decyzjach stwierdzających cofnięcie lub wygaśnięcie koncesji,
- opiniuje plan ruchu zakładu górniczego,
- opiniuje zmianę planu ruchu zakładu górniczego z wyjątkiem przypadków, gdy zmiana planu ruchu nie dotyczy robót eksploatacyjnych i nie dotyczy ujemnego wpływu na środowisko, w tym na obiekty budowlane,
- uzgadnia decyzję nakazującą przedsiębiorcy wykonanie obowiązku likwidacji zakładu górniczego lub jego części, jako określającą termin wykonania obowiązku likwidacji zakładu górniczego,

- wykonuje uprawnienia organów podatkowych w odniesieniu do opłat za działalność regulowaną Prawem geologicznym o górnictwie w zakresie, w jakim gmina jest wierzycielem należności z tytułu tych opłat.

6.1.9 Kompetencje wynikające z ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska

Wójt, burmistrz, prezydent miasta:

- wydaje właściwemu organowi IOŚ polecenia podjęcia działań zmierzających do usunięcia bezpośredniego zagrożenia środowiska.

6.1.10 Kompetencje wynikające z ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej

Wójt, burmistrz, prezydent miasta:

- sporządza i przekazuje marszałkowi województwa i wojewódzkiemu funduszowi roczne sprawozdania zawierające informacje o rodzaju i ilości odpadów opakowaniowych zebranych przez gminę lub podmiot działający w jej imieniu, rodzaju i ilości odpadów opakowaniowych przekazanych przez gminę lub podmiot działający w jej imieniu do odzysku i recyklingu, wydatkach poniesionych na te działania,
- przechowuje przez 5 lat dokumenty potwierdzające przekazanie odpadów opakowaniowych do odzysku i recyklingu.

6.1.11 Kompetencje wynikające z ustawy o odpadach

Wójt, burmistrz, prezydent miasta:

- opracowuje projekt gminnego planu gospodarki odpadami,
- opiniuje projekt wojewódzkiego, powiatowego i gminnego planu gospodarki odpadami,
- opracowuje projekt wspólnego planu gospodarki odpadami dla gmin będących członkami związków międzygminnych,
- opiniuje projekt wspólnego planu gospodarki odpadami dla powiatów będących członkami związków powiatów,
- składa Radzie Gminy i Zarządowi Powiatu, co 2 lata sprawozdanie z realizacji planu gospodarki odpadami,
- aktualizuje gminny plan gospodarki odpadami nie rzadziej, niż co 4 lata,
- opiniuje program gospodarki odpadami niebezpiecznymi przedkładany przez RDOŚ i marszałka lub starostę,
- opiniuje program gospodarki odpadami niebezpiecznymi,
- nakazuje posiadaczowi odpadów usunięcie odpadów z miejsc nie przeznaczonych do ich składowania lub magazynowania ze wskazaniem sposobu wykonania tej decyzji,
- może uzależnić wydanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenów dla składowiska odpadów od przedstawienia przez inwestora ekspertyzy, co do możliwości odzysku lub unieszkodliwiania odpadów w sposób inny niż składowanie,
- jako organ właściwy do wydania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla składowiska odpadów odmówi wydania takiej decyzji jeżeli istnieje uzasadniona technicznie, ekologicznie lub ekonomicznie możliwość odzysku lub unieszkodliwiania odpadów bez budowy składowiska odpadów.

7 Dostęp do informacji, edukacja ekologiczna, udział społeczeństwa

Według ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 roku Nr 199, poz. 1227) organy administracji są obowiązane udostępniać każdemu informacje o środowisku i jego ochronie znajdujące się w ich posiadaniu lub które są dla nich przeznaczone.

Udostępnieniu podlegają informacje dotyczące:

- stanu elementów środowiska, takich jak:
 - powietrze,
 - woda,
 - powierzchnia ziemi,
 - kopaliny,
 - klimat,
- krajobraz i obszary naturalne, w tym:
 - bagna,
 - obszary nadmorskie i morskie,
 - rośliny,
 - zwierzęta i grzyby
 - oraz inne elementy różnorodności biologicznej, w tym organizmy genetycznie zmodyfikowane, oraz wzajemnych oddziaływań między tymi elementami;
- emisji, w tym odpadów promieniotwórczych, a także zanieczyszczeń, które wpływają lub mogą wpłynąć na elementy środowiska,
- środków, takich jak:
 - środki administracyjne,
 - polityki,
 - przepisy prawne dotyczące środowiska i gospodarki wodnej,
 - plany, programy
 - porozumienia w sprawie ochrony środowiska,
 - a także działania wpływające lub mogących wpłynąć na elementy środowiska, , oraz na emisje i zanieczyszczenia, jak również środków i działań, które mają na celu ochronę tych elementów;
- raportów na temat realizacji przepisów dotyczących ochrony środowiska,
- analiz kosztów i korzyści oraz innych analiz gospodarczych i założeń wykorzystanych w ramach środków i działań,
- stanu zdrowia, bezpieczeństwa i warunków życia ludzi, oraz stanu obiektów kultury i obiektów budowlanych - w zakresie, w jakim oddziałują na nie lub mogą oddziaływać:
 - stany elementów środowiska,
 - przez elementy środowiska,
 - emisje i zanieczyszczenia.

Wśród opracowań, stanowiących dokumenty jawne, które powinny zostać udostępnione przez organ gminy znajduje się również projekt Programu Ochrony Środowiska, a także już zatwierdzony dokument. W ramach współuczestnictwa społeczeństwa i niektórych grup społecznych w tworzeniu niniejszego opracowania będzie ono poddawane konsultacjom społecznym. Władze gminy Milówka udostępnią projekt POŚ do publicznej wiadomości poprzez umożliwienie wglądu do dokumentów na stronie internetowej, oraz w Referacie Inwestycji i Rozwoju Gminy Urzędu Gminy, możliwe będą również wszelkiego rodzaju konsultacje i udział społeczeństwa. Działania te zostaną poprzedzone informacjami i ogłoszeniami zamieszczonymi na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy, na stronie internetowej. Narzędzia takie usprawniają współpracę i budowanie partnerstwa. Ważną rolę również odgrywa budowanie powiązań między samorządami, a społeczeństwem, gdzie podstawą są komunikacje społeczne, systemy konsultacji i debat publicznych oraz wprowadzanie mechanizmów budowania świadomości. Zainteresowane osoby będą miały możliwość wpływu na ostateczny kształt opracowań, stanie stworzone narzędzie dające możliwość zrozumienia niejasnych kwestii zamieszczonych w dokumentacji. Wynikiem tak szerokich działań z użyciem wielu narzędzi komunikacji interpersonalnej będzie stworzenie dokumentacji w formie satysfakcjonującej zarówno dla władz gminy jak i społeczeństwa.

W zakresie edukacji ekologicznej najważniejszym celem, który należy osiągnąć jest wykształcenie świadomości ekologicznej i przekonanie ludzi o konieczności myślenia i działania według zasad ekorozwoju. Jest to cel dalekosiężny, wykraczający poza horyzont 2015 roku, do którego można się zbliżyć poprzez stopniowe podnoszenie świadomości ekologicznej. Ustawa Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. Dz. U. 2001 Nr 62 poz. 627 z późn. zm. (tekst jednolity Dz. U. nr 25, po. 150) narzuca obowiązek uwzględniania problematyki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju w programach nauczania wszystkich typów szkół, a także kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych.

W środkach masowego przekazu w publikacjach i audycjach również istnieje obowiązek popularyzacji ochrony środowiska i kształtowania pozytywnego stosunku do przyrody. Organy administracji, instytucje koordynujące oraz kierujące działalnością naukową i naukowo-badawczą, a także szkoły wyższe, placówki naukowe i naukowobadawcze, obejmujące swym zakresem działania dziedziny nauki lub dyscypliny naukowe wiążące się z ochroną środowiska, są obowiązane uwzględniać w ustalonych programach oraz w swej działalności badania dotyczące zagadnień ochrony środowiska i badania te rozwijać.

Rokrocznie na wiosnę we wszystkich szkołach podstawowych oraz gimnazjum organizowany jest Konkurs Działań Proekologicznych mający na celu aktywizację dzieci i młodzieży do konkretnych działań na rzecz czystości środowiska, wspomaganie Gminy w likwidacji dzikich wysypisk oraz propagowanie działań proekologicznych w zakresie profilaktyki i działań doraźnych. W ramach Konkursu prowadzona jest zbiórka surowców wtórnych. Ponadto w zakresie profilaktyki prowadzone są przez nauczycieli prelekcje na temat oszczędzania energii, wody i surowców nieodnawialnych oraz utylizacji i recyklingu odpadów.

W wyniku ww działań w latach 2004-2006 zebrano następujące ilości odpadów segregowanych:

- w roku 2004 roku: 1112 worków,
- w roku 2005 roku: 1485 worków,
- w roku 2006 roku: 1218 worków.

W 2006 roku przeprowadzono akcję informacyjną i upominającą w stosunku do ok. 400 właścicieli nieruchomości, którzy oddają odpady w ilościach dużo niższych w stosunku do wielkości określonych w Regulaminie.

Na terenie Gminy Milówka rozpoczyna prace Internetowe Centrum Edukacyjno – Oświatowe w Milówce. Projekt pt. „Internetowe Centra Edukacyjno-Oświatowe na wsi” realizuje firma COMBIDATA Poland Sp. z o. o. z siedzibą w Sopocie, ul. Emilii Plater 12, 81-777 Sopot. W ramach konkursu MEN 9/2.1a/2006 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego i realizowanego pod nadzorem Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Zadaniem Projektu jest zorganizowanie i wyposażenie w sprzęt komputerowy Internetowego Centrum Edukacyjno Oświatowego w Milówce (480 centrów w Polsce). Współrealizatorem projektu jest Zarząd OSP w Milówce.

W Centrum zainstalowano 5 komputerów stacjonarnych, laptop, rzutnik multimedialny i drukarkę. Centrum zaopatrzone w połączenie internetowe DSL – 1 Mb/s.

Głównym celem projektu jest umożliwienie lokalnym społecznościom wiejskim korzystania z nowoczesnych form kształcenia, a zwłaszcza kształcenia na odległość, w tym także dostarczanie wiedzy i organizowanie procesu edukacyjnego.

Utworzone w ramach projektu Centra będą także pełniły rolę ośrodków edukacyjno – społeczno – kulturalnych adresowanych do społeczności lokalnych i stwarzających im możliwość rozwoju.

Projekt „Internetowe Centra Edukacyjno-Oświatowe na wsiach” (ICEO) przewiduje uruchomienie 480 Centrów edukacyjnych na terenach gmin wiejskich i miejsko-wiejskich, rozłożonych równomiernie na terenie całego kraju. Korzystanie z Centrów umożliwi korzystanie z różnorodnych form edukacji zdalnej przez osoby zamieszkujące te tereny. Centra przewidują również organizowanie imprez kulturalnych i kulturalno-oświatowych, takich jak różnego rodzaju prelekcje, wykłady, pogadanki, prezentacje.

Każde z centrów zostanie wyposażone w sprzęt komputerowy, meble i materiały dydaktyczne umożliwiające jednoczesną edukację 11 osób, zaś w przypadku imprez kulturalnych uczestnictwo nie mniej niż 20 osób. Centra obsługiwane będą przez personel stosownie przeszkolony przez członków Partnerstwa. W każdym z centrów zostaną zatrudnione 2 osoby przez około 8 miesięcy, co w skali

projektu daje 960 osób. Lokalizacje tworzonych Centrów zostały udostępnione przez struktury Ochotniczych Straży Pożarnych. Centra będą:

- udostępniać szkolenia na odległość oraz wspomagające materiały dydaktyczne,
- organizować procesy edukacyjne nauczania na odległość, we współpracy z jednostkami kształcenia na odległość,
- Organizować kursy na odległość i egzaminy,
- organizować szkolenia zdalne z wykorzystaniem wyspecjalizowanego oprogramowania,
- organizować okresowe seminaria.

Jednym z istotnych elementów "programu ochrony środowiska" jest stworzenie w społeczności lokalnej odpowiedniego poziomu świadomości ekologicznej.

Działania własne Gminy winny być skierowane również do mieszkańców Gminy poprzez:

- promocję proekologicznych postaw wobec środowiska w formie dystrybucji broszur, ulotek promujących szeroki aspekt ochrony środowiska, tj. ograniczenie zużycia wody, segregację odpadów, zmianę przyzwyczajeń konsumenckich, alternatywne źródła energii, itp.,
- udział w cyklicznych akcjach ekologicznych o zasięgu ponadlokalnym: „Dzień Ziemi”, „Sprzątanie Świata”, „Światowy Dzień Ochrony Środowiska”.

Istotnym elementem edukacji ekologicznej jest promocja gminy poprzez udział w różnych konkursach, projektach.

Celem takiej działalności, która jest prowadzona w Szkołach i Przedszkolach jest nie tylko przygotowanie dzieci i młodzieży do życia w społeczeństwie globalnej informacji, rozwój edukacji informatycznej dzieci i młodzieży i działania na rzecz wyrównania szans dzieci i młodzieży z małych i oddalonych od centrów kulturowych miejscowości, ale również promowanie Gminy Milówka na szerszym forum oraz inicjowanie działań mających na celu ochronę środowiska naturalnego, edukacja ekologiczna mieszkańców gminy oraz inicjowanie działań mających na celu ochronę środowiska naturalnego oraz prowadzenie akcji informatycznych na temat Unii Europejskiej.

Gmina Milówka powinna współpracować z placówkami oświatowymi, organizacjami społecznymi i instytucjami, przy organizowaniu prelekcji, wystaw, spotkań, wycieczek o tematyce ekologicznej i przyrodniczej, organizować akcje oraz pomagać przy realizacji programów szkolnych promujących idee zbierania surowców wtórnych w celu ich właściwego zagospodarowania, a także opracowywać i wydawać materiały informacyjne na temat miejsc i rejonów w gminie o najlepiej zachowanych walorach przyrodniczych i krajobrazowych w celu ich popularyzacji wśród miłośników przyrody.

Czynnikami, które decydują o sukcesie realizowanej akcji edukacji ekologicznej są rzetelna informacja oraz umiejętność komunikowania się ze społeczeństwem.

W zakresie wszystkich aspektów ochrony środowiska potrzebne są działania edukacyjne zarówno dla dzieci, młodzieży jak i dla dorosłej części społeczeństwa. Z tego powodu zadania w zakresie edukacji ekologicznej zamieszczone zostały w niniejszym dokumencie, w każdej działce gospodarki środowiskowej.

8 Finansowa ocena możliwości wdrożenia zadań

8.1 Potencjalne źródła preferencyjnego finansowania zadań w zakresie ochrony środowiska

Przedsięwzięcia zdefiniowane w ramach Programu mają w większości charakter zadań złożonych i kosztownych. Biorąc pod uwagę możliwości finansowe gminy Milówka, istnieje konieczność wsparcia konkretnych projektów w postaci preferencyjnego dofinansowania. Z uwagi na fakt, iż zadania związane z ochroną środowiska traktowane są jako szczególnie istotne dla zrównoważonego rozwoju kraju, występuje możliwość pozyskania środków finansowych na częściowe pokrycie wydatków związanych tymi działaniami.

Środki na finansowanie zadań związanych z ochroną środowiska pochodzić mogą z następujących źródeł:

- Budżet Państwa,

- własne środki samorządu terytorialnego,
- krajowe Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- ogólnopolskie Programy Operacyjne – dysponujące środkami UE w okresie programowania 2007-2013,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 – jeden z 16 regionalnych programów operacyjnych w okresie programowania UE 2007-2013
- Program Rozwój Obszarów Wiejskich,
- Program Life+,
- Kredyty udzielane na preferencyjnych warunkach,
- Komercyjne kredyty bankowe.

8.1.1 Środki własne Gminy Milówka

Na realizację części zadań własnych Gmina Milówka – jako jednostka samorządu terytorialnego będzie musiała przeznaczyć własne środki budżetowe. Jest to niezbędne również z tego względu, że do uzyskania niektórych dotacji konieczne jest zainwestowanie w przedsięwzięcie własnych środków na wymagany poziomie.

Fundusze własne pochodzą z bieżących środków, takich jak np. podatki i opłaty lokalne, udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa.

8.1.2 Krajowe Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Fundusze Ochrony Środowiska mają za zadanie wspieranie realizacji inwestycji ekologicznych, a także działań nieinwestycyjnych (edukacja ekologiczna, opracowania naukowo-badawcze i ekspertyzy dotyczące zagadnień związanych z ochroną środowiska).

Przedsięwzięcia finansowane przez Fundusze (Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie) muszą spełniać następujące kryteria:

- zgodności z polityką ekologiczną państwa,
- efektywności ekologicznej,
- efektywności ekonomicznej,
- uwarunkowań technicznych i jakościowych,
- zasięgu oddziaływania,
- wymogów formalnych.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wspiera finansowo przedsięwzięcia podejmowane dla poprawy jakości środowiska w Polsce, traktując jako priorytetowe te zadania, których realizacja wynika z konieczności wypełnienia zobowiązań Polski wobec Unii Europejskiej. Celem działalności Narodowego Funduszu jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska.

W Narodowym Funduszu stosowane są trzy formy dofinansowywania:

- finansowanie pożyczkowe (pożyczki udzielane przez NFOŚiGW, kredyty udzielane przez banki ze środków NF, konsorcja czyli wspólne finansowanie NF z bankami, linie kredytowe ze środków NF obsługiwane przez banki),
- finansowanie dotacyjne (dotacje inwestycyjne, dotacje nieinwestycyjne, dopłaty do kredytów bankowych, umorzenia),
- finansowanie kapitałowe (obejmowanie akcji i udziałów w zakładanych, bądź już istniejących spółkach w celu osiągnięcia efektu ekologicznego).

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przewiduje dofinansowanie poprzez pożyczki i dotacje na wdrażanie projektów związanych z realizacją programów ochrony poszczególnych elementów środowiska. WFOSiGW udziela:

- preferencyjnej pożyczki, w tym pożyczki pomostowej

- dotacji
- umorzenia części udzielonej pożyczki
- dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych
- kredytu w bankowych liniach kredytowych

Łączne dofinansowanie dla zadań inwestycyjnych nie może przekraczać 80% kosztów kwalifikowanych, przy czym istnieje możliwość uzyskania częściowego wsparcia w postaci dotacji (dla zadań pozainwestycyjnych maksymalna wartość dotacji może sięgać 100%).

Dotacje – do poziomu 50% kosztów kwalifikowanych – mogą być udzielane na następujące zadania inwestycyjne:

- zakupy inwestycyjne realizowane w ramach zadań związanych z edukacją ekologiczną, ochroną przyrody, zarządzaniem środowiskowym, zapobieganiem i likwidacją skutków poważnych awarii,
- budowa, modernizacja zbiorników małej retencji wodnej wpisanych do Programu małej retencji dla Województwa Śląskiego,
- budowa i modernizacja urządzeń wodnych zwiększających bezpieczeństwo przeciwpowodziowe,
- udział w usuwaniu skutków powodzi w urządzeniach wodnych, brzegach rzek i potoków oraz urządzeniach ochrony środowiska,
- uzupełnianie w sprzęt wojewódzkich magazynów przeciwpowodziowych,
- usuwanie szkód w środowisku spowodowanych działaniem żywiołu.
- likwidacja zagrożeń środowiskowych powodowanych zdeponowaniem niebezpiecznych odpadów przez zakłady postawione w stan likwidacji,
- usuwanie skutków zanieczyszczenia powierzchni ziemi, w przypadku nieustalenia podmiotu za nie odpowiedzialnego,
- likwidacja mogilników i magazynów przeterminowanych środków ochrony roślin,
- usuwanie i unieszkodliwianie azbestu z obiektów służby zdrowia, oświaty i opieki społecznej,
- wspieranie wykorzystania źródeł energii odnawialnej, za wyjątkiem produkcji energii cieplnej dla nowobudowanych obiektów,
- wspieranie wykorzystania źródeł energii odnawialnej dla nowobudowanych obiektów użyteczności publicznej jednostek sektora finansów publicznych,
- z zakresu ochrony atmosfery i ochrony wód (za wyjątkiem budynków mieszkalnych), realizowane przez jednostki sektora finansów publicznych w obiektach użyteczności publicznej oraz przez pozostałe jednostki w obiektach użyteczności publicznej wpisanych do rejestru zabytków.

Dla zadań polegających na demontażu, transporcie i unieszkodliwianiu azbestu z obiektów służby zdrowia, oświaty i opieki społecznej możliwe jest przyznanie dotacji do 60% kosztów kwalifikowanych zadania.

Dla zadań polegających na usuwaniu skutków zanieczyszczenia powierzchni ziemi, w przypadku nieustalenia podmiotu za nie odpowiedzialnego albo bezskuteczności egzekucji wobec sprawy możliwe jest dofinansowanie do 100% kosztów kwalifikowanych zadania.

8.1.3 Ogólnopolskie Programy Operacyjne – dysponujące środkami UE w okresie programowania 2007-2013

Jednym z najważniejszych źródeł finansowania przedsięwzięć w ochronę środowiska w Polsce, w okresie programowym na lata 2007-2013 jest Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ). Głównym celem Programu jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej. Na realizację POIiŚ w latach 2007-2013 zostanie przeznaczonych ponad 36 mld euro. Ze środków Unii Europejskiej będzie pochodziło 27 848,3 mln euro (w tym ze środków Funduszu Spójności – 21 511,06 mln euro (77%) oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – 6 337,2 mln euro (23%).

Program obejmuje wsparcie takie dziedziny jak: transport, środowisko, energetykę, kulturę i dziedzictwo kulturowe, szkolnictwo wyższe, a także ochronę zdrowia. W zakresie ochrony środowiska przewidziano dofinansowanie dla dużych inwestycji komunalnych, inwestycji ekologicznych w przedsiębiorstwach, projektów ochrony przyrody i bezpieczeństwa ekologicznego, a także edukacji ekologicznej. Wsparcie z Programu otrzymają zarówno samorządy i przedsiębiorcy, jak również m.in. organizacje pozarządowe, parki narodowe i Lasy Państwowe.

Środowiskowe priorytety w PO IIŚ to:

- Oś priorytetowa 1 - Gospodarka wodno-ściekowa (zredukowanie ilości zanieczyszczeń odprowadzanych ze ściekami do wód i ziemi oraz zapewnienie odpowiedniej, jakości wody pitnej).
- Oś priorytetowa 2 - Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi (zmniejszenie presji na powierzchnię ziemi - zmniejszenie udziału odpadów komunalnych składowanych i rekultywację terenów zdegradowanych).
- Oś priorytetowa 3 - Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska (ograniczenie ryzyka zagrożeń ekologicznych poprzez inwestycje i system monitorowania).
- Oś priorytetowa 4 - Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska (ograniczanie negatywnego wpływu istniejącej działalności przemysłowej na środowisko i dostosowanie przedsiębiorstw do wymogów prawa wspólnotowego).
- Oś priorytetowa 5 - Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych (ograniczenie degradacji środowiska naturalnego oraz strat zasobów różnorodności biologicznej, w tym działania z zakresu edukacji ekologicznej).
- Oś priorytetowa 10 - Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku (poprawa bezpieczeństwa energetycznego państwa w zakresie oddziaływania sektora energetycznego na środowisko; wsparcie będzie udzielane na podwyższenie sprawności wytwarzania, przesyłania, dystrybucji i użytkowania energii, w tym wzrost wykorzystania energii odnawialnej i biopaliw).

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka ma na celu wspieranie projektów o dużym znaczeniu dla gospodarki, jak również wspieranie szeroko rozumianej innowacyjności. Wspierane będą działania z zakresu innowacji: produktowej, procesowej (usługowej) oraz organizacyjnej. Wspierana i promowana będzie innowacyjność na poziomie, co najmniej krajowym i/lub międzynarodowym (określana jako innowacyjność średnia i wysoka). Program ujmuje również kontekst ochrony środowiska.

Celem głównym Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki jest: umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich, poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie dla budowy struktur administracyjnych państwa.

Program składa się z 11 Priorytetów, realizowanych zarówno na poziomie centralnym, jak i regionalnym.

Komponent krajowy - działania horyzontalne:

- zatrudnienie i integracja społeczna,
- rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw,
- wysoka jakość systemu oświaty,
- szkolnictwo wyższe i nauka,
- dobre rządzenie,
- profilaktyka, promocja i poprawa stanu zdrowia ludności w wieku produkcyjnym.

Komponent regionalny:

- rynek pracy otwarty dla wszystkich oraz promocja integracji społecznej,
- regionalne kadry gospodarki,
- rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach,

- partnerstwo na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

W latach 2007-2013 współpraca w wymiarze transgranicznym, transnarodowym i międzyregionalnym będzie realizowana w ramach odrębnego celu polityki spójności Unii Europejskiej – Europejska Współpraca Terytorialna (EWT). Przewiduje się realizację następujących programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej z udziałem Polski:

współpraca transgraniczna:

- trzy dwustronne programy na granicy polsko-niemieckiej (z udziałem Meklemburgii, Brandenburgii i Saksonii),
- Polska – Republika Czeska,
- Polska – Słowacja,
- Polska – Litwa,
- Polska – Szwecja – Dania (Południowy Bałtyk).

współpraca transnarodowa:

- Obszar Europy Środkowo-Wschodniej,
- Region Morza Bałtyckiego,
- program współpracy międzyregionalnej obejmujący całe terytorium UE.

Na granicach zewnętrznych UE współpraca transgraniczna z krajami partnerskimi będzie wspierana ze środków Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa. W ramach tego instrumentu z udziałem Polski realizowane będą programy współpracy transgranicznej z Ukrainą, Białorusią i Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej.

8.1.4 Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013

Celem głównym „Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013” jest stymulowanie dynamicznego rozwoju, przy wzmocnieniu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu. Rozwój należy tu rozumieć bardzo szeroko, jako proces zachodzący na wielu komplementarnych płaszczyznach, w tym:

- gospodarczej: wzrost gospodarczy i zwiększenie zatrudnienia, rozwój technologiczny i innowacje, restrukturyzacja i dywersyfikacja działalności gospodarczej,
- społecznej: poprawa jakości życia mieszkańców, wzbogacenie tożsamości kulturowej i procesy integracyjne, rozwój usług i zasobów społecznych, wzrost mobilności zawodowej i społecznej,
- środowiskowej: zmniejszenie obciążeń i polepszenie jakości środowiska przyrodniczego, zachowanie bioróżnorodności,
- infra-technicznej: podnoszenie jakości, rozbudowa i racjonalne gospodarowanie zasobami infrastruktury technicznej.

Zadania objęte Programem wpisują się w *Priorytet V: Środowisko*. Celem szczegółowym tego priorytetu jest: *ochrona oraz poprawa jakości środowiska*. Realizacja celu głównego będzie się odbywać poprzez następujące cele szczegółowe:

- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- ograniczenie ilości odpadów deponowanych i zdeponowanych w środowisku,
- poprawa jakości powietrza,
- doskonalenie systemu zarządzania środowiskiem,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kształtowanie postaw ekologicznych społeczeństwa.

Inwestycje w zakresie środowiska wspierane będą w ramach następujących działań:

- Gospodarka wodno-ściekowa,
- Gospodarka odpadami,
- Czyste powietrze i odnawialne źródła energii,
- Zarządzanie środowiskiem,

- Dziedzictwo przyrodnicze.

Maksymalnym poziomem wsparcia – w postaci dotacji – wynosi 85% kosztów kwalifikowanych.

8.1.5 Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

Siedmioletni Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) ma przyczynić się do zapewnienia opłacalności produkcji rolnej, modernizacji gospodarstw i przetwórstwa artykułów rolnych, wspartych przez rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej. W ramach PROW zagadnienia środowiskowe realizowane będą w ramach następujących priorytetów:

Oś priorytetowa 1 – Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego – działanie: poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa (scalanie gruntów, gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi).

Oś priorytetowa 2 - Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich – działania:

- wsparcie gospodarstw na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW),
- program rolnośrodowiskowy (Płatności rolnośrodowiskowe),
- zalesienie gruntów rolnych oraz zalesienie gruntów innych niż rolne,
- odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy i wprowadzenie instrumentów zapobiegawczych.

Oś priorytetowa 3 – Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej – działania:

- różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej,
- podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej
- gospodarka wodno-ściekowa w szczególności zaopatrzenie w wodę, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, w tym systemów kanalizacji sieciowej lub kanalizacji zagrodowej,
- tworzenie systemu zbioru, segregacji, wywozu odpadów komunalnych,
- wytwarzanie lub dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności wiatru, wody,
- energii geotermalnej, słońca, biogazu albo biomasy.

8.1.6 Program LIFE+

LIFE+ jest kontynuacją Instrumentu Finansowego LIFE, utworzonego przez Komisję Europejską w 1992 roku. W trakcie trzech kolejnych edycji dofinansowano realizację łącznie ponad 2500 projektów we wszystkich krajach członkowskich. W latach 2004-2006 z tej formy dofinansowania skorzystała również Polska, na obszarze, której realizowano cztery projekty z zakresu ochrony środowiska i różnorodności biologicznej.

W odróżnieniu od poprzednich edycji, program LIFE+ składa się z trzech komponentów określonych przez tematykę projektów a nie ich realizatora. Nabór przedłożonych projektów następować będzie na poziomie krajowym, jednak ostateczna ocena i związana z nią decyzja o przyznaniu dofinansowania zależeć będzie do Komisji Europejskiej.

Nowy program LIFE+ będzie jedynym programem wspólnotowym poświęconym wyłącznie zagadnieniom związanym z ochroną środowiska. LIFE+ powinien bezpośrednio wspierać realizację priorytetów 6. Programu Działań na Rzecz Środowiska (2002-2012), do których należą:

- ochrona przyrody i bioróżnorodności,
- przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- zminimalizowanie negatywnych skutków wpływu zanieczyszczeń środowiska na zdrowie ludzi,
- zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych i racjonalna gospodarka odpadami.

Działania dotowane muszą mieć związek z propagowaniem polityki UE w zakresie ochrony przyrody i środowiska. Komisja Europejska raz w roku będzie ogłaszać „call for proposals” - czyli nabór projektów.

Do otrzymania dofinansowania kwalifikują się następujące działania:

- działania operacyjne organizacji pozarządowych zaangażowanych w ochronę i poprawę jakości środowiska na poziomie europejskim oraz w tworzenie i wdrażanie ustawodawstwa i polityki ochrony środowiska unii europejskiej,
- tworzenie i utrzymywanie sieci, baz danych i systemów komputerowych związanych bezpośrednio z wdrażaniem ustawodawstwa i polityki ochrony środowiska UE, w szczególności, gdy działania te poprawiają publiczny dostęp do informacji o środowisku,
- analizy, badania, modelowanie i tworzenie scenariuszy,
- monitorowanie stanu siedlisk i gatunków, w tym monitorowanie lasów,
- pomoc w budowaniu potencjału instytucjonalnego,
- szkolenia, warsztaty i spotkania, w tym szkolenia podmiotów uczestniczących w inicjatywach dotyczących zapobiegania pożarom lasów,
- platformy nawiązywania kontaktów zawodowych i wymiany najlepszych praktyk,
- działania informacyjne i komunikacyjne, w tym kampanie na rzecz zwiększania świadomości społecznej, a w szczególności kampanie zwiększające świadomość społeczną na temat pożarów lasów,
- demonstracja innowacyjnych podejść, technologii, metod i instrumentów dotyczących kierunków polityki
- specjalnie w odniesieniu do komponentu **I „LIFE+ przyroda i różnorodność biologiczna”**:
 - a. zarządzanie gatunkami i obszarami oraz planowanie ochrony obszarów, w tym zwiększenie ekologicznej spójności sieci Natura 2000;
 - b. monitorowanie stanu ochrony, w szczególności ustalenie procedur i struktur monitorowania stanu ochrony;
 - c. rozwój i realizacja planów działania na rzecz ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych;
 - d. zwiększenie zasięgu sieci Natura 2000 na obszarach morskich;
 - e. nabywanie gruntów pod następującymi warunkami:
 - nabycie to przyczyniłoby się do utrzymania lub przywrócenia integralności obszarów objętych siecią Natura 2000,
 - nabycie gruntu jest jedynym lub najbardziej efektywnym sposobem osiągnięcia pożądanego skutku w zakresie ochrony przyrody,
 - nabywany grunt jest długookresowo przeznaczony na wykorzystanie w sposób zgodny z celami szczegółowymi komponentu I „LIFE+ przyroda i różnorodność biologiczna”, oraz
 - dane państwo członkowskie zapewnia długookresowe wyłączone przeznaczenie takich gruntów na cele związane z ochroną przyrody.

8.1.7 Kredyty udzielane na preferencyjnych warunkach

Preferencyjne kredyty na inwestycje proekologiczne, bez możliwości umorzeń udzielane są przez Bank Ochrony Środowiska S.A.(BOŚ). Kredytobiorca musi posiadać przynajmniej 50% własnych środków na sfinansowanie zadania. BOŚ przy udzielaniu pożyczek kieruje się podobnymi kryteriami jak fundusze ochrony środowiska. Są to efektywność ekologiczna zadania i jego zgodność z priorytetami dla polityki ekologicznej województwa.

8.1.8 Kredyty komercyjne

Komercyjne kredyty bankowe ze względu na duże koszty finansowe związane z oprocentowaniem, nie powinny być brane pod uwagę, jako podstawowe źródła finansowania inwestycji, lecz jako uzupełnienie środków z pożyczek preferencyjnych. Samorządy są obecnie postrzegane przez banki jako interesujący i wiarygodni klienci, stąd dostęp do kredytów jest coraz łatwiejszy. Warunki komercyjnych kredytów inwestycyjnych udzielanych jednostkom samorządu terytorialnego są zazwyczaj każdorazowo negocjowane indywidualnie.

8.2 Nakłady na realizację zadań Programu i proponowane źródła ich finansowania

8.2.1 Nakłady na realizację zadań Programu

Oszacowane w ramach poszczególnych kierunków ochrony środowiska koszty realizacji zadań (zarówno inwestycyjnych, jak i tzw. „miękkich”) wskazują od razu te obszary działań, których realizacja – w kontekście możliwości finansowych – będzie najtrudniejsza. Należą do nich:

- Ochrona powietrza,
- Ochrona przed hałasem,
- Gospodarka wodno-ściekowa.

Zbiorcze zestawienie nakładów, w podziale na wydatki dotyczące zadań własnych i koordynowanych, przedstawia tabela poniżej.

Tabela 24 Nakłady finansowe na realizację zadań określonych w Programie

Lp.	Wyszczególnienie	Zadania własne		Zadania koordynowane		OGÓŁEM	
		Wartość [tys. PLN]	Udział	Wartość [tys. PLN]	Udział	Wartość [tys. PLN]	Udział
1.	Ochrona przyrody i krajobrazu	2 180	7,78%	2 850	19,47%	5 030	11,79%
2.	Ochrona i zrównoważony rozwój lasów		0,00%	9 810	67,01%	9 810	23,00%
3.	Ochrona powierzchni ziemi	106	0,38%	110	0,75%	216	0,51%
4.	Ochrona zasobów kopalin	2	0,01%		0,00%	2	0,00%
5.	Kształtowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i skutkami suszy	45	0,16%		0,00%	45	0,11%
6.	Gospodarka wodno-ściekowa	5 767	20,58%	200	1,37%	5 967	13,99%
7.	Ochrona powietrza	12 624	45,06%	1 000	6,83%	13 624	31,94%
8.	Gospodarowanie odpadami	1 219	4,35%		0,00%	1 219	2,86%
9.	Ochrona przed hałasem	6 050	21,65%	220	1,50%	6 285	14,73%
10.	Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	2	0,01%	450	3,07%	452	1,06%
11.	Substancje chemiczne w środowisku	5	0,02%		0,00%	5	0,01%
12.	OGÓŁEM	28 015	100,00%	14 640	100,00%	42 655	100,00%

Źródło: opracowanie własne

W kontekście zadań własnych (a zatem najistotniejszych z punktu widzenia wydatkowania środków budżetowych) ok. 45% środków przeznaczonych będzie na działania związane z redukcją emisji zanieczyszczeń do atmosfery (w szczególności działania termomodernizacyjne obiektów). Istotnych wydatków wymagać będzie ochrona przed hałasem (dotyczy to aspektu hałasu drogowego – a zatem modernizacji systemu komunikacyjnego). Kluczowe, zatem będzie skuteczne pozyskanie dofinansowania z źródeł zewnętrznych, w szczególności funduszy strukturalnych UE (RPO WSL) i WFOŚiGW w Katowicach.

Zgodnie z założeniami (określonymi w harmonogramach dla poszczególnych kierunków ochrony środowiska), wydatki na realizację zadań Programu rozłożone zostaną w czasie (do roku 2016). Na tej podstawie wskazano szacunkowy plan finansowy w odniesieniu do zadań własnych (szerzej rozwinięty w kartach zadań – por. dalszy ciąg rozdziału). Odpowiednie dane w tym względzie przedstawia tabela 27 natomiast strukturę nakładów (w ujęciu rocznym) przedstawia tabela 28.

Tabela 25 Plan wydatków inwestycyjnych i pozainwestycyjnych w zakresie zadań własnych

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	OGÓŁEM
Ochrona przyrody i krajobrazu	54	327	327	327	327	273	273	272	2 180
Ochrona i zrównoważony rozwój lasów									0
Ochrona powierzchni ziemi	7	15	15	15	15	15	12	12	106
Ochrona zasobów kopalin								2	2
Kształtowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i skutkami suszy	0	15	15	15	0	0	0	0	45
Gospodarka wodno-ściekowa	67	2 355	945	325	320	580	590	585	5 767
Ochrona powietrza	1 278	2 200	2 072	2 072	2 072	977	977	976	12 624
Gospodarowanie odpadami	75	583	94	97	94	94	91	91	1 219
Ochrona przed hałasem	3 000	3 010	12	10	12	2	2	2	6 065
Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	0	2	0	0	0	0	0	0	2
Substancje chemiczne w środowisku	0	1	1	1	1	1	0	0	5
OGÓŁEM	4 491	8 511	3 481	2 864	2 841	1 942	1 945	1 940	28 015

Źródło: opracowanie własne

Tabela 26 Struktura wydatków inwestycyjnych i pozainwestycyjnych w zakresie zadań własnych

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	OGÓŁEM
Ochrona przyrody i krajobrazu	1,20	3,84	9,39	11,42	11,51	14,06	14,04	14,02	7,78
Ochrona i zrównoważony rozwój lasów									
Ochrona powierzchni ziemi	0,16	0,18	0,43	0,52	0,53	0,77	0,62	0,62	0,38
Ochrona zasobów kopalin								0,10	0,01
Kształtowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i skutkami suszy		0,18	0,43	0,52					0,16
Gospodarka wodno-ściekowa	1,48	27,67	27,15	11,35	11,26	29,87	30,33	30,15	20,58
Ochrona powietrza	28,46	25,85	59,52	72,35	72,93	50,31	50,23	50,31	45,06
Gospodarowanie odpadami	1,67	6,85	2,70	3,39	3,31	4,84	4,68	4,69	4,35
Ochrona przed hałasem	67,03	35,40	0,34	0,42	0,42	0,10	0,10	0,10	21,65
Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym		0,02							0,01
Substancje chemiczne w środowisku		0,01	0,03	0,03	0,04	0,05			0,02
OGÓŁEM	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Źródło: opracowanie własne

8.2.2 Proponowany montaż finansowy dla zadań własnych Programu

Z uwagi na duże trudności z opracowaniem montażu finansowego dla wszystkich zdefiniowanych w ramach Programu zadań (wynikające z różnorodności podmiotów zaangażowanych we wdrażanie zadań koordynowanych), obecnie przedstawiony zostanie wstępny montaż finansowy jedynie dla zadań własnych – mający bezpośrednie przełożenie na wydatkowanie środków budżetu samorządu terytorialnego.

Charakter zadań własnych programu wskazuje, iż optymalnymi źródłami finansowania przedsięwzięć są:

- środki funduszy Unii Europejskiej
- środki WFOŚiGW w Katowicach (i/lub NFOŚiGW w Warszawie)
- środki własne (budżetu gminy Milówka),
- środki mieszkańców gminy – dotyczy wdrażania programu ograniczenia niskiej emisji.

Podstawą do sporządzenia montażu finansowego dla zadań własnych Programu jest przedstawiony w poprzednim punkcie wstępny plan finansowy wydatków – wynikający z określonych KART PLANOWANYCH ZADAŃ. Karty te ujmują poszczególne zadania własne w:

- ramy czasowe realizacji,
- rozkład środków finansowych w kolejnych lat realizacji,
- rozkład planowanych źródeł finansowania.

Przyjęto, iż poziom dofinansowania ze środków UE wyniesie 85% wydatków (założono, iż całość nakładów stanowią koszty kwalifikowane). Pozostała część wydatków współfinansowanych w ramach EFRR pokryta zostanie ze środków budżetu gminy

W odniesieniu do pozostałej grupy zadań, przyjęto możliwość uzyskania dofinansowania WFOŚiGW w Katowicach na poziomie 80%. Stosunkowo niewielkie (kwotowo) zadania w całości finansowane będą ze środków będących w dyspozycji gminy Milówka. Oprócz tego zakłada się udział finansowy mieszkańców w zadaniach związanych z ochroną powietrza – jest to związane z realizacją programu ograniczenia niskiej emisji.

Należy zaznaczyć, iż przedstawiony w dalszej części montaż finansowy ma jedynie charakter poglądowy. Precyzyjne określenie wartości dofinansowania jest na etapie opracowania Programu bardzo trudne. Konieczne jest przede wszystkim opracowanie studium wykonalności i analiz finansowo-ekonomicznych, które wykażą maksymalny poziom wsparcia – biorąc pod uwagę czynniki formalno-prawne, jak również charakter konkretnych zadań.

Ponadto określony montaż finansowy nie wyklucza możliwości zastosowania innych źródeł współfinansowania, dostępnych w danym czasie.

Zasadniczą rolą przedstawionego montażu finansowego jest ocena zdolności budżetowych do absorpcji zewnętrznych środków finansowych – w szczególności dłużnych.

Rozkład poszczególnych źródeł finansowania przedsięwzięć oraz ich strukturę przedstawiają odpowiednio: tabela 29 i 30.

Tabela 27 Proponowane źródła finansowania zadań własnych określonych w Programie

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	OGÓŁEM
Środki własne									
Fundusze UE	800	2 049	824	565	531	560	558	552	6 439
Krajowe fundusze ochrony środowiska	2 596	3 531	972	972	972	972	972	972	11 959
Krajowy wkład prywatny	657	2 492	1 251	891	891	411	417	415	7 425
Inne	438	440	438	438	438	0	0	0	2 192
OGÓŁEM	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	4 491	8 512	3 485	2 866	2 832	1 943	1 947	1 939	28 015

Źródło: opracowanie własne

Tabela 28 Struktura źródeł finansowania zadań własnych

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	OGÓŁEM
Środki własne	17,80	24,07	23,65	19,71	18,75	28,82	28,66	28,47	22,98
Fundusze UE	57,81	41,48	27,89	33,91	34,32	50,03	49,92	50,13	42,69
Krajowe fundusze ochrony środowiska	14,63	29,28	35,89	31,09	31,46	21,15	21,42	21,40	26,51
Krajowy wkład prywatny	9,75	5,16	12,57	15,28	15,47				7,82
Inne									
OGÓŁEM	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Źródło: opracowanie własne

8.3 Ocena możliwości budżetowych wdrożenia zadań własnych Programu

Pomimo szerokiej dostępności zewnętrznych źródeł wsparcia, skuteczne wdrożenie przedsięwzięć określonych w Programie wymagać będzie istotnego zaangażowania budżetu gminy.

Ważnym z punktu widzenia polityki pozyskiwania środków finansowych na inwestycje jednostek samorządu terytorialnego jest określenie zdolności do zaciągania zobowiązań. Możliwości Gminy w tym zakresie reguluje ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. nr 157, poz. 1240, ze zmianami).

Art. 243

1. Łączna kwota przypadających w danym roku budżetowym:

1) spłat rat kredytów i pożyczek (...) wraz z należnymi w danym roku odsetkami od kredytów i pożyczek (...)

2) wykupów papierów wartościowych emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego (...) wraz z należnymi odsetkami i dyskontem od papierów wartościowych (...)

3) potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych przez jednostki samorządu terytorialnego poręczeń oraz gwarancji potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych poręczeń oraz gwarancji

do planowanych dochodów ogółem budżetu przekroczy średnią arytmetyczną z obliczonych dla ostatnich trzech lat relacji jej dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące, do dochodów ogółem budżetu

Planowana wysokość nakładów inwestycyjnych gminy Milówka w latach 2009-2017 wynosi ok. 28 mln. zł. Wartość ta wydaje się olbrzymim obciążeniem dla budżetu, którego roczne dochody oscylują wokół kwoty 26 mln zł. Niemniej jednak warto wskazać kilka aspektów, które przemawiają za realnością wdrożenia Programu:

- znaczna część wydatków może być zrefundowana w formie dotacji ze środków UE,
- w chwili obecnej wskaźniki zadłużenia pozostają na bezpiecznym poziomie, aczkolwiek zauważalne są symptomy znacznego zadłużenia – w związku z planowanym procesem inwestycyjnym,
- zadania rozłożone są w stosunkowo długim okresie czasu.

Dla określenia zdolności budżetu gminy Milówka do wdrożenia zadań wynikających z programu, przyjęto następujące założenia:

- podstawą obliczeń są dane UG Milówka dotyczące przepływów finansowych budżetu w latach 2007-2009; dane stanowią punkt odniesienia (stan bazowy) do dalszych kalkulacji,
- przyjęto tempo wzrostu dochodów własnych na poziomie ok. 1,02% w skali roku a wydatków bieżących (oraz dochodów z tyt. dotacji i subwencji) – 1,015% w skali roku
- na dane wyjściowe (bazowe) nałożono przewidywane wpływy i wydatki z tytułu zobowiązań wobec WFOŚiGW w Katowicach (w uproszczeniu przyjęto wariant „gorszy” – całość dofinansowania Funduszu stanowi pożyczka preferencyjna – bez dotacji); skorygowane przepływy finansowe (uwzględniające realizację zadań) określają „stan docelowy”,
- wysokość oprocentowania zobowiązań wobec funduszy ochrony środowiska określono na poziomie ok. 4% w skali roku.

Wyniki obliczeń przedstawiają: tabela 31 i 32.

Jak wynika z dokonanych kalkulacji, realizacja Programu nie doprowadzi do sytuacji zagrożenia zdolności finansowej (odpowiednie wskaźniki ustawowe pozostaną na bezpiecznym poziomie).

Ważnym elementem wsparcia procesu wdrażania zadań przewidzianych w programie będzie Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Tabela 29 Ocena zdolności finansowej gminy Miłówka – przepływy pieniężne dla stanu bazowego

Lp.	Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1.	Dochody ogółem	22 196 242	23 667 112	26 330 500	26 778 082	27 233 431	27 696 683	28 167 979	28 647 462	29 135 276	29 631 569
1.1	Dochody własne	8 479 550	8 479 791	10 524 944	10 735 443	10 950 152	11 169 155	11 392 538	11 620 389	11 852 797	12 089 853
1.2	Dotacje i subwencje	13 716 692	15 187 321	15 805 556	16 042 639	16 283 279	16 527 528	16 775 441	17 027 073	17 282 479	17 541 716
2.	Wydatki ogółem	21 211 170	26 299 967	28 633 261	28 778 082	28 733 431	28 696 683	28 667 979	28 647 462	29 035 276	29 431 569
2.1	Wydatki bieżące	17 848 025	19 357 608	20 268 741	20 572 772	20 881 364	21 194 584	21 512 503	21 835 191	22 162 719	22 495 160
2.2	Wydatki majątkowe, w tym:	3 363 145	6 942 359	8 364 520	8 205 310	7 852 067	7 502 099	7 155 476	6 812 271	6 872 557	6 936 409
2.2.1	wydatki inne	3 363 145	6 942 359	8 364 520	8 205 310	7 852 067	7 502 099	7 155 476	6 812 271	6 872 557	6 936 409
2.2.2	wydatki na zadania własne w ramach POS minus zaplanowane w WPI										
3.	Wynik finansowy	985 072	-2 632 855	-2 302 761	-2 000 000	-1 500 000	-1 000 000	-500 000	0	100 000	200 000
4.	Łączna kwota długu na koniec roku	6 047 000	7 636 661	9 936 422	9 048 808	8 161 194	7 273 580	6 385 966	5 498 352	4 610 738	3 723 124
4.1	Stan zaciągniętych pożyczek i zobowiązań	6 047 000	7 636 661	9 936 422	9 048 808	8 161 194	7 273 580	6 385 966	5 498 352	4 610 738	3 723 124
4.2	Stan pozostałych zobowiązań										
5.	Zobowiązania do pokrycia w danym roku	623 926	1 160 996	1 227 614	1 204 322	1 173 256	1 142 189	1 111 123	1 080 056	1 048 990	1 017 923
5.1	Splata rat kredytów i pożyczek	397 000	821 000	887 614	887 614	887 614	887 614	887 614	887 614	887 614	887 614
5.2	Splata odsetek od kredytów i pożyczek	226 926	339 996	340 000	316 708	285 642	254 575	223 509	192 442	161 376	130 309
5.3	Pozostałe zobowiązania										
6.	Wskaźnik (art. 169 ustawy o finansach publicznych)	2,81%	4,91%	4,66%	4,50%	4,31%	4,12%	3,94%	3,77%	3,60%	3,44%
7.	Wskaźnik (art. 170 ustawy o finansach publicznych)	27,24%	32,27%	37,74%	33,79%	29,97%	26,26%	22,67%	19,19%	15,83%	12,56%
8.	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem	38,20%	35,83%	39,97%	40,09%	40,21%	40,33%	40,44%	40,56%	40,68%	40,80%
9.	Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	15,86%	26,40%	29,21%	28,51%	27,33%	26,14%	24,96%	23,78%	23,67%	23,57%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych budżetowych UG Miłówka

Tabela 30 Ocena zdolności finansowej gminy Miłówka – przepływy pieniężne dla stanu docelowego

Lp.	Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1.	Dochody ogółem	22 196 242	23 667 112	27 130 030	28 827 082	28 057 666	28 261 683	28 698 979	29 207 462	29 693 276	30 183 569
1.1	Dochody własne	8 479 550	8 479 791	10 524 944	10 735 443	10 950 152	11 169 155	11 392 538	11 620 389	11 852 797	12 089 853
1.2	Dotacje i subwencje	13 716 692	15 187 321	16 605 086	18 091 639	17 107 514	17 092 528	17 306 441	17 587 073	17 840 479	18 093 716
2.	Wydatki ogółem	21 211 170	26 299 967	33 123 791	37 289 082	32 214 666	31 560 683	31 508 979	30 589 462	30 980 276	31 371 569
2.1	Wydatki bieżące	17 848 025	19 357 608	20 268 741	20 572 772	20 881 364	21 194 584	21 512 503	21 835 191	22 162 719	22 495 160
2.2	Wydatki majątkowe, w tym:	3 363 145	6 942 359	12 855 050	16 716 310	11 333 302	10 366 099	9 996 476	8 754 271	8 817 557	8 876 409
2.2.1	wydatki inne	3 363 145	6 942 359	8 364 520	8 205 310	7 852 067	7 502 099	7 155 476	6 812 271	6 872 557	6 936 409
2.2.2	wydatki na zadania własne w ramach POS			4 490 530	8 511 000	3 481 235	2 864 000	2 841 000	1 942 000	1 945 000	1 940 000
3.	Wynik finansowy	985 072	-2 632 855	-5 993 761	-8 462 000	-4 157 000	-3 299 000	-2 810 000	-1 382 000	-1 287 000	-1 188 000
4.	Łączna kwota długu na koniec roku	6 047 000	7 636 661	10 593 422	12 132 508	12 430 194	12 242 780	11 966 266	11 120 652	10 239 938	9 315 524
4.1	Stan zaciągniętych pożyczek i zobowiązań	6 047 000	7 636 661	10 593 422	12 132 508	12 430 194	12 242 780	11 966 266	11 120 652	10 239 938	9 315 524
4.2	Stan pozostałych zobowiązań										
5.	Zobowiązania do pokrycia w danym roku	623 926	1 160 996	1 910 894	4 411 370	5 613 016	6 310 157	6 914 635	6 927 248	6 903 358	6 834 019
5.1	Splata rat kredytów i pożyczek	397 000	821 000	1 544 614	3 971 314	5 156 614	5 856 814	6 467 914	6 509 914	6 516 814	6 480 014
5.2	Splata odsetek od kredytów i pożyczek	226 926	339 996	366 280	440 056	456 402	453 343	446 721	417 334	386 544	354 005
5.3	Pozostałe zobowiązania										
6.	Wskaźnik (art. 169 ustawy o finansach publicznych)	2,81%	4,91%	7,04%	15,30%	20,01%	22,33%	24,09%	23,72%	23,25%	22,64%
7.	Wskaźnik (art. 170 ustawy o finansach publicznych)	27,24%	32,27%	39,05%	42,09%	44,30%	43,32%	41,70%	38,07%	34,49%	30,86%
8.	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem	38,20%	35,83%	38,79%	37,24%	39,03%	39,52%	39,70%	39,79%	39,92%	40,05%
9.	Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	15,86%	26,40%	38,81%	44,83%	35,18%	32,84%	31,73%	28,62%	28,46%	28,29%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych budżetowych UG Miłówka

9 Monitoring i kontrola realizacji przedsięwzięć zapisanych w Programie Ochrony Środowiska dla gminy Milówka

9.1 Monitoring środowiska

Państwowy Monitoring Środowiska (PMS) został utworzony ustawą z dnia 10 lipca 1991 roku o Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska. Jego celem jest zapewnienie wiarygodnych informacji o stanie środowiska. Państwowy monitoring środowiska według art. 25 ustawy Prawo Ochrony Środowiska z 2001 roku to system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenie, przetwarzanie i rozpowszechnianie informacji o środowisku. Celem monitoringu ochrony środowiska jest rozpoznawanie stopnia zanieczyszczenia środowiska poprzez określony system pomiarów, ocen i badań, dostarczanie informacji o aktualnym stanie i stopniu zanieczyszczenia poszczególnych jego komponentów.

Elementem polityki ekologicznej gminy jest tworzenie i wyposażanie systemu badań stanu środowiska, przetwarzanie uzyskanych danych oraz ich upowszechnianie. Rozwój systemów gromadzenia, interpretowania, wykorzystywania, prognozowania zmian stanu środowiska i publikacji danych o środowisku.

Ponadto, Ustawa Prawo Ochrony Środowiska nakłada na organy wykonawcze województwa, powiatu i gminy sporządzanie, co dwa lata raportu z realizacji programu ochrony środowiska. Bezpośrednim wskaźnikiem zaawansowania realizacji zadań objętych programem ochrony środowiska będzie ciągły monitoring oraz kontrola podejmowanych działań.

9.1.1. Ochrona przyrody i bioróżnorodności

Wskaźnikami określającymi stan środowiska i stopień zmian w nim zachodzących w zakresie ochrony powierzchni ziemi będą:

- powierzchnia lasów,
- powierzchnia obszarów chronionych,
- ilość chronionych obiektów,
- nasadzenia.

9.1.2 Ochrona powierzchni ziemi

Celem monitorowania jest określenie:

- ilość zdegradowanych gruntów
- ilość gruntów zrekultywowanych
- ilość gruntów przeznaczonych na uprawy energetyczne
- zawartość metali ciężkich w glebie
- zasobność gleby oraz odczyn

9.1.3 Ochrona powietrza

Dla prawidłowej oceny realizacji Programu należy określić wskaźniki będące miernikami stopnia realizacji Programu. Wskaźnikami określającymi stan środowiska i stopień zmian w nim zachodzących w zakresie ochrony powietrza będą:

- wielkości i zmiany stężeń zanieczyszczeń powietrza stale monitorowanych,
- udział odnawialnych źródeł energii w produkcji i wykorzystaniu ciepła i energii elektrycznej,
- wymiana nieefektywnych i zanieczyszczających środowisko małych i średnich kotłów węglowych (o mocy do 1 MW) na wysokosprawne i niskoemisyjne źródła ciepła.

Dla oceny racjonalizacji kosztów usług energetycznych

- zmiana średniej ceny ciepła produkowanego z różnych paliw i z systemowego źródła ciepła w zł/GJ do ceny roku poprzedzającego,
- koszty i zużycia energii w obiektach i budynkach własnych Gminy, w szczególności

- w obiektach przeznaczonych do modernizacji (monitoring przed i po przeprowadzeniu
- przedsięwzięć modernizacyjnych).

9.1.4 Ochrona wód

Dla prawidłowej oceny realizacji Programu należy określić wskaźniki będące miernikami stopnia realizacji Programu. Wskaźnikami określającymi stan środowiska i stopień zmian w nim zachodzących w zakresie gospodarki wodnej będą:

- jakość wód powierzchniowych i podziemnych,
- zasoby eksploatacyjne wód podziemnych,
- liczba mieszkańców podłączonych do systemu zbiorczej kanalizacji sanitarnej,
- liczba mieszkańców obsługiwana przez wodociąg,
- ilość ścieków nieoczyszczonych odprowadzanych do środowiska,
- długość sieci kanalizacji sanitarnej,
- długość sieci kanalizacji deszczowej.

9.1.5 Gospodarowanie odpadami

Szczegółowe aspekty dotyczące monitoringu w zakresie gospodarowania odpadami zawarte zostały w Planie Gospodarki Odpadami dla Gminy Milówka.

10 System zarządzania środowiskowego w gminie Milówka

10.1 System EMAS

W roku 1993 kraje Unii Europejskiej przyjęły do stosowania Rozporządzenie Rady Wspólnoty dotyczące udziału przedsiębiorstw z sektora przemysłowego w unijnym programie ekozarządzania i audytów, zwanym EMAS. Skrót ten pochodzi od pierwszych liter oryginalnej nazwy Eco-Management and Audit Scheme¹⁴ (*System Ekozarządzania i Eko-auditów).

System ten umożliwia zarejestrowanie firmy znajdującej się na obszarze Unii Europejskiej i spełniającej wymagania określone w rozporządzeniu.

Ponadto sprawdza się czy w raporcie firmy zawarte są dane o stanie środowiska.

W roku 2001 zatwierdzono i wprowadzono w życie rozporządzenie, które umożliwia dobrowolne uczestnictwo w programie nie tylko przedsiębiorstw przemysłowych, ale również różnego rodzaju organizacji.

Organizacje, które mają już wprowadzony System Zarządzania Środowiskowego z dużo większą łatwością mogą przystąpić do rejestracji w EMAS, ponieważ podstawową sprawą jest uznanie zgodności funkcjonującego Systemu Zarządzania Środowiskowego wymaganiami normy ISO 14001.

10.2 REMAS¹⁵

Regionalny System Zarządzania Środowiskowego w skrócie REMAS ma na celu przede wszystkim:

- poprawę stanu ochrony środowiska,
- sukcesywnego zmniejszania źródeł zanieczyszczeń i ich negatywnych skutków,
- racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi z równoczesną ochroną walorów środowiska.

Zgodnie z nową ustawą Prawo ochrony środowiska każde województwo, powiat i gmina musi, co 4 lata opracowywać program ochrony środowiska, z uwzględnieniem działań na kolejne 4 lata. Realizacja efektów zawartych w programach ochrony środowiska dokonywana jest, co 2 lata. Zapisy ustawowe mogą być skutecznie realizowane tylko wówczas, jeśli programy powiatowe i

¹⁴ R.Pochyluk, P.Grudowski, J.Szymański „Zasady wdrażania systemu zarządzania środowiskowego zgodnego z wymaganiami normy ISO 14001”, Gdańsk 1999 r

¹⁵ Sokół W.A. „Zintegrowany system zarządzania środowiskowego powiatem i gminami ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki odpadami komunalnymi” – opis projektu WFOŚ, Katowice, grudzień 2001 r.

gminne powstają i są realizowane jedynie w sposób zintegrowany. Dlatego też należy zapewnić funkcjonowanie (wyłącznie na zasadach dobrowolności) Regionalnego Systemu Zarządzania Środowiskowego REMAS. System ten łączy w sobie model czystej produkcji, zasadnicze elementy międzynarodowych norm ISO 14000 oraz specjalne narzędzia w postaci programów komputerowych i baz danych wspomagających wdrażanie i integrację tego modelu. Na wprowadzany system REMAS składają się szczegółowe algorytmy postępowania powiązane ze sobą za pomocą następujących procedur operacyjnych:

- 1. PR 1 - Zarządzania środowiskowego** – określa on sposób organizacji zarządzania środowiskowego w gminie/powiecie. Pomaga w opracowaniu polityki środowiskowej, ustala cele i zadania środowiskowe, generuje program zarządzania środowiskowego i stanowi zasadnicze elementy programu ochrony środowiska.
- 2. PR 2 - Oceny efektów działalności środowiskowej** – określa zasady monitorowania i okresowego wpływu działalności gminy/powiatu na środowisko, identyfikuje aspekty środowiskowe, określa priorytety. Pozwala opracowywać działania korygujące i zapobiegawcze oraz doskonali funkcjonowanie systemu.
- 3. PR 3 - Zarządzania informacjami ekologicznymi** – określa zasady gromadzenia danych, przetwarzania i udostępniania informacji w skali całego województwa pomiędzy partnerami REMAS.

W modelu REMAS instrumenty instytucjonalne spełniają rolę stymulującą samorządy i przedsiębiorstwa do podejmowania ważnych inwestycji ekologicznych dla całego regionu biorąc pod uwagę również instrumenty ekonomiczne.

Wprowadzany w województwie śląskim system REMAS w sposób zintegrowany i ukierunkowany na zrealizowanie dużych zadań spełnia kryteria dofinansowania z funduszy Unii Europejskiej.

10.3 System Zarządzania Środowiskowego na obszarze Gminy Milówka

System Zarządzania Środowiskowego umożliwia systematyczną kontrolę i ocenę oddziaływania organizacji na środowisko oraz umożliwia systematyczną kontrolę i ocenę oddziaływania organizacji na środowisko oraz podejmowanie działań dla poprawy stanu środowiska.

Wprowadzenie Systemu Zarządzania Środowiskowego w Urzędzie Gminy Milówka może polegać na:

1. Wyznaczeniu właściwej Polityki Środowiskowej Gminy,

Polityka Środowiskowa¹⁶ jest to deklaracja organizacji dotycząca jej intencji i zasad odnoszących się do ogólnych efektów działalności środowiskowej, określająca ramy do działania i ustalenia celów oraz zadań środowiskowych organizacji

Polityka Środowiskowa organizacji jest fundamentem Systemu Zarządzania Środowiskowego, powinna stanowić ramy do ustalania i przeglądu celów i zadań środowiskowych.

Odpowiedzialność za ustalenie Polityki Środowiskowej może spoczywać na Kierownictwie. Kierownictwo organizacji jest również odpowiedzialne za wdrożenie polityki.

Najwyższe Kierownictwo określa Politykę Środowiskową tak, aby uwzględniała:

- misję organizacji,
- wymagania zainteresowanych stron oraz komunikowanie się z nimi,
- ciągłe doskonalenie,
- zapobieganie zanieczyszczeniom,
- specyficzne warunki lokalne i regionalne,
- zgodność z przepisami dotyczącymi ochrony środowiska oraz z innymi wymaganiami prawnymi, które dotyczą organizacji,
- koordynację z istniejącą polityką (np. Polityką Jakości),
- udostępnienie polityki publicznie.

¹⁶ na podstawie normy PN-EN ISO 14001, 1996

2. Zidentyfikowaniu aspektów środowiskowych związanych z działalnością i usługami Gminy,

Wskaźniki oceny efektywności działalności środowiskowej mogą być, np.: efektywność wykorzystania materiałów i energii, procent powtórnie wykorzystanych odpadów (np. makulatury), liczba wypadków środowiskowych.

3. Zidentyfikowaniu wymagań środowiskowych związanych z działalnością, usługami i procesami oraz Systemem Zarządzania Środowiskowego i ochroną środowiska.

4. Wyznaczeniu celów i zadań środowiskowych w oparciu o znaczące aspekty środowiskowe i Politykę Środowiskową,

Cel środowiskowy¹⁷ jest to ogólny cel wynikający z Polityki środowiskowej, który organizacja ustala do osiągnięcia, cel ten jest określony ilościowo, tam gdzie jest to możliwe.

Zadanie środowiskowe¹⁸ jest to szczegółowe wymaganie dotyczące efektów działalności środowiskowej, wyrażane ilościowo zawsze, gdy jest to możliwe, mające zastosowanie do organizacji lub jej części, wynikające z celów środowiskowych, które należy określić lub zrealizować, aby osiągnąć te cele.

Po ustaleniu celów i zadań organizacja określa dla nich mierzalne wskaźniki. Wskaźniki te mogą być podstawą do oceny efektów działalności środowiskowej.

Organizacja ustanawia i utrzymuje udokumentowane cele i zadania środowiskowe dla każdej służby oraz na odpowiednim szczeblu wewnątrz organizacji.

5. Opracowaniu Programu Zarządzania Środowiskowego.

Program Zarządzania Środowiskowego przydziela odpowiedzialnością realizację wyznaczonych celów i zadań środowiskowych konkretnym osobom lub odpowiedniemu szczeblowi organizacji, określa środki i terminy, w których cele i zadania środowiskowe są realizowane.

Przystępując do opracowania Programu Zarządzania Środowiskowego, należy rozważyć:

- sposób opracowania Programu Zarządzania Środowiskowego,
- sposób uwzględnienia w programie celów przedstawionych w Polityce Środowiskowej organizacji,
- sposób kontrolowania i przeglądania Programu Zarządzania Środowiskowego,
- sposób kontrolowania stopnia realizacji celów i zadań środowiskowych,
- odpowiedzialność osób albo organizacji za poszczególne etapy i całość realizacji celów i zadań środowiskowych określonych w Programie Zarządzania Środowiskowego.

W Gminie, która wprowadziła u siebie system Remas wszystkie wymagane elementy Systemu Zarządzania Środowiskowego są wdrożone, a ustalone procesy, zwłaszcza te związane ze znaczącymi oddziaływaniami na środowisko powinny być okresowo kontrolowane.

Każdy pracownik Urzędu Gminy jest świadomy swojej roli w Systemie Zarządzania Środowiskowego.

W ramach wdrożenia Systemu Zarządzania Środowiskowego, w Urzędzie Gminy jest powołany Pełnomocnik ds. Systemu Zarządzania oraz Zespół ds. Środowiskowych.

Zadaniem Pełnomocnika ds. systemu Zarządzania jest nadzorowanie i zapewnienie prawidłowego wdrożenia Systemu Zarządzania Środowiskowego.

Pełnomocnik ds. systemu Zarządzania odpowiedzialny jest za nadzór nad realizacją wszystkich zaplanowanych zadań i przedsięwzięć związanych z Polityką Środowiskową i Programem Zarządzania Środowiskowego.

W skład zespołu ds. Środowiskowych wchodzi przedstawiciele poszczególnych wydziałów Urzędu Gminy. Zespół odpowiedzialny jest za identyfikację aspektów środowiskowych, ustalenie i realizację celów i zadań środowiskowych oraz ich okresową aktualizację oraz za przekazanie informacji uzyskanych na spotkaniach.

W pierwszym etapie system Zarządzania Środowiskowego jest wdrażany w Urzędzie Gminy, w drugim etapie w jednostkach Urzędu, natomiast w trzecim w przedsiębiorstwach funkcjonujących na obszarze Gminy.

¹⁷ Norma PN-EN ISO 14001:1996

¹⁸ Norma PN-EN ISO 14001:1996

Urząd Gminy po sformułowaniu Polityki Środowiskowej na obszarze miejscowości i określeniu własnego Programu Zarządzania Środowiskowego będzie mógł nadzorować i oceniać realizację Programu Zarządzania Środowiskowego w poszczególnych zakładach, które znacząco oddziałują na środowisko. Ocena taka powinna być dokonywana raz w roku przez Wydział Ochrony Środowiska.